

STUDIJS

CULT komiteto prašymu

Europos Parlamentas

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Kultūra ir švietimas

Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminis skyrius

Vidaus politikos generalinis direktoratas

PE 699.648–2022 m. rugsėjo mėn.

Šis dokumentas dėl daugiakalbystės Europos Sąjungos komunikacijos politikoje buvo parengtas tik anglų kalba [pdf rinkmenoje ES interneto svetainėje](#). Pirminio dokumento monokalbiškumas neleido daugumai Europos gyventojų žinoti jame esančią informaciją. Dėl to jie negalėjo dalyvauti diskusijose, kurios padėtų geriau valdyti Europos Sąjungą, o tai prieštarauja Visuotinei žmogaus teisių sutarčiai (visų pirma 2 ir 21 straipsniams) ir Lisabonos sutarčiai (visų pirma 2 ir 8 straipsniams).

Šio „laikinojo“ dokumento, parengto mašininio vertimo ir kai kurių žmonių redagavimo būdu, tikslas – sudaryti sąlygas daugiau žmonių ES susipažinti su ES parengtais dokumentais (ir finansuojamais iš jų mokesčių).

Pageidautina, kad ES administracija perimtų svarbių dokumentų vertimą. Svarbūs dokumentai yra ne tik įstatymai ir kiti teisės aktai, bet ir svarbi informacija, reikalinga bendrai priimti informacija pagrįstus sprendimus.

Siekiant kartu aptarti mūsų bendrą ateitį ir sudaryti sąlygas patikimiems vertimams, tarptautinė esperanto kalba būtų labai naudinga dėl jos paprastumo, reguliarumo ir tikslumo.

Susisiekite su mumis: <http://www.europokune.eu> <https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

=====

Keletas įdomių šio dokumento punktų:

– 8 lentelė ir 7 skyrius: kai ES bendrauja tik anglų kalba, paskelbtų dokumentų turinį gali suprasti tik 13–45 proc. 27 ES valstybių narių suaugusiųjų. Kitaip tariant, **dauguma Europos gyventojų nedalyvauja diskusijose ir sprendimų priėmimo procese.**

– 4 skyrius: ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų politika dažnai yra neaiški ir netinkamai apibrėžta; visų pirma Europos Komisijos darbo tvarkos taisyklėse nėra oficialiai apibrėžta jos kalbų vartojimo tvarka. „*ES komunikacijos skaidrumas galėtų būti padidintas, jei kalbų vartojimo interneto svetainėse politika būtų aiškiau apibrėžta atsižvelgiant į Europos ombudsmeno rekomendacijas ir jei institucijų, įstaigų ir agentūrų vidaus kalbų vartojimo tvarka būtų aiškesnė dėl taisyklių, taikytinų jų interneto svetainėse skelbiamiems vidaus darbo dokumentams*“.

MOKSLINIAI TYRIMAI KULTO KOMITETUI

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Abstraktus

Šiame tyrime vertinamas ES požiūris į daugiakalbystę jos komunikacijos politikoje. Siekiant ištirti, kaip laikomasi daugiakalbystės įsipareigojimų ir ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarkos ir praktikos, visų pirma ES interneto svetainėse, taikomas naujoviškas mišrių metodų metodas. Taip pat tiriamas 27 ES valstybių narių gyventojų kalbinių įgūdžių tinkamumas. Siekiant padidinti ES komunikacijos politikos skaidrumą ir prieinamumą, atsižvelgiant į galimybių apribojimus, pateikiamos politikos rekomendacijos.

Šio dokumento paprašė Europos Parlamento Kultūros ir švietimo komitetas.

AUTORIAI

Projekto vadovas: Dr. Carlos MENDEZ (Europos politikos tyrimų centras (EPRC Delft ir Glazgas, Strathclyde universitetas)

Projekto komanda: Dr. Michele GAZZOLA, Prof. Laure CLEMENT-WILZ, Dr. Vasiliki TRIGA, Dr. Fernando MENDEZ, Dr. Costas DJOUVAS, Antonis CHARAMBOULOS, prof. John BACHTLER

Recenzentai:

Université catholique de Louvain (UCLouvain): Dr. Louise-Amélie COUGNON Eötvös Lorjnd University (ELTE): Prof. Dr. Réka SOMSSICH

Mokslinių tyrimų administratoriai: Pierre HERIARD (*25.06.1977 | †11.05.2022), Balazs MELLAR, Kristiina MILT

Pagalba projektams, leidybai ir komunikacijai: Anna Dembek, Kinga OSTAŦSKA, Stéphanie DUPONT, Europos Parlamento Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminis skyrius

KALBINĖS VERSIJOS

Originalus: LT

APIE LEIDĖJĄ

Norėdami susisiekti su teminiu skyriumi arba užsisakyti naujausią informaciją apie mūsų darbą CULT komitete, rašykite šiuo adresu: Poldep-cohesion@ep.europa.eu

Rankraštis parengtas 2022 m. rugsėjo mėn. © Europos Sąjunga, 2022 m.

Šį dokumentą galima rasti internete su galimybe atsisiųsti visą tekstą adresu: <https://bit.ly/3TpqJ8e>

Šį dokumentą galima rasti internete adresu: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2022\)699648](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2022)699648)

Daugiau informacijos apie CULT komiteto mokslinius tyrimus teminiame skyriuje galima rasti adresu <https://research4committees.blog/cult/>

Sekite mus Twitter: @PolicyCULT

Norėdami cituoti šį tyrimą, naudokite šią nuorodą:

Mendez, C, Gazzola, M, Clément-Wilz, L, Triga, V, Mendez, F, Djouvas, C, Charamboulos, A ir Bachtler, J. 2022, Tyrimai CULT komitetui – Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę savo komunikacijos politikoje, Europos Parlamentas, Struktūrinės ir sanglaudos politikos teminis skyrius, Briuselis

Teksto citavimui naudokite šią nuorodą:

Mendez, C, Gazzola, M, Clément-Wilz, L, Triga, V, Mendez, F ir kt. (2022)

ATSAKOMYBĖS APRIBOJIMAS

Už šiame dokumente pareikštas nuomones atsako tik autoriai ir jos nebūtinai atspindi oficialią Europos Parlamento poziciją.

Atgaminti ir versti nekomerciniais tikslais leidžiama tik nurodžius šaltinį, iš anksto įspėjus leidėją ir išsiunčiant kopiją. © viršelio atvaizdas, naudojamas pagal „Adobe Stock“ licenciją

Turinys

SANTRUMPŲ SAŖAŠAS.....	9
DĖŽIŲ SAŖAŠAS.....	10
SKAIČIŲ SAŖAŠAS.....	10
LENTELIŲ SAŖAŠAS.....	11
SANTRAUKA.....	12
Pagrindinės išvados.....	12
Rekomendacijos.....	13
1 ĮVADAS.....	15
2 TYRIMŲ METODIKA.....	16
3 TEISINĖ SISTEMA.....	17
3.1 Įvadas.....	17
3.2 Metodika.....	17
3.3 Pirminė teisė.....	17
3.4 Antrinė teisė.....	19
3.5 ESTT praktika.....	25
3.6 Išvada.....	29
ES INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR AGENTŪRŲ KALBŲ VARTOJIMO TVARKA IR INTERNETO SVETAINIŲ KALBŲ POLITIKA.....	30
4.1 Įvadas.....	30
4.2 Metodika.....	30
4.3 Kalbų vartojimo tvarka ES institucijose, įstaigose ir agentūrose.....	31
4.4 Kalbų vartojimas ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainėse.....	37
4.5 Išvada.....	39
5 DAUGIAKALBĖ POREIKIŲ TIPOLOGIJA.....	41
5.1 Įvadas.....	41
5.2 Metodika.....	41
5.3 Tinklalapių komunikacijos ir skelbimo tvarka.....	42
5.4 Pranešimas interneto svetainėje ir Reglamente Nr. 1 nustatyta kalbų vartojimo tvarka.....	45
5.5 Pilkosios zonos ribų nustatymas: Esminis požiūris.....	47
5.6 Išvada.....	51
6. DAUGIAKALBYSTĖS NUSTATYMAS ES INTERNETO SVETAINĖSE.....	53
6.1 Įvadas.....	53
6.2 Metodika.....	53
6.3 Daugiakalbis indeksas visose ES interneto svetainėse.....	56

6.4 ES institucijos.....	58
6.5 ES įstaigos ir agentūros.....	65
6.6 ES institucijų, įstaigų ir agentūrų palyginimas.....	69
6.7 Išvada.....	70
7. EUROPIEČIŲ KALBINIAI ĮGŪDŽIAI.....	72
7.1 Įvadas.....	72
7.2 Metodika.....	72
7.3 Rezultatai.....	73
7.4 ES tinklalapių lankytojų kalbinis profilis.....	79
7.5 Mašininio vertimo vaidmuo.....	81
7.6 Daugiakalbystės skatinimas švietimo sistemoje.....	82
7.7 Išvada.....	83
8. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	84
NUORODOS.....	89
1PRIEDAS: ES INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR AGENTŪRŲ KALBŲ POLITIKA IR AGENTŪRŲ KALBŲ VARTOJIMO TVARKA.....	94
A1.1 ES institucijos.....	94
A1.2 ES įstaigos.....	96
A1.3 Užbaigta ES įstaigų kalbų politika.....	97
A1.4 ES agentūrų kalbų vartojimo tvarka ir interneto svetainių kalbų politika.....	103
2PRIEDAS: INTERNETO SVETAINIŲ ANALIZĖS METODIKA.....	124
A2.1 Duomenų rinkimo ir analizės metodika.....	124
A2.2 Interneto svetainių ar tinklalapių atrankos kriterijai.....	128
A2.3 Daugiakalbystės indeksas.....	128
A2.4 Patikrintos ES agentūrų interneto svetainės (2021 m. liepos mėn.).....	131
3PRIEDAS. INTERVIU ANALIZĖ.....	134
A3.1 Įvadas.....	134
A3.2 Sprendimai dėl vertimo raštu ir žodžiu.....	134
A3.3 Pagrindinės tendencijos per pastaruosius 5 metus.....	137
A3.4 Skaitmeninių technologijų vaidmuo.....	139
A3.5 Skaidrumas ir atskaitomybė.....	141
4PRIEDAS. EUROPOS GYVENTOJŲ KALBŲ MOKĖJIMAS.....	142
5PRIEDAS. MAŠININIS VERTIMAS.....	148
A5.1 Kas yra mašininis vertimas?.....	148
A5.2 Mašinių vertimo paslaugų teikėjai.....	149
Mašininio vertimonaudojimas ES institucijose.....	150

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

SANTRUMPŲ SAŖAŠAS

ACER	European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators
AES	Adult Education Survey (Eurostat, 2016)
Cedefop	European Centre for the Development of Vocational Training
CEPOL	European Union Agency for Law Enforcement Training
Charter	Charter of Fundamental Rights of the European Union
CJEU	Court of Justice of the European Union
CoR	European Committee of the Regions
CULT Committee	European Parliament's Committee on Culture and Education
DGT	Directorate-General for Translation
EBA	European Banking Authority
ECA	European Court of Auditors
ECB	European Central Bank
ECHA	European Chemicals Agency
ECR	European Court Reports
EDA	European Defence Agency
EEA	European Environment Agency
EESC	European Economic and Social Committee
EFSA	European Food Safety Authority
EIB	European Investment Bank
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority
ELRC	European Language Resource Coordination
EMA	European Medicines Agency
ENISA	European Union Agency for Cybersecurity
EP	European Parliament
EUIPO	European Union Intellectual Property Office
eu-LISA	European Union Agency for the Operational Management of Large-Scale IT Systems
EU-OSHA	European Agency for Safety and Health at Work
Eurofound	European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
Eurojust	European Union Agency for Criminal Justice Cooperation
Europol	European Union Agency for Law Enforcement Cooperation
FRA	European Union Agency for Fundamental Rights
MT	Machine Translation
NMT	Neural Machine Translation
OJ	Official Journal of the European Union
Regulation No 1	Council Regulation No 1 of 15 April 1958 determining the languages to be used by the
SRB	Single Resolution Board
Staff Regulations	Staff Regulations of Officials of the European Union
TEU	Treaty on European Union
TFEU	Treaty on the Functioning of the European Union

DĖŽIŲ SĄRAŠAS

1 langelis: Teisinės nuostatos dėl daugiakalbystės ES sutartyse (ES sutartis ir SESV).....	18
2 langelis. ES pagrindinių teisių chartijos nuostatos dėl daugiakalbystės.....	19
3 langelis: Taisyklė Nr. 1 (2013 m. suvestinė redakcija).....	21
4 langelis. Teisingumo Teismo didžioji kolegija, Komisija prieš Italiją.....	28
5 langelis: Keturi loginiai žingsniai daugiakalbės poreikių tipologijos link.....	48
6 langelis: Daugiakalbiams poreikiams reikia tipologijos.....	49
7 langelis: A2.3: Daugiakalbystės metrika.....	129

SKAIČIŲ SĄRAŠAS

1: Daugialingo indeksas, skirtas turinio klasifikavimui ES interneto svetainėse.....	57
2: Grupinis daugialingo indeksas, skirtas turinio klasifikavimui visose ES interneto svetainėse....	57
3: Europos Parlamento daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	58
4: Europos Parlamento daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė).....	59
5: Europos Komisijos daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	60
6: Europos Komisijos daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė).....	60
7: Tarybos daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	61
8: Tarybos daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė).....	61
9: ECB daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	62
10: ECB daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė).....	62
11: ESTT multilingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	63
12: ESTT daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 skyrius).....	63
13: Europos Audito Rūmų daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 grupė).....	64
14: Europos Audito Rūmų daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė).....	64
15: ES institucijų „Turinio“ ir „būtinų“ balų palyginimas.....	64
16: Europos ombudsmeno daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	65
17: RK daugiakalbis indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 grupė).....	66
18: EESRK daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	66
19: EU-OSHA daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	67
20: EMST daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	67
21: FRA daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	68
22: ECHA daugialingo rodyklė pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius).....	68
23 diagrama. ES subjekto vidutinių daugialingo balų (negrupuotų ir sugrupuotų) palyginimas.....	69

LENTELIŲ SĄRAŠAS

1 lentelė. Reglamento Nr. 1 straipsnių vertinimas.....	22
2 lentelė: Pagrindinės teisinės nuostatos dėl kalbų Tarnybos nuostatuose.....	24
3 lentelė. OL serijos ir poserijos apžvalga.....	42
4 lentelė. Vidaus ir išorės komunikacija pagal Taisyklę Nr. 1.....	45
5 lentelė. Interneto svetainės turinio ir daugiakalbių poreikių atitikimas.....	55
6 lentelė. Ūkio subjekto analizuojamų tinklalapių apimtis mažėjančia tvarka.....	55
7 lentelė. 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų kalbų mokėjimas pagal kalbą.....	73
8 lentelė. 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kuriems taikoma kalbinė apibrėžtis, procentinė dalis pagal ES komunikacijos politikos rūšį ir kalbinės įtraukties apibrėžties metodą.....	76
Lentelė A3.1: Interviu sąrašas.....	134
Lentelė A4.1: 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie yra lingvistiškai įtraukti pagal ES komunikacijos politikos rūšį, kalbinės įtraukties apibrėžties metodą ir šalį, procentinė dalis.....	142
A4.2 lentelė: 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie pagal ES komunikacijos politikos rūšį yra įtraukti į kalbinės įtraukties apibrėžtį ir amžiaus grupę, procentinė dalis.....	144
A4.3 lentelė. 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie lingvistiškai įtraukiami pagal ES komunikacijos politikos rūšį, kalbinės įtraukties apibrėžties metodą ir sėkmingai įgytą išsilavinimą, procentinė dalis.....	145
A4.4 lentelė: 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie yra lingvistiškai įtraukti pagal ES komunikacijos politikos rūšį, kalbinės įtraukties apibrėžties metodą ir profesiją, procentinė dalis.....	146
A5.1 lentelė: Skirtingų mašininio vertimo metodų privalumai ir trūkumai.....	149

SANTRAUKA

Šiame tyrime vertinamas ES požiūris į daugiakalbystę jos komunikacijos politikoje. Taikomi mišrūs metodai, įskaitant literatūros peržiūrą, teisinę ir politinę analizę, kiekybinę ES interneto svetainių analizę, pokalbius su ES ekspertais ir apklausų duomenų analizę.

Pagrindinės išvados

ES institucijos, įstaigos ir agentūros oficialiai laikosi ES daugiakalbystės įsipareigojimų. Tai palengvina reguliavimo įpareigojimų lankstumas ir tai, kad nėra išsamios sistemos, kuria būtų užtikrinami bendri skaitmeniniam amžiui tinkami standartai, visų pirma susiję su ES interneto svetainėmis.

Reglamentas Nr. 1 yra teisinis ES įsipareigojimų daugiakalbystei pagrindas. Jame nustatomos taisyklės, kuriomis nustatomos kalbos, kurias turi vartoti ES institucijos, įstaigos ir agentūros, ir suteikiama galimybė ES subjektams lanksčiai spręsti, kurios kalbos turi būti vartojamos konkrečiais atvejais, pvz., darbo dokumentuose arba vidaus susitikimuose su ekspertais. Daugiakalbė skaitmeninė komunikacija iki šiol neregamentuota nei Reglamente Nr. 1, nei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) praktikoje. Todėl daug internete skelbiamo turinio nėra verčiama, nes jis laikomas vidaus komunikacijos šalutiniu produktu. Tai reiškia, kad paskelbti dokumentai, kurie gali turėti įtakos piliečiams, įmonėms ir valstybėms narėms, ne visada gali būti prieinami jų kalba.

Šiame tyrime, remiantis teisiniais argumentais, teigiama, **kad daugiakalbystės įpareigojimais turėtų būti taikomi konkrečių rūšių interneto svetainių turiniai.** Šiuo tikslu siūloma daugiakalbystės poreikių tipologija, kad būtų išaiškintos turinio rūšys, kurioms turėtų būti teikiama pirmenybė vertimui. Tai grindžiama reitingavimo klasifikavimu: a) pagrindiniai dokumentai, kurie teisiškai įpareigoti būti prieinami arba pateikti visomis ES kalbomis; b) pirminiai dokumentai, kurie turėtų būti prieinami visomis oficialiosiomis ES kalbomis dėl jų turinio ir galimo poveikio piliečių, įmonių ir valdžios institucijų teisėms ir pareigoms, pvz., valstybės pagalbos gairės, ES finansavimo programos arba kvietimai dalyvauti konkurse; ir c) antriniai dokumentai, kurie yra žemesnės eilės prioritetas daugiakalbiams poreikiams ir prieinamumui, ir kuriuose mašininis vertimas galėtų būti naudojamas, jei nėra išteklių vertimui į žmogų.

Tyrime atskleidžiami dideli daugiakalbio turinio prieinamumo skirtumai, kurie turėtų būti prieinami visomis oficialiosiomis kalbomis. Tai yra daugiakalbių balų vertinimo, grindžiamo daugiakalbių poreikių tipologijos taikymu ES institucijų interneto svetainėse, rezultatas. Europos Komisijos ir Europos Centrinio Banko interneto svetainių rezultatai nėra geri skelbiant skirsnius, kurių turinys „daugiausia pagrindinis“ ir „daugiausia pagrindinis“ ir kuris turėtų būti prieinamas visomis ES kalbomis. Priešingai, Europos Vadovų Tarybos/Europos Sąjungos Tarybos, ESTT ir Europos Audito Rūmų interneto svetainių veikimas yra labai geras. Europos Parlamentas taip pat turi palyginti aukštą balą.

Kita svarbi išvada yra ta, **kad ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka nėra pakankamai skaidri ir formalizuota.** Kartais režimai nėra tiksliai apibrėžti arba dažnai yra neaiškūs. Be to, dauguma ES institucijų ir įstaigų paskelbė interneto svetainių kalbų politiką, tačiau dauguma agentūrų to nepadarė. Tai nesuderinama su Europos ombudsmeno rekomendacijomis, kuriose raginama aiškiai apibrėžti ir paskelbti oficialiųjų ES kalbų vartojimo politiką.

ES sistemingai nestebi ir netikrina įvairių kalbų **vartojimo režimų, praktikos ir interneto svetainių kalbų politikos.** Tai kenkia skaidrumui ir atskaitomybei, taip pat kliudo laikytis labiau formalizuoto požiūrio į daugiakalbį bendravimą su bendrais standartais.

Daugiakalbio turinio teikimo ES interneto svetainėse ir jų viduje įvairovė reiškia, kad šis ryšių kanalas ne visada atitinka visų tikslinių auditorijų poreikius. Išanalizavus 13 ES tinklalapių, kurių turinys yra labiausiai daugiakalbis, paaiškėjo, kad kai kurios iš jų veikė gerai pagal

daugialingo indeksą, kuriame atsižvelgiama į skirtingas interneto svetainės turinio dalis, o kitose – prasčiau. Aukščiausius daugiakalbius reitingus gavo šešios svetainės, kurių balai gerokai viršijo 13 svetainių vidurkį (Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Europos Sąjungos Taryba/Europos Vadovų Taryba (bendra interneto svetainė), Europos Audito Rūmai, Europos Parlamentas, Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra ir Europos ombudsmenas). Antroji interneto svetainių grupė pasižymi vidutiniais rezultatais ir apima Europos Komisiją (artimiausiai ES interneto svetainių vidurkį) ir Europos cheminių medžiagų agentūrą bei Europos regionų komitetą (abu – žemesnius balus). Paskutinė grupė apima keturias interneto svetaines, kurios veikia prastai ir kuriose yra mažai daugiakalbio turinio (Europos Centrinis Bankas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Europos maisto saugos tarnyba, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra). Be to, dauguma ES agentūrų interneto svetainių (kurios buvo kokybiškai įvertintos ne tik pirmiau) skelbia turinį visomis oficialiosiomis kalbomis ir iš esmės yra vienakalbis anglų kalba.

Alternatyvus daugiakalbis indeksas, kuriame apžvelgiamas tik bendras tinklalapių kiekis, neatsižvelgiant į turinio kategorijų skirtumus, nežymiai padidina dviejų interneto svetainių (Europos Parlamento ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros) veikimą, tačiau kai kuriais atvejais, pavyzdžiui, Europos ombudsmenas, labai smarkiai sumažina daugumos interneto svetainių veikimą.

Jei vartojama tik anglų kalba, ES skelbiamą turinio prieinamumas yra menkas. Eurostato suaugusiųjų švietimo tyrimo (2016 m.) analizė rodo, kad maždaug trečdalis 25–64 m. amžiaus ES gyventojų kalba tik savo gimtąja kalba. ES nėra bendros kalbos, kuria dauguma gyventojų kalba labai gerai (t. y. kaip gimtoji kalba arba kaip užsienio kalba. Apie 20 proc. suaugusių ES gyventojų labai gerai bendrauja vokiečių kalba, po jos eina prancūzų (apie 16 proc.), italų (14 proc.) ir anglų (13 proc.). Jei dokumentas skelbiamas tik anglų kalba, jį supranta 13–45 proc. ES suaugusių gyventojų (šis intervalas priklauso nuo kalbos mokėjimo vertinimo rodiklio). Ši dalis padidėja iki 43–65 % trikalbių komunikacijos politikoje (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis). Visiškai daugiakalbė komunikacijos politika užtikrina 97–99 proc. ES suaugusių gyventojų prieigą prie turinio.

Nepakankamas dėmesys daugiakalbystės svarbai komunikacijos politikoje gali paskatinti suvokimą, kad ES yra tolima ir atsieta nuo piliečių, atsižvelgiant į dabartinį gyventojų kalbos įgūdžių pasiskirstymą. ES kalbų vartojimo tvarka yra įvairių interesų, įskaitant didelius išteklių apribojimus, pusiausvyros akto rezultatas. Tai yra politikos ir veiklos iššūkis ES institucijoms. Nors daugiakalbis režimas nėra laisvas nuo išteklių, jis yra veiksmingiausia ir prieinama komunikacijos politika, atsižvelgiant į dabartinį ES gyventojų kalbos įgūdžių pasiskirstymą.

Rekomendacijos

Remiantis šio tyrimo išvadomis, siūlomos šios rekomendacijos.

- **1 rekomendacija: Sukurti bendrą ir skaidrią daugiakalbystės, be kita ko, skaitmeninėje srityje, sistemą ir standartus.** Jei nebus politinio noro reformuoti Reglamentą Nr. 1, Europos Parlamentas galėtų skatinti sukurti oficialią bendrą sistemą ir standartus tarpinstituciniu susitarimu. ES komunikacijai internetu turėtų būti taikomi daugiakalbystės įpareigojimai ne tik dėl turinio, kuris šiame tyrime apibrėžiamas kaip „pagrindinis“, bet ir dėl „pirminio“ turinio.
- **2 rekomendacija. Institucionalizuoti reguliarią teisinės atitikties, administracinio skaidrumo ir išteklių naudojimo stebėseną, siekiant užtikrinti daugiakalbę komunikaciją rengiant periodinę ataskaitą.**
- **3 rekomendacija: Įsteigti daugiakalbystės pareigūną, kuris peržiūrėtų praktiką, kalbų režimus ir interneto svetainių kalbų politiką.** Pareigūnas turėtų būti atsakingas už periodinę stebėsenos ataskaitą ir būti atskaitingas Europos Parlamentui.
- **4 rekomendacija: Skatinti naudoti oficialiąsias kalbas skaitmeninėje komunikacijoje, kad būtų pagerintas prieinamumas ir artumas piliečiams.**

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

- **5 rekomendacija: Padidinti ES biudžeto asignavimus daugiakalbystei.** Tai padės kovoti su pastaraisiais metais sumažėjusiomis vertimo raštu ir žodžiu paslaugomis.

1 ĮVADAS

Europos Sąjunga (ES) yra įsipareigojusi skatinti kalbų įvairovę ir daugiakalbystę. ES komunikacijos politika yra labai svarbi, nes ji daro tiesioginį poveikį ES institucijų, valstybių narių ir piliečių santykiams. Daugiakalbystė padeda priartinti ES prie piliečių, nes padeda suprasti ES institucijas, gerbia kultūrų įvairovę ir prisideda prie skaidrumo ir atskaitomybės. Juo skatinama kurti Europos viešąją erdvę ir sudaromos palankesnės sąlygos informuotumui ir galimybėms naudotis ES integracijos teikiamomis galimybėmis.

Pagrindinis šio tyrimo tikslas – **įvertinti ES požiūrį į daugiakalbystę savo komunikacijos politikoje ir pateikti rekomendacijų.** Konkretūs tikslai yra šie:

1. Įvertinti ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarkos, taip pat jų interneto svetainių kalbų politikos teisinę atitiktį ir skaidrumą.
2. Atlikti oficialiųjų ES kalbų vartojimo visuose ES komunikacijos kanaluose analizę, daugiausia dėmesio skiriant interneto svetainėms.
3. Pasisemti politinės patirties ir rekomendacijų ES politikos formuotojams.

Šiame tyrime nagrinėjami keturi mokslinių tyrimų klausimų rinkiniai:

1. **Atitiktis:** Ar ES institucijos, įstaigos ir agentūros laikosi Reglamento Nr. 1 ir ES kalbų teisės apskritai ir kokios yra jų komunikacijos politikos pasekmės?
2. **Kalbos režimai:** Kokios yra taikomos ir praktikoje taikomos kalbų vartojimo tvarkos ypatybės? Ar šie režimai yra skaidrūs ir formalūs?
3. **Kalbinė praktika:** Ar kalbinė praktika interneto svetainių kalbų politikoje atitinka tikslinės auditorijos poreikius? Kaip šios organizacijos galėtų geriausiai prisitaikyti prie dabartinių kalbinių kontekstų?
4. **Politikos poveikis:** Kokios rekomendacijos gali būti teikiamos ES politikos formuotojams?

Taikomi mišrūs metodai, įskaitant literatūros peržiūrą, teisinę ir politinę analizę, pažangiausius duomenų gavybos metodus ir kiekybinius metodus, skirtus ES interneto svetainių daugiakalbiams požymiams analizuoti, pokalbius su ES politikos ekspertais vertimo raštu ir žodžiu klausimais ir apklausų duomenų apie ES gyventojų kalbinius įgūdžius analizę.

Šis tyrimas yra struktūrizuotas taip, kaip nurodyta toliau.

- 2 skyriuje pateikiama mokslinių tyrimų metodika (techninė informacija pateikiama prieduose).
- 3 skyriuje apžvelgiama ES daugiakalbės komunikacijos teisinė sistema ir nagrinėjamas teisinės atitikties klausimas.
- 4 skyriuje analizuojama ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka ir interneto svetainių kalbų politika, taip pat vertinamas jų skaidrumas.
- 5 skyriuje apžvelgiama teisinė daugiakalbio bendravimo interneto svetainėse „pilkoji sritis“ ir plėtojama daugiakalbių poreikių tipologija.
- 6 skyriuje nurodomas daugiakalbystės lygis ES interneto svetainėse, naudojant daugiakalbystės rodiklius, kad būtų galima palyginti kalbų įvairovės modelius.
- 7 skyriuje nagrinėjamas ES gyventojų kalbos įgūdžių pasiskirstymas naudojantis apklausos duomenimis, siekiant įvertinti, ar ES komunikacijos politika yra prieinama.
- 8 skyriuje pateikiamos išvados ir rekomendacijos.

2 TYRIMŲ METODIKA

Šiame tyrime buvo naudojamas mišrių metodų metodas siekiant mokslinių tyrimų tikslų, įskaitant novatorišką kokybinių ir kiekybinių metodų derinį.

Pirma, atlikta **literatūros peržiūra, teisinė ir politinė analizė** siekiant peržiūrėti daugiakalbę reglamentavimo sistemą (3 skyrius), kalbų vartojimo tvarką ir interneto svetainių kalbų politiką (4 skyrius), įskaitant akademinis ir politikos tyrimus bei kitus tyrimui svarbius rezultatus, pavyzdžiui, ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų normas ir (arba) reglamentus. Ši užduotis taip pat padėjo parengti daugiakalbių poreikių tipologiją (5 skyrius) ir peržiūrėti mašininį vertimą bei pasiūlymus gerinti daugiakalbystę ES švietimo sistemoje (7 skyrius).

Antra, **kiekybinių duomenų rinkimas ir analizė** apėmė duomenų gavybos ir kiekybinių metodų naudojimą ES interneto svetainių daugiakalbiams požymiams analizuoti. Grupė surinko didelį duomenų rinkinį, kurį sudaro daugiau kaip 1,5 mln. tinklalapių 13 ES svetainių. Atliekant svetainių kartografavimo analizę (6 skyrius), daugiakalbiai požymiai buvo įvertinti apskaičiuojant „daugialingo indeksą“, kuris buvo taikomas ES interneto svetainių ir (arba) interneto skyrių turiniui, ir 5 skyriuje nustatyta daugiakalbę poreikių tipologiją.

Trečia, remiantis Eurostato suaugusiųjų švietimo tyrimu (7 skyrius), buvo **atlikta apklausų duomenų analizė** siekiant įvertinti, kiek ES kalbų vartojimo režimas yra prieinamas ES piliečiams, apskaičiuojant gyventojų, kurie gali suprasti ES dokumentus dėl įvairių ES komunikacijos politikos sistemose vartojamų kalbų derinių, dalį.

Galiausiai buvo **surengti pokalbiai** su 12 ES pareigūnų, susijusių su kalbų ir komunikacijos politika ES institucijose, įstaigose ir agentūrose. Daugiausia dėmesio buvo skiriama daugiakalbėms komunikacijos temoms, susijusioms su vertimo raštu ir žodžiu pajėgumais, įdarbinimu, komunikacija, skaitmeninių priemonių naudojimu ir skaidrumu. Pokalbiais remtasi lingvistinių režimų ir praktikos analizei (4 skyrius). Pokalbių santrauka pateikta 3 priede.

Daugiau informacijos apie metodus pateikiama kiekviename skyriuje, o prieduose pateikiama techninė informacija pateikiama ES interneto svetainėse (2 priedas) ir apie ES gyventojų kalbų mokėjimą (4 priedas).

3 TEISINĖ SISTEMA

PAGRINDINĖS IŠVADOS

- Peržiūrint teisės tekstus, ESTT praktiką ir atitinkamą literatūrą kyla klausimų, susijusių su dabartiniu principų, susijusių su daugiakalbystės taisyklėmis, taikymu, „konkrečių atvejų doktrinos“ apibrėžtimi, skaidrumu, pareigūnų ir sutartininkų įdarbinimu ir (oficialaus) skelbimo sąvoka.
- Reglamentas Nr. 1 yra kalbų lygybės ir riboto kalbų vartojimo ES institucijose pagrindas. Jame nustatyti daugiakalbystės įpareigojimai, susiję su tiesioginiu institucijų ir piliečių bendravimu, leidiniais ir visuotinai taikomomis teisinėmis taisyklėmis, ir patikslinama institucinės kalbinės autonomijos sąlyga.
- Reglamente Nr. 1 nustatyta bendra kalbų vartojimo tvarka, taikoma įstaigoms ir agentūroms, išskyrus atvejus, kai steigimo reglamente aiškiai nustatyta kitaip.
- Reglamento Nr. 1 tekstinis ir teleologinis aiškinimas rodo, kad jo pagrindinis tikslas – skatinti daugiakalbystę, taigi ir kalbinę auditorijos įtraukimą, o išimtis – pasirinkti, kuri kalba turi būti vartojama tik „konkrečiais atvejais“.
- Interneto svetainių komunikacijos ir daugiakalbystės klausimai iki šiol nebuvo sprendžiami pozityviojoje teisėje ir ESTT. Tačiau ESTT pritaikė taikytiną ES teisę prie naujos interneto svetainės komunikacijos realybės, kai teisė į teismą turi būti apsaugota.

3.1 Įvadas

Šiame skyriuje apžvelgiama **ES daugiakalbystės ir konkrečiai interneto svetainių komunikacijos teisinė sistema**. Išskiriame: pirminę teisę, kuri apima Sutartis ir Pagrindinių teisių chartiją; ir antrinę teisę pagal Reglamentą Nr. 1, nustatantį kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje, ESTT statutą, Teisingumo Teismo procedūros reglamentą ir Bendrojo Teismo procedūros reglamentą bei ES pareigūnų tarnybos nuostatus (toliau – Tarnybos nuostatai). Nors pagrindinis ES daugiakalbystės teisės, taikomos ES institucijų, įstaigų ir agentūrų komunikacijos politikai, šaltinis yra Reglamentas Nr. 1, o ESTT jį aiškina, iki šiol ESTT nereaguoja į interneto svetainės komunikatą.

3.2 Metodika

Šiame skyriuje remiamasi teisiniais šaltiniais (pirmine ir antrine teise, ESTT praktika) ir teisine literatūra, siekiant pateikti struktūrizuotą daugiakalbystės teisinės sistemos apžvalgą ir geriau suprasti jos taikymą interneto svetainės komunikacijai. Taip pat pateikiamas teisinis aiškinimas, grindžiamas galiojančia pozityviaja teise, ypač tais atvejais, kai teisinis kontekstas nėra stabilus ar aiškus arba yra spragų.

3.3 Pirminė teisė

Pirminė teisė apima tiek Sutartis – Europos Sąjungos sutartį (ES sutartis) ir Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) – ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija).

• **Sąjungos tikslai**

ES sutarties 3 straipsnis: „[Sąjunga] gerbia turtingą savo kultūrų ir kalbų įvairovę ir užtikrina, kad Europos kultūros paveldas būtų saugomas ir turtinamas.“

SESV 165 straipsnio 1 dalis: „Sąjunga prisideda prie kokybiško švietimo plėtojimo skatindama valstybių narių bendradarbiavimą ir prireikus remdama bei papildydama jų veiksmus, kartu visiškai pripažindama valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir švietimo sistemų organizavimą bei jų kultūrų ir kalbų įvairovę.“

SESV 165 straipsnio 2 dalis: „Sąjungos veiksmais siekiama [...] plėtoti europinę švietimo dimensiją, visų pirma mokant ir skleidžiant valstybių narių kalbas.“

• **Vienodas tekstų autentiškumas ir Sutarties kalbų sąrašas**

ES sutarties 55 straipsnio 1 dalis: „Ši Sutartis, sudaryta vienu originaliu egzemplioriumi anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, kurių tekstai visomis šiomis kalbomis yra autentiški, deponuojama Italijos Respublikos Vyriausybės archyvuose, kuri patvirtintą kopiją perduos kiekvienai iš kitų pasirašiusių valstybių vyriausybių.“

SESV 358 straipsnis: „Šiai sutarčiai taikomos [ESS] 55 straipsnio nuostatos.“

ES sutarties 55 straipsnio 2 dalis: „Ši Sutartis taip pat gali būti išversta į bet kurias kitas valstybių narių nustatytas kalbas, kurios pagal savo konstitucinę tvarką turi oficialų statusą visoje jų teritorijoje arba jos dalyje. Atitinkamos valstybės narės pateikia patvirtintą tokių vertimų kopiją, kuri deponuojama Tarybos archyvuose.“

Deklaracija Nr. 16 dėl Europos Sąjungos sutarties 55 straipsnio 2 dalies: „Konferencijos nuomone, galimybė teikti Sutarčių vertimus į 55 straipsnio 2 dalyje nurodytas kalbas padeda siekti 3 straipsnio 3 dalies ketvirtoje pastraipoje nustatyto tikslo gerbti turtingą Sąjungos kultūrų ir kalbų įvairovę. Atsižvelgiant į tai, Konferencija patvirtina Sąjungos prisirišimą prie Europos kultūrų įvairovės ir ypatingą dėmesį, kurį ji ir toliau skirs šioms ir kitoms kalboms.“

Konferencija rekomenduoja valstybėms narėms, norinčioms pasinaudoti 55 straipsnio 2 dalyje pripažinta galimybe, per šešis mėnesius nuo Lisabonos sutarties pasirašymo dienos pranešti Tarybai kalbą ar kalbas, į kurias bus verčiamos Sutartys.“

• **ES piliečių teisės**

SESV 20 straipsnio 2 dalies d punktas: „[Sąjungos piliečiai] turi teisę pateikti petiją Europos Parlamentui, kreiptis į Europos ombudsmeną, kreiptis į Sąjungos institucijas ir patariamuosius organus bet kuria Sutarties kalba ir gauti atsakymą ta pačia kalba.“

SESV 24 straipsnis: „Kiekvienas Sąjungos pilietis gali rašyti bet kuriai iš šiame straipsnyje arba Europos Sąjungos sutarties 13 straipsnyje nurodytų institucijų ar įstaigų viena iš Europos Sąjungos sutarties 55 straipsnio 1 dalyje nurodytų kalbų ir gauti atsakymą ta pačia kalba.“

• **Kalbų vartojimo tvarka antrinėje teisėje**

SESV 342 straipsnis: „Sąjungos institucijų kalbų vartojimą reglamentuojančias taisykles, nepažeisdama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto nuostatų, vieningai nustato Taryba, priimdama reglamentus.“

SESV 118 straipsnis: „Taryba, sprenddama pagal specialią teisėkūros procedūrą, reglamentais nustato Europos intelektinės nuosavybės teisių kalbinę tvarką. Pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Taryba sprendžia vieningai.“

SESV 207 straipsnio 4 dalis „Taryba taip pat vieningai sprendžia dėl derybų ir susitarimų sudarymo: a) prekybos kultūros ir audiovizualinėmis paslaugomis srityje, kai šie susitarimai gali pakenkti Sąjungos kultūrų ir kalbų įvairovei.“

Šaltinis: savo parengimas

1 langelis: Teisinės nuostatos dėl daugiakalbystės ES sutartyse (ES sutartis ir SESV)

Pirminės teisės nuostatos dėl daugiakalbystės yra labai skirtingos. ES sutarties 55 straipsnio 1 dalyje išvardytos 24 kalbos, kuriomis parengta ES sutartis, ir ji yra autentiška. 55 straipsnio 2 dalyje ir Deklaracijoje Nr. 16 numatyta galimybė Sutartį išversti į papildomas kalbas. Kaip numatyta SESV 358 straipsnyje, SESV autentiškumas yra autentiškas tomis pačiomis kalbomis kaip ir ES sutartis ir turi tokį patį poveikį. 165 straipsnio 2 dalyje parodyta valstybių narių kalbų mokymo ir sklaidos svarba. SESV 342 straipsnyje nustatytas teisinis pagrindas Tarybai priimti ES institucinę kalbų vartojimo tvarką. ES pilieybės nuostatomis ES piliečiams suteikiamos besąlyginės teisės, pavyzdžiui, teisė teikti peticijas Europos Parlamentui ir kreiptis į Europos ombudsmeną bet kuria Sutarties kalba. Kalbant apie piliečių teises bendrauti su ES, SESV 24 straipsnyje (ir panašiai Chartijos 41 straipsnio 4 dalyje) nustatyta, kad jie gali tik „rašyti“ ES institucijoms, ombudsmenui, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. SESV 20 straipsnio taikymo sritis yra platesnė nei SESV 24 straipsnio: piliečiai gali kreiptis į bet kurią instituciją ir patariamąsias įstaigas, įskaitant agentūras, t. y. bendrauti raštu ir žodžiu.

Siekis gerbti turtingą ES kultūrų ir kalbų įvairovę (ES sutarties 3 straipsnis) pakartojamas Chartijos 22 straipsnyje. **Pagarba kalbų įvairovei, nurodyta antriniame akte, reiškia, kad ES, įgyvendindama politiką, nepažeidžia esamos kalbų įvairovės ir kad daugiakalbystės skatinimas yra viena iš ES politikos sričių** (SESV 167 straipsnio 1 dalis). Šiuo straipsniu nenustatoma jokia teisinė prievolė, tačiau, kaip ir bet kuris Sutarčių tikslas, šis straipsnis gali padėti išaiškinti kitų nuostatų tikslą.

Nediskriminavimo **dėl kalbos principas (arba kalbų lygybės principas)** taip pat saugomas Chartijos 21 straipsnyje, kuris taikomas tik tada, kai taikytina Sąjungos teisė. Chartijos taikymo sritis yra ES teisės taikymo sritis (ESTT sprendimo Åklagaren, 2013 m., 21 punktą)¹. Tai reiškia, kad ES institucijos ir įstaigos, naudodamosi Sutartimis suteiktais įgaliojimais, negali pažeisti šio straipsnio. Pagal **teisę į gerą administravimą** „kiekvienas asmuo gali rašyti Sąjungos institucijoms viena iš Sutartyse nurodytų kalbų ir turi gauti atsakymą ta pačia kalba“ (Chartijos 41 straipsnio 4 dalis).

- Nediskriminavimas

21 straipsnio 1 dalis: „Draudžiama bet kokia diskriminacija dėl bet kokios priežasties, pavyzdžiui, kalbos [...]“.

- Kultūrų, religijų ir kalbų įvairovė

22 straipsnis: Sąjunga gerbia kultūrų, religijų ir kalbų įvairovę.

- Teisė į gerą administravimą

41 straipsnio 4 dalis: „Kiekvienas asmuo gali rašyti Sąjungos institucijoms viena iš Sutartyse nurodytų kalbų ir turi gauti atsakymą ta pačia kalba“.

Šaltinis: savo parengimas

2 langelis. ES pagrindinių teisių chartijos nuostatos dėl daugiakalbystės

3.4 Antrinė teisė

Antrinėje teisėje Taryba ES institucijų kalbų vartojimo tvarką reglamentavo Tarybos reglamente Nr. 1, nustatančiame kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje, ir numatė nukrypti leidžiančią nuostatą dėl ESTT. ES institucijų ir įstaigų kalbų vartojimo tvarka taip pat priklauso nuo Reglamento, kuriuo nustatomi Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės

¹ 2013 m. Teisingumo Teismo sprendimas Åklagaren, C 617/10. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionid=9E6804D1FA607C57315C3FC586503F57?text=&docid=134202&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=7116443>

energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatai ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygos (toliau – Tarnybos nuostatai)².

3.4.1 Taisyklė Nr. 1

1958 m.³priimtu Reglamentu Nr. 1, grindžiamu ankstesniu EB sutarties 217 straipsniu (dabar – SESV 342 straipsnis), buvo pakartotas tarpvyriausybiniis sprendimas, priimtas 1952 m. liepos 24 d. įsigaliojus Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarčiai. Reglamentas Nr. 1 buvo iš dalies pakeistas atsižvelgiant į 1972, 1979, 1985, 1994, 2003, 2005 ir 2013 m. stojimą. Reglamentas taip pat buvo iš dalies pakeistas Reglamentu⁴ Nr. 920/2005, kad airių kalbai būtų suteiktas toks pats statusas (su nukrypti leidžiančia nuostata) kaip ir kitų valstybių narių oficialiosioms kalboms.

Reglamentas Nr. 1 yra kalbų lygybės ir riboto kalbų vartojimo kiekvienoje ES institucijoje pagrindas, numatantis, kas gali būti vadinama ES daugiakalbystės konstitucija. Formaliai tai yra aktas, kurį Taryba gali iš dalies keisti vieningai. Tai glaustas reglamentas, kurį sudaro tik aštuoni straipsniai (3 langelis). Reglamente nėra preliminaraus teksto tikslų ir reikšmės pateikimo. Niekada nebuvo atlikta visuotinė peržiūra ir (arba) reforma, siekiant atsižvelgti į piliečių konteksto ir poreikių raidą.

2 Reglamentas Nr. 31 (EEB), 11 (EAEB), nustatantis Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas (OL P 045, 1962 6 14, p. 1385). Konsoliduotą tekstą galima rasti adresu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20220101>

3 Reglamentas Nr. 1, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje (OL P 17, 1958 10 6, p. 385). Konsoliduotą tekstą galima rasti adresu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01958R0001-20130701>

4 2005 m. birželio 13 d. Tarybos reglamentas Nr. 920/2005 (OL L 156, 2005 6 18, p. 3). Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32005R0920>

Reglamentas Nr. 1, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje

EUROPOS EKONOMINĖS BENDRIJOS TARYBA,

Atsižvelgdama į Sutarties 217 straipsnį, kuriame numatyta, kad kalbų vartojimą Bendrijos institucijose reglamentuojančias taisykles, nepažeisdama Teisingumo Teismo darbo tvarkos taisyklių nuostatų, vieningai nustato Taryba;

Kadangi kiekviena iš keturių kalbų, kuriomis parengta Sutartis, pripažįstama oficialia vienos ar kelių Bendrijos valstybių narių kalba;

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis: Sąjungos institucijų oficialiosios ir darbo kalbos yra anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių.

2 straipsnis: Dokumentai, kuriuos valstybė narė arba valstybės narės jurisdikcijai priklausantis asmuo siunčia Bendrijos institucijoms, gali būti parengti bet kuria iš siuntėjo pasirinktų oficialiųjų kalbų. Atsakymas parengiamas ta pačia kalba.

3 straipsnis: Dokumentai, kuriuos Bendrijos institucija siunčia valstybei narei arba asmeniui, priklausančiam valstybės narės jurisdikcijai, parengiami tos valstybės kalba.

4 straipsnis: Reglamentai ir kiti visuotinai taikomi dokumentai rengiami oficialiosiomis kalbomis.

5 straipsnis: Europos Sąjungos oficialusis leidinys skelbiamas oficialiosiomis kalbomis.

6 straipsnis: Bendrijos institucijos savo darbo tvarkos taisyklėse gali nustatyti, kurios kalbos turi būti vartojamos konkrečiais atvejais.

7 straipsnis: Kalbos, kurios turi būti vartojamos Teisingumo Teismo procese, nustatomos jo procedūros reglamente.

8 straipsnis: Jei valstybė narė turi daugiau nei vieną valstybinę kalbą, tos valstybės prašymu vartojamai kalbai taikomos bendrosios jos teisės normos.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Šaltinis: Taisyklė Nr. 1

3 langelis: Taisyklė Nr. 1 (2013 m. suvestinė redakcija)

1 lentelėje pabrėžiamos pagrindinės taisyklės pagal kiekvieną straipsnį, pastebimi teisiniai klausimai ir pateikiamos kryžminės nuorodos į atitinkamus šio tyrimo skyrius ir skirsnius, kuriuose pateikiama tolesnė analizė.

1lentelė. Reglamento Nr. 1 straipsnių vertinimas

Straipsniai	Pagrindinė taisyklė	Pradinis įvertinimas	Kryžminė nuoroda
1 straipsnis	Formalus lygiateisis 24 Sąjungos pareigūnų statusas Nuoroda į „darbo kalbas“ ir „oficialiąsias kalbas“	<ul style="list-style-type: none"> • 24 oficialiosios kalbos yra tos pačios kaip ES sutarties 55 straipsnio 1 dalyje nurodytos 24 Sutarties kalbos (van der Jeught, 2021 m.). • Skirtumas „nelabai naudinga“ (van der Jeught, 2021); Valstybinės kalbos ir darbo kalbos neapibrėžimas 	Diskusija dėl šio skirtumo ir dėl darbo kalbos 5 skyriuje
2 ir 3 straipsniai	Tiesioginis bendravimas su valstybėmis narėmis ir jų piliečiais jų oficialiąja kalba	<ul style="list-style-type: none"> • Piliečių teisės pagal SESV 24 straipsnio 4 dalį • „Bendrojo principo Sąjungos teisė, pagal kurią kiekvienam piliečiui suteikiama teisė bet kokiomis aplinkybėmis turėti bet kokio varianto, galinčio turėti įtakos jo interesams, parengtą jo kalba“ (ESTT, C.Kik, C-361/01 P [2003] 82 punktas⁵). • Pareiškėjas turi paprašyti vertimo, jei nesupranta Komisijos atsakymo į jo skundą (C-741/18 P – OPS Ūjpest prieš Komisiją, C-741/18 P, 16 punktas).⁶ 	3.4 Teismų teisė Diskusija 5 skyriuje
4 straipsnis	Reglamentai ir kiti visuotiniai taikomi dokumentai rengiami visomis oficialiosiomis kalbomis.	<ul style="list-style-type: none"> • Airijai leidžianti nukrypti nuostata nustojo galioti 2022 m. sausio 1 d.⁷ • Maltai leidžianti nukrypti nuostata nustojo galioti 2007 m. gegužės 1 d.⁸ • Individualus sprendimas nebūtinai turi būti parengtas visomis oficialiosiomis kalbomis, net jei jis gali turėti įtakos Sąjungos piliečio, išskyrus asmenį, kuriam jis skirtas, teisėms, pavyzdžiui, 	3.4 Teismų teisė Diskusija 5 skyriuje

5 Teisingumo Teismo sprendimo Kik prieš VRDT, C-361/01 P, [2003] 82 punktas. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=48555&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1562893>

6 ESTT nutartis OPS Ūjpest/Komisija, C-741/18 [2019]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=223918&doclang=EN>

7 Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2015/2264, kuriuo išplečiamos ir laipsniškai panaikinamos laikinos nuo 1958 m. balandžio 15 d. Reglamento Nr. 1, nustatančio kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje, ir 1958 m. balandžio 15 d. Reglamento Nr. 1, nustatančio kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos atominės energijos bendrijoje, nustatytos Reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nukrypti leidžiančios priemonės (OL L 322, 2015 12 8, p. 1). Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015R2264>

8 2004 m. gegužės 1 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 930/2004 dėl laikinų leidžiančių nukrypti priemonių, susijusių su Europos Sąjungos institucijų aktų rengimu maltiečių kalba (OL L 169, 2004 5 1, p. 1). Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004R0930>

		konkuruojančiam ekonominės veiklos vykdytojui (ESTT C.Kik, C-361/01 P [2003] 85 punktas) • Neaišku privalomos teisinės galios neturintiu teisės aktu.	
5 straipsnis	OL paskelbimas oficialiosiomis kalbomis	• Airijos ir Maltos ankstesnės nukrypti leidžiančios nuostatos: Žr. pirmiau pateiktą 4 straipsnį. • Neaiškus privalomos teisinės galios neturintį teisės aktų ir L ir C dalių atskyrimo statusas • Skelbimas interneto svetainėje, lygiavertis paskelbimui Oficialiajame leidinyje (ESTT, PPG, C-625/11 P [2013] 32 punktas)	3.4 Teismų teisė Diskusija 5 skyriuje
6 straipsnis	Galimybė ES institucijoms konkrečiais atvejais, numatytais jų darbo tvarkos taisyklėse, nustatyti, kurios kalbos turi būti vartojamos	• Teisėtai ribojamas kalbų vartojimo režimas • Vadinamoji „konkrečių atvejų doktrina“ (van der Jeught, 2021 m.) • ES institucijų kalbinės autonomijos teisinis pagrindas • Klausimas apie šios autonomijos ribas	3.4 Teismų teisė Diskusija 5 skyriuje
7 straipsnis	Europos Sąjungos Teisingumo Teismui taikomos nukrypti leidžiančios taisyklės	• ESTT statutas • Teisingumo Teismo procedūros reglamentas • Bendrojo Teismo procedūros reglamentas	4 langelis:
8 straipsnis	Valstybių narių institucinė autonomija pasirinkti savo oficialiąją kalbą Privalomas ir tiesioginis reglamento taikymas		

Atrodo, kad 6 straipsnis prieštarauja 1–5 straipsniams. Galima manyti, kad daugiakalbystės įsipareigojimų laikymasis yra taisyklė ir galimybė naudoti vieną ar kelias kalbas išimties tvarka (Clément-Wilz, 2022b). Be to, būtų galima pateikti funkcinį (arba teleologinį) aiškinimą, pagrįstą ES tikslais, kaip numatyta ES sutarties 3 straipsnyje, siekiant atsižvelgti į kalbų įvairovę ir piliečių poreikius. Reglamento Nr. 1 taikymo sritis oficialiai apsiriboja tik ES institucijomis. Tačiau dėl Reglamento Nr. 1 konstitucinės svarbos ir jo priėmimo prieš įsteigiant decentralizuotas agentūras visi principai turėtų būti taikomi ES įstaigoms ir agentūroms, kaip nurodyta teismų praktikoje ir autoritetingoje teisinėje literatūroje. Bendrasis Teismas nurodė, kad pagal 6 straipsnį suteikti įgaliojimai taikomi ES organams (ESTT, GC, Italia prieš EESRK, 2011 m., 42 punktas).⁹ Iš tiesų Reglamente Nr. 1 nustatyta bendra kalbų vartojimo tvarka ir tik tuo atveju, jei reglamente dėl įstaigos ar agentūros įsteigimo numatyta speciali kalbų vartojimo tvarka, aiškiai nukrypstanti nuo Reglamento Nr. 1 taisyklių, pastarasis reglamentas nebūtų taikomas (Chiti, 2008, van der Jeught, 2021 m.). Kitaip tariant, „konkrečiai reglamento bendras taikymas sustiprina ir išplečia jo bendrą

9 ESTT sprendimas Italija prieš EESRK, T-117/08 [2011]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=81894&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst;dir=&occ=first&part=1&cid=1270101>

taikymo sritį“ (Gozzi, 2004 m.). Bet kuriuo atveju sutarties nuostatos dėl kalbos vartojimo bendraujant su piliečiais taip pat taikomos ES patariamoms įstaigoms ir Europos ombudsmenui (žr. pirmiau 3.3 poskyrį).

3.4.2 Europos Sąjungos Teisingumo Teisme vykstančio proceso kalbų vartojimo tvarka¹⁰

Kaip nurodyta preliminaruose pareiškimuose ir Reglamento Nr. 17 straipsnyje, ESTT (sudarytas iš Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo) taikomas nukrypti leidžiantis įstatymas. Kaip paaiškinta 4 skyriuje, bylos kalba nustatoma kiekvienai ESTT pateiktai bylai. Proceso kalba yra viena iš 24 oficialiųjų kalbų. Prejudicinio sprendimo priėmimo procese visada vartojama prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo vartojama kalba. Tiesioginiuose ieškiniuose pareiškėjai gali pasirinkti proceso kalbą. Jie nėra saistomi nei savo, nei advokato pilietybės. Tačiau jeigu atsakovas yra valstybė narė, proceso kalba yra tos valstybės kalba arba viena iš jos kalbų. Nustačius proceso kalbą, ji turi būti vartojama per visą procesą tiek per rašytinę, tiek per žodinę proceso dalį. Kalbos, kuri turi būti vartojama, pasirinkimas yra privalomas ne tik šalims, bet ir visoms trečiosioms šalims, kurioms gali būti leista įstoti į bylą, išskyrus valstybes nares, kurioms pagal 38 straipsnio 4 dalį leidžiama vartoti savo kalbą (žr. 4 skyriaus 4.3.4 skirsnį).

3.4.3 Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatai

Į Tarnybos nuostatus taip pat įtrauktos daugiakalbystės nuostatos, susijusios su nediskriminavimo taisyklėmis, kalbų mokėjimu ir kalbų mokėjimu, kurio reikalaujama skelbimuose apie įdarbinimą, atsižvelgiant į ypatingą darbo vietų, kurias reikia užimti, pobūdį. 2 lentelėje išdėstomos pagrindinės kiekvieno atitinkamo straipsnio nuostatos ir pateikiamos kryžminės nuorodos į kitas nuostatas ir teismų praktiką.

2 lentelė: Pagrindinės teisinės nuostatos dėl kalbų Tarnybos nuostatuose¹¹

Straipsniai	Pagrindinės nuostatos	Pastabos ir kryžminė nuoroda
1 straipsnio d punktas, 1 dalis	„Draudžiama bet kokia diskriminacija dėl lyties, rasės, odos spalvos, etninės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos.“	Žr. 3.4.2 skirsnį.
1 straipsnio d punktas, 6 dalis	„Laikantis nediskriminavimo ir proporcingumo principų, bet koks jų taikymo apribojimas turi būti pagrįstas objektyviomis ir pagrįstomis priežastimis ir turi būti nukreiptas į teisėtus bendrojo intereso tikslus personalo politikos srityje. [...]“	Žr. 3.4.2 skirsnį.
28 straipsnio f punktas	„Pareigūnas gali būti skiriamas tik su sąlyga, kad [...] jis pateikia įrodymų, kad puikiai moka vieną iš Sąjungos kalbų ir pakankamai gerai moka kitą Sąjungos kalbą tiek, kiek tai būtina jo pareigoms atlikti.“	Tos pačios nuostatos dėl laikinųjų darbuotojų (12 straipsnio 2 dalies e punktas) ir

¹⁰ ESTTstatutas, OL C 202, 2016 6 7, p. 210–229. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F03>; Teisingumo Teismo procedūros reglamentas, OL L 265, 2012 9 29, p. 1–42. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012Q0929%2801%29>; Bendrojo Teismo procedūros reglamentas (OL L 105, 2015 4 23, p. 1–66). Galima rasti adresu: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.105.01.0001.01.ENG

¹¹ Reglamentas Nr. 31 (EEB), 11 (EAEB), nustatantis Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos pareigūnų tarnybos nuostatus ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygas (OL P 045, 1962 6 14, p. 1385). Konsoliduotą tekstą galima rasti adresu <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A01962R0031-20140501>

		sutartininkų (82 straipsnio 2 dalies e punktas)
III priedo (Konkurencija) 1 straipsnio 1 dalies f punktas	„Pranešime apie konkursus [...] nurodoma: [...] kai taikoma, kalbų mokėjimas, reikalingas atsižvelgiant į ypatingą darbo vietų, kurias reikia užimti, pobūdį.“	Žr. 3.4.2 punkte pateiktą teismų praktiką.
Šaltinis: Savo parengimas		

3.5 ESTT praktika

Kalbant apie ESTT praktiką, gali kilti įvairių teisinių klausimų, susijusių su ES institucijų komunikacijos politika, įskaitant su daugiakalbyste susijusių principų taikymą, „konkrečių bylų doktrinos“ apibrėžtį, skaidrumą ir pareigūnų bei sutartininkų įdarbinimą.

3.5.1 ES teisės ir daugiakalbystės principai

ESTT pagrindinėje byloje nurodė, kad „**teisinio saugumo** principas reikalauja, kad Bendrijos teisės aktai leistų suinteresuotiesiems asmenims susipažinti su tikslia jiems tenkančių pareigų apimtimi, kuri gali būti užtikrinta tik tinkamai paskelbiant tuos teisės aktus tų asmenų, kuriems jie taikomi, oficialiąja kalba“ (ESTT, Skoma-Lux, C-161/06, 2007 m. 38 punktas¹²). Įrodyta, kad daugiakalbystė yra kitų ES teisės principų, pavyzdžiui, ES teisės **tiesioginio veikimo, viršenybės ir veiksmingumo, pasekmė** (Ziller, 2018).

Vienodas Sąjungos teisės taikymas taip pat grindžiamas daugiakalbyste, nes iš esmės turi būti pripažįstamos visos ES akto versijos visomis kalbomis (Teisingumo Teismo sprendimas Srl CILFIT ir Lanificio di Gavardo SpA, 1982 m. ir Teisingumo Teismo sprendimas Belgija/Komisija, 2018 m.).¹³

Audito Rūmai taip pat pabrėžė, kad: „[aš] yra ypač svarbus Europos Sąjungos veiksmų [...] **skaidrumui ir demokratiniam teisėtumui**, o tai reiškia, kad Parlamento debatai ir balsavimas turi būti grindžiami tekstu, kuris Parlamento nariams buvo pateiktas laiku ir išverstas į visas oficialiąsias ES kalbas“ (ESTT sprendimo Prancūzija prieš EP, 2018 m., 57 punktas).¹⁴ Todėl politikos proceso skaidrumas yra glaudžiai susijęs su daugiakalbystės klausimu. Tai taip pat atitinka ES sutarties 1 straipsnį, kuriame nustatyta, kad „kuriant glaudesnę Europos tautų sąjungą, sprendimai priimami kuo atviriau ir kuo labiau priartinant juos prie piliečių“.

Nepaisant daugiakalbystės svarbos Sąjungos teisės tikrumui ir veiksmingumui, Teisingumo Teismas **atmetė tai, kad egzistuoja bendrasis Bendrijos ir Sąjungos teisės principas, pagal kurį kiekvienam piliečiui suteikiama teisė bet kokiomis aplinkybėmis turėti bet kokios versijos, kuri galėtų turėti įtakos jo interesams, versiją, parengtą jo kalba** (ESTT sprendimo Kik prieš VRDT, 2003, 82 punktas).¹⁵

Galiausiai ESTT mano, kad tam tikromis aplinkybėmis paskelbimas oficialiose interneto svetainėse yra lygiavertis paskelbimui Oficialiajame leidinyje. Pavyzdžiui, dėl Direktyvos

12 Teisingumo Teismo sprendimas Skoma-Lux, C-161/06 [2007]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62006CJ0161>

13 Teisingumo Teismo sprendimas Srl CILFIT ir Lanificio di Gavardo Sp1, C-283/81 [1982]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61981CJ0283> ; ESTT sprendimas Belgija/Komisija, C-16/16 P [2018]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62016CJ0016>

14 ESTT, Prancūzija/Europos Parlamentas, C-73/17 [2018]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-73/17>

15 CJ sprendimas Kik, cit.

97/33 dėl telekomunikacijų tinklų sujungimo Teisingumo Teismas teigia, kad šis tekstas „neteikia gairių dėl numatytos informacijos skelbimo būdo [...]. Tokiomis aplinkybėmis šiuolaikiniame telekomunikacijų sektoriuje paskelbimas internete gali būti laikomas tinkamu [...]“ (Teisingumo Teismo sprendimo Komisija prieš Belgiją, 2002 m., 44 punktas).¹⁶

Be to, kai paskelbimo data yra ieškinio prieš jį pareiškimo termino pradžia, Teisingumo Teismas nurodė, kad taisyklė, pagal kurią **terminas pareikšti ieškinį dėl institucijos priimto akto pradedamas skaičiuoti nuo šio akto paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje, gali reikšti, kad aktas apskritai ginčijamas. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teigimu, „nuorodą į Europos Sąjungos oficialųjį leidinį galima paaiškinti vien tuo, kad paskelbimas Oficialiajame leidinyje buvo vienintelė numatoma paskelbimo forma šių Procedūros reglamento priėmimo metu“.** Todėl „negalima atmesti galimybės, kad [šis terminas] taikomas aktui, kuris skelbiamas tik internete, kaip antai ginčijamas sprendimas“ (Teisingumo Teismo sprendimo PPG ir SNF/ECHA, 2013 m. 31 punktas).¹⁷ Byloje Bilbaína de Alquitranes ir o. prieš ECHA Bendrasis Teismas nusprendė, kad ECHA sprendimai dėl tam tikrų medžiagų nustatymo yra sprendimai, kuriais siekiama sukelti teisiųjų pasekmių bendrai ir abstrakčiai vertinamai asmenų kategorijai. Šie sprendimai niekada neskelbiami Oficialiajame leidinyje, o ECHA interneto svetainėje (GC sprendimo Bilbaína de Alquitranes ir o. prieš ECHA, 2013 m., 31 punktas).¹⁸ Todėl **ESTT pritaiko taikytiną ES teisę prie naujos interneto svetainės komunikacijos realybės, kai teisė kreiptis į teismą turi būti apsaugota.**

3.5.2 Kalbų režimo ir konkrečių bylų doktrinos teismų praktika

Teisingumo Teismas pagrindinėje byloje Kik nusprendė, kad „tokios įstaigos, kaip [Vidaus rinkos derinimo tarnyba], kalbų vartojimo tvarką lemia sudėtingas procesas, kuriuo siekiama užtikrinti būtiną pusiausvyrą tarp ekonominės veiklos vykdytojų interesų ir viešojo intereso, susijusio su procedūrų išlaidomis, taip pat tarp Bendrijos prekių ženklų pareiškėjų ir kitų ūkio subjektų interesų, susijusių su galimybe susipažinti su dokumentų, suteikiančių teises, vertimais arba procedūromis, kuriose dalyvauja daugiau nei vienas ūkio subjektas, kaip antai protesto, panaikinimo ir registracijos pripažinimo negaliojančia procedūra“ (Teisingumo Teismo sprendimo Kik prieš VRDT, 2003 m., 92 punktas).¹⁹ Kitaip tariant, ši teismų praktika rodo, kad ES institucijos ar įstaigos kalbų vartojimo režimas yra subtilios prieštarų interesų pusiausvyros akto, reikalaujančio parengti kalbiniu požiūriu tinkamus praktinių sunkumų sprendimus, rezultatas (taip pat žr. Teisingumo Teismo sprendimą Ispanija prieš Tarybą, 2005 m.).²⁰ Tai vadinamoji „konkrečių atvejų doktrina“, kylanti iš Reglamento Nr. 16 straipsnio, pagal kurį kiekviena institucija, įstaiga ar agentūra savo darbo tvarkos taisyklėse gali nustatyti, kurios kalbos turi būti vartojamos konkrečiais atvejais.

Šis klausimas vėl buvo iškeltas, kai, remiantis SESV 118 straipsniu, buvo apribota kalbų vartojimo tvarka bendro patento reguliavimo atveju. Kalbos režimo ribojamasis pobūdis buvo labai panašus į Kik arba dar labiau apribotas, nes pagal bendrąjį patentų reglamentą buvo vartojamos tik trys kalbos (t. y. anglų, prancūzų ir vokiečių). Ispanija (byla C-147/13, Ispanija prieš Tarybą) pareiškė ieškinį dėl Reglamento dėl kalbų vartojimo tvarkos panaikinimo, teigdama, kad kalbų vartojimo tvarka sukuria nelygybę tarp, viena vertus, ES piliečių ir įmonių, kurios, turėdami tam tikrą kompetenciją, gali suprasti dokumentus, parengtus trimis oficialiosiomis Europos patentų tarnybos

16 Teisingumo Teismo sprendimas byloje Komisija prieš Belgiją [2002]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:62001CJ0221&from=fr>

17 2013 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas PPG ir SNF/ECHA, C-625/11 P. <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5792773>

18 2013 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas PPG ir SNF/ECHA, C-625/11 P. <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142203&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5792773>

19 CJ sprendimas Kik, cit.

20 2015 m. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas Ispanija prieš Tarybą, C-147/13. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A62013CJ0147>

(EPT) kalbomis, ir, kita vertus, neturinčius kalbų, kurie turės atlikti vertimus savo lėšomis. Visuose Ispanijos pateiktuose argumentuose daugiausia dėmesio skirta kalbos vartojimo režimo žalingam poveikiui piliečiams ir įmonėms.

Primindamas teismo praktiką Kik, Teismas nusprendė, kad pasirinkta kalbų vartojimo tvarka, kuria diferencijuojamos oficialiosios ES kalbos, siekiama teisėto tikslo ir neviršija to, kas būtina. Pirma, ji pažymėjo, kad Europos patentai, galiojantys visų valstybių narių teritorijoje, yra kliūtis patentinei apsaugai ES, todėl labai svarbu, kad reglamento vertimo tvarka būtų akivaizdžiai ekonomiškai efektyvi. Antra, Teismas pabrėžė, kad reglamentu nustatyti keli mechanizmai, kuriais siekiama užtikrinti būtiną pusiausvyrą tarp pareiškėjų dėl bendrojo patento ir kitų ūkio subjektų interesų, susijusių su galimybe gauti vertimus, pavyzdžiui, vertimo išlaidų kompensavimas, speciali vertimo tvarka pereinamuoju laikotarpiu ir vertimo reikalavimai bylinėjimosi atveju (žr. 2016 m. Somssich).

Kitoje svarbioje byloje Ispanija prieš Europos Parlamentą Teisingumo Teismas priminė Europos Parlamentui, kad svarbu priimti vidaus darbo tvarkos taisykles, reglamentuojančias jo kalbų vartojimo tvarkos taikymą. Jis nusprendė, kad „kadangi Europos Parlamentas, remdamasis Reglamento Nr. 1 6 straipsniu, nepriėmė vidaus darbo tvarkos taisyklių, reglamentuojančių jo kalbų vartojimo tvarkos taikymą, negalima teigti, kad, neatsižvelgiant į pareigas, kurias įdarbinti asmenys bus faktiškai įdarbinti, negalima teigti, kad [anglų, prancūzų ir vokiečių] būtinai yra naudingiausios kalbos atliekant visas pareigas šioje institucijoje“ (ESTT, Ispanija prieš Europos Parlamentą, 2019 m., C-377/2016, 73 punktas).²¹

3.5.3 Teismo praktika dėl įdarbinimo

Įdarbinimo konkursų kalbą reikia skirti nuo kandidatų kalbos mokėjimo reikalavimų. 2019 m. Teisingumo Teismo didžioji kolegija priėmė du sprendimus šiais klausimais.

Kalbant apie konkurso kalbą, į Reglamento Nr. 1 taikymo sritį Teisingumo Teismas įtraukė institucijų ir išorės konkurso kandidatų santykius (ESTT sprendimo Italijos Respublika prieš Europos Komisiją, 2012 m., 68 punktas), kuriame nustatyta²² „griežta pagarba daugiakalbystei atrankos procedūrose“ (van der Jeught, 2015, p. 139). Teisingumo Teismas nusprendė, kad „skelbimai apie konkursą negali būti laikomi procedūrinėmis taisyklėmis“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1 6 straipsnį (67 dalis), ir kad „ginčijami pranešimai apie konkursus turėjo būti paskelbti visomis oficialiosiomis kalbomis“ (71 dalis).

21 ESTT sprendimas Ispanija prieš Europos Parlamentą, C-377/2016 [2019]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=212225&doclang=EN>

22 2012 m. ESTT sprendimas Italija prieš Europos Komisiją, C-566/10. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=130402&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4896079>

4 langelis. Teisingumo Teismo didžioji kolegija, Komisija/Italija, 2019 m.^{23 24}

Komisija Teisingumo Teismui pateikė apeliacinį skundą, kuriuo prašė panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą, kuriuo Bendrasis Teismas, remdamasis Italijos pareikštais ieškiniais, panaikino du Europos personalo atrankos tarnybos (EPSO) pranešimus apie atvirą konkursą, motyvuodama tuo, kad buvo neteisėta apriboti konkurso „antrosios kalbos“ pasirinkimą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis ir apriboti kandidatų ir EPSO bendravimo kalbos pasirinkimą šiomis trimis kalbomis.

Nors visi pranešimai apie konkursus turi būti paskelbti Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje visomis oficialiosiomis ES kalbomis, EPSO neprivalo konkurso metu bendrauti su kandidatu jo laisvai pasirinkta kalba.

Tačiau bendravimo su EPSO kalba gali būti tik kai kurios kalbos: teismas pripažino, kad „pagal Tarnybos nuostatų 1d straipsnio 6 dalį gali būti leidžiama taikyti skirtingą požiūrį į konkursų kalbų vartojimo tvarką, jei jis objektyviai ir tinkamai pateisinamas teisėtu bendrojo intereso tikslu personalo politikos srityje“.

Šiuo atveju EPSO tokio pagrindimo nepateikė.

Šaltinis: Savo parengimas

4langelis. Teisingumo Teismo didžioji kolegija, Komisija prieš Italiją

Jei konkursas yra atviras ne visiems piliečiams, o **vidaus**, jis neturi būti skelbiamas ES oficialiajame leidinyje visomis oficialiosiomis kalbomis. Šiuo atveju jis gali būti skelbiamas tik kai kuriomis kalbomis (ESTT, Bendrojo Teismo sprendimas JM Barata prieš Europos Parlamentą, 2018 m., 122 punktas).²⁵

Kalbinių **įgūdžių klausimu** Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Pareigūnų tarnybos nuostatai draudžia bet kokią diskriminaciją, įskaitant diskriminaciją dėl kalbos, suprantant, kad skirtingas požiūris dėl kalbos gali būti leidžiamas, jei jis pateisinamas teisėtu bendrojo intereso tikslu, pavyzdžiui, tarnybos interesais ar net realiais poreikiais, susijusiais su pareigomis, kurias turės atlikti įdarbinti asmenys (ESTT sprendimo Küster, 1975, 22 punktas).²⁶ Kitoje pagrindinėje byloje Audito Rūmai nurodė, kad per atrankos procedūrą institucijos turi didelę diskreciją vertindamos kandidatų, į kuriuos reikia atsižvelgti, kvalifikaciją ir nuopelnus. Tačiau jos turi ne tik užtikrinti, kad bet koks skirtingas požiūris dėl kalbos atitiktų tarnybos interesus ir būtų proporcingas, bet ir pagrįsti tokį skirtumą aiškiais, objektyviais ir numatomais kriterijais, leidžiančiais kandidatams suprasti tokio skirtingo požiūrio priežastis, o Sąjungos teismai – patikrinti jo teisėtumą (ESTT sprendimas Ispanija/Europos Parlamentas, 2019 m.)²⁷.

23 23 ESTT sprendimas Komisija prieš Italiją, C-621/16 P [2019]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-621/16>

24 ESTT sprendimas Italija/Komisija, T-353/14 ir T-17/15 [2016]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62014TJ0353>

25 Teisingumo Teismo sprendimas JM Barata/Europos Parlamentas, T-723/18 [2021]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-723/18&language=EN>

26 Teisingumo Teismo sprendimas Küster prieš Europos Parlamentą, C-79/74 [1975]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:61974CJ0079&from=nl>

27 ESTT sprendimas Ispanija prieš Europos Parlamentą, C-377/16 [2019]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=212225&doclang=EN>

3.6 Išvada

Šiame skyriuje apžvelgiama ES daugiakalbystės ir konkrečiai ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainių komunikacijos teisinė sistema. Teisinėje sistemoje, kuri apima pirminę teisę, antrinės teisės aktus ir ESTT praktiką, nustatytos konkrečios pareigos, susijusios su piliečių teisėmis tiesiogiai bendrauti su ES institucijomis. ES piliečiai gali kreiptis į bet kurią instituciją ir patariamąsias įstaigas, įskaitant agentūras, jų pasirinkta kalba. Jie taip pat gali pasinaudoti savo teise teikti peticijas Europos Parlamentui, kreiptis į Europos ombudsmeną ir registruoti piliečių iniciatyvą bet kuria ES kalba²⁸. Be to, visas visuotinai taikomas teisinis tekstas turi būti paskelbtas OL 24 oficialiosiomis kalbomis.

Reglamente Nr. 1 nustatyta „daugiakalbystės konstitucija“ ir nustatyta bendra teisinė sistema, taikoma institucijų kalbų vartojimo tvarkai (išskyrus ESTT) ir, kaip nurodyta šiame skyriuje, ES įstaigoms ir agentūroms. Institucijos, įstaigos ir agentūros gali dirbti visomis 24 oficialiosiomis kalbomis, kurios turi vienodą statusą. Tačiau kiekviena institucija, įstaiga ar agentūra savo darbo tvarkos taisyklėse gali nustatyti, kurios kalbos turi būti vartojamos konkrečiais atvejais (Reglamento Nr. 1 6 straipsnis). Ši vadinamoji „konkrečių bylų doktrina“ turėtų būti aiškinama siaurai, nes ja suteikiamas nukrypimas nuo daugiakalbystės, nors ESTT pripažįsta, kad ES institucijos, įstaigos ar agentūros kalbų vartojimo režimas yra subtilaus prieštarų interesų pusiausvyros akto, reikalaujančio parengti kalbiniu požiūriu tinkamus praktinių sunkumų sprendimus, rezultatas. ESTT daugiausia pakartoja savo daugiakalbystės įpareigojimus, susijusius su įdarbinimu, ir šios pareigos įvykdomos, jei institucijos, įstaigos ar agentūros aiškiai nustato savo kalbų vartojimo tvarką. ESTT taip pat primena institucijoms apie jų pareigą užtikrinti kalbų mokėjimo reikalavimų vertinimo skaidrumą. Galiausiai, teismo praktikoje, susijusioje su teisės akto paskelbimu, kai kuriais atvejais ESTT laikėsi nuomonės, kad tokia pareiga įvykdoma, kai paskelbiama internete, net jei pradiniam teisės akto tekste daroma nuoroda į paskelbimą Oficialiajame leidinyje.

28 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos (OL L 130, 2019 5 17, p. 55). Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019R0788>

ES INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR AGENTŪRŲ KALBŲ VARTOJIMO TVARKA IR INTERNETO SVETAINIŲ KALBŲ POLITIKA

PAGRINDINĖS IŠVADOS

- Reglamento Nr. 16 straipsnyje ES institucijoms leidžiama nustatyti, kurias kalbas vartoti konkrečiais atvejais. Dėl to yra įvairių kalbų režimų.
- Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Europos Vadovų Taryba, Europos Sąjungos Taryba, Europos Centrinis Bankas ir Europos Audito Rūmai oficialiai apibrėžė savo kalbų vartojimo tvarką, o Europos Komisija to nepadarė.
- Visi Reglamente Nr. 1 nustatyti principai turėtų būti taikomi ES įstaigoms ir agentūroms, išskyrus atvejus, kai reglamente, kuriuo įsteigiama įstaiga ar agentūra, aiškiai nenumatyta kitaip.
- Kai kurių įstaigų ar agentūrų steigimo akte numatyta kalbų vartojimo tvarka, aiškiai nurodant Reglamentą Nr. 1 arba nuostatas, kuriomis nustatoma tokia tvarka arba leidžiama nustatyti vidaus kalbų vartojimo tvarką. Kai kurios įstaigos ar agentūros nenumato jokios kalbų vartojimo tvarkos.
- Įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka dažnai yra neaiški, neatitinka panašios struktūros ir didžiąją laiko dalį remiasi numanomomis taisyklėmis ir praktika.
- 2019 m. Europos ombudsmenas pateikė rekomendacijas dėl 24 oficialiųjų ES kalbų vartojimo bendraujant su visuomene. Mūsų analizė rodo, kad yra galimybių pagerinti šių rekomendacijų įgyvendinimą, ypač įstaigų ir agentūrų. Dauguma institucijų ir įstaigų turi interneto svetainių kalbų politiką, o dauguma agentūrų – ne.
- Vidaus darbo kalbų pasirinkimas turi įtakos agentūrų interneto svetainėse skelbiamų dokumentų prieinamumui ir jų komunikacijos politikai.

4.1 Įvadas

Šiame skyriuje pateikiamos ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vidaus taisyklės ir interneto svetainių kalbų politika. Diskusijos apie interneto svetainės kalbų politiką yra svarbios, nes daug vidaus darbo dokumentų, ataskaitų projektų ir įrašytų žodinių pranešimų gali būti skelbiami internete (t. y. skelbiami viešai). Atrodo, kad vidaus tikslais parengti ir vėliau internete paskelbti dokumentai praktiškai laikomi vidaus komunikacijos šalutiniu produktu, todėl jiems taikomas Reglamento Nr. 16 straipsnis (žr. „konkrečių atvejų doktriną“, 3 skyrių). Todėl šiems dokumentams dažnai netaikomi vertimo reikalavimai pagal tam tikrą ES teisės aiškinimą, net jei praktiškai jie gali būti atskirti nuo oficialių leidinių. Šis požiūris bus kritiškai įvertintas 5 skyriuje.

4.2 Metodika

Šiame skyriuje remiamasi ES institucijų, įstaigų ir agentūrų vidaus darbo tvarkos taisyklių ar reglamentų, atitinkamų jų interneto svetainių skyrių ir mokslinės bei politinės literatūros apie ES kalbų politiką analize²⁹. Joje taip pat pristatoma ir aptariama institucijų, įstaigų ir agentūrų priimta politika (jei tokia yra), susijusi su kalbų vartojimu jų interneto svetainėse (vartojame terminą „svetainės kalbos politika“). Tačiau yra daug skirtingų požiūrių ir formatų. Tinklalapiuose gali būti mišraus turinio, pvz., informacijos apie vidaus taisykles ir tuo pat metu interneto svetainės komunikacijos. Todėl šiame skyriuje vartojame terminus interneto svetainės kalbos politikoje, kad įtrauktume institucijų, įstaigų ir agentūrų pareiškimus savo interneto svetainėje apie kalbas, vartojamas pačioje svetainėje (pvz., kokie dokumentai pateikiami tomis kalbomis), ir apskritai apie

29 Šio tyrimo autoriai norėtų padėkoti Petros Katsoulas (Paryžiaus II Panthéon-Assas universitetas) ir Marco Civico (Ženeva universitetas) už vertingą pagalbą rengiant šį skyrių.

kalbas, vartojamas visuomenei. Interneto svetainė, kurioje paprasčiausiai nurodoma institucijos darbo tvarkos taisyklėse nustatyta vidaus kalbų vartojimo tvarka, negali būti laikoma tinkama interneto svetainės kalbos politika.

4.3 Kalbų vartojimo tvarka ES institucijose, įstaigose ir agentūrose

ES taikoma įvairi kalbų vartojimo tvarka. Iš šio skyriaus matyti, kad kai kuriais atvejais kalbų vartojimo tvarka oficialiai apima ribotą darbo kalbų skaičių, o daugeliu atvejų kelių arba vienos (-ų) darbo kalbos (-ų) vartojimą lemia operatyvinė praktika.

4.3.1 Europos Parlamentas

Daugiakalbis bendravimas yra būtinas sėkmingam išrinktos institucijos, atstovaujančios skirtingomis kalbomis kalbantiems piliečiams, veikimui. EP savo darbo tvarkos taisyklėse (Europos Parlamentas, 2021 m.) nustato, kad visi dokumentai rengiami oficialiosiomis kalbomis ir kad visi EP nariai turi teisę išreikšti savo nuomonę ir būti nagrinėjami visomis oficialiosiomis kalbomis arba, mažesnių posėdžių metu, oficialiosiomis kalbomis, kurių prašo dalyviai.³⁰ Visų pirma Darbo tvarkos taisyklių 167 straipsnyje nustatyta, kad:

- „1. Visi Parlamento dokumentai rengiami oficialiosiomis kalbomis.
2. Visi Parlamento nariai turi teisę kalbėti Parlamente pasirinkta oficialiaja kalba [...]
3. Komiteto ir delegacijų posėdžiuose verčiama žodžiu iš oficialiųjų kalbų, kurias vartoja ir prašo to komiteto ar delegacijos nariai ir pavaduojantys asmenys, ir į jas.
4. Komitetų ir delegacijų posėdžiuose, vykstančiuose ne įprastose darbo vietose, verčiama žodžiu iš tų narių, kurie patvirtino, kad dalyvaus posėdyje, kalbų ir į tas kalbas. Išimtiniais atvejais šios priemonės gali būti lankstesnės. Biuras priima būtinas nuostatas.
5. Paskelbus balsavimo rezultatus, Parlamento pirmininkas priima sprendimą dėl visų prašymų, susijusių su tariamu teksto įvairiomis kalbomis neatitikimu.“

EP rašytinių dokumentų originalo kalba paprastai yra anglų kalba. Van der Jeught (2021) pranešė, kad 2015–2019 m. (skaičiai suapvalinti iki vienetų originalo), anglų kalba buvo 72 proc. dokumentų, kurie galiausiai buvo išversti, originalo kalba, po to – prancūzų (13 proc.), italų (4 proc.), vokiečių (3 proc.), ispanų (3 proc.) ir 6 proc. visomis kitomis kalbomis.

Žodinis bendravimas oficialiuose susitikimuose yra daugiakalbis, tačiau pavieniai kalbėtojai dažniausiai kalba savo šalies oficialiaja kalba (arba viena iš oficialiųjų kalbų), pasikliauja vertimo žodžiu tarnyba. Kalbos mokėjimas leidžia EP nariams turėti aukštesnį argumentą, o norint pasiekti bendrą sutarimą arba susitarimą, šalys turi aiškiai išdėstyti savo pozicijas. Nepaisant to, pastebėta, kad kalbėtojai kartais nori pereiti prie anglų kalbos, kad tiesiogiai kreiptųsi į kai kuriuos savo pašnekovus diskusijų metu, taip apeidami kalbos tarpininkavimo sistemas. Tyrimai rodo, kad komunikacija viena ar keliomis plačiai vartojamomis kalbomis EP laikoma perspektyvia, nes EP nariai žino, kad prireikus jie gali grįžti prie patikimo vertimo žodžiu ir raštu į savo gimtąją kalbą (Ringe, 2022). Kitaip tariant, daugiakalbystė yra apsauginis tinklas, leidžiantis kai kuriuose posėdžiuose politiškai vartoti vieną ar kelias darbo kalbas. Galimybė ES subjektams pasikliauti gimtąja kalba yra svarbus veiksnys, mažinantis nelygybę ir kalbinį nesaugumą, atsirandančius dėl vienos ar kelių lingua francas naudojimo (Ringe, 2022).

30 Išsamesnė informacija taip pat pateikiama Daugiakalbystės kodekse (Europos Parlamentas, 2019 m.). Galima rasti adresu: https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/files/organisation-and-rules/multilingualism/code-of-conduct_en.pdf

4.3.2 Europos Vadovų Taryba ir Europos Sąjungos Taryba

Europos Vadovų Taryba dalijasi savo interneto svetaine su Europos Sąjungos Taryba, todėl čia ją vertiname kartu. Atstovaujant valstybių narių interesams, darytina išvada, kad Tarybos parama daugiakalbystei yra svarbi siekiant užtikrinti valstybių narių ir jų atstovų lygybę ir tikslų supratimą, ypač dėl būtinybės patvirtinti teisės aktus įvairiomis kalbomis, kurios yra vienodai autentiškos ir privalomos. Dviejų institucijų vidaus kalbų vartojimo tvarka nustatyta 2009 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendime, patvirtinančiame Tarybos darbo tvarkos taisykles (2009/937/ES)³¹. 14 straipsnyje nustatyta:

„1. Išskyrus atvejus, kai skubos sumetimais Taryba vieningai nusprendžia kitaip, Taryba svarsto ir priima sprendimus tik remdamasi dokumentais ir projektais, parengtais kalbomis, nurodytomis galiojančiose kalbų taisyklėse.

2. Bet kuris Tarybos narys gali paprieštarauti diskusijoms, jei siūlomų pakeitimų tekstai nėra parengti tomis 1 dalyje nurodytomis kalbomis, kurias jis gali nurodyti.“

„Kalbų taisyklės“ – Taisyklė Nr. 1. Hanzl and Beaven (2017 m.) pranešė, kad Tarybos vertimo raštu tarnyba suskirstyta į 24 skyrius (po vieną iš oficialių kalbų) ir kad dokumentų originalo kalba daugiausia yra anglų kalba. Van der Jeught (2021 m.) pateikė duomenis apie išverstų dokumentų platinimą pagal originalo kalbą Taryboje. 2019 m. 90,5 proc. išverstų dokumentų buvo parengti anglų kalba, 4,4 proc. prancūzų ir 0,6 proc. vokiečių kalba. Tai buvo anglų kalbos padidėjimas, palyginti su 2017 m., kai skaičiai atitinkamai buvo 86,4 proc., 6,1 proc. ir 1 proc.

4.3.3 Europos Komisija

Europos Komisijos vidaus darbo tvarkos taisyklėse oficialiai neapibrėžta jos kalbų vartojimo tvarka. Komisijos darbo tvarkos taisyklių³² konsoliduotos redakcijos [C(2000) 3614] 17 straipsnyje tik nustatyta:

„1–3 dalys. Visi Komisijos priimti dokumentai [per posėdį, taikant rašytinę procedūrą, taikant įgaliojimo procedūrą, delegavimo procedūrą arba perįgaliojimą] originalo kalba ar kalbomis pridedami taip, kad jų nebūtų galima atskirti, prie posėdžio, kuriame jie buvo priimti, pabaigoje parengtos santraukos.

Jų autentiškumas patvirtinamas pirmininko ir generalinio sekretoriaus parašais paskutiniame santraukos puslapyje.

4 dalis, (...) priemonės – bet kuri priemonė, kaip nurodyta SESV 288 straipsnyje.

5 dalis [...] „autentiška (-os) kalba (-os)“ reiškia Europos Sąjungos oficialiąsias kalbas [...], jei tai visuotinai taikomi dokumentai, o kitais atvejais – jų adresatų kalbą ar kalbas.“

„Kadangi Komisija nesinaudojo reglamentų 6 straipsnyje numatyta išlyga dėl išimtinių atvejų, atrodo, kad ji pakeitė reglamentuose nustatytą principą, užuot nurodžiusi konkrečius atvejus, kai daroma bendrojo visų oficialiųjų kalbų lygybės principo išimtis, ji paprastai vartoja tris darbo kalbas, išskyrus konkrečius atvejus, kai kitos kalbos yra autentiškos, todėl jas reikia vartoti“ (van der Jeught, 2015 m.: 132).

Trys tradicinės darbo (arba procedūrinės) kalbos yra anglų, prancūzų ir vokiečių kalbos, tačiau praktikoje anglų kalba palaiapsniui tapo pagrindine darbo kalba, kuri po 2004 m. plėtros paspartėjo (Leal, 2021). Pasak Lequesne (2021), 2007 m. 73,5 % Europos Komisijos parengtų dokumentų buvo anglų kalba, 12,3 % prancūzų kalba ir 2,4 % vokiečių kalba. 2019 m. dokumentų, kurių originalo kalba buvo anglų kalba, dalis padidėjo iki 85,5 proc., o prancūzų – iki 3,7 proc. (taip pat žr. 2021 m. van der Jeught).

31 O L L 325, 2009 12 11, p. 35–35. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009D0937>

32 O L L 308, 2000 12 8, p. 26–34. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:02000Q3614-20111116&from=EN#page=13>

Tai nereiškia, kad vidaus posėdžiuose nėra darbo dokumentų vertimo į kalbas. Komisija paskelbė gaires, kokių rūšių dokumentai turi būti išversti į kalbas ir numatomus terminus (Europos Komisija, 2016 m.).³³ Kai kurie dokumentai turi būti parengti anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis (pvz., darbotvarkė ir Kolegijos posėdžių protokolai), kiti dokumentai galiausiai turėtų būti parengti visomis oficialiosiomis kalbomis (pvz., Žalioji knyga/Baltoji knyga). Vertimo raštu politikos įgyvendinimas turi tam tikrą veiksmų laisvę. Pavyzdžiui, kvietimai teikti pasiūlymus ir kvietimai teikti pasiūlymus bei svetainės „Europa“ tinklalapiai turėtų būti išversti „pagal poreikį“ (Europos Komisija, 2016 m., 1 priedas). Šiam tyrimui atlikti pokalbiai taip pat rodo, kad nuo 1972 m. yra vidaus gairės dėl vertimo žodžiu, pagal kurias vertimo žodžiu paslaugos turi būti teikiamos remiantis „tikrais poreikiais“.

4.3.4 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

Ypatingas ESTT statusas kalbų politikos srityje pripažįstamas SESV: „Sąjungos institucijų kalbų vartojimą reglamentuojančias taisykles, nepažeisdama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto nuostatų, vieningai nustato Taryba, priimdama reglamentus“ (SESV: 342 straipsnis; (pažymėta papildomai) ir Reglamento Nr. 17 straipsnyje: „Kalbos, kurios turi būti vartojamos Teisingumo Teismo procese, nustatomos jo procedūros reglamente“. ESTT kalbų vartojimo tvarka nustatyta ESTT statuto 64 straipsnyje, Teisingumo Teismo procedūros³⁴ reglamento 36–42 straipsniuose³⁵ ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44–49 straipsniuose.³⁶ ESTT statuto 64 straipsnyje nustatyta:

„Europos Sąjungos Teisingumo Teisme taikomą kalbų vartojimo tvarką reglamentuojančios taisyklės nustatomos vieningai priimtu Tarybos reglamentu. Šis reglamentas priimamas Teisingumo Teismo prašymu ir pasikonsultavus su Komisija ir Europos Parlamentu arba Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavus su Teisingumo Teismu ir Europos Parlamentu.

Kol bus priimtos šios taisyklės, toliau taikomos Teisingumo Teismo procedūros reglamento ir Bendrojo Teismo procedūros reglamento nuostatos, reglamentuojančios kalbų vartojimo tvarką. Nukrypstant nuo Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 253 ir 254 straipsnių, tos nuostatos gali būti iš dalies keičiamos arba panaikinamos tik vieningai pritarus Tarybai.“

Teisingumo Teismo procedūros reglamento 36–42 straipsniuose reglamentuojamas bylos kalbų vartojimas ir skelbiamos kalbos. Visų pirma 36 straipsnyje („Bylos kalba“) nustatyta, kad „bylos kalba yra anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, olandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų arba vokiečių“. 40 straipsnyje („Teismo publikacijų kalbos“) nustatyta, kad „Teismo leidiniai leidžiami Tarybos reglamento Nr. 1 1 straipsnyje nurodytomis kalbomis“. Nuo 2004 m. daugelis sprendimų skelbiami ECR (Europos teismų ataskaitos) visomis kalbomis, kai kurie sprendimai skelbiami visomis kalbomis, o „nepaskelbti“ sprendimai nurodomi tik ECR visomis paskelbimo kalbomis (Wright, 2018).

Galiausiai Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44–49 straipsnių turinys sutampa su Teisingumo Teismo procedūros reglamento 36–42 straipsnių turiniu, pritaikant jį Bendrojo Teismo jurisdikcijai. Įgyvendinus ESTT kalbų vartojimo tvarką, ESTT kartu su Europos Parlamentu (Clément-Wilz, 2022a) yra daugiakalbiškiausia ES institucija. Clément-Wilz (2022a) interneto svetainėje „Curia“ atliktas tyrimas rodo, kad 2014–2021 m. 29,5 proc. sprendimų buvo vartojama anglų kalba, 18,5 proc. vokiečių, 17,6 proc. prancūzų, 7,7 proc. italų, 6,7 proc. ispanų ir 3,6 proc.

33 Galima rasti adresu: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2016\)2000&lang=lt](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2016)2000&lang=lt)

34 OL C 202, 2016 6 7, p. 210–229. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FPRO%2F03>

35 OL L 265, 2012 9 29, p. 1–42. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012Q0929%2801%29>

36 OL L 105, 2015 4 23, p. 1–66. Galima rasti adresu: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.105.01.0001.01.ENG

olandų. Anglų kalbos, kaip proceso kalbos, paplitimą galima paaiškinti tuo, kad Tarnautojų teisme šia kalba pareikšta daug tiesioginių ieškinių. Tačiau jei dėmesį sutelkiame tik į Teisingumo Teismą, procentiniai dydžiai keičiasi: 22,4 % sprendimų vartojama vokiečių kalba, 16,1 % anglų, 10,4 % prancūzų, 9,2 % italų, 8,1 % ispanų, 6,7 % olandų ir 4,4 % lenkų, o prejudiciniuose sprendimuose – 25 % vokiečių, 10,6 % italų, 9,1 % olandų, 8,6 % prancūzų, 7,8 % ispanų, 5,6 % anglų ir 4,4 % lenkų (Clément-Wilz, 2022a).

Visi susiję dokumentai išversti į prancūzų kalbą. Svarstymai taip pat yra prancūzų (nors kartais anglų kalba) ir be vertimo žodžiu (Ringe, 2022). Tiek preliminarūs, tiek galutiniai sprendimai rengiami prancūzų kalba, o vėliau išverčiami į procedūros originalo kalbą, taip pat į kitas oficialiąsias ES kalbas (McAuliffe, 2016 m.; Pingel, 2018 m.). Ši prancūzų, kaip ESTT darbo kalbos, praktika skiriasi nuo kitų ES institucijų, kuriose vyrauja anglų kalba. Šio ypatumo priežastis yra šeštasis dešimtmetis (Horspool, 2006), kai anglų kalba nebuvo oficiali Sąjungos kalba, o prancūzų kalba buvo plačiai vartojama tarp Europos teisininkų.

4.3.5 Europos centrinis bankas

Europos Centriniam Bankui (ECB), kaip institucijai įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, taikomos Reglamente Nr. 1 nustatytos taisyklės. ECB darbo tvarkos taisyklėse (2004/257/EB) pripažįstama aiški nuo reglamento leidžianti nukrypti nuostata, 17³⁷ straipsnis:

„2 dalis. Valdančioji taryba priima ECB gaires, o vėliau apie jas praneša viena iš oficialiųjų Europos Bendrijų kalbų, o Valdanciosios tarybos vardu jas pasirašo pirmininkas. Jos nurodo priežastis, kuriomis jos grindžiamos. Nacionaliniai centriniai bankai gali būti informuojami telefaksu, elektroniniu paštu ar teleksu arba popierine forma. Visos ECB gairės, kurios turi būti oficialiai skelbiamos, išverčiamos į oficialiąsias Europos Bendrijų kalbas [pabraukta mano].“

6 dalis. ECB nurodymus priima Vykdomoji valdyba ir po to apie juos praneša viena iš oficialiųjų Europos Bendrijų kalbų, o Vykdomosios valdybos vardu juos pasirašo pirmininkas arba bet kurie du Vykdomosios valdybos nariai. Nacionaliniai centriniai bankai gali būti informuojami telefaksu, elektroniniu paštu ar teleksu arba popierine forma. Visos ECB instrukcijos, kurios turi būti oficialiai skelbiamos, išverčiamos į oficialiąsias Europos Bendrijų kalbas.

8 dalis. 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1, nustatančio kalbą, kuri turi būti vartojama Europos ekonominėje bendrijoje [1], principai taikomi Statuto 34 straipsnyje nurodytiems teisės aktams [t. y. jos priimamiems potvarkiams, sprendimams, rekomendacijoms ir nuomonėms].“

Athanassiou (2006 m.) pažymi, kad, laikantis Reglamento Nr. 1 bendrųjų taisyklių (plg. Hanf et al. 2010 m.) ECB taiko lanksčią kalbų vartojimo tvarką, kuri priklauso nuo komunikacijos pobūdžio. Vidinė darbo kalba yra anglų kalba. Tai atspindi faktą, kad anglų kalba yra dominuojanti ekonomikos ir finansų rinkų mokslinių tyrimų kalba. Vidaus vertimo žodžiu paslaugos yra labai ribotos ir, kai reikia, ad hoc. Vidaus vertėjų žodžiu nėra, o pagrindinėse spaudos konferencijose vertimo žodžiu paslaugos teikiamos tik vokiečių ir prancūzų kalbomis, jas teikia užsakomosios paslaugos.

Bendravimas su kitomis nacionalinėmis institucijomis gali vykti kitomis ES kalbomis. 2004 m. lapkričio mėn. ECB ėmėsi tiesioginių didžiausių euro zonos bankų priežiūros užduočių, o mažesnių bankų priežiūrą paliko nacionalinėms institucijoms (Buell, 2014a). Šiuo tikslu ECB įvairioms nacionalinėms institucijoms paskelbė savo, kaip priežiūros organo, veiklos teisinio pagrindo projektą. Pirmąją šio dokumento versiją susirūpino kai kurie didžiausi ES bankai, kurie, be kita ko, skundėsi kalba, kuria jie galėtų bendrauti, nes ECB prašė, kad komunikacija turėtų vykti tik anglų kalba (Lawton, 2014). Gavęs skundus, ECB sutiko, kad jie galėtų nuspręsti dėl jų bendravimo

37 O L L 80, 2004 3 18, p. 33–41. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32004D0002>

kalbos, ir pasirinko savo nacionalinę kalbą. Daugelis bankų priėmė šį sprendimą, siekdami užtikrinti, kad techniniai terminai ir sąvokos būtų naudojami teisingai (Buell, 2014b). Šiuo metu komunikacijai su didžiausiais bankais naudojamos šešios kalbos: Anglų, vokiečių, suomių, prancūzų, italų ir ispanų.

4.3.6 Europos Audito Rūmai

Europos Audito Rūmų (EAR) kalbų vartojimo tvarka apibrėžta jų darbo tvarkos taisyklėse.³⁸ 28 straipsnyje nustatyta:

- „1. Ataskaitos, nuomonės, pastabos, patikinimo pareiškimai ir kiti dokumentai, jei jie skelbiami, rengiami visomis oficialiosiomis kalbomis.
2. Dokumentų autentiškumas patvirtinamas pirmininko parašu visomis kalbomis.“

Europos Audito Rūmų vidaus komunikacija grindžiama „ribotos daugiakalbystės“ politika, pagrįsta anglų ir prancūzų kalbomis.³⁹ Nors abi kalbos vartojamos kai kuriems vidiniams oficialiems pranešimams, praktikoje anglų kalba pastaraisiais metais tapo lingua franca dėl 2004 m. plėtros, kurioje anksčiau dominuoja prancūzų kalba. Vidaus dokumentų vertimo poreikis yra labai ribotas – daugiausia tada, kai iš valstybių narių gaunami pranešimai (pvz., atsakymai į audito ataskaitas), kurie būtų išversti į anglų kalbą vidaus reikmėms. Mūsų pokalbiai patvirtina, kad išorės komunikacija daugiausia susijusi su audito ataskaitų ir nuomonių skelbimu visomis ES kalbomis.

4.3.7 ES įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka

ES įstaigoms ir agentūroms gali būti taikomos kitos taisyklės nei tos, kuriomis reglamentuojama komunikacija ES institucijose. Kaip pažymėta 3 skyriuje, visi Reglamente Nr. 1 nustatyti principai turėtų būti taikomi ES įstaigoms ir agentūroms. Tačiau jei reglamente, kuriuo įsteigiama įstaiga ar agentūra, numatyta speciali kalbų vartojimo tvarka, aiškiai nukrypstanti nuo Reglamento Nr. 1 taisyklių, pastarasis reglamentas nebūtų taikomas (Chiti, 2008, van der Jeught, 2021 m., žr. 3 skyrių). **Kalbant apie ES kalbų teisės aktų laikymąsi, agentūros ir įstaigos turėtų laikytis Reglamento Nr. 1, nebent reglamente, kuriuo įsteigiama įstaiga ar agentūra, aiškiai nustatyta kitaip.**

Šiame skirsnyje pateikiama ES įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka. 42 agentūrų darbo tvarkos taisyklių ir vidaus nuostatų nuorodų sąrašas pateiktas 1.4 priede. Iš šio skirsnio matyti, kad kai kurių įstaigų ar agentūrų steigimo akte numatyta kalbų vartojimo tvarka, aiškiai nurodant Reglamentą Nr. 1 arba nuostatas, kuriomis nustatoma tokia tvarka arba leidžiama nustatyti vidaus kalbų vartojimo tvarką. Kai kurios įstaigos ar agentūros nenumato jokios kalbų vartojimo tvarkos. Apskritai įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka dažnai yra neaiški, neatitinka panašios struktūros ir didžiąją laiko dalį remiasi netiesioginėmis taisyklėmis ir praktika.

ES įstaigos

Europos išorės veikslių tarnyba neturi aiškios kalbos vartojimo tvarkos.⁴⁰ **Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas** (EESRK) savo darbo tvarkos taisyklėse nesvarsto kalbų vartojimo tvarkos. 64 straipsnio 3 dalyje tiesiog numatyta, kad ES pilietis gali rašyti Komitetui oficialia kalba ir gauti atsakymą ta pačia kalba (pagal SESV 24 straipsnį).⁴¹ **Europos regionų**

38 OL L 103, 2010 4 23, p. 1–6. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010Q0423%2801%29>

39 Žr. Audito Rūmų komunikacijos politiką ir standartus. Galima rasti adresu: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

40 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veikslių tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010 8 3, p. 30–40). Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32010D0427>

41 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto darbo tvarkos taisyklių suvestinė redakcija. OL L 324, 2010 12 9, p. 52–68. Galima rasti adresu: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010Q1209\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010Q1209(01))

komiteto (RK) darbo tvarkos taisyklėse nustatyta taisyklė dėl vertimo žodžiu tvarkos (Darbo tvarkos taisyklių 80 straipsnis), pagal kurią „kalbant apie vertimo žodžiu tvarką turi būti kuo labiau laikomasi šių principų:“⁴²

- a) Komiteto diskusijos yra prieinamos oficialiomis kalbomis, jei Biuras nenusprendžia kitaip.
- b) Visi nariai turi teisę kreiptis į plenarinę sesiją bet kuria jų pasirinkta oficialiaja kalba. Pranešimai viena iš oficialiųjų kalbų verčiami į kitas oficialiąsias kalbas ir į visas kitas kalbas, kurias Biuras laiko būtinomis. Tai taip pat taikoma kalboms, kurioms ši galimybė numatyta Komiteto ir įvairių valstybių narių administraciniuose susitarimuose.
- C) Biuro, komisijų ir darbo grupių posėdžiuose verčiama žodžiu iš kalbų, kurias vartoja nariai, kurie patvirtino dalyvausiantys posėdyje, ir į jas.“

Europos investicijų banko darbo tvarkos taisyklėse (9 straipsnis) nustatyta, kad „kiekvienas Valdytojų tarybos narys turi teisę vartoti vieną iš oficialiųjų Sąjungos kalbų. Jis gali reikalauti, kad bet koks Valdybos svarstyti skirtas dokumentas būtų parengtas jo pasirinkta kalba.“⁴³ **Europos ombudsmenokalbų** vartojimo tvarka nustatyta Europos ombudsmeno sprendime, kuriuo priimamos įgyvendinimo nuostatos⁴⁴:

- 3.1. Bet kuris asmuo gali kreiptis į ombudsmeną bet kuria Sutarties kalba bet kuriuo klausimu, priklausančiu ombudsmeno kompetencijai. Ombudsmenas atsakymą parengia ta Sutarties kalba.
- 13.2. Skundas ombudsmenui gali būti pateiktas bet kuria Sutarties kalba. Ombudsmenas bendrauja su skundo pateikėju ta kalba.
- 13.3. Išimtinėmis aplinkybėmis ombudsmenas gali prašyti institucijų pateikti atitinkamų dokumentų kopijas skundo kalba. Pateikdamas tokį prašymą ombudsmenas veikia proporcingai skundo pateikėjo poreikiams ir pagrįstai atsižvelgdamas į institucijų išteklius.“

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno darbo tvarkos taisyklėse nustatyta kalbų vartojimo tvarka:⁴⁵

„16 straipsnio 2 dalis: EDAPP nagrinėja raštu, įskaitant elektroninę, bet kuria oficialia Sąjungos kalba pateiktus skundus, kuriuose pateikiama išsami informacija, reikalinga skundai suprasti.

31 straipsnis.

1. EDAPP yra įsipareigojęs laikytis daugiakalbystės principo, nes kultūrų ir kalbų įvairovė yra vienas iš Europos Sąjungos kertinių akmenų ir vertybių. EDAPP siekia rasti pusiausvyrą tarp daugiakalbystės principo ir pareigos užtikrinti patikimą finansų valdymą ir Europos Sąjungos biudžeto taupymą, taip pragmatiškai naudodamas ribotus išteklius.

2. EDAPP atsako į bet kurį asmenį, kuris kreipiasi į jį jo kompetencijai priklausančiu klausimu, viena iš oficialiųjų Europos Sąjungos kalbų ta pačia kalba, kuri vartojama jam spręsti. Visi skundai, prašymai pateikti informaciją ir kiti prašymai EDAPP gali būti siunčiami bet kuria oficialiaja Europos Sąjungos kalba ir į juos atsakoma ta pačia kalba.

42 Žr. OL L 472/1 2021 12 30. Galima rasti adresu: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021Q1230\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021Q1230(01))

43 Europos investicijų banko darbo tvarkos taisyklės. Galima rasti adresu: <https://www.eib.org/en/publications/rules-of-procedure>

44 Europos ombudsmenas: Europos ombudsmeno sprendimas, kuriuo priimamos įgyvendinimo nuostatos (2016/C 321/01). Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016D0901%2801%29>

45 Žr. OL L 204/49, 2020 6 26 „2020 m. gegužės 15 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno sprendimas, kuriuo priimamos EDAPP darbo tvarkos taisyklės“. Galima rasti adresu: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.204.01.0049.01.ENG

3. EDAPP interneto svetainė pateikiama anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. EDAPP strateginiai dokumentai, pavyzdžiui, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno įgaliojimų strategija, skelbiami anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis.“

Europos duomenų apsaugos valdybos darbo tvarkos taisyklėse aiškiai nustatyta, kad „Valdybos darbo kalba yra anglų kalba. Tiesioginis vertimas žodžiu į visas oficialiąsias ES kalbas turėtų būti teikiamas eiliniuose Valdybos plenariniuose posėdžiuose“ (23 straipsnis).⁴⁶

ES agentūros

ES agentūrų teisinių nuostatų ar kitų šaltinių, susijusių su kalbų vartojimo tvarka, analizė rodo, kad 24 iš 42 agentūrų steigimo reglamente⁴⁷ aiškiai nurodyta, kad taikomos Reglamento Nr. 1 nuostatos (1.4 priedas). Aštuoniuose iš šių reglamentų taip pat numatyta, kad Valdančioji taryba gali arba priima sprendimą dėl kalbų, kurios turi būti vartojamos vidaus veikloje, arba dėl vidaus kalbų vartojimo tvarkos arba darbo kalbos. Kaip paaiškinta 3 skyriuje, tai nereiškia, kad kitoms agentūroms iš esmės netaikomas Reglamentas Nr. 1. 15 agentūrų, nepriklausomai nuo to, ar tai aiškiai nurodė Agentūros valdančioji taryba, ar pateikta kaip praktika jos interneto svetainėje, aiškiai nurodo, kad vidaus darbo kalba yra anglų kalba. Kitos agentūros priėmė daugiau vidaus darbo kalbų (žr. 1.4 priedą). Europos mokymo fondo valdybos sprendime teigiama, kad „darbo kalbos yra anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir ispanų“, kurios yra tos pačios Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos darbo kalbos. Ypatingas atvejis yra ES įstaigų vertimo centras. Dėl savo specifiškumo ji yra daugiakalbė. Tarybos ir Komisijos bendrame pareiškime, pridėdamame prie reglamento, kuriuo įsteigiamas Centras, teigiama, kad „įsteigiant Vertimo centrą Taryba ir Komisija patvirtina, kad Centras turėtų būti organizuojamas taip, kad Europos Bendrijų oficialiosios kalbos būtų traktuojamos vienodai, nepažeidžiant jokių konkrečių nuostatų dėl įvairių įstaigų, kurių vardu veikia Centras, kalbų vartojimo“.

4.4 Kalbų vartojimas ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainėse

Europos ombudsmenas (2019 m.) pateikė rekomendaciją, kaip ES administracija turėtų vadovautis 24 oficialiųjų ES kalbų vartojimo bendraujanant su visuomene klausimais.⁴⁸ Rekomendacijose pateikiamos gairės, kaip ir kada bendrauti kokiomis kalbomis ir kokių bendrų praktinių veiksmų reikia imtis. Pagal rekomendacijas kiekviena ES institucija, įstaiga, tarnyba ir agentūra turėtų:

- „1. Nustatyti aiškia oficialiųjų ES kalbų vartojimo politiką, nustatant, kokios kalbos vartojamos kokioje situacijoje (pvz., viešose konsultacijose, administracinėse procedūrose, palaikant ryšius su spauda ar naudojantis socialiniais tinklais).
2. Paskelbti šią politiką savo interneto svetainėje visomis oficialiosiomis kalbomis lengvai prieinamu formatu.
3. Įsitikinkite, kad šios politikos laikomasi ir ji nuosekliai taikoma visoje organizacijoje, pavyzdžiui, paskiriant šią užduotį skyriui arba komandai, sukuriant paskirtą kalbos pareigūną arba per specialų metinės ataskaitos skirsnį.
4. Užtikrinti, kad bet kokie oficialiųjų kalbų vartojimo apribojimai būtų objektyvūs, proporcingi ir skaidrūs. Kalbos apribojimai turėtų būti taikomi ne tik dėl išlaidų ar laiko problemų, bet visų

46 Galima rasti adresu: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/rules-procedure/current-rules-procedure_en

47 Tai apima 40 decentralizuotų organizacijų (agencijų), įskaitant susijusias su bendra užsienio ir saugumo politika, ir dvi Euratomo agentūras ir įstaigas. Vykdomosios įstaigos neįtrauktos, nes jos priklauso Europos Komisijos administracinei struktūrai.

48 Galima rasti adresu: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/129519>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

pirma įvertinus informacijos poveikį ir aktualumą konkrečioms suinteresuotųjų subjektų grupėms ir visuomenei.

5. Skelbti pagrindinių klausimų santraukas visomis arba kuo daugiau oficialiųjų kalbų, jei taikomi kalbos apribojimai.

6. Visomis oficialiosiomis kalbomis paskelbti tas savo interneto svetainių dalis, kurios yra ypač svarbios visuomenei. Tai turėtų apimti bent pagrindinį puslapį ir puslapius, kuriuose pateikiama informacija apie jos vaidmenį ir kontaktiniai duomenys.

7. Užtikrinti, kad piliečiai, rašantys ES administracijai pasirinkta oficialiaja kalba, per pagrįstą laikotarpį gautų atsakymą ta pačia kalba.

8. Konsultacijų proceso pradžioje siekti, kad viešos konsultacijos būtų prieinamos visomis oficialiosiomis kalbomis. Jei neįmanoma paskelbti visų konsultacijų dokumentų visomis oficialiosiomis kalbomis, aiškiai nurodykite, kad atsakymai priimami visomis oficialiosiomis kalbomis.

9. Jei įmanoma, sutelkti vertimo raštu išteklius, kad būtų sumažintos išlaidos ir užtikrinta, kad piliečiai gautų daugiau informacijos daugiau kalbų.

10. Maksimaliai išnaudoti visas turimas vertimo priemones ir technologijas.“

Kalbant apie ES agentūras, 2012 m. paskelbtame bendrame Europos Parlamento, ES Tarybos ir Europos Komisijos bendrame pareiškime ir bendrame požiūryje dėl decentralizuotų agentūrų⁴⁹ pabrėžiama santykių su suinteresuotaisiais subjektais skaidrumo svarba ir rekomenduojama, kad „agencijų interneto svetainės būtų kuo daugiakalbesnės, siekiant palengvinti visų valstybių narių piliečių konsultacijas su jomis“. Agentūros savo interneto svetainėse turėtų teikti informaciją, būtiną skaidrumui, įskaitant finansinį skaidrumą, užtikrinti.“

Todėl Ombudsmeno rekomendacijos negali būti įgyvendintos paprasčiausiai internete skelbiant darbo tvarkos taisykles dėl kalbų, vartojamų institucijų, įstaigų ar agentūrų vidaus veikloje. Jie siūlo imtis tolesnių veiksmų ir kiekvienos institucijos, įstaigos ir agentūros interneto svetainėje skelbti informaciją apie tai, kokios kalbos vartojamos kokioje situacijoje, įskaitant komunikaciją, skirtą auditorijai, pvz., spaudai ar plačiajai visuomenei, ir tai nepriklausomai nuo to, ar paskelbti dokumentai yra prieinami Oficialiajame leidinyje. Tai taip pat apima paaiškinimą, kokios kalbos vartojamos pačioje svetainėje ir kokiu tikslu ar kokio tipo dokumentu. „Svetainės kalbos politika“ gali būti suprantama kaip savarankiškas institucijos, įstaigos ar agentūros dokumentų ir puslapių skelbimo savo interneto svetainėje ir apskritai jų komunikacijos metodo aprašymas.

Mūsų analizė rodo, kad yra galimybių pagerinti šių rekomendacijų įgyvendinimą, ypač įstaigų ir agentūrų. Mes manome, kad dauguma institucijų ir įstaigų turi interneto svetainės kalbos politiką, o dauguma agentūrų – ne. Išsami institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų politikos transkripcija pateikiama atitinkamai 1.1, 1.2, 1.3 ir 1.4 prieduose. Pagrindines išvadas galima apibendrinti taip.

- **ES institucijos:** EP neturi interneto svetainės kalbos politikos, tačiau turi tinklalapį, kuriame apibendrinama ES kalbų politika apskritai.⁵⁰ Europos Vadovų Taryba ir Europos Sąjungos Taryba savo interneto svetainėje paaiškina, kaip jie vartoja kalbas.⁵¹ Europos Komisijos interneto svetainės kalbų politika pateikiama interneto svetainėje „Kalbos mūsų interneto svetainėse“. ESTT interneto svetainėje išorės komunikacijos srityje yra ne skyrius apie daugiakalbystės valdymą, o tik tinklalapis, kuriame apibendrinama jau aptartose darbo tvarkos taisyklėse nustatyta kalbų⁵² vartojimo tvarka⁵³. ECB paaiškina savo interneto

49 Galima rasti adresu: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11450-2012-INIT/en/pdf>

50 Galima rasti adresu: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

51 Galima rasti adresu: <https://www.consilium.europa.eu/en/about-site/language-policy/>

52 Galima rasti adresu: https://ec.europa.eu/info/languages-our-websites_en

53 Galima rasti adresu: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_10739/en/

svetainės kalbų politiką, žr. tinklalapį „Šios interneto svetainės kalbos politika“⁵⁴. Europos Audito Rūmų kalbų politika paaiškinta komunikate „Komunikacijos politika ir standartai“⁵⁵ ir „Komunikacijų politika ir principai“⁵⁶. Pirmajame dokumente tik apibendrinama Europos Audito Rūmų oficialiųjų kalbų vartojimo tvarka ir jis nesusijęs su komunikacija internetu. Antrajame dokumente aprašomas Audito Rūmų požiūris į skaitmeninę komunikaciją.

- ES įstaigos: Keturios iš septynių ES institucijų paskelbė interneto svetainės kalbų politiką: Europos išorės veikslių tarnyba;⁵⁷ Europos regionų komitetas,⁵⁸ Europos investicijų bankas⁵⁹ ir Europos ombudsmenas⁶⁰ yra išsamiausia ES institucijų kalbų politika. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno ir Europos duomenų apsaugos valdybos interneto svetainėse nėra informacijos apie šių įstaigų kalbų vartojimą.
- ES agentūros: Tik 11 iš 42 agentūrų savo interneto svetainėje pateikia savo kalbų politiką. Agentūrų išorės komunikacijos politika, nurodyta interneto svetainėje, pateikiama 1.4 priede kartu su jų kalbų vartojimo aprašymu, nes pirmoji padeda išaiškinti antrąją. 11 agentūrų yra: Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra; Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras; Europos aplinkos agentūra; Europos maisto saugos tarnyba; Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas; Europos jūrų saugumo agentūra; Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras; Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra; Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra; Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba; ir Europos gynybos agentūra.

Antra pagrindinė išvada yra ta, kad **kai kuriuose tinklalapiuose pateikiama išsami ir išsami informacija apie institucijos, įstaigos ar agentūros daugiakalbį komunikacijos metodą, o kituose tinklalapiuose turinys yra minimalus**. Kalbant apie agentūras, pasirenkant kalbas, kurios turi būti vartojamos, labai dažnai lemia auditorijos tipas, o bendra pirmenybė teikiama anglų kalbos bendravimui, kai bendravimas nukreipiamas į „ekspertus“ arba „žiniasklaidos“. Išskyrus keletą išimčių, jų interneto svetainėje pateikiama mažai įrodymų apie tokių subjektų kalbos įgūdžius ir pageidavimus.

Trečia, **vidaus darbo kalbų pasirinkimas turi įtakos agentūrų interneto svetainėse skelbiamų dokumentų prieinamumui ir jų komunikacijos politikai**. Europos gynybos agentūros ir Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (žr. 1.4 priedą) pavyzdžiai atskleidžia vidaus komunikacijos praktikos ir išorės komunikacijos politikos ryšius, nes labiau tikėtina, kad vienakalbė darbo aplinka pateisins vienakalbius išorės ryšius ir jam bus palanki.

4.5 Išvada

Sąjungos institucijos gali savarankiškai nustatyti kalbų vartojimo tvarką pagal Reglamento Nr. 16 straipsnį, todėl praktika gali skirtis. Oficialiai nustatyta šešių ES institucijų kalbų vartojimo tvarka

54 Galima rasti adresu: <https://www.ecb.europa.eu/services/languagepolicy/html/index.en.html>

55 Galima rasti adresu: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

56 Galima rasti adresu: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicyPrinciples.aspx>

57 Galima rasti adresu: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-language-policy_en

58 Galima rasti adresu: <https://cor.europa.eu/en/Pages/language-policy.aspx>

59 Galima rasti adresu: <https://www.eib.org/en/languages.htm>

60 Galima rasti adresu: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/languagepolicy/en>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

(Europos Parlamentas, Europos Vadovų Taryba, Europos Sąjungos Taryba, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Europos Centrinis Bankas, Europos Audito Rūmai), o Europos Komisijos vidaus darbo tvarkos taisyklėse oficialiai neapibrėžta kalbų vartojimo tvarka.

Įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo režimas kartais nėra tiksliai apibrėžtas, dažnai yra neaiškus, neatitinka panašios struktūros ir didžiąją laiko dalį remiasi numanomomis taisyklėmis ir praktika. Tačiau visi Reglamente Nr. 1 nustatyti principai turėtų būti taikomi ES įstaigoms ir agentūroms, išskyrus atvejus, kai reglamente, kuriuo įsteigiama įstaiga ar agentūra, aiškiai nenumatyta kitaip. Be to, atsižvelgiant į gerą administravimo praktiką, kaip rekomenduoja Ombudsmenas, būtų geriau aiškiai apibrėžti kalbų vartojimo tvarką. Iš tiesų, jei kai kurioms įstaigoms ir agentūroms būtų geriau apibrėžta vidaus kalbų vartojimo tvarka, būtų lengviau patikrinti jų įgyvendinimą ir atitiktį Reglamentui Nr. 1.

ES komunikacijos skaidrumas galėtų būti padidintas, jei kalbų vartojimo interneto svetainėse politika būtų aiškiau apibrėžta atsižvelgiant į Europos ombudsmeno rekomendacijas ir jei institucijų, įstaigų ir agentūrų vidaus kalbų vartojimo tvarka būtų aiškesnė dėl taisyklių, taikytinų jų interneto svetainėse skelbiamiems vidaus darbo dokumentams.

5 DAUGIAKALBĖ POREIKIŲ TIPOLOGIJA

PAGRINDINĖS IŠVADOS

- Daugiakalbis bendravimas ES interneto svetainėse veikia teisinėje „pilkojoje“ srityje, nes nėra oficialių reguliavimo įpareigojimų, nepaisant to, kad ES interneto svetainės yra itin svarbios ir vis svarbesnės informacijos sklaidai.
- Interneto svetainių komunikacija neatitinka Reglamente Nr. 1 nustatytų formalių teisinių kategorijų, pvz., vidaus ir išorės komunikacijos atskyrimo arba „konkrečių atvejų doktrinos“.
- Tradicinis teisiškai privalomo akto arba akto, kuriuo sukuriama teisė ir pareiga, ir teisiškai neįpareigojančio akto atskyrimas galėtų būti pritaikytas prie interneto svetainės turinio ir ypač prie privalomos teisinės galios neturinčio turinio.
- Turinio, kuris turi esminės įtakos piliečių teisėms ir (arba) įsipareigojimams (neprivaloma teisė), ES įmonėms ir nacionalinėms valdžios institucijoms, arba programų ar konkrečių kvietimų teikti pasiūlymus, kuriuos tiesiogiai finansuoja ES institucijos, skelbimas yra konkretus turinys. Taigi, jie gali būti skirstomi į tai, ką mes vadiname „pirminiais dokumentais“.
- Pirminiai dokumentai yra daugiakalbės poreikių tipologijos kertinis akmuo, nes jie grindžiami idėja, kad jiems turėtų būti taikoma teisinė daugiakalbystės prievolių sistema.

5.1 Įvadas

Daugiakalbė komunikacija ES interneto svetainėse nėra teisiškai reglamentuojama, nepaisant to, kad ji yra itin svarbi ir vis svarbesnė ES institucijoms, įstaigoms ir agentūroms skleidžiant informaciją. Nėra jokių reglamentų ar oficialių taisyklių, specialiai skirtų ES institucijų, įstaigų ir agentūrų komunikacijai interneto svetainėse. ESTT praktika, susijusi su interneto svetainių paskelbimu, iš esmės susijusi su bylos dėl Agentūros sprendimų, kurie nebuvo paskelbti OL, bet jos interneto svetainėje, pradėjimo termino pradžia. Be to, daugiakalbės interneto svetainės vaidmuo ES institucijų kalbinėje sistemoje yra formalumo trūkumas ir aiškių kriterijų nebuvimas. Todėl interneto svetainių komunikacija veikia teisinėje „pilkojoje“ srityje. Iš šio skyriaus matyti, kad reikia nustatyti bendrą daugiakalbystės per ES interneto svetainės sistemą ir standartus, kuriuos būtų galima skatinti nustatant didesnę šios pilkosios srities formalumą ir ribas.

Skyrius ir argumentai išdėstyti taip. Pranešimas apie interneto svetainę gali pakenkti Reglamente Nr. 1 nustatytiems įpareigojimams skelbti įvairiomis kalbomis (5.3 skirsnis), nors interneto svetainės paskelbimas neatitinka reglamente nustatytų formalių teisinių kategorijų (5.4 skirsnis). Siekiant reglamentuoti internetu platinamą informaciją, teigiama, kad tradicinis teisiškai privalomo akto (arba teisės ir pareigų nustatymo akto) ir teisiškai neprivalomo akto atskyrimas galėtų būti pritaikytas prie interneto svetainės turinio ir ypač prie privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų ir turinio, darančio poveikį piliečių teisėms. Galiausiai, siekiant patikslinti ir atskirti šią pilkąją sritį daugiakalbėje komunikacijoje, laikantis vadinamojo „esminio požiūrio“, pagal kurį atskiriami daugiakalbių poreikių skirtumai, pagrįsti teisiniais formaliais argumentais ir argumentais apie esminį kalbų politikos pasirinkimo poveikį, parengiama tipologija (5.5 skirsnis).

5.2 Metodika

Šiame skyriuje remiamasi teisiniais šaltiniais (pirmine ir antrine teise, ESTT praktika) ir teisine literatūra, siekiant išnagrinėti ryšį tarp OL paskelbimo (teisinė pareiga skelbti 24 kalbomis) ir interneto svetainės komunikacijos (neturint oficialios pareigos pagal Reglamentą Nr. 1) ir suprasti,

kur Reglamente Nr. 1 yra pateikta interneto svetainė. Siūlomas teisinis aiškinimas, grindžiamas dabartine pozityviaja teise, ypač kai teisinis kontekstas nėra stabilus ar aiškus arba yra spragų. Remiantis šiuo teisiniu požiūriu ir ES paskelbtų dokumentų turinio pobūdžio analize, šis tiriamasis tyrimas suteikia naują daugiakalbystės poreikių tipologiją.

5.3 Tinklapių komunikacijos ir skelbimo tvarka

5.3.1 Paskelbimas ir taisyklė Nr. 1

SESV 297 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėkūros procedūra priimti aktai skelbiami Oficialiajame leidinyje, o 297 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „visoms valstybėms narėms skirti reglamentai ir direktyvos, taip pat sprendimai, kuriuose nenurodyta, kam jie skirti, skelbiami Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje“. Be SESV 297 straipsnio, SESV 249 straipsnio 1 dalyje numatyta skelbti Komisijos darbo tvarkos taisykles. Be to, kitus dokumentus privaloma skelbti (OL arba ne), pavyzdžiui, Komisijos bendrąją ataskaitą apie Sąjungos veiklą (SESV 249 straipsnio 2 dalis) arba tam tikrus Audito Rūmų dokumentus (t. y. patikinimo pareiškimą dėl sąskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo, taip pat metinę ataskaitą po kiekvienų finansinių metų pabaigos), kurie turi būti paskelbti OL (SESV 287 straipsnis). Pagal SESV 232 straipsnį „Europos Parlamento posėdžiai skelbiami Sutartyse ir jo darbo tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka“. SESV 132 straipsnyje nustatyta, kad Europos Centrinis Bankas gali nuspręsti paskelbti savo sprendimus, rekomendacijas ir nuomones, nenurodydamas OL.

Kaip numatyta Reglamento Nr. 1 5 straipsnyje, daugiakalbystės įpareigojimai taikomi skelbiant OL, o OL turi būti skelbiama 24 oficialiosiomis kalbomis. Po 2013 m. liepos 1 d. paskelbto OL (e. OL) elektroniniai leidimai yra autentiški, t. y. turi teisinę galią (žr. Reglamentą (ES) Nr. 216/2013). Eurlex interneto svetainėje teigiama, kad OL yra dvi serijos: L serija (teisės aktai); C serija (informacija ir pranešimai). Tačiau Leidinių biuras pristato OL kaip susidedantį iš trijų serijų: L serija (teisės aktai); C serija (informacija ir pranešimai); ir S serija (Europos Sąjungos oficialiojo leidinio papildymas). Pastarąjį galima rasti internete (TED duomenų bazėje).

3 lentelė. OL serijos ir poserijos apžvalga

Serija	Sukūrimo data	Turinys	Komentaras
L	1952	1 kategorija: Teisės aktai ⁶¹ 2 kategorija: Ne teisėkūros procedūra priimami aktai: – privalomi aktai, kurie nėra įstatymo galią turintys teisės aktai [nevykdant jokios teisėkūros procedūros], pavyzdžiui, tarptautiniai susitarimai, reglamentai, direktyvos, sprendimai ⁶² neprivalomi aktai , pavyzdžiui, rekomendacijos ir gairės, taip pat darbo tvarkos taisyklės, tarptautiniais susitarimais ir tarpinstituciniais	Žr. SESV 297 straipsnį: „Teisėkūros procedūra priimti aktai skelbiami [OL]“ (SESV 297 straipsnio 1 dalis) Iš ne teisėkūros procedūra priimamų aktų „visoms valstybėms narėms skirti reglamentai ir direktyvos, taip pat sprendimai, kuriuose nenurodyta, kam jie skirti, skelbiami [OL]“ (SESV 297 straipsnio 2 dalis). Teisės aktų paskelbimas

61 Pagal SESV 289 straipsnį teisėkūros procedūra priimti aktai yra sprendimai, priimami pagal įprastą arba specialią teisėkūros procedūrą. Tam tikrais konkrečiais Sutartyse apibrėžtais atvejais teisės aktai gali apimti: ES šalių grupės arba Europos Parlamento iniciatyva; remdamasi Europos Centrinio Banko rekomendacija; arba Teisingumo Teismo arba European Investment Bank prašymu.

62 Reglamentai yra SESV 288 straipsnyje apibrėžti teisės aktai. Jos yra visuotinai taikomos, privalomos visos ir tiesiogiai taikomos visose Europos Sąjungos valstybėse narėse. Direktyva yra ES institucijų priimtas teisės aktas, skirtas ES valstybėms narėms, ir yra privalomas rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu. Sprendimas yra privalomas teisės aktas, kuris gali būti visuotinai taikomas arba turėti konkretų adresatą.

		susitarimais įsteigtų organų priimti aktai.	<p>Oficialiajame leidinyje yra būtina teisės aktų vykdytinumo sąlyga (1979 m. Teisingumo Teismo sprendimas Racke ir 2007 m. Teisingumo Teismo sprendimas Skoma-Lux, C-161/06).⁶³</p> <p>Kai kurie visuotinai taikomi aktai skelbiami ne Oficialiajame leidinyje, o atitinkamos agentūros interneto svetainėje (Teisingumo Teismo sprendimas PPG ir SNF/ECHA, 2013 m., žr. pirmiau, 3 skyrius, 3.4.4).</p>
C	1968	<p>I dalis: Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės,</p> <p>II dalis: Informacija, pavyzdžiui, tarpinstituciniai susitarimai, bendros deklaracijos, Europos Sąjungos institucijų, įstaigų, tarnybų ir agentūrų teikiama informacija,</p> <p>III dalis: Institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų priimti parengiamieji aktai, IV dalis. Europos Sąjungos institucijų, įstaigų, tarnybų ir agentūrų pranešimai, valstybių narių pranešimai ir pranešimai, susiję su Europos ekonomine erdve, vadinami pranešimais apie a) administracines procedūras, b) teismo procesą, c) procedūras, susijusias su bendros prekybos politikos įgyvendinimu, d) Konkurencijos politikos įgyvendinimo procedūras, e) kitus aktus.</p>	<p>CA (pvz., C019A) poskirsnyje tuo pačiu numeriu kaip ir tą pačią dieną paskelbtoje C serijoje pateikiami kvietimai pareikšti susidomėjimą, pranešimai apie laisvas darbo vietas: CA leidimai gali būti pateikiami viena, keliomis arba visomis oficialiosiomis kalbomis.</p>
S	1978	<p>Europos viešieji pirkimai</p> <p>Iš pradžių paskelbta Oficialiajame leidinyje</p> <p>Nuo 2003 m. S serija yra TED duomenų bazėje.</p> <p>TED (Tenders Electronic Daily) yra internetinė ES oficialiojo leidinio priedo, skirto Europos viešiesiems pirkimams, versija.</p>	<p>„Informacija apie kiekvieną viešųjų pirkimų dokumentą skelbiama 24 oficialiosiomis ES kalbomis. Visi ES institucijų pranešimai skelbiami visomis šiomis kalbomis“ (žr. TED interneto svetainę).</p> <p>Tačiau TED duomenų bazėje taip pat laikomasi savo taisyklių ir praktikos, susijusių su kalbų vartojimu kiekvienoje šalyje.</p> <p>Paprastai viešųjų pirkimų konkursai, kuriems taikomos ES taisyklės, turi būti skelbiami TED portale.</p> <p>TED pagrindinė informacija apie konkursus pateikiama visomis oficialiosiomis ES kalbomis.</p>

63 Teisingumo Teismo sprendimas Racke, 98/78 [1979]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61978CJ0098> ; Teisingumo Teismo sprendimas Skoma-Lux, C-161/06 [2007]. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62006CJ0161>

Taisyklės Nr. 15 straipsnis taikomas visam OL, nedarant skirtumo tarp serijos ir poserijos. Tačiau, kaip nurodyta EUR-Lex interneto svetainėje, „CA (pvz., C019A), kurios numeris yra toks pat kaip tą pačią dieną paskelbtos C serijos (pvz., C019A), [...] yra kvietimai pareikšti susidomėjimą, pranešimai apie laisvas darbo vietas ir kt., kurie gali būti skelbiami viena, keliomis arba visomis oficialiosiomis kalbomis“. Kalbant apie TED duomenų bazę, kalbos vartojimas kiekvienoje šalyje skiriasi, t. y. konkursus, kuriuose gali dalyvauti kitų šalių įmonės, galima rasti tik gimtąja kalba, jei vidaus portale TED sistemoje nenaudojama daugiakalbė funkcija. Vienas klausimas – kodėl CA leidimas nepatenka į daugiakalbystės įpareigojimų taikymo sritį. Tas pats klausimas gali būti keliamas dėl S serijos, kurioje daugiakalbystė numatyta tik pagrindinei informacijai.

Svarbiausia, kad **privalomos teisinės galios neturintiems teisės aktams trūksta aiškios (daugiakalbio) skelbimo teisinės sistemos**. Privalomos teisinės galios neturinčios teisės normos turi dvi ypatybes (žr. 5.5.3 punktą). Pirma, jie patys nesukuria tiesioginių teisių ir nenustato tiesioginių pareigų adresatams. Jų tikslas yra pakeisti ar paveikti subjektų, kuriems jie skirti, veiksmus. Antra, per savo turinį ir rengimo būdą jie pateikia tam tikrą formalizavimo ir struktūrizavimo laipsnį, panašų į sunkiosios teisės normas. Privalomos teisinės galios neturintys teisės aktai paprastai skelbiami C serijoje, tačiau rekomendacijos ir gairės gali būti skelbiamos L Serie. Tai rodo institucijų veiksmų laisvę, susijusią su privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų paskelbimu. Be to, atrodo, kad paskelbimo OL praktiką lemia šio paskelbimo tikslas, t. y. būtinybė informuoti šio akto adresatą, ir ji nėra susijusi su teisės akto įsigaliojimu (Dero 2017). Tą patį galima pasakyti ir apie parengiamąjį teisinį darbą: nors žalioji ir baltoji knygos dažnai yra daugiakalbės ir dauguma Europos Komisijos pasiūlymų yra prieinami Eur-lex visomis oficialiosiomis kalbomis, kai kurios žaliosios ir baltosios knygos, komunikatai ar gairės ir dauguma Komisijos tarnybų darbinį dokumentų nėra prieinami.

5.3.2 Kur yra interneto svetainės komunikacija?

Kitas klausimas yra esminis klausimas dėl interneto svetainės, kaip skelbimo formos, statuso. Kadangi Reglamento Nr. 15 straipsnis oficialiai taikomas tik skelbiant Oficialiajame leidinyje, reikia papildomai įvertinti „paskelbimo“ apibrėžtį. Atsižvelgiant į tai, kad „[Sąjungos] institucijos priimtas aktas negali būti vykdomas prieš fizinius ir juridinius asmenis valstybėje narėje tol, kol jie neturi galimybės su juo susipažinti tinkamai jį paskelbiant Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje“ (ESTT, Skoma-Lux, C-161/06, [2007], 37 punktą), ar toks samprotavimas⁶⁴ gali būti taikomas paskelbimui apskritai, kuris galėtų apimti bet kokį viešą paskelbimą, ypač interneto svetainėje? Ar Oficialusis leidinys vis dar atlieka tą patį pagrindinį vaidmenį nuo interneto kūrimo, kuris jau buvo įtrauktas į ESTT praktiką (Teisingumo Teismo sprendimo PPG ir SNF prieš ECHA, 2013 m., 31 punktą ir GC sprendimo Bilbaína de Alquitranes ir o. prieš ECHA, 2013 m., 31 punktą, žr. 3 skyrių), ir atsižvelgiant į tai, kad kiekviena institucija, įstaiga ar net asmenys šiose organizacijose taip sklandžiai ir lengvai skelbia? Galiausiai, kodėl Komisija turėtų priimti komunikatą arba gaires, jei atitinkami suinteresuotieji subjektai nebūtų informuoti? Atsižvelgiant į tai, reikia pabrėžti, kad Oficialiojo leidinio pranašumas vis dar yra ne toks sklandus ir suteikia daugiau (teisinio) tikrumo pateiktai informacijai.

5.3.3 Būtinybė nustatyti „pilkosios zonos“ ribas

ES institucijos ir įstaigos nusprendžia skelbti privalomos teisinės galios neturinčius teisės aktus Oficialiajame leidinyje, kad apie juos praneštų, kaip ir skelbdamos dokumentą tiesiogiai savo interneto svetainėje. Pavyzdžiui, „pareigūnų darbiniai dokumentai“ (poveikio vertinimai, poveikio vertinimų santraukos, tarnybų darbiniai dokumentai) niekada neskelbiami Oficialiajame leidinyje. Tačiau juos galima rasti Komisijos interneto svetainėje politikos puslapiuose, Reglamentavimo patikros valdybos interneto svetainėje arba svetainėje „EUR-Lex“, kurioje jiems netaikomas daugiakalbystės įpareigojimas. Panašus pavyzdys yra žaliosios knygos. Žalioją knygą EUR-Lex apibrėžia kaip Komisijos paskelbtą dokumentą, kuriuo siekiama paskatinti suinteresuotuosius

64 EBTB sprendimas Skoma-Lux, cit.

subjektus diskutuoti tam tikromis temomis Europos lygmeniu. Žaliosios knygos gali paskatinti teisės aktų pokyčius, kurie vėliau aprašomi baltosiose knygose, ir atrodo, kad jų paskelbimas taip pat įgyvendinamas atsitiktine tvarka. Komisijos žaliosios knygos dažnai skelbiamos Eur-lex, bet ne OL (pvz., Žalioji knyga dėl nepilnamečių ir žmogaus orumo apsaugos teikiant audiovizualines informacines paslaugas (COM(96) 483 galutinis); žalioji knyga dėl komunalinių paslaugų modelių apsaugos bendrojoje rinkoje (COM(95) 370 galutinis); žalioji knyga dėl ES baudžiamosios teisenos teisės aktų taikymo kalinimo srityje (COM(2011) 327 galutinis). Be to, atrodo, kad Komisijos dokumentai, apimantys „pasiūlymus ir kitus teisės aktus, priimtus pagal teisėkūros procedūrą“ ir „komunikatus, rekomendacijas, ataskaitas, baltąsias knygas, žaliają knygą“ (EUR-Lex), neatitinka konkrečios skelbimo logikos.

Paskelbimas interneto svetainėje suteikia didelę veiksmų laisvę ES institucijoms skelbti įvairiomis kalbomis. Jos gali priimti dokumentus, nepatenkančius į 5 straipsnio taikymo sritį, ir formalistiniu požiūriu jiems netaikomi daugiakalbiai įpareigojimai. Tačiau, jei interneto svetainės paskelbimas vertinamas rimtai, kaip tai jau padarė ESTT dėl pareiškėjų teisės kreiptis į teismą, tikriausiai reikia geriau organizuoti ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainių turinį, atsižvelgiant į daugiakalbystės įsipareigojimus.

5.4 Pranešimas interneto svetainėje ir Reglamente Nr. 1 nustatyta kalbų vartojimo tvarka

5.4.1 Vidaus ir išorės komunikacija pagal Taisyklę Nr. 1

Reglamento Nr. 1 1 straipsnyje nustatyta, kad „Sajungos institucijų oficialiosios kalbos ir darbo kalbos yra [24 pripažintos kalbos]“. Ši frazė aiškinama kaip nustatanti skirtumą tarp „darbo kalbų“ ir „oficialiųjų kalbų“ ir nustatanti taisyklę, kad tik išorės komunikacija turėtų būti vykdoma visomis 24 oficialiosiomis kalbomis (Labrie, 1993, 82; Fenet, 2001, 239; O’Regan, 2010, 117). Tačiau darbo ir oficialiųjų kalbų teisiniu požiūriu nėra veiklos atskyrimo (Cosmai, 2014 m.; Sommsich, 2016 m.) Pirma, tekste numatyta, kad darbo kalbos yra 24 oficialios kalbos. Institucijos, įstaigos ir agentūros gali dirbti bet kuria iš šių 24 kalbų. Antra, EAPB steigimo sutartyje neskiriamos darbo kalbos ir oficialiosios kalbos. Trečia, visi išorės pranešimai neturi būti rengiami visomis 24 oficialiosiomis kalbomis. Tačiau terminas „darbo kalbos“ yra plačiai paplitęs. Praktiškai „darbo kalbos“ gali būti laikomos „vidaus bendravimo kalbų“ sinonimu. Iš tiesų, iš arti skaitomo Reglamento Nr. 1 matyti, kad šiame akte daromas skirtumas tarp vidinės komunikacijos kalbos ir išorinės komunikacijos kalbos (4 lentelė).

4 lentelė. Vidaus ir išorės komunikacija pagal Taisyklę Nr. 1

Taisyklė Nr. 1	Atitinkamas turinys	Ryšys su <u>vidaus komunikacija</u>	Kalbų taisyklės
1 straipsnis	Nuoroda į „darbo kalbas“	Darbo kalba ir vidaus komunikacijos kalba gali būti laikomos sinonimu	Teksto požiūriu, darbo kalbos gali būti bet kurios arba visos 24 kalbos.
6 straipsnis	Išdėstoma kalbų vartojimo tvarka konkrečiais atvejais	Vidaus komunikacijai taikomas institucinės autonomijos principas (Shuibhne, 2002, 126).	Kiekviena institucija gali pasirinkti savo vidaus komunikacijos kalbą (žr. 4 skyrių).
Taisyklė Nr. 1	Atitinkamas turinys	Ryšys su <u>išorės komunikacija</u>	Kalbų taisyklės

2 ir 3 straipsniai	Tiesioginis bendravimas su valstybėmis narėmis ir jų piliečiais jų oficialiaja kalba	Jie susiję su kai kuriais institucijų išorės komunikacijos aspektais.	24 oficialiosios kalbos
5 straipsnis	ES teisės paskelbimas 24 oficialiosiomis kalbomis Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje	Oficialiai paskelbus tekstą adresatui ir piliečiams pranešama apie tekstą.	24 oficialiosios kalbos

Nepaisant šių dviejų atskirų teisinių režimų, vidaus ir išorės komunikacijos atskyrimas toli gražu nėra aiškus ir „vidaus kalbų vartojimo tvarkos negalima visiškai atsieti nuo taisyklių, reglamentuojančių institucijų išorės ryšius“ (AG Maduro, ESTT byla Ispanijos Karalystė prieš Eurojustą, 2004 m., 47 punktą).⁶⁵ Mokslininkai taip pat įrodė, kad darbo kalbos pasirinkimas turi įtakos išorės komunikacijai (Shuibhne, 2002, O'Regan, 2010, van der Jeught, 2020). Be to, interneto svetainės komunikacija netinka nė vienai kategorijai.

5.4.2 Kur yra interneto svetainės komunikacija?

Praktiškai darbo kalbos neapsiriboja vien vidaus klausimais, bet yra vartojamos ES institucijų ir įstaigų interneto svetainėse, kiek tai susiję su naujienomis, įvairių rūšių leidiniais ir gairėmis. Kitaip tariant, dažnai viduje naudojami dokumentai paskelbiami interneto svetainėse. Taigi daugelis dokumentų, su kuriais galima susipažinti tik darbo kalba, yra viešai prieinami (t. y. skelbiami) tik ta kalba. Kaip išnagrinėta 4 skyriuje, kai kurios agentūros aiškiai nurodė, kad anglų kalbos kaip darbo kalbos vartojimas turi tiesioginį poveikį jų interneto svetainių komunikacijos politikai. Be to, ombudsmenas pažymėjo, kad vidaus dokumentai, nes jie parengti tik ta kalba, kuria jie buvo parengti, gali būti skelbiami šia kalba (EO, Nr. 3191/2006, tyrimas). Todėl ombudsmenas platinimą sieja su vidaus dokumentų rengimu.

Remiantis nusistovėjusia teise, tinklalapių komunikacijai netaikomi daugiakalbystės įpareigojimai. Iš tiesų interneto svetainės paskelbimas nėra minimas nei Reglamente Nr. 1, nei Sutarties nuostatose, skirtose tiesioginiam bendravimui su piliečiais, todėl formalistiniu požiūriu nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį. Kaip pažymėta (žr. 3 skyrių), **Teisingumo Teismas aiškiai atmetė tai, kad egzistuoja bendrasis ES teisės principas, pagal kurį kiekvienam piliečiui bet kokiomis aplinkybėmis suteikiama teisė turėti bet kokios versijos, kuri galėtų turėti įtakos jo interesams, versiją, parengtą jo kalba** (Teisingumo Teismo sprendimo Kik prieš VRDT, 2003, 82 punktą).⁶⁶ Konkrečiau, 6 straipsnį teisės mokslininkai aiškina taip, kad pagal jį kiekvienai institucijai leidžiama nustatyti savo kalbų vartojimo tvarką, visų pirma, bet ne tik vidaus klausimais (van der Jeught, 2021 m.). Iš tiesų, „nėra aišku, kodėl „konkretūs atvejai“ būtų susiję tik su vidaus komunikacija“ (O'Regan, 2010).

Be to, Reglamente Nr. 1 kalbama tik apie tiesioginį ryšį tarp Sąjungos institucijų ir ES valstybės narės arba „asmens, priklausančio tos valstybės jurisdikcijai“ (2 ir 3 straipsniai). Teisės aktų paskelbimas (4 straipsnis) arba bet kokia informacija, paskelbta Oficialiajame leidinyje (5 straipsnis), nėra susiję su sklaida už Oficialiojo leidinio ribų. **„Konkrečių atvejų doktrina“ galėtų būti suprantama kaip taikytina išorės komunikacijai, pavyzdžiui, interneto svetainėse pateikiamai informacijai, žiniasklaidai, viešoms konsultacijoms ar netgi bendravimui su nacionalinėmis administracijomis**, suteikiant svarbią veiksmų laisvę institucijoms, įstaigoms ir agentūroms, tik jei laikysimės šio Reglamento Nr. 1 siauro ir formalaus aiškinimo. Tačiau šiame tyrime laikomasi požiūrio, kuriuo analizuojama publikacijų turinio esmė, ir mano, kad tam tikras interneto svetainių komunikacijos turinys patenka į daugiakalbystės įpareigojimų taikymo sritį.

65 AG Maduro Nuomonė Teisingumo Teismo sprendime Ispanija prieš Eurojustą, C-160/03 [2005]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=49769&doclang=en>

66 CJ sprendimas Kik, cit.

5.4.3 Daugiakalbės poreikių tipologijos link

ES institucijoms suteiktas lankstumas, susijęs su daugiakalbe komunikacija interneto svetainėse, prieštarauja praktinėms realijoms ir neatsižvelgia į didelius ryšių pasaulio pokyčius. Reglamentas Nr. 1 buvo parengtas prieš pradėdant veikti internetui ir niekada nebuvo atnaujintas, kad būtų atsižvelgta į pokyčius, atsirandančius dėl plataus skaitmeninių technologijų naudojimo. Be to, ESTT pritaikė tekstus, kuriuose daroma nuoroda į paskelbimą Oficialiajame leidinyje, prie naujos skaitmeninės realybės (žr. 3 skyrių). Interneto plėtra, intensyvus ES institucijų, agentūrų ir įstaigų ar net atskirų Europos Parlamento narių publikavimas panaikina skirtumą tarp darbo ir (arba) vidaus kalbos ir kai kurių išorės komunikacijos kalbos aspektų, reglamentuojamų Reglamento Nr. 1 2, 3 ir 5 straipsniais. Kaip minėta pirmiau, **akivaizdu, kad nėra logikos laikyti interneto svetainės komunikaciją konkrečių atvejų doktrinoje, kuri apsiriboja tik vidaus komunikacija**. Kiti mokslininkai, pavyzdžiui, Herbillon (2003 m.), teigia, kad ES institucijų interneto svetainės kartais prieinamos tik anglų kalba. Interneto svetainės skelbia informaciją viešai ir išorėje. Pačios lotyniškos žodžio „komunikacijos“ šaknys reiškia išoriškumą ir dalijimąsi (t. y. turėti bendrą). Šia prasme komunikacija apima sklaidą ir dažnai aiškinama kaip apimanti abipusius mainus su išorės subjektu. ESTT netgi laikėsi nuomonės, kad visuotinai taikomos taisyklės yra teisiškai „paskelbtos“ Agentūros interneto svetainėje, siekiant apsaugoti teisę kreiptis į teismą (žr. 3 skyrių).

Teisiniu požiūriu **taip pat teigiame, kad ES institucijos, įstaigos ir agentūros turėtų turėti tik ribotą veiksmų laisvę įgyvendinti savo komunikacijos politiką**. Šiai nuomonei pritaria įvairūs teisiniai argumentai. Remiantis pažodiniu aiškinimu ir Reglamento Nr. 1 loginiu pagrindu, Reglamento Nr. 1 6 straipsniu nukrypstama nuo daugiakalbystės principo (Clément-Wilz, 2022 b). Aiškinant teisės normas jis turėtų būti aiškinamas siaurai. Be to, būtų galima pateikti funkcinį (arba teleologinį) aiškinimą, pagrįstą ES tikslais, kaip numatyta ES sutarties 3 straipsnyje, siekiant atsižvelgti į kalbų įvairovę ir piliečių poreikius. Šia prasme konkrečių bylų doktriną būtų galima aiškinti siauriau, nei iki šiol laikėsi ESTT. Iš tiesų, „jiems turi būti leidžiama ją naudoti tik savo vidaus operatyviniams poreikiams tenkinti“ (AG Maduro, ESTT sprendimas Ispanijos Karalystė prieš Eurojustą, 2004 m., 49 punktą). ES institucijų autonomija yra žeminantis statusas ir galėtų būti labiau apribota. Galiausiai, ir svarbiausia, atsižvelgiant į svetainės turinį, atrodo, kad tam tikram turiniui taikomi daugiakalbystės įpareigojimai. Kiek tai susiję su Komisijos visuomenei skirtais leidiniais ir pranešimais, ombudsmenas rėmėsi Reglamento Nr. 1 2 straipsniu, pažymėdamas, jog tam, kad **išorės komunikacija būtų veiksminga**, būtina, kad piliečiai suprastų jiems pateiktą informaciją (taip pat žr. 7 skyrių). Todėl idealiu atveju piliečiams skirta medžiaga turėtų būti skelbiama visomis oficialiosiomis kalbomis (EO, decis. 3191/2006, 2.6 punktą). Be to, kaip matyti iš pirmesnio skirsnio, tam tikram interneto svetainės turiniui taikomas Reglamento Nr. 1 dėl daugiakalbystės reikalavimas skelbti OL.

5.5 Pilkosios zonos ribų nustatymas: Esminis požiūris

5.5.1 Tipologijos paaiškinimas

Atsižvelgiant į didėjančią ES interneto svetainių svarbą institucinei komunikacijai ir informacijos sklaidai, svarbu sutelkti dėmesį į esminį interneto svetainių turinį. Kaip matyti iš šio tyrimo 7 skyriaus, šiuo metu ES nėra bendros kalbos, kurią supranta dauguma gyventojų, ir nė viena iš 24 ES kalbų nekalba gimtąja ar įgudusia kalba daugiau kaip 20 proc. ES gyventojų. Todėl vienakalbis požiūris į komunikaciją interneto svetainėse yra, ko gero, neveiksmingas ir labai atstumiantis.

Siekiant išspręsti problemą, susijusią su oficialios skaitmeninės komunikacijos teisinės sistemos nebuvimu, šiame skirsnyje pateikiami pasiūlymai, kaip sukurti **realią daugiakalbystės interneto svetainėse sistemą ir standartus, kurie galėtų būti suderinami su biudžeto apribojimais**. Ji parengia daugiakalbę poreikių tipologiją, laikydamosi vadinamojo „esminio požiūrio“, pagal kurį atskiriami daugiakalbų poreikių skirtumai, grindžiami oficialiais teisiniais argumentais ir argumentais apie esminį kalbos politikos pasirinkimo poveikį.

1) ES teisės nuostatomis ES piliečiams, įmonėms ir valstybėms narėms pavedamos tam tikros kalbinės teisės.

Šios teisės turėtų būti gerbiamos ir skelbiant leidinius interneto svetainėse.

3) institucijų interneto svetainėms turėtų būti taikomi tam tikri daugiakalbystės įpareigojimai.

4) Esminis požiūris padeda apibrėžti tipologiją, naudojamą ES interneto svetainių turiniui klasifikuoti ir analizuoti, siekiant rasti pusiausvyrą tarp daugiakalbio bendravimo poreikio ir biudžeto apribojimų.

5 langelis: Keturi loginiai žingsniai daugiakalbės poreikių tipologijos link

Siūlome daugiakalbę poreikių tipologiją, suskirstytą pagal tris klases arba „tipas“ iš 1) pagrindinių dokumentų 2) pirminių dokumentų ir 3) antrinių dokumentų. Šioms trimis klasėms arba tipams priskiriamas įvairių rūšių turinys, prieinamas ES interneto svetainėse, nurodytose 6 skyriuje. Išsamesnis pirminių dokumentų aprašymas pateikiamas vėliau šiame skyriuje. Šioje trumpoje santraukoje mes apibrėžiame tris tipus, kaip nurodyta toliau (6 langelis).

Pagrindiniai dokumentai visų pirma apima visus dokumentus, kurie yra oficialiai teisiškai privalomi, kurie turi teisinę galią („sunkieji teisės aktai“) ir kurie yra susiję su skelbimais apie įdarbinimą. Šie dokumentai turi būti išversti pagal Sutarčių, Reglamento Nr. 1 nuostatas arba ESTT praktiką, kaip paaiškinta 3 skyriuje. Šis tipas apima, pavyzdžiui, Oficialiajame leidinyje paskelbtus dokumentus, L dalį ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką. Antra, ši kategorija apima Europos piliečių iniciatyvas, peticijas Europos Parlamentui, skundus Europos ombudsmenui ir atsakymus į piliečių laiškus, nes daugiakalbystė taikoma pagal SESV 24 ir 20 straipsnius ir Reglamentą dėl Europos piliečių iniciatyvos. Šie keturi dokumentų tipai priskiriami šiai kategorijai, nes jie gali būti pateikti bet kuria oficialiaja kalba. Daugiakalbystės trūkumas (pvz., tikslų vertimų trūkumas) bus formalus ir sunkus lygybės ir galiojančių taisyklių pažeidimas.

Pirminiai dokumentai apima dokumentus, kurie nėra oficialiai teisiškai privalomi, ir dokumentus, kuriems netaikomi oficialūs daugiakalbystės įpareigojimai. Kaip paaiškinta 5.4 skirsnyje, interneto svetainės visų pirma yra išorės komunikacijos priemonė ir jose gali būti dokumentų, turinčių esminį poveikį piliečių, ES įmonių ir nacionalinių valdžios institucijų teisėms ir (arba) pareigoms (neprivaloma teisė), arba programos arba konkretūs kvietimai teikti pasiūlymus, kuriuos tiesiogiai finansuoja ES institucijos, arba teisiniai parengiamieji dokumentai. Šis tipas apima, pavyzdžiui, kvietimus teikti pasiūlymus ir projektų pasiūlymus; dokumentai, susiję su valstybės pagalbos gairėmis; komunikatai ir rekomendacijos, pavyzdžiui, dėl valstybės pagalbos, maisto saugos ar vaistų. Atrodo, kad šioje srityje institucijos turi tam tikrą lankstumą ir veiksmų laisvę: jie gali nuspręsti skelbti OL C dalyje, kurioje numatyta taikyti visišką daugiakalbystę, kaip numatyta Reglamento Nr. 1 5 straipsnyje, arba nuspręsti to nedaryti. Todėl dėl tikslios daugiakalbės komunikacijos trūkumo šiuose dokumentuose gali būti pažeisti daugiakalbystės įsipareigojimai. Iš tiesų 6 straipsnis turi būti aiškinamas siaurai, o tam tikram turiniui galėtų būti taikomi 2–5 straipsniuose nustatyti daugiakalbystės įpareigojimai, kaip paaiškinta pirmiau (5.4.3 skirsnis). Jos taip pat gali turėti esminės įtakos piliečių lygybei.

Antriniai dokumentai apima dokumentus, kurie nėra oficialiai teisiškai privalomi, kurių nereikia versti ar aiškinti pagal Sutarčių ar Reglamento Nr. 1 nuostatas arba ESTT praktiką, ir kurie apskritai neturi esminio poveikio piliečių, ES įmonių ir nacionalinių valdžios institucijų teisėms ir (arba) pareigoms ir kurie neapima programų ar konkrečių kvietimų teikti pasiūlymus, kuriuos tiesiogiai finansuoja ES institucijos. Paprastas pavyzdys – informaciniai tinklalapiai apie ES institucijų istoriją arba pokalbiai su ES Komisijos nariais. Antriniai dokumentai apima likutinę kategoriją, kurioje daugiakalbystės įpareigojimai netaikomi ir neturėtų būti taikomi. Tai nereiškia, kad šie dokumentai informatyviu ar simboliu požiūriu nėra svarbūs, o tik tai, kad tikslų vertimų ar vertimo žodžių trūkumas turi mažiau reikšmingų pasekmių lygybei nei pagrindiniams ir pirminiems dokumentams. Būdvardis „tikslus“ čia vartojamas pagal paskirtį. Kalbant apie antrinius dokumentus, mašininio vertimo į rašytinius dokumentus arba subtitrus, automatiškai generuojamus kompiuterio per žodinę kalbą, taikymas gali sudaryti daugiakalbius dokumentus pigiai ir tais atvejais, kai tikslumo stoka gali būti lengviau priimti ir pagrįsti.

6 langelis: Daugiakalbiamis poreikiams reikia tipologijos

Pirminiai dokumentai yra daugiakalbės poreikių tipologijos pagrindas, kuris dėl pirmiau paaiškintų priežasčių turėtų priklausyti daugiakalbystės teisės apsauginei teisinei sistemai. Iš tiesų,

nėra diskusijų, bet taip pat yra mažiau galimybių (žmogiškoms) klaidoms dėl pagrindinių dokumentų ir antrinių dokumentų. Pagrindiniai dokumentai grindžiami aiškiai išdėstytais daugiakalbystės įsipareigojimais. Dabartiniai daugiakalbystės įpareigojimai kyla iš pirminės teisės, antrinės teisės ir teismų praktikos. Antriniai dokumentai yra likutinė kategorija, kurioje daugiakalbystės teisė netaikoma ir nebūtinai turėtų būti taikoma, o mašininio vertimo taikymas (žr. 8 skyrių) nekelia problemų.

5.5.3 Pirminiai dokumentai – kertinis akmuo – daugiakalbė poreikių tipologija

Darbo kalba prieinami dokumentai dažnai prieinami tik šia viena kalba. Galima teigti, kad geriau turėti galimybę susipažinti su vidaus dokumentu tik viena ar keliomis kalbomis, o ne visai su juo susipažinti (Europos ombudsmenas, Nr. 281/1999, 5 punktas). Nors Europos ombudsmenas pripažino, kad kiekviena institucija gali lanksčiai skelbti savo interneto svetainėje „dokumentus ta kalba, kuria jie parengti“, jis taip pat pabrėžė bendrą tendenciją „pažangiai teikti informaciją savo interneto svetainėje kitomis Bendrijos kalbomis“ (ten pat, 4 punktas). Tačiau ji nemanė, kad ECB praktika savo interneto svetainėje skelbti informaciją daugiausia anglų kalba yra netinkamas administravimas. Problema ta, kad paskelbus šiuos dokumentus sukuriama toks pat poveikis kaip ir privalomos teisinės galios neturintiems teisės aktams, kaip būtų galima padaryti OL: teisėti lūkesčiai ir teisinio saugumo poreikis. **Esama akivaizdžių neatitikimų tarp nustatytos ir aiškinamos teisės ir institucijų kalbinės tvarkos, kiek tai susiję su komunikacija internetu.** Todėl teigiame, kad reikia neapsiriboti šiuo formalistiniu požiūriu ir apsvarstyti interneto svetainių turinį, ypač privalomos teisinės galios neturinčius teisės aktus, parengiamuosius teisės aktus ir dokumentus, turinčius esminį poveikį piliečiams.

Mažiau formaliu požiūriu daugiakalbystė yra labai svarbi siekiant veiksmingai naudotis piliečių demokratine teise būti informuotais klausimais ir klausimais, dėl kurių gali būti imtasi teisėkūros veiksmų (Europos ombudsmenas, 640/2006, 29 punktas), prisidėti prie ES teisėtumo (Kraus, 2011 m.) ir palengvinti institucijų ir ES piliečių sąveiką (Athanassiou, 2006). Kai kurių piliečių teisėmis galima naudotis jų pasirinkta oficialiaja kalba (SESV 2 ir 3 straipsniai, 20 ir 24 straipsniai ir piliečių iniciatyva), kai reikia turėti prieigą prie turinio ta pačia kalba.

Pirminiai dokumentai apima privalomos teisinės galios neturinčius teisės aktus, tačiau dėl čia paaiškintų priežasčių kvietimai pareikšti susidomėjimą, viešos konsultacijos, kvietimai dalyvauti konkurse, viešųjų pirkimų procedūros, projektų pasiūlymai, teisiniai parengiamieji dokumentai ir dokumentai, susiję su valstybės pagalbos gairėmis.

a. švelnioji teisė

Privalomos teisės normos apima tris elementus: norminė vertė, atitinkanti teisiškai privalomą normos pobūdį; norminė garantija, t. y. kontrolės ir sankcijų už normos laikymąsi mechanizmų buvimas; ir normatyvinė taikymo sritis, kurioje aprašomas veiksmingas susijusių subjektų taikymas (Abbott et al. 2000). Remiantis Prancūzijos Conseil d'Etat pateikta privalomos teisinės galios neturinčios teisės apibrėžtimi,⁶⁷ privalomos teisinės galios neturinčios teisės normos turi šiuos esminius bruožus: jie patys nesukuria tiesioginių teisių ir nenustato tiesioginių pareigų adresatams, tačiau jais siekiama pakeisti arba daryti įtaką subjektų, kuriems jie skirti, veiksmams; pagal savo turinį ir rengimo būdą jie pateikia tam tikrą formalizavimo ir struktūros laipsnį, panašų į sunkiosios teisės normas. Todėl skirtumas tarp griežtos ir privalomos teisinės galios ne visada yra tikslus. Dėl šios priežasties švelnūs teisės aktai turėtų būti vertinami rimtai.

ES teisinėje sistemoje privalomos teisinės galios neturintys teisės aktai laikui bėgant sparčiai plėtėsi (Clément-Wilz, 2015). Kaip nurodė ESTT, teisės akto normatyvumas, kuris formaliai neturi būti teisės aktas, priklauso nuo to, ar juo „tik paaiškinamos sutarties nuostatos“, ar „jis skirtas sukelti savas, skirtingas teises pasekmes, kurios jau numatytos sutartyje“. ESTT pripažino, kad ES institucijos gali nustatyti teisinę sistemą, naudodamos alternatyvius teisės aktus, pavyzdžiui,

67 Conseil d'Etat, Le droit souple, 2013, p. 9. Galima rasti adresu: <https://www.vie-publique.fr/rapport/34021-etude-annuelle-2013-du-conseil-detat-le-droit-souple>

gaires (GC sprendimas Vokietija prieš Komisiją, 2010 m., 151 punktą).⁶⁸ Todėl Europos institucijos ir įstaigos, priimdamos aktą, negali vartoti dviprasmiškos terminijos, kad išvengtų kompetencijos ir procedūrinių taisyklių. Mes teigiame, kad **jo taisyklė taikoma veiksmams, paskelbtiems šių institucijų interneto svetainėse**. Svarbus privalomosios galios neturinčių teisės aktų materialinis turinys, o ne techninės priemonės, kuriomis ji buvo viešai prieinama.

Iš tiesų Sąjungos institucijų ir įstaigų interneto svetainėse yra turinys, kurį galima laikyti privalomos teisinės galios neturinčiais teisės aktais, tačiau jų nereikia skelbti visomis 24 kalbomis, kaip numatyta Reglamento Nr. 15 straipsnyje. Kad ir koks būtų jų skelbimo statusas, t. y. ar jie taip pat skelbiami OL C dalyje, ar ne, **privalomos teisinės galios neturintiems teisės aktams, skelbiamiems ES institucijų interneto svetainėse, turėtų būti taikoma daugiakalbystės pareiga, taigi jie turėtų būti priskiriami pirminių dokumentų kategorijai**.

B. Kvietimai pareikšti susidomėjimą

Europos ombudsmenas patvirtino, kad 2 straipsnis taikomas kvietimams pareikšti susidomėjimą (EO, decis). 259/2005, 5 punktą) ir kad bet koks šios teisės apribojimas turi būti pagrįstas pagrįstomis priežastimis, būtinomis siekiamam teisėtam tikslui pasiekti ir proporcingu (ten pat, 7 punktą). Jis taip pat laikėsi nuomonės, kad dėl bendro kalbų, kurios gali būti vartojamos teikiant pasiūlymus, apribojimo reikėtų priimti atitinkamą teisės aktų leidėjo sprendimą (ten pat, pt. 3.15).

C. Viešos konsultacijos

Kalbant apie viešas konsultacijas, Europos ombudsmenas taip pat laikėsi nuomonės, kad nors idealiau atveju visi išorės ryšiai turėtų vykti visomis oficialiosiomis ES kalbomis, tai tampa būtina sąlyga, kai komunikacija yra priemonė, leidžianti piliečiams dalyvauti sprendimų priėmimo procese (EO, Nr. 640/2011, 28–29 punktai). 2012 m. Europos Parlamentas paragino Komisiją užtikrinti, kad viešos konsultacijos būtų teikiamos visomis oficialiosiomis ES kalbomis (2012 m. birželio 14 d. EP rezoliucijos dėl viešųjų konsultacijų ir jų prieinamumo visomis ES kalbomis 2 dalis).

D. Kvietimai dalyvauti konkurse, viešųjų pirkimų procedūros, projektų pasiūlymai, teisiniai parengiamieji dokumentai ir dokumentai, susiję su valstybės pagalbos gairėmis

Šių dokumentų vertimo laiku trūkumas gali turėti esminės įtakos piliečių, ES įmonių (ypač mažųjų ir vidutinių įmonių), nevyriausybinių organizacijų ir nacionalinių valdžios institucijų, norinčių pasinaudoti ES institucijų finansavimo programomis iš ES biudžeto, lygybei. Kad dalyvavimo sąlygos būtų skaidrios ir teisingos, visiems atitinkamiems pareiškėjams turi būti sudarytos vienodos sąlygos. Šių rūšių dokumentus įtraukiame į „pirminius dokumentus“ pagal bendrą vienodo požiūrio į suinteresuotuosius subjektus principą, visų pirma tuos, kuriems gali trūkti išteklių, kad galėtų padengti privačias vertimo išlaidas, kad suprastų ES dokumentus. Kalbant apie valstybės pagalbos gaires, daugiakalbystė reikalinga siekiant užtikrinti sąžiningą ir skaidrią įmonių konkurenciją visoje ES.

5.6 Išvada

Daugiakalbystės įpareigojimai aiškiai taikomi tik „reglamentams ir kitiems visuotinai taikomiems dokumentams“, skelbimui Oficialiajame leidinyje ir tiesioginiam ES institucijų bendravimui su valstybėmis narėmis ir jų jurisdikcijai priklausančiais asmenimis arba Europos piliečiais. Praktiškai informavimas interneto svetainėje suteikia daug lankstumo ES institucijoms, kad jos galėtų skelbti informaciją pasirinktomis kalbomis, todėl kyla apibrėžties klausimas, ką reiškia „paskelbimas“. Jos gali platinti turinį ir dokumentus netaikydamos daugiakalbių skelbimo įpareigojimų. Tačiau dabartinis institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainių komunikacijos traktavimas teisinėje literatūroje kaip vidinis bendravimas nėra grindžiamas aiškiu loginiu pagrindu ar logika. ES

68 ESTT sprendimas Vokietija prieš Komisiją, T-258/06 [2010]. Galima rasti adresu: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=80961&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1306035>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

institucijoms palikta lankstumo galimybė turėtų būti aiškinama siaurai, o daugiakalbystės įpareigojimams įgyvendinti reikalingas esminis požiūris, orientuotas į interneto svetainių turinio rūšis.

Dėl institucijų ir įstaigų teisinio formalumo stokos ir ESTT praktikos būtina atsižvelgti į esminį interneto svetainių turinį. Šiuo „esminiu požiūriu“ skiriasi daugiakalbių poreikių skirtumai tiek pagal teisinę esmę (švelnioji teisė), tiek į esminį komunikacijos turinio poveikį. Apibendrinant, mes apibrėžiame daugiakalbę poreikių tipologiją, kurią sudaro trys tipai: pagrindiniai dokumentai; pirminiai dokumentai; antriniai dokumentai. Nors pirmiesiems dviem dokumentų tipams turėtų būti taikoma daugiakalbė tvarka, trečiuoju atveju priimtina vartoti kelias kalbas (galbūt kartu su galimybe naudoti mašininį vertimą).

6. DAUGIAKALBYSTĖS NUSTATYMAS ES INTERNETO SVETAINĖSE

PAGRINDINĖS IŠVADOS

- Šiame skyriuje apžvelgiamas dabartinis ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainių daugiakalbystės lygis, grindžiamas turinio klasifikavimo sistema ir daugiakalbių poreikių tipologija, ir grindžiamas daugiau kaip 1,5 mln. tinklalapių 13 svetainių analize.
- Kalbant apie daugiakalbės veiklos rezultatus, šešios ES interneto svetainės gerokai viršija 13 analizuotų interneto svetainių vidurkį (Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Europos Sąjungos Taryba/Europos Vadovų Taryba (bendra interneto svetainė), Europos Audito Rūmai, Europos Parlamentas, Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra ir Europos ombudsmenas).
- Antros grupės interneto svetainių rezultatai yra vidutiniai ir apima Europos Komisiją (artimiausiai ES interneto svetainių vidurkį) ir Europos cheminių medžiagų agentūrą bei Europos regionų komitetą (abu – žemesnius balus).
- Paskutinė grupė apima keturias interneto svetaines, kurios veikia prastai ir kuriose yra mažai daugiakalbio turinio (Europos Centrinis Bankas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Europos maisto saugos tarnyba, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra). Kai kurios iš šių svetainių yra įsipareigojusios įdiegti mašininu būdu išverstą turinį į daugelį tinklalapių ir skyrių.
- Alternatyvus daugiakalbis indeksas, kuriame apžvelgiamas tik bendras tinklalapių kiekis, neatsižvelgiant į turinio kategorijų skirtumus, nežymiai padidina dviejų interneto svetainių (Europos Parlamento ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros) veikimą, tačiau kai kuriais atvejais labai smarkiai sumažina daugumos interneto svetainių, pvz., Europos ombudsmeno, veikimą.

6.1 Įvadas

ES interneto svetainės atlieka itin svarbų ir vis svarbesnį vaidmenį ES institucijoms, įstaigoms ir agentūroms skleidžiant informaciją tikslinei auditorijai, ypač išorės suinteresuotiesiems subjektams ir plačiajai visuomenei. Tačiau trūksta lyginamųjų mokslinių tyrimų, kuriuose būtų įvertintas daugiakalbis ES interneto svetainių turinys. Šiame skyriuje apžvelgiamas ES interneto svetainių daugiakalbystės lygis, taikant daugiakalbę metriką 13 ES svetainių, kuriose yra daugiakalbis turinys. Kitame skirsnyje išdėstyta metodika, duomenys ir įpareigojimai (taip pat žr. 2 priedą dėl techninių duomenų). Empirinė analizė prasideda pateikiant metriką, nepriklausomai peržiūrint kiekvieno subjekto interneto svetainės analizės rezultatus, prieš pateikiant lyginamuosius rezultatus visose ES institucijų, įstaigų ir agentūrų svetainėse.

6.2 Metodika

Pagrindinė metodinė ir empirinė užduotis buvo patikrinti, ar ES interneto svetainių URL numatytosiomis kalbomis buvo prieinamas visomis oficialiosiomis kalbomis. Taikyta metodika, įskaitant formuluotes, naudojamas **daugiakalbiams indeksams sudaryti**, kurią parengė daugiakalbio turinio vertinimo grupė, išsamiai aprašyta 2 priede. Atliekant empirinę analizę kiekvienam numatytajam tinklalapiui (URL), kuris buvo išgautas iš ES interneto svetainės, buvo priskirtas dvejetainis rezultatas, t. y. „1“ reiškia, kad turinys buvo prieinamas kalba, kuria verčiama, (t. y. viena iš oficialiųjų ES kalbų), palyginti su „0“, kurioje nurodyta, kad turinys nebuvo prieinamas kalba, į kurią verčiama. Vidutinis visų šių rezultatų apibendrinimo balas, kurį galima atlikti įvairiais lygmenimis, pvz., interneto svetainės skyriuje arba bendroje interneto svetainėje, yra paprastas

daugiakalbystės lygio vertinimo rodiklis. Tai galima laikyti vidutine dokumentų (internetinių puslapių), kuriuos galima rasti ūkio subjekto interneto svetainės oficialiosiomis kalbomis, dalimi, matematiškai apibrėžta A2.3 priede. Kaip bus aišku toliau, vidutiniams balams apskaičiuoti naudojamos dvi metrikos. Pirmoji metrika žiūri į bendrą tinklalapių kiekį ir ignoruoja bet kokių duomenų grupavimą, pavyzdžiui, tai, kad svetainė turi skirtingus turinio skyrius. Tai vadinama „negrupuotu“ vidurkiu. Antroje metrikoje atsižvelgiama į grupės skirtumus, tokius kaip balai skirtingose svetainės turinio dalyse, apskaičiuojant balus, ir tai vadinama „grupiniu“ vidurkiu.

Daugiakalbiai indeksai kiekvienoje ES interneto svetainėje buvo taikomi pagal bendrą turinio klasifikavimo sistemą, o ES institucijų atveju – su ja susijusių daugiakalbę poreikių tipologiją. Pirmasis žingsnis buvo suderinti skirtingas ES interneto svetainių dalis pagal bendrą sistemą, pagal kurią **turinys** buvo klasifikuojamas taip:

- Apie/organizaciją: Organizacinė informacija, pvz., struktūra, vaidmuo ES sprendimų priėmimo procese, atsakomybė už politiką, kaip susisiekti, interneto svetainių politika.
- Politika: Skirsniai, skirti ES politikai arba politikos grupėms.
- Naujienos/Renginiai/Speeches: Išvardykite puslapius, kuriuose yra naujienų, įvykių ar kalbos elementų.
- Finansavimo konkursai. Skirsniai, skirti finansavimo galimybėms ir kvietimams dalyvauti konkurse.
- Įdarbinimas: Laisvos darbo vietos ir galimybės; informacija apie vykdomas atrankos procedūras; ir informacija apie karjerą, įdarbinimą, stažuotes.
- Dokumentacija: bet kokia dokumentacija, leidiniai, išteklių, įskaitant įstatymus, tyrimus, vertinimus, statistiką, informacines brošiūras, infografiką, informacijos suvestines, įstatymus, kitus išteklius.
- Bendroji informacija: Bendra informacija, kuri nepriklauso kitoms kategorijoms, įskaitant labai bendro pobūdžio informaciją apie politiką (pvz., informaciją apie daugelį politikos sričių ir portalų ir vartų puslapius).
- Piliečiai: Tai reiškia visuomenės dalyvavimą, įskaitant konsultacijas dėl bet kokios ES politikos ar klausimo, peticijas Europos Parlamentui, atsakymus į piliečių laiškus, piliečių iniciatyvą, skundus Europos ombudsmenui, viešas konsultacijas bet kokia ES politika ar klausimu.
- Posėdžiai/komitetai: Oficialūs oficialūs ES posėdžiai ir komitetai, atsakingi už politikos formavimą atskirai nuo standartinių renginių sąrašų interneto svetainėse.

Iš pirmiau pateiktos turinio schemos vėlesniame tiriamajame etape buvo galima nustatyti konkrečius daugiakalbius poreikius pagal 5 skyriuje išdėstytą tipologiją, kurioje išskiriami „pagrindiniai“, „pirminiai“ ir „antriniai“ dokumentai. 5 lentelėje apžvelgiama, kaip turinio sekcijos susiejamos su daugiakalbių poreikių tipologija. Kai kuriais atvejais kartografavimas yra paprastas, nes kai kurių rūšių turinys turi specialų ir matomą tinklalapį, atitinkantį tipologiją, pvz., kvietimus teikti pasiūlymus, kuriuos mes priskyrėme „pirminio“ tipo dokumentams. Kitose srityse, remiantis teismų praktika, yra privaloma daugiakalbystė, pavyzdžiui, skelbimų dėl įdarbinimo atveju (žr. 3 skyrių), o tai paaiškina, kodėl interneto skiltis, klasifikuojama kaip „įdarbinimas“, daugiausia laikoma „pagrindine“. Žiniatinklio sekcijose, kuriose buvo mišrus pagrindinio, pirminio ir antrinio turinio derinys (pvz., Politikos, dokumentacijos ir piliečių skirsniai), buvo atliktas rankinis patikrinimas siekiant priskirti unikalią poreikių kategoriją. Atliekant šį patikrinimą buvo taikoma „gravitacinė“ taisyklė, laikantis atsargumo principo: jei tinklapyje yra bent tam tikras pagrindinis ar pirminis turinys, tada jis gravituoja link šerdies (arba pirminio), net jei vyrauja antrinis.⁶⁹ Atkreipkite

69 Atkreipkite dėmesį į tai, kad ES institucijos, kuri dalyvauja politikos formavimo procese, atveju interneto svetainės skyrius gali pateikti informaciją iš komitetų posėdžių, visų pirma EP ir Europos Sąjungos Tarybos, kuri apima privalomos teisinės galios neturinčius teisės aktus, viešuosius teisinius parengiamuosius dokumentus ar dokumentus, kurie gali turėti įtakos piliečių, įmonių ir valstybių narių teisėms ir pareigoms. Būtent dėl šios priežasties šio tipo turinys koduojamas kaip pirminių dokumentų dalis. Pirminė, kad į Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos kalbų vartojimo tvarką įtrauktos nuostatos dėl būtinybės visomis

dėmesį į tai, kad ES institucijos, kuri dalyvauja politikos formavimo procese, atveju interneto svetainės skyrius gali pateikti informaciją iš komitetų posėdžių, visų pirma EP ir Europos Sąjungos Tarybos, kuri apima privalomos teisinės galios neturinčius teisės aktus, viešuosius teisinius parengiamuosius dokumentus ar dokumentus, kurie gali turėti įtakos piliečių, įmonių ir valstybių narių teisėms ir pareigoms. Būtent dėl šios priežasties šio tipo turinys koduojamas kaip pirminių dokumentų dalis. Priminė, kad į Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos kalbų vartojimo tvarką įtrauktos nuostatos dėl būtinybės visomis oficialiosiomis kalbomis pateikti svarstymui svarbius dokumentus (žr. 4 skyrių).

5 lentelė. Interneto svetainės turinio ir daugiakalbių poreikių atitikimas

Svetainės skilties turinys	Daugiakalbė poreikių tipologija		
	Branduolys	Pagrindinis	Antrinis
Apie/Organizacija			
Politika			
Naujienos/Renginiai/Speeches			
Finansavimo konkursai			
Įdarbinimas			
Dokumentacija			
Bendra informacija			
Piliečiai			
Posėdžiai/komitetai			
Šaltinis: savo parengimas			

Poreikių tipologijos taikymas buvo daug išteklių reikalaujantis tiriamasis darbas, kurio metu reikėjo rankiniu būdu patikrinti tūkstančius tinklalapių. Atsižvelgiant į projekto išteklių apribojimus, tipologija galėtų būti taikoma tik ES institucijoms, kurios pagal ES sutarties 13 straipsnį turi unikalų teisinį statusą ir yra aiškiai matomiausios ES interneto svetainės piliečiams.

Kalbant apie analizuotų ES interneto svetainių imtį, 6 lentelėje išvardyti ES subjektai, kurie atitiko įtraukimo į analizę kriterijus, ir atitinkamas jų duomenų kiekis (patikrinti tinklalapiai). Iš viso 13 ES subjektų pateikė pakankamai turinio keliomis kalbomis ir atitiko daugiakalbio kartografavimo atrankos kriterijus (žr. 2 priedą). Interneto svetainėse, kurios iš esmės yra vienakalbiai, daugiakalbystės indeksas nekinta, todėl jos nebuvo susietos.

6 lentelė. Ūkio subjekto analizuojamų tinklalapių apimtis mažėjančia tvarka

Ūkio subjektas	Tinklalapių skaičius	Proc. nuo viso
----------------	----------------------	----------------

oficialiosiomis kalbomis pateikti svarstymui svarbius dokumentus (žr. 4 skyrių).

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Europos Parlamentas	475 183	31.1
Europos Komisija	266 535	17.5
Europos cheminių medžiagų agentūra	159 409	10.4
Europos centrinis bankas	133 697	8.8
Europos Sąjungos Taryba/Europos Vadovų Taryba (bendra interneto svetainė)	132 371	8.7
Europos Audito Rūmai	122 688	8.0
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	87 654	5.7
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra	45 057	3.0
Europos maisto saugos tarnyba	36 443	2.4
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	32 448	2.1
Europos ombudsmenas	22 438	1.5
Europos regionų komitetas	8 326	0.5
Europos Sąjungos Teisingumo Teismas	4 512	0.3
Iš viso	1 526 761	100

Visos ES institucijos atitiko daugiakalbio turinio įtraukimo kriterijus. Daugumos ES įstaigų ir agentūrų atveju taip nebuvo. Visų pirma daugumos ES agentūrų interneto svetainės iš esmės yra vienakalbės (žr. A2.4 priedą).

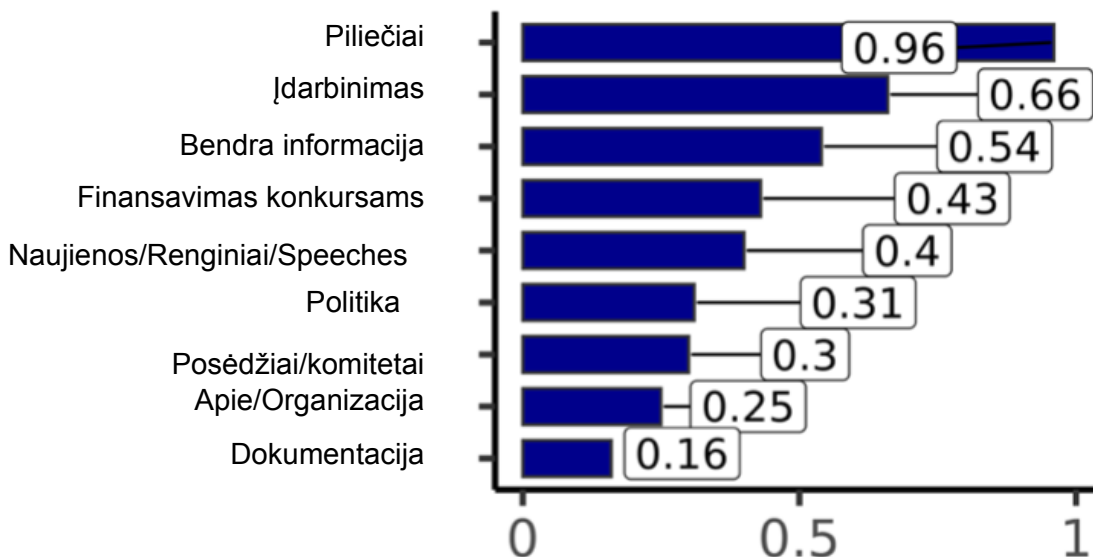
Kalbant apie duomenų kiekį, buvo patikrinta daugiau kaip 1,5 mln. tinklalapių daugiakalbiams požymiams nustatyti. Kaip matyti iš 6 lentelės, pagrindinės ES institucijos, išskyrus Europos cheminių medžiagų agentūrą, paprastai turi gerokai didesnes interneto svetaines nei ES agentūros ir įstaigos. Tai ypač pasakytina apie Europos Parlamentą ir Europos Komisiją, o likusios institucijos yra panašaus dydžio. Vienas iš pagrindinių institucijų riktų yra Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Jos interneto svetainės struktūra skiriasi nuo visų kitų ES institucijų interneto svetainių, kurios laikomos portale „Europa“, o tinklalapių yra palyginti nedaug, atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis jos turinio (pvz., teismų praktikos ir dokumentų) saugoma atskirose duomenų bazėse, pvz., „EUR-Lex“, kurių negalima nuskaityti.

6.3 Daugiakalbis indeksas visose ES interneto svetainėse

Empirinė analizė pradedama taikant A2.3 priede aprašytus du daugialingo parametrus visai analizuotų ES tinklalapių imčiai. Tai reiškia kiekvienos metrikos vidurkį (taip pat vadinamą „vidutine“). Turinio kategorijų klasifikavimo rezultatai ES interneto svetainėse pateikiami mažėjančia tvarka 1 ir 2 diagramose. Horizontaliosios ašies balai suteikia turinio kategorijų reitingą, tuo didesnis balas, tuo daugiau buvo aptiktas daugiakalbis turinys. Kaip matyti iš 1 ir 2 paveikslų, atsižvelgiant į naudojamą metriką, ES interneto svetainėse skirtingų turinio kategorijų reitingai skiriasi.

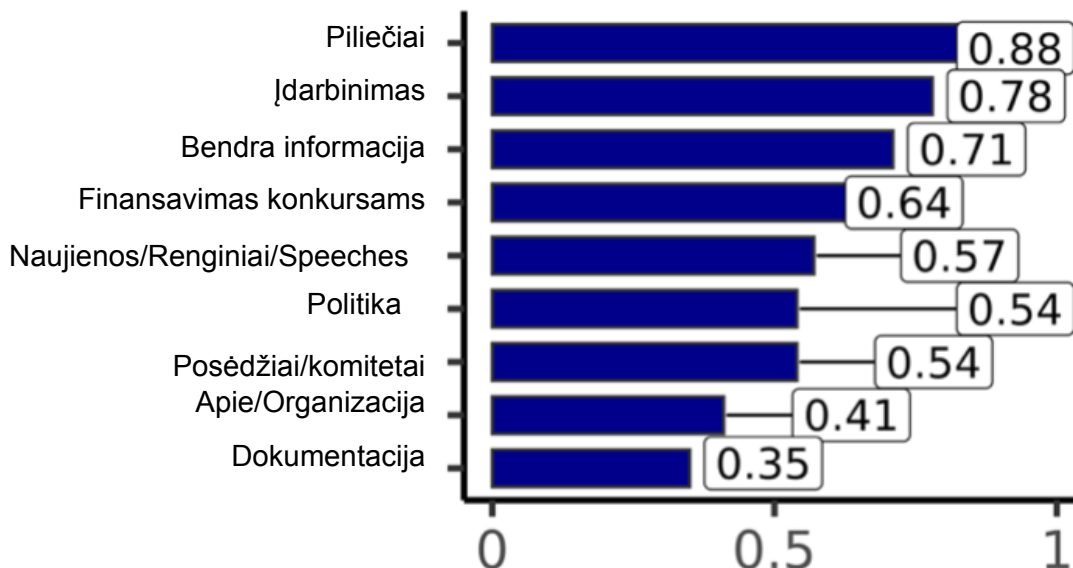
Pirmoji 1 pav. pateikta metrika yra nesugrupuotas visų analizuotų tinklalapių „vidutinis“ daugialingo balas. Kaip nurodyta 6 lentelėje, analizuojamų ES interneto svetainių dydis labai skiriasi – kai

kuriose ES svetainėse yra beveik pusė milijono puslapių, o kitose – mažiau nei 5 000. Todėl (negrupuotas) vidutinis daugialingo balas, pateiktas 1 diagramoje, **suteikia didesnę svorį interneto svetainėms, kurių tinklalapių yra daugiau**. Praktiškai tai reiškia, kad daugialingo balus daugiausia lemia didesnės apimties interneto svetainės, pvz., Europos Parlamentas ir Europos Komisija.

1: Daugialingo indeksas, skirtas turinio klasifikavimui ES interneto svetainėse

Siekiant pašalinti šį disbalansą, 2 paveiksle taip pat pateikiamas „sugrupuotasis vidurkis“ (kaip apibrėžta A2.3 priedo antroje metrikoje). Sugrupuotasis vidurkis paprasčiausiai apima kiekvienos ES svetainės metrikos skaičiavimą nepriklausomai, o po to – vidurkį. Taip visoms grupėms (ES interneto svetainėms) taikomos vienodos sąlygos. Šis metodas paprastai yra tinkamesnis, kai yra didelis grupės disbalansas, kaip ir daugialingu duomenų rinkinio atveju.

2: Grupinis daugialingo indeksas, skirtas turinio klasifikavimui visose ES interneto svetainėse

2 diagramoje pateikti sugrupuoti vidurkiai paprastai atspindi labiau subalansuotą ES interneto svetainių skirtumų vertinimą, kuris buvo analizuojamas atsižvelgiant į daugiakalbystės lygį įvairiose turinio kategorijose. Visų pirma piliečių kategorija užima pirmąją vietą, neatsižvelgiant į naudojamą metriką. Abi metrikos pateikiamos atliekant empirinę analizę.

Vis dėlto, atsižvelgiant į tai, kad interneto svetainių dydis labai skiriasi, **būtų geriau išvengti bet kokio ES interneto svetainių vidurkio nustatymo ir nepriklausomai analizuoti kiekvieno ES subjekto interneto svetainę.** Tokio požiūrio laikomasi toliau pateiktoje kartografavimo analizėje.

Kartografavimo analizė struktūrizuota pagal ES protokolo tvarką, atsižvelgiant į subjekto rūšį, t. y. institucijų, įstaigų ir agentūrų hierarchiją. Tačiau atliekant grupės vidaus analizę sąrašė vadovaujama esminiu požiūriu, o ne administraciniu sąrašu. Taip yra todėl, kad grupės vidaus analizės tikslas – atkreipti dėmesį į svetainių panašumus ir skirtumus. Kartografavimo analizė pirmiausia išvardija didžiausios apimties svetaines arba sudaro sąrašą tokia tvarka, kuri leidžia kontrastuoti rezultatus.

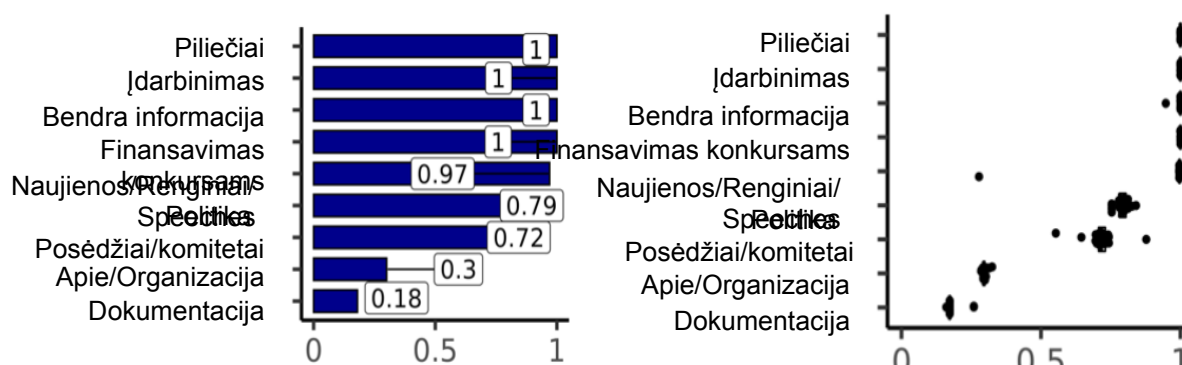
6.4 ES institucijos

Oficialiai ES turi septynias institucijas, tačiau tik šešias institucijų interneto svetaines. Taip yra todėl, kad dvi ES institucijos – Europos Sąjungos Taryba ir Europos Vadovų Taryba – turi tą pačią interneto svetainę: www.consilium.europa.eu. Todėl šios dvi institucijos gali būti analizuojamos tik kartu ir atitinkamai vadinamos Europos Sąjungos Taryba/Europos Vadovų Taryba. Toliau pateikiame šešių ES institucijų interneto svetainių analizės rezultatus.

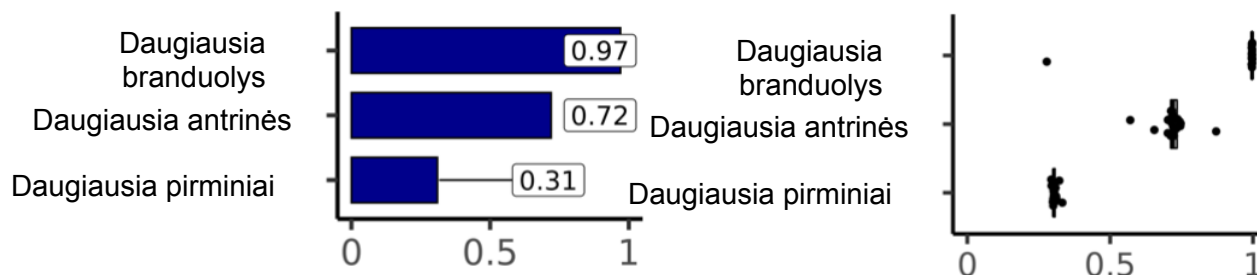
6.4.1 Europos Parlamentas

Parlamentas turi didžiausią interneto svetainę daugialingo duomenų rinkinyje. Kaip matyti iš 3 diagramos (1 skydelis), Parlamentas apima platų turinio skyrių rinkinį. Dauguma turinio sekcijų fiksuoja beveik tobulus balus multilingo indekse. Visų pirma dviejų skyrių balai pagal daugialingo indeksą yra palyginti žemi – „Susitikimai/komitetai“ ir „Bendroji informacija“. 3 paveikslo 2 skydelyje taškų diagrama turinio sekcijas išskaido pagal kalbą. Yra 23 taškai, atspindintys ES kalbas (t. y. anglų kalba, numatytoji kalba neįtraukta). Kaip ir 1 grupės atveju, aukštesni horizontaliosios krypties balai rodo daugiakalbį turinį.

3 paveikslo 2 skydelio taškų diagrama rodo, kad kalbų skirtumai yra nedideli. Pavyzdžiui, trys aukščiausios klasės (Recruitment, Policy, Documentation) turi maksimalius balus – tai yra labai įtempta sutampančių taškų grupė. Šios griežtos grupės gali būti kontrastingos su skyriumi „Naujienos/Renginiai/Speeches“, kuris yra labiau išsklaidytas, o tai rodo tam tikrą kalbų įvairovę šiame matmenyje. Įdomus atvejis, kurį atskleidė 3 paveikslo 2 skydelio taškas, yra „Piliečių“ klasė, kuri turi griežtą kalbų grupę su didžiausiais balais ir vieniša išorine kalba (airų). Daugiausia dėl šio išskirtinumo Parlamento balas pagal daugialingo indeksą „Piliečių“ klasei yra 0,97, o ne 1 3 diagramos 1 grupėje.

3: Europos Parlamento daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

4: Europos Parlamento daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalba (2 grupė)

4 diagramoje dabar pateikiami trijų poreikių tipologijos aspektų daugialingo balai. Pagal šią tipologiją didžiausi Europos Parlamento daugiakalbiai balai yra „didžiausio branduolio“ matmuo. Šiuos rezultatus lemia aukšti kai kurių turinio kategorijų, pvz., Piliečių, įdarbinimo ir politikos, rezultatai, kurie daro poveikį „labiausiai pagrindiniam“ poreikių tipologijos aspektui. Kita vertus, palyginti prasti Parlamento veiklos rezultatai, susiję su „labiausiai pirminiu“ tipu, yra jo mažesni balai pagal posėdžių/komitetų turinio tipą. Pastarasis yra „labiausiai pirminio“ tipo elementas poreikių tipologijoje.

Galima dar labiau apibendrinti poreikių tipologiją, žlugus dviem tipams: „Didžiausia šerdis“ ir „labiausiai pirminis“, kaip turinio, kuris „daugiausia turėtų būti prieinamas visomis kalbomis“, pavyzdžius. Kadangi tai yra viena turinio klasė ir paprastas skaičiavimas, visų tinklalapių, kurie „daugiausia turėtų būti išversti“, vidutinis daugiakalbis balas yra atskleidžianti statistika. Parlamento atveju šis balas yra labai aukštas – 0,89.

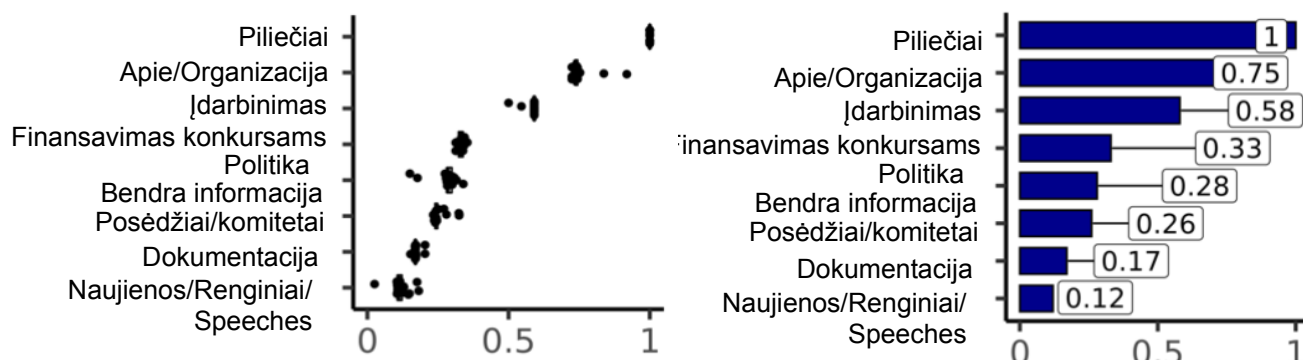
Apskritai Parlamentas siūlo naudingą ES institucijų daugiakalbystės lygio vertinimo kriterijų. Nors joje pateikiama daug interneto turinio, ji vis dėlto sugebėjo išlaikyti aukštą daugiakalbystės lygį. Parlamento daugiakalbis balas gali būti vertinamas trimis būdais: a) jos (negrupuotas) bendras vidurkis yra 0,84 pagal priemonę, pagal kurią neatsižvelgiama į turinio klasifikavimo sistemą ir taip suteikiama daugiau svarbos tinklalapių apimčiai; b) jos sugrupuotas vidutinis balas, kuris suteikia vienodą svorį įvairioms turinio sekcijoms, šiek tiek sumažėja iki 0,77; ir c) jo daugiakalbis turinio, kuris dažniausiai turėtų būti verčiamas, balas 0,89 balo yra labai aukštas. Skirtingai nuo kai kurių kitų toliau analizuotų svetainių, tarp šių skirtingų metrikų nėra jokių dramatiškų skirtumų.

6.4.2 Europos Komisija

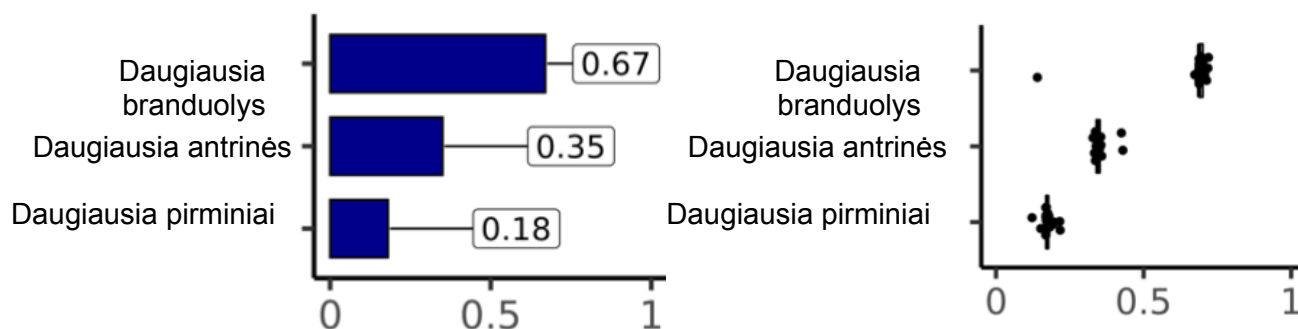
Europos Komisijos interneto svetainėje yra antra pagal dydį tinklalapių dalis multi-lingo duomenų rinkinyje. Kaip ir Parlamentas, jis taip pat gerai atstovaujamas įvairių rūšių turiniui, kaip parodyta 5 diagramos 1 grupėje. Komisijos interneto svetainėje, kitaip nei Parlamento interneto svetainėje, turinio klasės skirstomos pagal aukštų, vidutinių ir žemų balų spektrą. Kaip ir Parlamento atveju, griežtas kalbų grupavimas 5 diagramos 2 grupėje rodo, kad Komisijos interneto svetainėje kalbos labai skiriasi. Kitaip tariant, skirtingose turinio dalyse kalbų daugiakalbystės balai yra panašūs.

Pereinant prie poreikių tipologijos 6 pav. 1 skydelyje, maždaug du trečdaliai analizuoto tipo tinklalapių, priklausančių „labiausiai pagrindiniam“ tipui, turi daugiakalbį prieinamumą. „Pirmiausia“ klasė yra maždaug trečdalis. Kaip ir Parlamento atveju, Komisija turi didžiausius balus už Piliečių turinio skiltį, kuri gali padidinti „labiausiai pagrindinį“ balą.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

5: Europos Komisijos daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

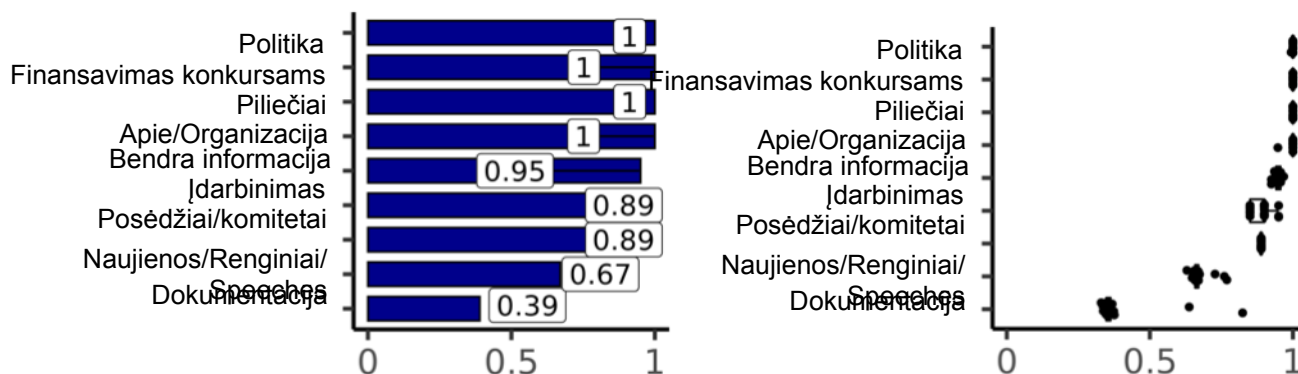
6: Europos Komisijos daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė)

Kalbant apie tris bendruosius parametrus, Komisijos bendras įvairių rūšių turinio prieinamumo vidurkis yra 0,19. Tai nenuostabu, nes yra daug tinklalapių, susijusių su dviem žemiausiomis turinio dalimis: „Dokumentai“ ir „Naujienos, įvykiai ir kalbos“. Atsižvelgiant į labiau subalansuotą grupinį vidurkį, rezultatas pagerėja iki 0,43. Galiausiai, daugiakalbis turinio, kuris „daugiausia turėtų būti verčiamas“, balas yra beveik pusė visų tinklalapių, t. y. 0,46.

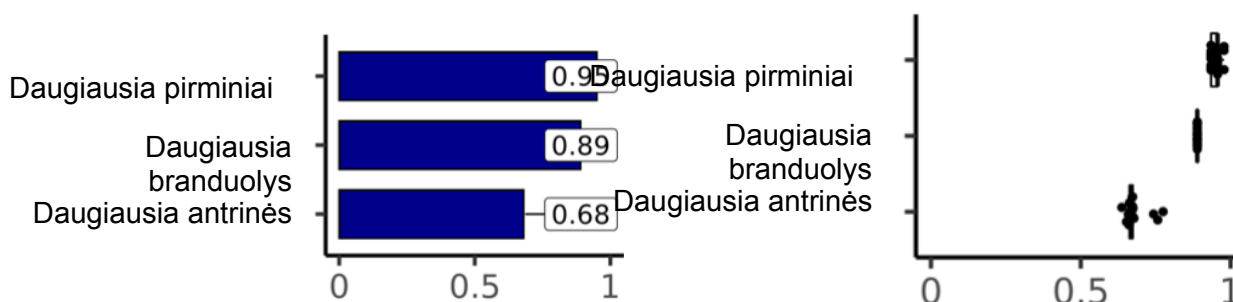
Labai maža taškų dispersija 6 pav. 2 grupėje rodo, kad vertimų raštu srityje yra mažai skirtumų tarp kalbų. Kitaip tariant, svetainės skiltis yra daugiakalbė arba tik anglų kalba. Yra mažai įrodymų apie dažnus trikalbius tinklalapius. Tai reiškia, kad, kalbant apie interneto svetainės komunikaciją, prancūzų ir vokiečių kalbos paprastai traktuojamos taip pat kaip ir visos kitos kalbos, o oficialiame diskurse jos pateikiamos kaip „darbo kalbos“ kartu su anglų kalba.

6.4.3 Europos Vadovų Taryba ir Europos Sąjungos Taryba

„Consilium“ interneto svetainėje pateikiami tiek Europos Sąjungos Tarybos, tiek Europos Vadovų Tarybos institucijų rezultatai, kurie diagramose dėl erdvės apribojimų toliau vadinami Taryba. Empirinė analizė negali atskirti šių dviejų institucijų. Kaip matyti iš 7 diagramos, įvairių Tarybos interneto svetainės turinio skyrių daugialingo balai paprastai yra labai aukšti. Septyni turinio sekcijos balai nuo 0,9 iki 1 už daugiakalbį prieinamumą – praktiškai tobuli balai. Tik viena turinio skiltis „Dokumentai“ yra žemiau pusės, o skyriaus „Naujienos/Renginiai/Speeches“ balas rodo, kad beveik du trečdaliai tinklalapių yra prieinami kaip daugiakalbis turinys. Griežtos daugumos turinio sekcijų grupės 7 pav. 2 skydelyje rodo labai mažai kalbų skirtumų. Tik dviejose minėtose dalyse šiek tiek išsisklaido kalbos. Šie aukšti įvairių turinio sekcijų balai atsispindi 8 diagramoje pateiktuose aukštuose poreikių tipologijos įverčiuose. Visuose trijuose poreikių aspektuose ne mažiau kaip du trečdaliai tinklalapių siūlo daugiakalbį turinį.

7: Tarybos daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

8: Tarybos daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalba (2 grupė)

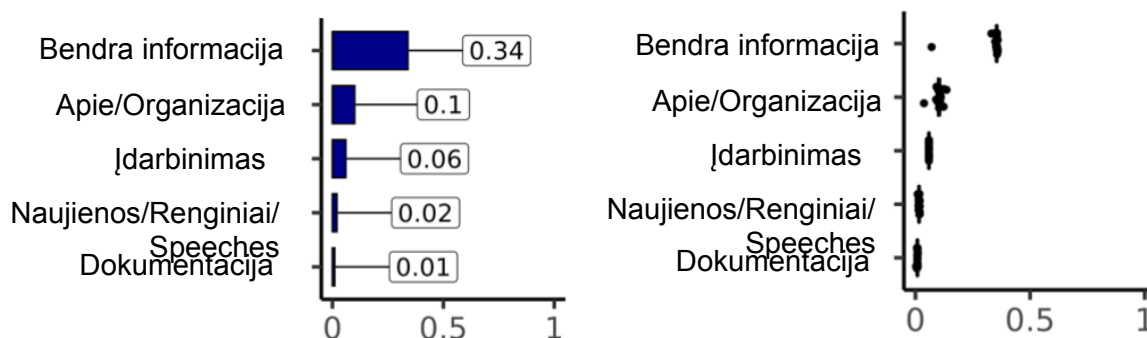
Kalbant apie tris bendruosius parametrus, Europos Sąjungos Tarybos/Europos Vadovų Tarybos interneto svetainėje bendras įvairių rūšių turinio prieinamumo vidurkis yra 0,68. Taip yra dėl didelio tinklalapių kiekio, susijusio su dviem žemiausiomis turinio klasėmis: „Dokumentai“ ir „Naujienos, įvykiai ir kalbos“. Naudojant vienodai subalansuotą sugrupuotą vidurkį, rezultatas pagerėja iki 0,87. Vertė 0,94, daugiakalbis turinio, kuris „daugiausia turėtų būti verčiamas“, balas yra labai aukštas.

6.4.4 Europos centrinis bankas

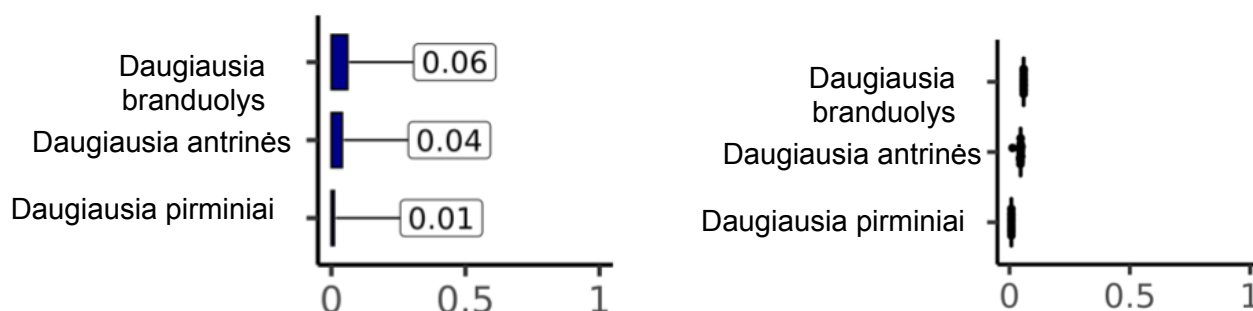
ECB turi palyginti didelę interneto svetainę, kuri yra trečia pagal dydį po Parlamento ir Komisijos. Tačiau, skirtingai nei Parlamentas, Komisija ir Taryba, ECB balai paprastai yra arba žemi, arba labai žemi pagal visus parametrus. Kaip matyti 9 pav. 1 skydelyje, vienintelė daugiakalbio turinio sekcija yra klasė, apibrėžta kaip „bendroji informacija“, ir net šiuo atveju lygis yra gana žemas, nes tik maždaug trečdalis turinio galima rasti keliomis kalbomis. Glaudus 9 pav. 2 skydelio taškų sugrupavimas rodo, kad žemi balai turi įtakos visoms kalboms. Įdomu tai, kad ji taip pat aiškiai nurodo išskirtinį airių atvejį vieninteliame skirsnyje „Bendroji informacija“, kuriame yra tam tikro laipsnio daugiakalbystė.

Akivaizdu, kad labai žemi įvairių turinio sekcijų balai turi tiesioginį poveikį poreikių tipologijai. „Daugiausia“ tipo balai yra didžiausi, tačiau tai rodo, kad tik apie 6 % ECB „daugiausia“ turinio yra prieinama keliomis kalbomis.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

9: ECB daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

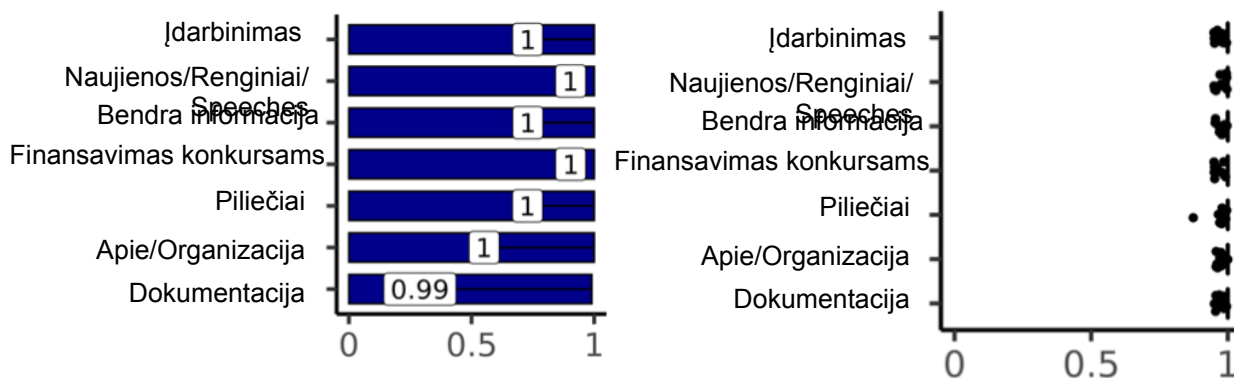
10: ECB daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė)

Šie trys bendrieji parametrai labai skiriasi nuo visų kitų ES institucijų. ECB bendras įvairių rūšių turinio prieinamumo vidurkis yra 0,04. Naudojant labiau subalansuotą grupinį vidurkį pastebimas didelis pagerėjimas, kai balas pagerėja iki 0,11, nors ir iš esmės nulinės bazės. Jo 0,05 balas už turinį, kuris „daugiausia turėtų būti išverstas“ rodo daugiausia vienakalbę svetainę. Tačiau ECB įgyvendino automatinio vertimo politiką savo interneto turiniui. Tikėtina, kad daugumoje tinklalapių siūloma mašininio vertimo galimybė, nors bandymai dėl to nebuvo įtraukti į šio tyrimo taikymo sritį.

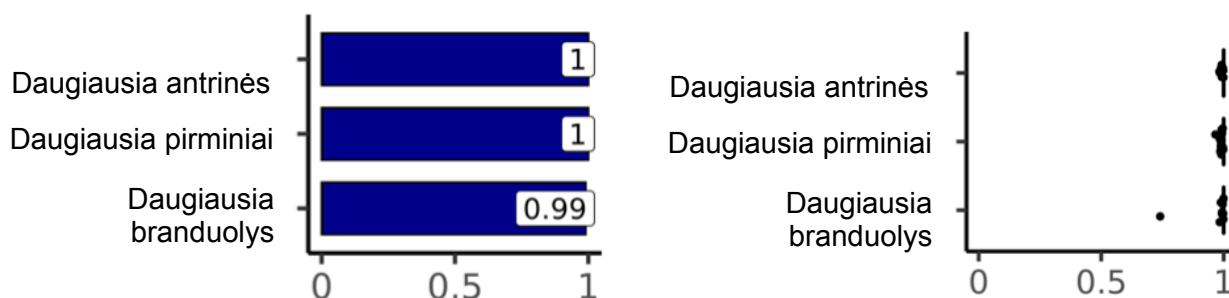
6.4.5 Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

ESTT yra šiek tiek ypatingas atvejis tarp ES institucijų interneto svetainių. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo interneto svetainėje yra palyginti nedaug tinklalapių. Po kelių paspaudimų lankytojas sąveikauja su arba yra susijęs su – kas iš esmės yra duomenų bazė. Didžioji dalis su ESTT susieto turinio yra plati ir saugoma konkrečiose duomenų bazėse, pvz., „EUR-Lex“. Šio tyrimo tikslas nėra tikrinti duomenų bazes (taip pat tai neįmanoma taikant tyrimo metodiką). Be to, atsižvelgiant į didelį duomenų bazės turinio teisinį pobūdį, galima daryti pagrįstą prielaidą, kad jei ESTT pateikia nuorodą į oficialų dokumentą, kuris turi būti paskelbtas visomis kalbomis ir kuris laikomas duomenų bazėje, tikėtina, kad dokumentas bus išverstas. Būtent dėl šios priežasties, t. y. interneto svetainėje, kurioje pateikiamos nuorodos į kelias duomenų bazes, ESTT duomenų kiekis yra mažiausias iš tirtų subjektų. Galbūt dėl to ESTT daugiakalbio turinio lygis yra labai aukštas.

ESTT iš esmės yra visiškai daugiakalbė interneto svetainė. Visų turinio sekcijų, kurios buvo patikrintos taip, kaip matyti 11 ir 12 paveiksluose, maksimalaus įmanomo balo beveik nėra. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas surinko maksimalius balus pagal visus metrikos rodiklius.

11: ESTT multilingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

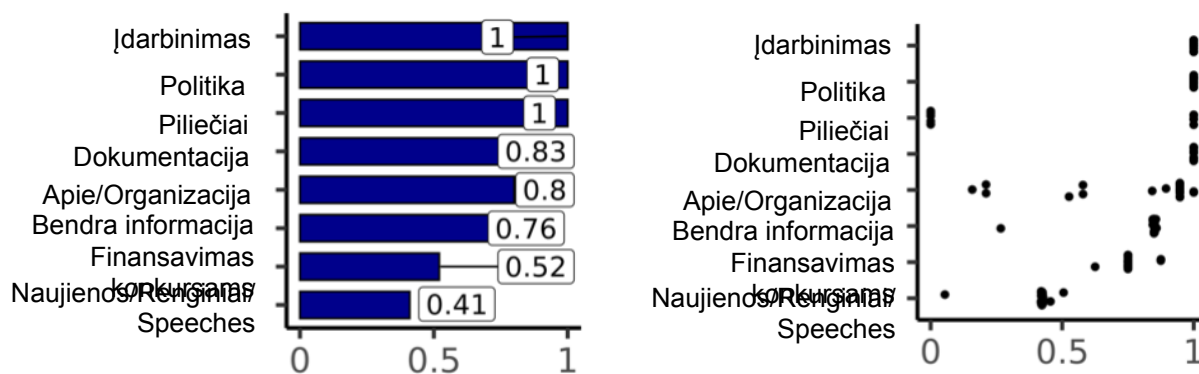
12: ESTT daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 skyrius)

6.4.6 Europos Audito Rūmai

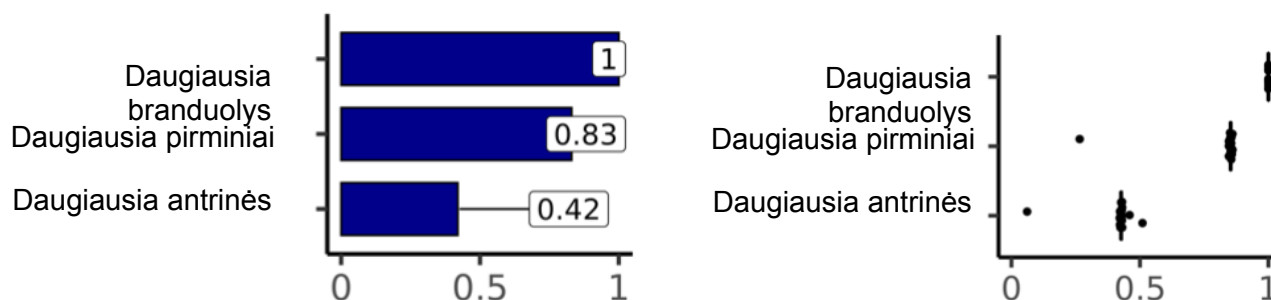
Audito Rūmai yra paskutinė iš šiame skirsnyje nurodytų ES institucijų. Tai yra viena iš didžiausių svetainių multi-lingo duomenų rinkinyje. 13 diagramos 1 grupėje matome, kad Audito Rūmai daugumos turinio skirsnių atveju turi labai aukštus balus. Dauguma skyrių turi ne mažiau kaip tris ketvirtadalius jų turinio visomis kalbomis. Tik du skyriai nukrenta iki vidutinio diapazono, kuriame 40–50 % turinio turi daugiakalbį prieinamumą. Mažiausias balų skaičius, „Naujienos/Renginiai/Speeches“, nestebina, nes tai sudaro labai didelę turinio dalį su beveik šimtu tūkstančių patikrintų tinklalapių. 13 pav. 2 grupė rodo, kad tam tikrose turinio skiltyse, pvz., skirsnyje „Finansavimo konkursai“, yra tam tikra kalbos sklaida. Anomalus 2 grupės plitimas rodo tinklalapius, kuriuose yra įvairių kalbų, dėl kurių gali būti neteisingai klasifikuojama pasirenkant dvejetainį atskyrimą, kaip aptarta A2.1.2 priede. Kalbant apie poreikių tipologiją, tiek „labiausiai branduoliniai“, tiek „labiausiai pirminiai“ skirsniai labai vertinami pagal indeksą, atspindintį labai aukštą daugiakalbystės lygį. „Dažniausiai antrinis“ turinio tipas yra daug mažesnis dėl „Naujienos/Renginiai/Speeches“ didelės apimties sekcijų.

Trijų bendrųjų parametų bendras EAR vidurkis yra 0,49, o tai reiškia, kad apie pusę jo turinio galima rasti keliomis kalbomis. Tačiau taip yra dėl didelio tinklalapių kiekio „Naujienos, įvykiai ir kalbos“. Apskaičiuojant labiau subalansuotą sugrupuotą vidurkį, rezultatas pagerėja iki 0,79. Galiausiai, daugiakalbis turinio, kuris „daugiausia turėtų būti verčiamas“, balas yra labai aukštas – 0,84.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

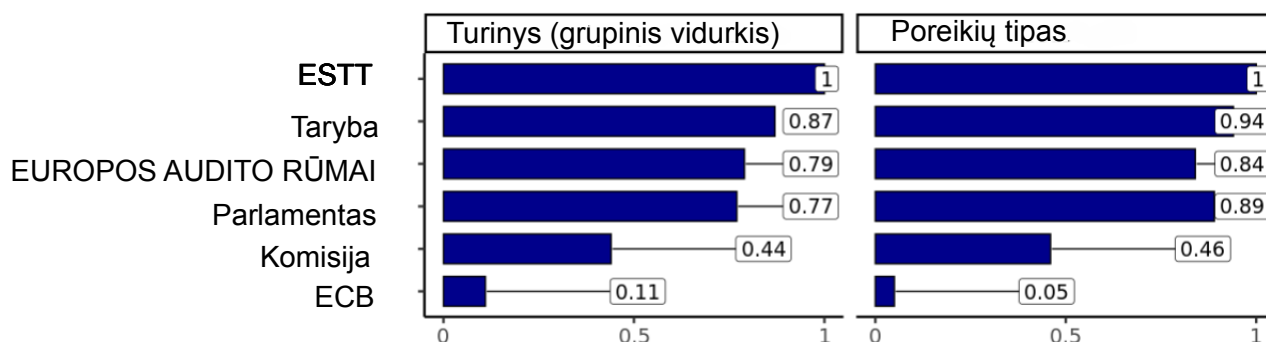
13: Europos Audito Rūmų daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 grupė)

14: Europos Audito Rūmų daugialingo indeksas pagal poreikius (1 grupė) ir kalbą (2 grupė)

6.4.7 ES institucijų palyginimas

Atlikus atskirų ES institucijų interneto svetainių vertinimą, šiame skirsnyje pateikiamos analizės ir lyginamoji apžvalga. 15 diagramoje pagrindiniai ES institucijų rodikliai pateikiami vienoje diagramoje. Diagramoje daugiausia dėmesio skiriama dviem pagrindiniams metrikoms, kad būtų galima atlikti subalansuotą ES institucijų palyginimą: I) sugrupuotas turinio skyriaus vidurkis (1 ir ii) poreikių tipas, kuris nurodo visą turinį, kuris „daugiausia turėtų būti prieinamas visomis kalbomis“ (2 skydelis), kuris sujungia „Pagrindinis“ ir „pirminis“ kategorijas iš poreikių tipologijos.

15: ES institucijų „Turinio“ ir „būtinų“ balų palyginimas

Kalbant apie daugiakalbės veiklos rezultatus, išskyrus Komisiją ir ECB, visų ES institucijų veiklos rezultatai geri. Tai ypač pasakytina apie poreikių tipologiją, kuri apima turinį, kuris greičiausiai „turėjo būti prieinamas visomis kalbomis“.

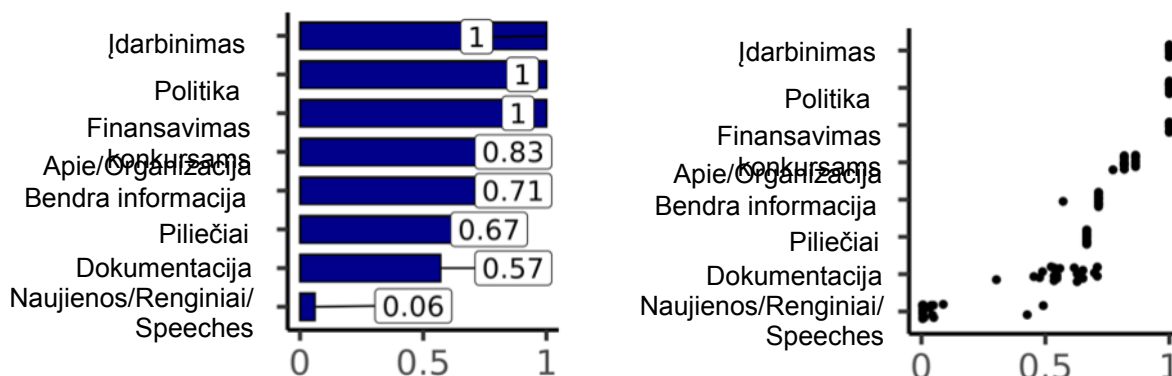
Komisijos veiklos rezultatai yra vidutiniai, o ECB rezultatai įvairiomis kalbomis yra labai žemi. Svarbu pažymėti, kad atrodo, jog abi šios institucijos diegia mašininio vertimo turinį į daugelį tinklalapių ir skirsnių, kurie prastai veikė daugiakalbystės srityje.

6.5 ES įstaigos ir agentūros

Trijų ES įstaigų ir trijų ES agentūrų interneto svetainės atitiko įtraukimo kriterijus (daugiau informacijos pateikta A2.2 priede). Rezultatai pateikiami žemiau.

6.5.1 Europos ombudsmenas

Dviejose 16 diagramoje pateiktose grupėse teigiama, kad Europos ombudsmeno interneto svetainėje daugelyje turinio skyrių taikoma aukšto lygio daugiakalbystė. Kaip parodyta pirmajame skydelyje: atrodo, kad trys turinio kategorijos (įdarbinimas, politika ir finansavimo konkursai) yra prieinamos visomis kalbomis; dar trys kategorijos turi daugiau nei du trečdalius daugiakalbio formato turinio, o skiltis „Dokumentai“ yra maždaug vidutinio diapazono. Tik „Naujienos/Renginiai/Speeches“ yra apatiniame daugialingumo spektro gale.

16: Europos ombudsmeno daugialingumo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

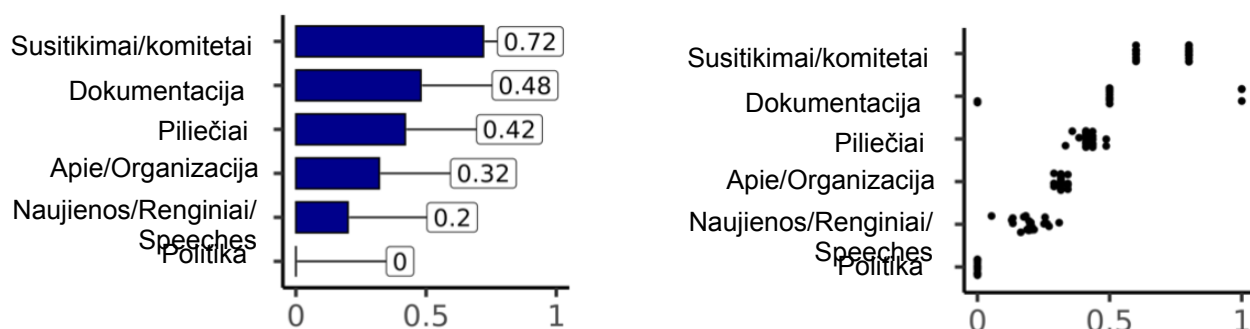
Antrasis 16 diagramos skydelis rodo labai griežtą visų aukšto balų skaičiaus turinio sekcijų grupę, kurios kalbos kintamumas yra ribotas. „Naujienos/Renginiai/Speeches“ skyriuje yra du išskirtiniai taškai, susiję su prancūzų ir vokiečių kalbomis.

Bendras vidutinis ombudsmeno daugiakalbis balas yra gana žemas – 0,14. Tačiau taip yra todėl, kad didelis „Naujienos/Renginiai/Speeches“ tinklalapių kiekis lemia vidurkį. Apskaičiuojant labiau subalansuotą sugrupuotą vidurkį, balas smarkiai pagerėja iki 0,73 – tai aukščiausias balas tarp ES įstaigų.

6.5.2 Europos regionų komitetas

Europos RK yra viena iš mažesnių ES interneto svetainių. 17 diagramoje parodyta, kad daugiakalbio spektro balai labai skiriasi. Tačiau tik vienas turinio skyrius „Susitikimai/komitetai“ turi vidutinį ir aukštą balą, kuriame apie tris ketvirtadalius turinio galima rasti įvairiomis kalbomis. Kita vertus, skyrius „Policijos“ yra ant nulio kraštutinių multilingo indekso. Atidžiau patikrinus paaiškėjo, kad skyriuje, kuris koduojamas kaip „Policies“, yra labai mažai tinklalapių, kuriuose yra tokių funkcijų kaip interaktyvūs žemėlapiai, kurie kelia problemų kalbos aptikimo priemonėms.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

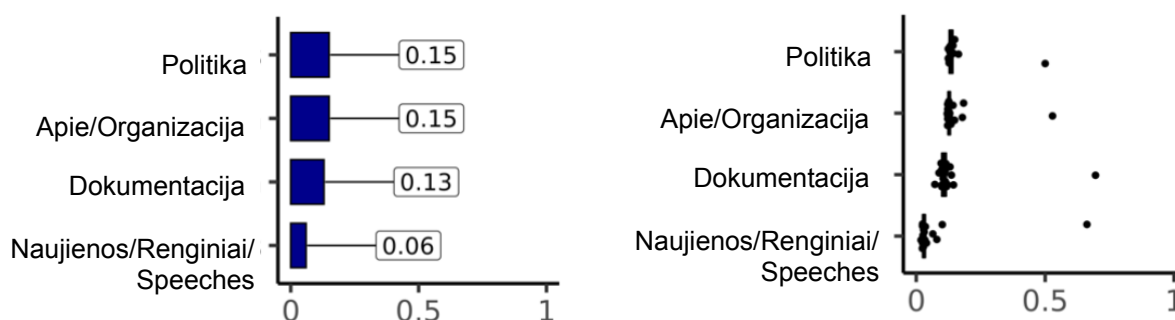
17: RK daugiakalbis indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 grupė)

Iš antrosios 17 diagramos grupės matyti, kad nors dauguma RK interneto svetainės turinio skirsnių yra gana sandariai sugrupuotos, dviejuose viršutiniuose turinio skyriuose („Susitikimai ir (arba) komitetai“ ir „Dokumentai“) kalbos prieinamumas labai įvairus. Apskritai RK interneto svetainėje daugiakalbis balas yra 0,24. Kalbant apie labiau subalansuotą grupinį vidurkj, daugiakalbė vertė yra 0,36.

6.5.3 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

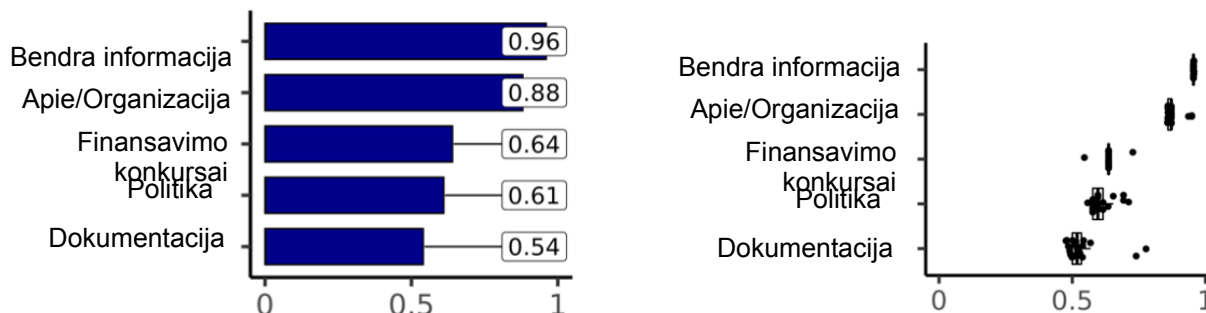
Pagal savo tinklalapių apimtį duomenų rinkinyje EESRK yra vidutinio rango interneto svetainė. Kaip parodyta 18 pav. 1 skydelyje, atrodo, kad įvairių turinio sekcijų balai yra mažai kintami. Visi EESRK balai yra prasčiausiai pagal daugiakalbę skalę. Iš 18 paveikslėlio antro skydelio taško apskaitos barelio matyti, kad atrodo, jog yra nuoseklus kalbinis riktas. Išskirtinis atvejis yra prancūzų kalba, kurios turinys yra daug didesnis nei kitomis kalbomis. Suvestiniai EESRK balai yra gana prasti, o skirtumai tarp dviejų rodiklių yra nedideli: 0,9 – bendram vidurkiui ir 0,12 – sugrupuotam vidurkiui.

6.5.4 Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra

18: EESRK daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūros (EU-OSHA) interneto svetainė yra viena iš nedaugelio, kuri atitinka įtraukimo kriterijus iš palyginti didelio skaičiaus ES agentūrų. Kaip matyti iš 19 diagramos 1 grupės, EU-OSHA agentūros balai paprastai yra labai aukšti. Nė viena jo turinio dalis nenukrenta žemiau vidurio taško.

19: EU-OSHA daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

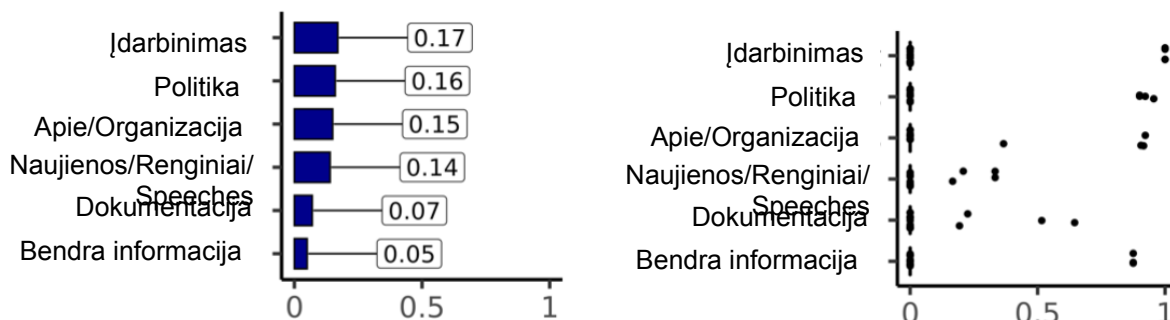
Antrasis 19 paveikslo skydelis pasakoja apie gana nuoseklų kalbų klasifikavimą beveik visose turinio sekcijose. Yra keletas išskirtinių taškų, pavyzdžiui, šiek tiek aukštesni prancūzų ir vokiečių balai „Apie/Organization“ interneto svetainėje.

Apskritai EU-OSHA siūlo naudingą lyginamąjį standartą agentūroms palyginti ir yra lengvai geriausiai veikianti agentūros interneto svetainė. Metrikos pasirinkimas labai skiriasi, kai bendras daugiakalbis vidurkis yra 0,69, o grupinis vidurkis – 0,73.

6.5.5 Europos maisto saugos tarnyba

Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) interneto svetainė savo balais yra panaši į EESRK. Kaip matyti iš 20 diagramos 1 grupės, balai nuolat yra labai žemi. Atrodo, kad įdarbinimas yra aukščiausias. Tačiau, atidžiau tikrinant, tai yra dėl labai mažo tinklalapių dažnumo. Atskirų turinio sekcijų balų kintamumas yra ribotas.

20 pav.:

20: EMST daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

EMST interneto svetainės atžvilgiu daug įdomiau yra 20 diagramos 2 grupė, kurioje pavaizduota keletas išskirtinių kalbų. Šių išskirtinių taškų tikrinimas rodo, kad skirtingiems turinio skyriams, nors ir šiek tiek skirtingais deriniais, išskirtinės kalbos yra tik keturios: Prancūzų, italų, vokiečių ir ispanų. Šios kalbos turi daug didesnę turinio prieinamumo dalį nei kitos. Iš tiesų, šios agentūros interneto svetainė yra prieinama tik keturiomis kalbomis kartu su anglų kalba. Kalbant apie bendrąjį parametą, EMST agentūros bendras vidurkis ir sugrupuoti vidurkiai iš esmės sutampa su maždaug tokia pačia verte.

6.5.6 Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra

Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA) yra mažiausia iš analizuotų ES agentūrų pagal duomenų apimtį. Tai matyti iš mažesnio turinio sekcijų skaičiaus. Nors dvi aukščiausio rango turinio sekcijos turi garbingus daugiakalbius balus, skiltis „Apie/Organizacija“ yra kraštutiniame gale su nuliniu balu. Atlikus šio skirsnio patikrinimą rankiniu būdu (penki mėnesiai po to, kai buvo atliktas kryžminis patikrinimas, ar tinklalapiai buvo patikrinti dėl kalbos prieinamumo) galima daryti

išvadą, kad kalbos aptikimas tinklalapiuose nebuvo klaidingai klasifikuotas. Atrodo, kad ši konkreiti dalis kitomis kalbomis neprieinama ir 2021 m. atliekant patikras buvo sukurtas klaidų puslapis. 21 pav. 2 skydelis rodo, kad įvairiose turinio sekcijose iš esmės nėra kalbos kintamumo.

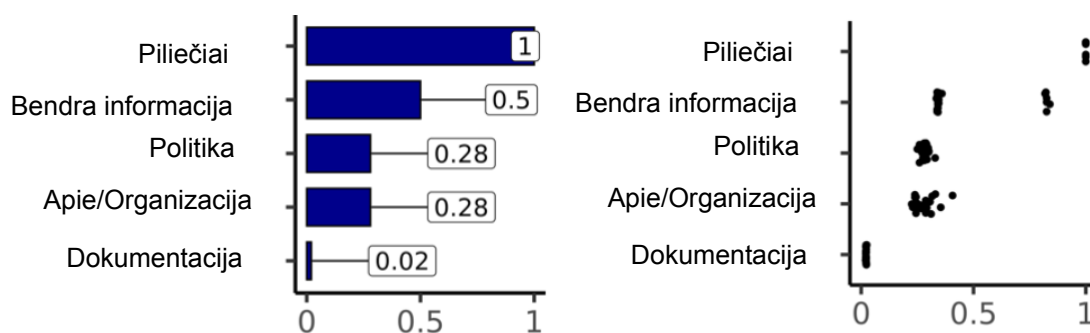

21: FRA daugialingo indeksas pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

FRA interneto svetainės bendras vidutinis daugialingo balas yra 0,37, o tai lemia didelis jos „Naujienos/Renginiai/Speeches“ kategorijos, kuri turi palyginti gerą rezultatą, apimtis. Tačiau, kai naudojamas sugrupuotas vidurkis turinio kategorijų metrikoje, jis sumažėja iki 0,23.

6.5.7 Europos cheminių medžiagų agentūra

Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) yra viena didžiausių interneto svetainių duomenų rinkinyje ir ypač didelė šios agentūros tipui. Taip yra dėl didelės svetainės dalies, skyriuje „Dokumentai“ (su daugiau nei 100k tinklalapiais), kuriame pateikiama informacija apie chemines medžiagas.

22: ECHA daugialingo rodyklė pagal turinį (1 skydelis) ir kalbą (2 skyrius)

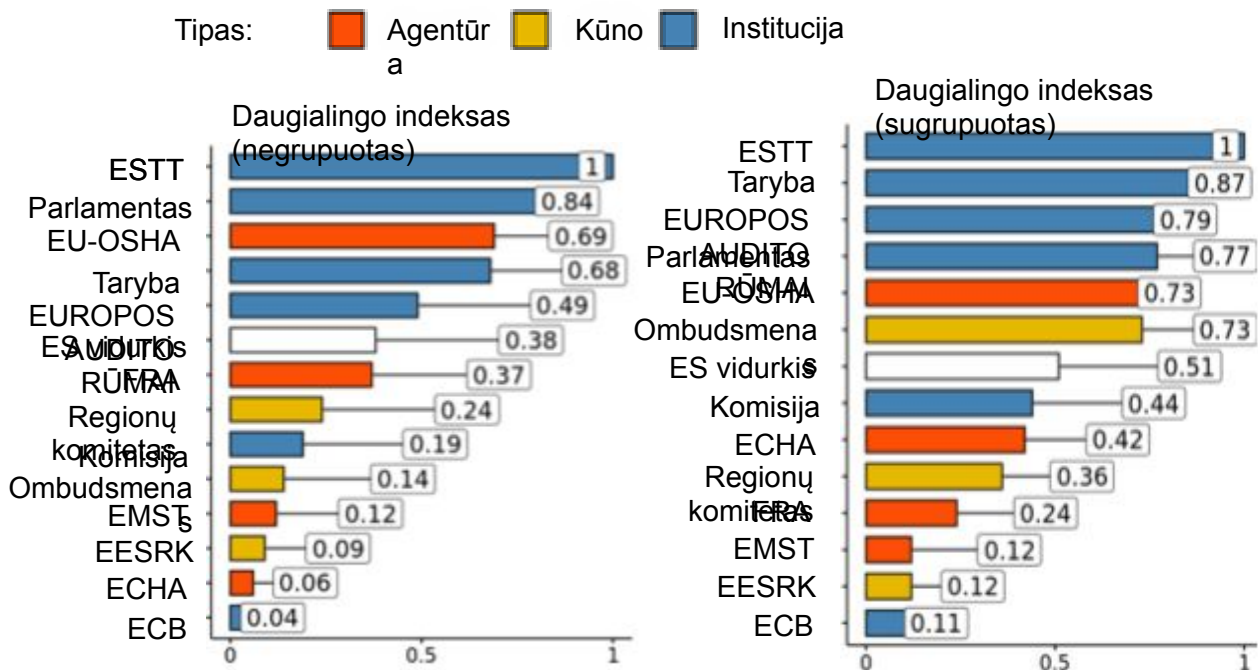
Beveik visa informacija yra anglų kalba, kaip matyti 22 paveikslo 1 skiltyje „Dokumentai“. Atrodo, kad likusios dalys turi tam tikrą daugiakalbį turinį. Skyriuje „Piliečiai“ pateikiamas šiek tiek iškraipytas vaizdas, nes puslapių dažnumas yra labai mažas.

Pereinant prie 22 pav. 2 skydelio, visose turinio sekcijose, išskyrus bendrosios informacijos skyrių, yra sugrupuotos kalbos. Atidžiau išnagrinėjus šį skirsnį galima teigti, kad kintamumą daugiausia lemia dvejetainės klasifikacijos problemos, susijusios su kalba anglų kalba ir tikslinėmis kalbomis, o ne faktiniais skirtumais tarp kalbų.

ECHA interneto svetainės bendras vidutinis daugialingo balas yra 0,06, o tai lemia didelis jos „Dokumentacijos“ kategorijos, kuri iš esmės turi tik dokumentus anglų kalba, apimtis. Tačiau, kai naudojamas grupinis vidurkis turinio kategorijų metrikoje, jis padidėja iki 0,41, daug didesnis balas.

6.6 ES institucijų, įstaigų ir agentūrų palyginimas

Išnagrinėjus visas ūkio subjekto interneto svetaines atskirai, dabar galima padaryti išvadą pateikiant lyginamuosius rezultatus. Kaip buvo padaryta šio skyriaus pradžioje, pirmiausia pateikiami du daugiakalbiai parametrai. 23 diagramoje parodytos dvi daugialingumo metrikos, kurias galima laikyti skirtingais balais ir subjekto eiliškumu. Šio skirtumo priežastis yra ta, kad (negrupuota) metrika turinio klasifikavimo schemoje neatsižvelgia į grupes (kategorijas). Vietoj to, jame pateikiamas visų ES subjekto tinklalapių daugialingumo vidurkis.

23 diagrama. ES subjekto vidutinių daugialingumo balų (negrupuotų ir sugrupuotų) palyginimas

Lyginant dvi metrikas akivaizdu, kad sugrupuota daugialingumo metrika antroje 23 paveikslo grupėje duoda didesnius daugialingumo balus. Analizuojamų ES subjektų pogrupio vidutinis balas gerokai padidėja nuo 0,38 (negrupuotas) iki 0,51 (sugrupuotas). Iš tiesų, tik 2 interneto svetainės veikia neįtikinamai geriau su negrupuota daugialingumo metrika – EP ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra (FRA). Kitą vertus, likusių svetainių balai yra tokie patys, arba daugeliu atvejų jų balai yra gerokai mažesni. Šių prastesnių rezultatų priežastis yra ta, kad žiniatinklio duomenys yra labai nesubalansuoti pagal faktinę tinklalapių apimtį įvairiose turinio klasifikavimo schemos grupėse. Kai kuriose turinio klasifikavimo schemos interneto skiltyse, pvz., Naujienos, Renginiai/Speeches, galima turėti daug tinklalapių, o kituose, pavyzdžiui, piliečių, įdarbinimo ar finansavimo konkursuose, paprastai yra daug mažiau tinklalapių. Be to, interneto skyriai, kurie pagal poreikių tipologiją laikomi „pagrindiniais“ arba „pirminiais“ (pvz., „Įdarbinimas“ arba „piliečiai“), taip pat paprastai yra skyriai, kurių tinklalapių skaičius yra mažesnis. Priešingai, tie, kurie yra antriniai (pvz., Naujienos/Renginiai/Speeches), kartais gali turėti labai daug tinklalapių. Kai skirtingų klasifikavimo sistemos grupių duomenys yra labai nesubalansuoti, kaip yra interneto duomenų atveju, sugrupuotas vidurkis gali būti labiau subalansuotas įvertis.

Gerai pavyzdys, kaip atsiranda metrikų skirtumai, pateikiamas Europos ombudsmeno interneto svetainėje. Daugelyje turinio klasifikavimo schemos grupių (kategorijų) paprastai yra geri daugialingumo balai, išskyrus vieną kategoriją – Naujienų/Renginių/Speeches kategoriją. Šio tipo turinio skyriuje yra daug tinklalapių (pvz., kalbų), kurie nėra išversti. Tačiau likusios turinio sekcijos labai gerai vertinamos pagal daugialingumo skalę. Nepaisant to, dėl nesugrupuotos metrikos

Ombudsmeno daugialingo balas sumažėjo beveik 60 taškų. Būtent dėl šios priežasties įvairių subjektų palyginimui pirmenybė teikiama sugrupuotai daugialingo metrikai, nes pagal turinio klasifikavimo sistemą atliekamas labiau subalansuotas vertinimas. Todėl likusi diskusija grindžiama grupinio daugialingo indekso rezultatais.

Akivaizdžiausias 23 diagramos antrosios grupės rezultatas, kurį nuspalvino ES subjektas, yra didelis balų kintamumas visuose ES subjektuose.

Lyginamieji rezultatai rodo tris sugrupuoto daugialingo indekso balų grupes.

- Pirmoje grupėje yra šeši subjektai (t. y. beveik pusė interneto svetainių imties), kurių vidutinis analizuotų tinklalapių turinio dalių balas yra didesnis už analizuotų svetainių ES vidurkį. Tiesą sakant, visi balai yra trijų ketvirčių ar aukštesniame intervale pagal multilingo indeksą. Išskyrus dvi išimtis (Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA) ir Ombudsmenas), visi šie subjektai yra ES institucijos (Europos Sąjungos Teisingumo Teismas; Europos Sąjungos Taryba/Europos Vadovų Taryba; Europos Audito Rūmai; Europos Parlamentas).
- Antrą grupę sudaro subjektai, kurių vertė yra šiek tiek mažesnė už vidurkį, bet viršija vieno trečdaliaus daugialingo indekso intervalą: Europos Komisija, ECHA ir Europos RK.
- Trečioji grupė apima keturias interneto svetaines, kurių veiklos rezultatai yra prasti ir kurių rezultatas yra mažesnis nei ketvirtadalis grupinio daugialingo indekso (Europos Centrinis Bankas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Europos maisto saugos tarnyba, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra).

Svarbu pažymėti, kad daugialingo metrikoje neatsižvelgiama į mašininio mokymosi vertimo priemonių, siūlomų kai kuriose 23 diagramoje nurodytose interneto svetainėse, pvz., ECB ar Europos Komisijos, prieinamumą.

6.7 Išvada

Šiame skyriuje nagrinėjamas daugiakalbio turinio prieinamumas ES interneto svetainėse. Remiantis kalbų nustatymo metodų taikymu analizuotuose tinklalapiuose, daugiakalbio turinio prieinamumo įverčiai rodo, kad ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainėse esama didelių skirtumų. Tai gali kelti sunkumų, susijusių su prieinamumu ES gyventojams, atsižvelgiant į dabartinį kalbų įgūdžių pasiskirstymą tarp gyventojų (išsamesnę analizę šiuo klausimu žr. 7 skyriuje).

Antroji išvada yra ta, kad daugumos institucijų rezultatai apskritai yra geri daugiakalbio turinio prieinamumo požiūriu. Tai mažiau pasakytina apie Europos Komisiją, kurios veiklos rezultatai yra artimi 13 analizuotų interneto svetainių vidurkiui. Europos Centrinis Bankas, kurio balai labai žemi, yra aiškus institucijų išskirtinumas. Kitų ES institucijų pateikti įrodymai yra nevienareikšmiai, nors ombudsmeno balai yra palyginti aukšti. Kalbant apie agentūras, nors yra gerų pavyzdžių, pavyzdžiui, Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra, dauguma agentūrų savo interneto svetainėje neskelbia turinio visomis oficialiosiomis kalbomis.

Galiausiai, remiantis mūsų tiriamąja poreikių analize, taikyta ES institucijoms, dauguma pastarųjų visomis oficialiosiomis kalbomis skelbia turinį, kuris „turėjo būti prieinamas visomis kalbomis“. Europos Komisijos rezultatai taikant šią priemonę yra prastesni, o Europos Centrinis Bankas ir vėl yra labai žemas. Tai rodo, kad dar yra ką tobulinti, sutelkiant dėmesį į tas turinio dalis, kuriose gali būti „daugiausia pirminės“ medžiagos, kaip nurodyta 5 skyriuje.

Nors šis tyrimas yra pirmasis sistemingas daugiakalbystės tyrimas visose ES interneto svetainėse, vis dėlto svarbu atkreipti dėmesį į kai kuriuos galimus tyrimo trūkumus ir nustatyti sritis, kurias reikėtų tobulinti ateityje. Šiame tyrime nebuvo įmanoma išplėsti poreikių tipologijos analizės visiems subjektams, taip pat nebuvo įmanoma nustatyti tinklalapių, kuriuose buvo siūlomas

automatinis vertimas. Kitas patobulinimo būdas būtų atsižvelgti į interneto turinio trukmę; vienas puslapis gali skirtis nuo kelių šimtų simbolių iki daugelio tūkstančių. Į šiuos veiksnius būtų galima atsižvelgti ateityje kartojant tyrimo metodiką ir atliekant tolesnius tyrimus.

7. EUROPIEČIŲ KALBINIAI ĮGŪDŽIAI

PAGRINDINĖS IŠVADOS

- 2016 m. Eurostato naujausių suaugusiųjų švietimo tyrimo (AES) tyrimo duomenų analizė rodo, kad daugiausia ES 27 suaugusiųjų (25–64 m.) gyventojų gimtosios kalbos yra vokiečių (18 proc.), prancūzų ir italų (po 14 proc.), ispanų ir lenkų (po 10 proc.). Du trečdaliai respondentų yra gimtoji viena iš šių penkių kalbų.
- ES nėra bendros kalbos, kuria dauguma gyventojų kalba labai geru (vietos ar įgūdžių) lygiu. Apie 20 proc. suaugusiųjų ES gyventojų labai gerai bendrauja vokiečių kalba, po jos eina prancūzų (apie 16 proc.), italų (14 proc.) ir anglų (13 proc.).
- Kalbinės įtraukties lygis bendraujant anglų (vienakalbė) kalba, priklausomai nuo naudojamo kalbos mokėjimo rodiklio, yra 13–45 proc. 27 ES valstybių narių suaugusiųjų gyventojų, t. y. iki 43–65 proc. suaugusiųjų (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis). Taikant visiškai daugiakalbę tvarką būtų užtikrinta 97–99 proc. ES suaugusiųjų gyventojų kalbinė įtrauktis.
- Kadangi ES interneto svetainėje skelbiamas turinys ir jo vertimas gali būti vertinami kaip viešoji gėrybė ekonominiu požiūriu, a priori veiksmingiau centralizuoti vertimo išlaidas ES lygmeniu, o ne leisti piliečiams padengti vertimo išlaidas.
- Mašininis vertimas gali atlikti svarbų vaidmenį ES komunikacijos politikoje, tačiau jis negali pakeisti žmogaus vertimo.
- 25–35 proc. ES vartų interneto svetainės ir Europos Komisijos interneto svetainės lankytojų vartoja anglų kalbą, tačiau dauguma šių lankytojų greičiausiai bus ne ES piliečiai. Pirmenybė turėtų būti teikiama ES gyventojų kalbiniam pageidavimams, o ne lankytojams, kurie nėra ES piliečiai.
- Užsienio kalbų mokymasis gali skatinti ES piliečių tarpusavio supratimą, transeuropinį judumą, įtrauktį ir bendravimą su ES institucijomis. Konferencijos dėl Europos ateities rekomendacijose ir daugiakalbės skaitmeninės platformos idėjose pabrėžiama daugiakalbystės, kaip tilto į kitas kultūras nuo ankstyvo amžiaus, skatinimo svarba.

7.1 Įvadas

Šiame skyriuje vertinama ES daugiakalbės komunikacijos auditorijos „paklausa“ analizuojant ES gyventojų kalbinius įgūdžius. Tai leidžia mums įvertinti, koku mastu ES komunikacijos politika („tiekimu pusės“) yra prieinama ir skaidri, atsižvelgiant į dabartinį kalbų įgūdžių pasiskirstymą ES. Išanalizavus kalbų įgūdžių tyrimo duomenis, skyriuje apžvelgiamas ES interneto svetainės lankytojų kalbinis profilis, mašininio vertimo vaidmuo ES ir pasiūlymai skatinti daugiakalbystę platesnėje švietimo sistemoje.

7.2 Metodika

Šiame tyrime naudojama naujausia AES – reprezentatyvi ES 27 gyventojų apklausa, kurią atliko Eurostatas, Europos statistikos tarnyba.⁷⁰ Visos apibūrinys ir rodikliai taikomi 25–64 metų Europos gyventojams, gyvenantiems privačiuose namų ūkiuose dabartinėse 27 ES valstybėse narėse. Apklausa vyko 2016 ir 2017 m., o duomenys pirmą kartą paskelbti 2018 m. Mes naudojame iš dalies pakeistą versiją, išleistą 2021 m.⁷¹ Svarbu tai, kad AES pateikiama informacija apie respondentų gimtąją (-ąsias) kalbą (-as) ir užsienio kalbų mokėjimą. Klausimas „Kiek kalbų galite

70 Galima rasti adresu: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/adult-education-survey>

71 Gazzola (2014; 2016b) panašios analizės pateikiamos naudojant pirmąją ir antrąją AES bangas (2007 m., 2 011 m.).

vartoti, išskyrus savo gimtąją (-ąsias) kalbą (-as)?“ leidžia išvardyti ne daugiau kaip septynias kalbas. Dviejuose klausimuose daugiausia dėmesio skiriama pirmųjų dviejų užsienio kalbų mokėjimo lygio vertinimui. Respondentai galėtų įvertinti savo pirmosios ir antrosios užsienio kalbų įgūdžius naudodamiesi keturiais deskriptoriais:

- **Elementarus:** „Aš suprantu ir galiu naudoti tik keletą žodžių ir frazių“.
- **Sąžiningas:** „Galiu suprasti ir vartoti dažniausiai pasitaikančius kasdienes posakius. Aš naudoju kalbą, susijusią su pažįstamais dalykais ir situacijomis“.
- **Gerai:** „Galiu suprasti aiškios kalbos esmę ir parengti paprastus tekstus. Aš galiu apibūdinti patirtis ir įvykius ir bendrauti gana laisvai.“
- **Įgudęs:** „Galiu suprasti įvairius sudėtingus tekstus ir lanksčiai vartoti kalbą. Aš moku kalbą beveik visiškai“.

Šie deskriptoriai yra tikslesni nei tie, kurie naudojami „Eurobarometro“ tyrime,⁷² ir atitinka bendros Europos kalbų mokėjimo orientacinės sistemos (CEFR) metodą. Toliau pateikiama analizė susijusi su dabartinėmis 27 ES valstybėmis narėmis (jei nenurodyta kitaip). Kadangi užsienio kalbų mokėjimo lygis yra svarbus kintamasis, į kurį reikia atsižvelgti šiame tyrime, likusioje šio tyrimo dalyje nagrinėsime tik pirmąją ir antrąją užsienio kalbas, kuriomis kalba ES gyventojai. Kaip pažymėta, AES nerenka informacijos apie įgūdžių lygį (jei tokių yra) trečioje, ketvirtoje ir vėlesnėse kalbose, kuriomis kalba ne daugiau kaip septynios respondentai. Kitaip tariant, šiame skyriuje pateiktose lentelėse negalima nurodyti daugiau kaip dviejų užsienio kalbų mokėjimo lygių. Dėl to gali būti šiek tiek nepakankamai įvertinta respondentų, mokančių užsienio kalbas pagrindiniu lygmeniu, dalis, tačiau mažai tikėtina, kad sistemingai nepakankamai įvertinama jų mokančių asmenų dalis. Apskritai ES lygmeniu žmonės retai moka ne tik gimtąją, bet ir tris ar daugiau kalbų; įgūdis yra labiau paplitęs pirmajai ir kartais antrajai užsienio kalbai, o trečia ir papildomomis kalbomis (jei tokių yra) paprastai kalbama žemesniu gebėjimų lygiu.⁷³

7.3 Rezultatai

7 lentelėje nurodyta 25–64 m. amžiaus ES gyventojų, kurie deklaruoja, kad kalba 24 oficialiosiomis ES kalbomis kaip gimtąją (-iomis) kalbą (-omis) arba užsienio kalbą, procentinė dalis.⁷⁴ Antroje skiltyje nurodoma gyventojų, kurie teigia, kad pirmojoje skiltyje nurodyta kalba yra gimtoji, procentinė dalis. Iš trečios ir šeštos skilčių pranešame, kiek procentų ES gyventojų nurodo, kad jie moka kalbą kaip pirmąją arba antrąją užsienio kalbą pagal įgūdžių lygį (kaip pažymėta, AES pateikiama informacija apie įgūdžių lygį tik dviem pirmosiomis užsienio kalbomis, kurias geriausiai žino respondentai). Paskutiniame stulpelyje prieš bendrą sumą nurodoma gyventojų, kurie deklaruoja, kad nemoka kalbos, procentinė dalis (kaip jau pažymėta, ši procentinė dalis yra viršutinė riba, nes AES nėra informacijos apie trečiosios, ketvirtosios ir užsienio kalbų mokėjimo lygį (jei tokia yra)).

7lentelė. 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų kalbų mokėjimas pagal kalbą

Gimtoji langage	Užsienio kalbos mokėjimas pagal lygį	Nėra	Iš viso
-----------------	--------------------------------------	------	---------

72 2001 m., 2006 m. ir 2012 m. „Eurobarometro“ apklausose žmonių buvo klausama, kokiomis kalbomis jie galėtų kalbėti „pakankamai, kad galėtų kalbėti“, ir galėjo pasirinkti tris mokėjimo lygius, t. y. „labai gerą“, „gerą“ ar „pagrindinį“ be specifikacijų.

73 Liuksemburgo padėtis ypatinga dėl to, kad jo gyventojai yra labai daugiakalbiai. Liuksemburge daugelis teigia, kad liuksemburgiečių kalba yra gimtoji, o prancūzų ir vokiečių (abi šalies administracinės kalbos) yra pirmosios ir (arba) antrosios geriausiai žinomos užsienio kalbos. Kadangi AES renka duomenis apie tik pirmųjų dviejų respondentų žinomų užsienio kalbų mokėjimo lygį, mūsų analizėje anglų kalbos procentinė dalis šioje šalyje gali būti nepakankamai įvertinta. Tačiau, atsižvelgiant į palyginti mažą šios šalies demografinį dydį, tai neturi esminės įtakos mūsų bendriems rezultatams visoje ES.

74 Autoriai dėkoja dr Daniele Mazzacani (Mokslinių tyrimų grupė „Ekonomika, politikos analizė ir kalba“, Ulsterio universitetas) už vertingą pagalbą rengiant šį skyrių.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Kalba		Elementarus	Mugė	Gerai	Įgudęs		
Bulgarų kalba	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	98.2	100.0
Kroatų kalba	1.1	0.0	0.0	0.1	0.1	98.7	100.0
Čekų kalba	2.4	0.0	0.2	0.3	0.3	96.8	100.0
Danų kalba	1.1	0.0	0.1	0.0	0.1	98.7	100.0
Olandų kalba	4.8	0.2	0.3	0.2	0.2	94.3	100.0
Anglų kalba	1.9	9.0	14.3	17.3	11.3	46.3	100.0
Estų kalba	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	99.7	100.0
Suomių	1.1	0.0	0.1	0.1	0.1	98.7	100.0
Prancūzų	13.7	3.7	3.9	2.9	1.8	74.1	100.0
Vokiečių	17.9	1.9	3.1	2.9	2.4	71.9	100.0
Graikų	2.5	0.0	0.1	0.1	0.1	97.2	100.0
Vengrų kalba	2.7	0.0	0.1	0.1	0.1	97.1	100.0
Airių kalba	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	99.7	100.0
Italų	13.8	0.4	0.6	0.5	0.4	84.2	100.0
Latvijos	0.3	0.0	0.1	0.0	0.0	99.5	100.0
Lietuvių kalba	0.6	0.0	0.0	0.0	0.1	99.3	100.0
Maltiečių	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	99.9	100.0
Lenkų kalba	9.6	0.1	0.1	0.1	0.1	90.1	100.0
Portugalų	2.8	0.1	0.1	0.1	0.1	96.8	100.0
Rumunų kalba	4.9	0.0	0.1	0.1	0.1	94.9	100.0
Slovakų	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	98.7	100.0
Slovėnų	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	99.5	100.0
Ispanų kalba	10.2	1.4	1.6	1.2	1.2	84.5	100.0
Švedų	1.7	0.2	0.4	0.3	0.3	97.1	100.0

Šaltinis: Eurostatas, 2021 m., AES 2016 m. 24 oficialiosios ES kalbos. Svertiniai rezultatai pateikiami procentais. Bendra procentinė dalis, susijusi su 25–64 m. gyventojų skaičiumi. Pastebėjimų skaičius: 174,688. Pastaba: Danijos AES imtyje yra daug trūkstamų dviejų AES kintamųjų verčių, t. y. „pirmiausia geriausiai žinoma kalba, išskyrus motiną“, ir „antroji geriausiai žinoma kalba, išskyrus motiną“, todėl nepakankamai įvertinama gyventojų, galinčių šioje šalyje vartoti užsienio kalbą, procentinė dalis (žr. 4 priedą). Atsižvelgiant į palyginti mažą Danijos demografinį dydį, palyginti su likusia ES dalimi, tai neturės didelės įtakos mūsų bendroms išvadoms.

27 ES valstybėse narėse daugiausia kalbama vokiečių (18 proc., proc. suapvalinta iki vieneto), prancūzų ir italų (po 14 proc.), ispanų ir lenkų (po 10 proc.). Du trečdaliai ES gyventojų yra gimtoji viena iš šių penkių kalbų. Rumunų ir olandų po beveik 5 proc. Mažiau nei 2 % gyventojų yra gimtoji anglų kalba. Dauguma ES kalbančių anglų kalba yra ne gimtoji kalba. Anglų kalba yra dažniausiai mokoma užsienio kalba ES šalių švietimo sistemoje, po jos eina prancūzų ir vokiečių. Tik 11 proc. ES gyventojų teigia, kad moka anglų kalbą, o tarpiniai (sąžiningi ir geri, pagal AES) yra labiau paplitę. Apie 9 proc. europiečių šia kalba gali pasakyti tik kelis žodžius.

ES nėra bendros kalbos, kuria dauguma gyventojų kalba labai gerai (t. y. gimtoji arba įgudusi). Norint suprasti sudėtingus dokumentus, pavyzdžiui, piliečių teises ir pareigas, finansavimo galimybes, tinklalapius, kuriuose pateikiami pranešimai apie sveikatingumą maisto srityje, ir kitus politikos klausimus, reikia labai aukšto lygio kalbos įgūdžių. Tik maždaug penktadalis suaugusių ES gyventojų gali bendrauti be pernelyg didelių pastangų vokiečių kalba (t. y. vokiečių kalbos gimtakalbių ir gyventojų, mokančių ją kaip užsienio kalbą, suma), prancūzų (apie 16 proc.), italų (14 proc.) ir anglų (13 proc.).

ES gyventojų kalbiniai įgūdžiai yra pagrindinis elementas vertinant ES komunikacijos apie politikos sprendimų priėmimą skaidrumą, prieinamumą ir įtraukumą. Mums visų pirma nerūpi tai, ar ES gyventojai turi pakankamai įgūdžių užsienio kalbomis, kad galėtų neformaliai kalbėtis, skaityti paprastus tekstus ar keliauti ar atlikti elementarias užduotis kita kalba. Mums įdomu sužinoti, koku mastu ES komunikacija yra a priori prieinama ES gyventojams ta kalba, kurią jie moka. Kadangi ES institucijos, įstaigos ir agentūros yra tarptautinė viešojo administravimo institucija, atskaitinga ES piliečiams (žr. 4 skyrių), jos kalbų politika yra vienas iš aspektų, į kurį reikia atsižvelgti vertinant jos prieinamumą ir skaidrumą. Atsižvelgiant į daugiakalbį ES pobūdį ir į tai, kad dauguma gyventojų neturi bendros kalbos, kuria tinkamai kalba dauguma, daugiakalbis požiūris į bendravimą su visuomene yra esminis ES demokratijos aspektas.

Šiomis aplinkybėmis svarbus klausimas yra tai, koku mastu įvairūs oficialiųjų kalbų deriniai prisideda prie įtraukios ir prieinamos komunikacijos politikos. Mes lyginame penkis galimus oficialiųjų kalbų derinius:

1. **Monokalbystė**, arba **tik anglų kalbos komunikacijos politika**, pagrįsta tik anglų kalbos naudojimu. Ši kalbų vartojimo tvarka atitinka daugelio ES institucijų, įstaigų ar agentūrų interneto svetainių de facto komunikacijos politiką (6 skyrius).
2. **Dvikalbystė** apima tik prancūzų ir vokiečių kalbas, dvi iš Europos Komisijos „procedūrinių kalbų“. Ši kalbų vartojimo tvarka šiandien praktiškai nėra taikoma, tačiau įdomu ją išnagrinėti, nes prancūzų ir vokiečių kalbos yra labiausiai mokomos užsienio kalbos ES po anglų kalbos ir jomis ES lygmeniu kalba daug gimtakalbių.
3. **Trikalbystė**. Šioje komunikacijos politikoje dirba anglų, prancūzų ir vokiečių. Jos atitinka Komisijos „procedūrines kalbas“.
4. **Heksalingalizmas**. Ši komunikacijos politika grindžiama penkiomis ES dažniausiai vartojamomis gimtosiomis kalbomis, t. y. prancūzų, vokiečių, italų, lenkų ir ispanų, taip pat anglų kalba. Jungtinėse Tautose taikomas kalbų režimas, apimantis šešias kalbas. Žinoma, šeši yra savavališkas skaičius.
5. **Daugiakalbystė**. Tai atitinka dabartines 24 oficialiąsias ES kalbas.

Dažniausiai naudojami kalbų deriniai, kuriuos naudoja ES institucijos, įstaigos ir agentūros komunikacijoje, yra vienakalbiai (anglų), trikalbiai ir daugiakalbiai modeliai, tačiau įdomu palyginti dvikalbius ir šešiakalbius modelius.

8 lentelėje pirmame stulpelyje pateikiamos penkios komunikacijos politikos kryptys. Antroje skiltyje nurodoma procentinė dalis ES suaugusių gyventojų, kurie pareiškia, kad moka bent vieną iš kalbų, vartojamų kartu, t. y. kaip gimtoji kalba arba kaip pirmoji ar antroji užsienio kalba. Todėl antroje

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

skiltyje mes priimame griežtą kalbinio įtraukimo apibrėžtį (pažymėta „A priedėlis“): manome, kad Europos gyventojai yra lingvistiškai įtraukti į komunikacijos politiką, jei jie yra gimtoji bent vienos iš kalbų, vartojamų bendraujant, kalba arba moka bent vieną iš šių kalbų kaip pirmąją ar antrąją užsienio kalbą.⁷⁵ Tai yra patikimas rodiklis, rodantis, kiek gyventojų turi kalbos įgūdžių, kad galėtų suprasti sudėtingus ES dokumentus ir kalbas (pvz., susijusius su kvietimais dalyvauti konkurse, kalbomis Europos Parlamente ir rašyti skundą Europos ombudsmenui oficialia kalba). Mažai tikėtina, kad vidutinio lygio kalbos įgūdžiai bus pakankami, kad suprastų reikalaujančius dokumentus, ir tikrai ne tokiu pačiu pasitikėjimo lygiu, kuriuo pasitiki oficialiaja kalba kalbantys asmenys ar ją mokantys žmonės.

8 lentelė. 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kuriems taikoma kalbinė apibrėžtis, procentinė dalis pagal ES komunikacijos politikos rūšį ir kalbinės įtraukties apibrėžties metodą

Komunikacijos politika	Požiūris A	B metodas
Tik anglų kalba	13%	45%
Dvikalbystė (prancūzų ir vokiečių kalbomis)	35%	45%
Trikalbystė (anglų, prancūzų, vokiečių)	43%	65%
Heksalingalizmas (anglų, prancūzų, vokiečių, italų, ispanų, lenkų)	74%	86%
Daugiakalbystė (24 oficialiosios kalbos)	97%	99%

Source: Eurostatas, 2021 m., AES 2016 m. 27 ES valstybės narės. Svertiniai rezultatai pateikiami procentais, suapvalintais vienetais. Bendra procentinė dalis, susijusi su 25–64 m. gyventojų skaičiumi. Pastebėjimų skaičius: 174,688. Pastaba: „A priedėlyje“ asmuo yra lingvistinis, jei asmuo yra bent vienos kalbos, vartojamos komunikacijos politikoje, gimtoji kalba arba turi „pakankamą“ šios kalbos, kaip pirmosios arba antrosios užsienio kalbos, įgūdžių lygį. Pagal B metodą asmuo yra lingvistinis, jei asmuo yra bent vienos kalbos, vartojamos komunikacijos politikoje, gimtoji kalba arba turi bent „teisingą“ šios kalbos, kaip pirmosios arba antrosios užsienio kalbos, įgūdžių lygį.

Trečioje skiltyje nurodoma procentinė dalis ES suaugusių gyventojų, kurie pareiškia, kad bent viena iš kalbų, naudojamų komunikacijos politikoje kaip gimtoji arba užsienio kalba, gali kalbėti bent tinkamu lygmeniu (pagal AES apibrėžtį). Pagal šį metodą (vadinamą B priedu) kalbinė įtrauktis apibrėžiama lanksčiau nei pagal A metodą. Mes sudedame gimtakalbius ir gyventojus, kalbančius kaip (pirmąją ar antrąją) užsienio kalbą, bent vieną iš kalbų, naudojamų komunikacijos politikoje sąžiningu, geru ar įgudžiu lygiu. Pagal B metodą laikoma, kad sąžiningi ir geri įgūdžiai gali sekti ir suprasti ES paskelbtus netechninius tekstus, pvz., žinutes arba bendrą informaciją apie ES. Priešingai, nemanome, kad elementarieji įgūdžiai yra pakankami, kad būtų prasmingai įtraukti lingvistiškai. Dėl šios priežasties 8 lentelėje jie laikomi lygiaverčiais kalbos nemokėjimui.

Taikydami du požiūrius į kalbinės įtraukties apibrėžimą, siekiame nustatyti viršutinę ir apatinę ribas. 8 lentelėje pateikiamos grynosios vertės, nes jos padeda išvengti dvigubo skaičiavimo lyginant

75 Taikomuosiuose tyrimuose kalbos režimų veiksmingumas vertinamas pagal kalbinio balsavimo teisės atėmimo koeficientą (Ginsburgh and Weber 2005; Gazzola 2016b), taip pat vadinama kalbine atskirtimi (Gazzola 2016b). Kalbinė balsavimo teisės atėmimo norma yra gyventojų, „kurie potencialiai negali suprasti ES dokumentų [...] dėl to, kad nemoka jokios oficialios kalbos“ (Ginsburgh and Weber, 2005 m.) procentinė dalis. Kalbos režimas yra veiksmingas, jei jis sumažina kalbinį atėmimą, parengiant dokumentus kalbų deriniu, kad jų nesuprantančių gyventojų dalis būtų kuo mažesnė, o idealiu atveju – nulinė. Šiame tyrime praktiškai naudojame labai panašų rodiklį, nes balsavimo teisės atėmimo rodiklis tiesiog papildo kalbinės įtraukties procentą. Šiame tyrime mes pateikiame rezultatus, susijusius su kalbine įtrauktimi, o ne kalbiniu balsavimo teisės atėmimu.

penkias komunikacijos politikos kryptis. Pavyzdžiui, būtų neteisinga paprasčiausiai pridėti 7 lentelėje pateiktus procentinius dydžius, kai apskaičiuojame gyventojų, galinčių kalbėti viena kalba anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis, procentinę dalį, nes žmonės gali mokėti daugiau nei vieną kalbą. Svarbiausia yra gyventojų, kurie kalba bent viena iš tam tikros komunikacijos politikoje vartojamų kalbų, procentinė dalis.

8 lentelėje parodyta, kad kai ES savo komunikate vartoja tik anglų kalbą, tik 13–45 proc. 27 ES valstybių narių suaugusiųjų gali suprasti paskelbtų dokumentų turinį (nebent jie pasikliauja savais arba mašininiais vertimais), priklausomai nuo taikomos kalbinės įtraukties apibrėžties (t. y. A arba B požiūrio). Šie rezultatai ne tik paneigia mitą, kad anglų kalbos mokėjimas Europoje tapo universaliu pagrindiniu įgūdžiu, bet ir rodo, kad dokumentų skelbimas tik viena kalba nėra veiksminga ES institucijų komunikacijos politika. Pagal A metodą lingvistiškai įtrauktų ES gyventojų procentinė dalis yra tik 13 %. Tai reiškia, kad, kai svarstome įvairius – galbūt sudėtingus ir (arba) labai techninius – ES dokumentus, apie 87 proc. ES gyventojų be didelių pastangų negalėtų įvertinti, ką ES jiems praneša, jei būtų vartojama tik anglų kalba. Pagal B metodą kalbinė įtrauktis apibrėžiama lanksčiau. Iš 10 lentelės matyti, kad mažiau nei pusė ES gyventojų (45 proc.) turi bent tinkamo lygio anglų kalbos įgūdžius, o tai reiškia, kad dauguma ES gyventojų negalėtų suprasti net paprastų tekstų ar žinučių šia kalba.

Kalbinė įtrauktis ES šalyse labai skiriasi. Tik Airijoje ir Maltoje bent 50 proc. ar daugiau suaugusių gyventojų teigia, kad jie yra gimtoji anglų kalba arba moka pirmąją ar antrąją užsienio kalbą. Ši procentinė dalis yra mažesnė nei 50 %, bet didesnė nei 25 % Austrijoje, Kipre, Danijoje, Suomijoje, Nyderlanduose ir Švedijoje (žr. priedėlio A4.1 lentelę). Kitose ES šalyse anglų kalbos mokėjimas yra mažiau paplitęs. Belgijoje, Estijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Liuksemburge ir Slovėnijoje gyventojų, kurių gimtoji kalba yra anglų kalba arba kurie moka anglų kalbą, dalis yra 15–24 %⁷⁶. Likusiose 13 šalių šis procentas yra nuo 4 iki 14 %.

Kalbant apie vokiečių ir prancūzų „bilingualizmo“ modelį, ši kalbų vartojimo tvarka apimtų 35–45 proc. ES suaugusių gyventojų. Dvikalbių (vokiečių-prancūzų) komunikacijos politika yra įtraukesnė nei vien tik anglų kalbos modelis, tačiau taip yra daugiausia dėl to, kad ES yra daug gimtakalbių prancūzų ir vokiečių kalbomis. Jei ši komunikacijos politika bus patvirtinta, lingvistiškai įtrauktų gyventojų procentinė dalis (remiantis A metodu) bus didesnė nei 50 proc. tik keturiose šalyse (t. y. Austrijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje ir Liuksemburge). Jei kalbiniu požiūriu įtrauktume asmenis, kurie turi bent tinkamo lygio prancūzų arba vokiečių kalbos įgūdžius (B priedėlis), padėtis šiek tiek pagerėtų, nes daugiau kaip trys ketvirtadaliai Belgijos gyventojų būtų įtraukti lingvistiškai (tiksliai 78 proc.), tačiau likusioje ES dalyje dauguma gyventojų liktų atskirti. Pagal B metodą gerokai mažiau nei pusė suaugusiųjų 22 iš 27 šalių būtų įtraukti lingvistiškai, jei ES komunikacijos politikoje naudotų tik prancūzų ir vokiečių kalbą (žr. A4.1 lentelės priedėlį). Taip yra dėl to, kad daugelyje šalių prancūzų ir vokiečių kalbos nėra intensyviai dėstomos, paprastai kaip antrosios užsienio kalbos po anglų kalbos (Eurydice 2017). Be kitų nei anglų kalbų mokymo mokyklų sistemose ir daugiakalbystės skatinimo žiniasklaidoje priemonių, mažai tikėtina, kad europiečiai įgis aukšto lygio įgūdžių kitomis užsienio kalbomis nei anglų kalba.

Trikalbio bendravimo politika apima anglų, prancūzų ir vokiečių (8 lentelė). Šios politikos kalbinė įtrauktis gerokai didesnė nei pirmosiose dviejose politikos srityse. Vykdam trikalbę komunikacijos politiką rengiami dokumentai, kuriuos gali suprasti 43–65 proc. ES gyventojų. Tačiau ji vis dar neapima 57–35 % ES suaugusių gyventojų. Komunikacijos politika, kurioje vartojamos tik trys Europos Komisijos „procedūrinės kalbos“, toli gražu nėra prieinama Pietų ir Rytų Europos šalių gyventojams, o Šiaurės šalyse ji taip pat nėra visiškai skaidri.

Jei italų, lenkų ir ispanų kalbos vartojamos ne tik anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis (žr. Ketvirtąją komunikacijos politiką 8 lentelėje), ES gyventojų dalis lingvistiškai didėja Italijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje, o mažiau – Lietuvoje. Ji taip pat šiek tiek pagerina padėtį Portugalijoje,

⁷⁶ Liuksemburgas taip pat įtrauktas į šį sąrašą, tačiau šios šalies rezultatai turėtų būti aiškinami atsargiai dėl 4 išnašoje jau paaiškintų priežasčių.

Slovakijoje ir Slovėnijoje. Komunikacijos politika, kurioje vartojamos bent šešios kalbos, yra naudinga, kad ji būtų prieinama 74–86 proc. ES suaugusių gyventojų, priklausomai nuo pasirinktos įtraukties apibrėžties. Tačiau 16-oje šalių lingvistiškai į A metodo apibrėžtį įtrauktų suaugusiųjų dalis yra mažesnė nei 50 proc. Šešiose šalyse šis rodiklis yra mažesnis nei 50 proc., jei priimsime B metodą – visi jie yra Rytų Europoje (žr. priedo A4.1 lentelę).

Penktoji komunikacijos politika („daugiakalbė“) atitinka dabartinę politiką, kurioje yra 24 oficialiosios kalbos. Iš 8 lentelės matyti, kad daugiakalbis režimas yra labai įtrauki ir prieinama komunikacijos politika, nes 97–99 proc. suaugusių gyventojų yra kalbiniai, kai vartojamos 24 oficialiosios kalbos. Tik Estijoje ir Latvijoje daugiakalbės komunikacijos politika nėra visiškai įtrauki. Taip yra dėl to, kad yra didelė rusakalbių mažuma. Kai mes priimame griežtą kalbinės įtraukties apibrėžtį (A priedėlis), nežymi gyventojų dalis (t. y. daugiau kaip 2 %) nėra visiškai įtraukta, net jei 24 oficialiosios kalbos vartojamos Austrijoje, Belgijoje, Kipre, Danijoje, Suomijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Nyderlanduose, Slovėnijoje ir Švedijoje. Taip yra dėl to, kad yra migrantų, kalbančių tokiomis kalbomis kaip arabų, albanų ar turkų, grupių, kurios dar neišmoko priimančiosios šalies oficialiosios kalbos. Tai pabrėžia kalbinės integracijos politikos poreikį nacionaliniu lygmeniu.

ES politikos formuotojų vaidmuo – įvertinti įvairių komunikacijos politikos modelių veiksmingumo ir sąnaudų kompromisus. Šios analizės rezultatai gali padėti sprendimus priimančioms asmenims priimti labiau pagrįstus sprendimus keliais aspektais. Rezultatai rodo, kad daugiakalbė komunikacijos politika šiuo metu yra veiksmingiausia ir sąžiningiausia komunikacijos politika, palyginti su penkiomis šiame tyrime pateiktomis alternatyvomis. Tai veiksmingiausia, nes ja užtikrinama kuo didesnė kalbinė įtrauktis (t. y. piliečių, mokančių suprasti bent vieną iš kalbų, kuriomis skelbiami dokumentai, dalis) ir teisinga, nes ja nediskriminuojami europiečiai dėl jų gyvenamosios vietos šalies, amžiaus ar išsilavinimo lygio. Iš tiesų tolesnės AES duomenų analizės rezultatai (žr. priede pateiktas A4.2 ir A4.3 lenteles) rodo, kad mažiau tikėtina, jog vyresnio amžiaus žmonės ir mažiau išsilavinę asmenys bent šiek tiek mokės užsienio kalbas, todėl labiau tikėtina, kad jie nebus įtraukti, jei jų gimtoji kalba nebus vartojama oficialiais tikslais.

Daugiakalbės komunikacijos politikos įgyvendinimas lemia finansines vertimo raštu ir žodžiu išlaidas, taip pat ES institucijų administracinius sunkumus, į kuriuos neabejotinai reikia atsižvelgti priimančioms politiniams sprendimams. Remiantis naujausiais oficialiais 2012 m. duomenimis, vertimo raštu ir žodžiu išlaidos ES sudarė apie 1,1 mlrd. EUR, t. y. mažiau nei 0,0081 % tuometinės 28 ES valstybių narių BVP (0,0097 %, jei manome, kad ES 27 nėra JK) ir 1 % ES biudžeto (Gazzola ir Grin 2013). Nors ekonominiu ir (arba) finansiniu požiūriu daugiakalbės komunikacijos politikos negalima apibrėžti kaip netvarios, galima teigti, kad dėl vertimo raštu ir žodžiu sutaupytos lėšos gali būti naudojamos kitiems tikslams. Tai politinis pasirinkimas. Tačiau turime apsvarstyti tokio pasirinkimo poveikį visai ES. Dėl komunikacijos politikos, kurioje naudojama tik anglų arba anglų, prancūzų ir vokiečių kalba, sumažės ES biudžeto išlaidos vertimui žodžiu ir žodžiu, tačiau išlaidos bus atitinkamai perkeltos ES piliečiams, kurie nemoka nė vienos iš vartojamų kalbų (taip pat žr. 2010 m. 2015). Klausimas, ar dėl to sumažės bendra daugiakalbystės valdymo išlaidų suma, yra neišspręstas klausimas. ES interneto svetainėje skelbiamas viešas turinys ir jo vertimas gali būti vertinami kaip viešoji gėrybė ekonomine prasme, nekonkuruojanti dėl vartojimo ir neišimtiną (Wickström et al. 2018). Daugelis žmonių gali skaityti nemokamo tinklalapio turinį tuo pačiu metu (internetu puslapis nėra konkuruojantis), ir kiekvienas gali turėti prieigą, kol jie turi įrenginį, ir nenaudojami jokie slaptažodžiai (niekas nėra sąmoningai pašalintas). Tinklalapių vertimo išlaidos priklauso ne nuo naudos gavėjų skaičiaus, o tik nuo kalbų skaičiaus. Kitaip tariant, ES biudžeto išlaidos, susijusios su tinklalapio vertimu, yra tokios pačios, jei jį skaito vienas asmuo arba 100 mln. žmonių. Dėl šios priežasties a priori veiksmingiau centralizuoti vertimo išlaidas ES lygmeniu, o ne asmenims, kuriems tenka vertimo išlaidos.

Kalbinio prieinamumo lygis, kurį lemia pristatytos penkios komunikacijos politikos priemonės, yra susijęs su konkrečiu laiku. Švietimas gali lėtai paveikti kalbos įgūdžių pasiskirstymą ir padėti gerinti užsienio kalbų mokėjimą (žr. šio skyriaus 6 skirsnį). Tačiau verta pabrėžti, kad kalbos atlieka

svarbią simbolinę funkciją (Edwards 2009). Susilaikymas nuo ES oficialiosios kalbos vartojimo bendraujant, nes jos kalba laisvai kalba kita oficialia kalba, gali tapti labai ginčytinu klausimu dėl politinių ir simbolių priežasčių, taip pat kelti teisinių klausimų (žr. 3 skyrių).

Paskutinis klausimas susijęs su ES tikslinės auditorijos socialiniu ir ekonominiu profiliu. Galima teigti, kad ne visi europiečiai būtinai nori susipažinti su visais ES paskelbtais dokumentais. Galimybė susipažinti su ES dokumentais gali būti svarbesnė tam tikroms žmonių grupėms, pvz., konkrečioms paprastai aukštos kvalifikacijos darbuotojų pareigybėms. Poreikis susipažinti su ES informacija gali būti aktualesnis asmenims, dirbantiems tam tikrose darbo vietose, pavyzdžiui, sprendimus priimančioms asmenims, vadovams ir specialistams, nei asmenims, dirbantiems pradinėse profesijose arba kanceliarijos darbuotojams. Esminis klausimas yra tai, ar daugiakalbė komunikacijos politika yra naudinga ir šioms žmonių grupėms, ar pakanka vienkalbės komunikacijos politikos.

AES duomenų apie kalbų įgūdžius pagal profesijos rūšį analizė (žr. priede pateiktą A.4.4 lentelę) patvirtina, kad aukštos kvalifikacijos darbuotojai turi geresnius užsienio kalbos įgūdžius nei žemos kvalifikacijos darbuotojai, todėl mažiau tikėtina, kad jų kalbos nebus neįtrauktos, jei jų gimtoji kalba nebus vartojama ES komunikacijai. Tai nereiškia, kad daugiakalbė komunikacijos politika nesuteikia jiems komunikacinės naudos. Dvi aukščiausios kvalifikacijos profesijų grupės, naudojančios AES kategorijas, yra „vadovai“ (5 proc. imties) ir „profesionalai“ (21 proc. imties). Europos vadovų, kurie yra lingvistiškai įtraukti į vienkalbę komunikacijos politiką (t. y. tik anglų kalba), dalis pagal A metodą yra tik 26 % (t. y. įtraukti asmenys yra arba gimtoji anglų kalba, arba moka ją kaip užsienio kalbą), ir 67 %, jei taikome B metodą (t. y. respondantai yra gimtoji kalba arba turi bent nemažą užsienio kalbos įgūdžių lygį). Šios procentinės dalys yra atitinkamai 32 % ir 78 % tarp specialistų. Kitaip tariant, tik mažuma Europos vadovų ir specialistų yra gimtoji arba įgudusi anglų kalba ir jiems gali būti sunku suprasti techninio ir teisinio pobūdžio ES dokumentus, kai jie skelbiami tik šia kalba. Be to, tarp trečdaliao ir ketvirtadaliao vadovų ir specialistų neturi arba tik pagrindinių anglų kalbos žinių.

7.4 ES tinklalapių lankytojų kalbinis profilis

Dabar, remdamiesi Komisijos pateiktais duomenimis, peržiūrime Europos Komisijos interneto svetainės (<https://ec.europa.eu>) ir „EU Gateway“ svetainės (<https://european-union.europa.eu>) lankytojų kalbinį profilį. 2021 m. Komisijos interneto svetainės lankytojo profilis buvo toks.

- Bendras apsilankymų skaičius buvo apie 111 mln., t. y. 203 mln. puslapių peržiūrų, iš kurių 161 mln. unikalų puslapių peržiūrų. Vidutinė vizito trukmė buvo dvi minutės ir keturios sekundės. Dauguma lankytojų ieškojo ne tik informacijos apie COVID-19 (ypač apie žaliąjį pasą), bet ir finansavimo galimybių.
- 72 proc. apsilankymų atvyko iš ES šalių, o 10 šalių – Vokietija (12 mln. apsilankymų, t. y. 11 proc. visų vizitų), Ispanija (8,3 proc.), Italija (7,7 proc.), Belgija (6,7 proc.), Prancūzija (5,6 proc.), Rumunija (4,6 proc.), Nyderlandai (3,1 proc.), Graikija (3,0 proc.), Lenkija (2,5 proc.) ir Bulgarija (2,1 proc.).
- Už ES ribų dauguma apsilankymų vyko iš Jungtinės Karalystės ir Jungtinių Amerikos Valstijų (po 6 proc.).
- Naudojant naršyklės kalbą, naudojamą kaip vartotojų kalbos pakaitinį rodiklį, dažniausiai vartojamos kalbos (ES ir ne ES lankytojai) buvo anglų (35 proc.), vokiečių (12 proc.), ispanų (9 proc.), italų (7 proc.), prancūzų (7 proc.), olandų (4 proc.), rumunų (3 proc.), portugalų (3 proc.), lenkų (2 proc.), graikų (2 proc.). Išskyrus anglų kalbą, naršyklės kalbos dalis daugiau ar mažiau atitinka lankytojų iš šalies (-ių), kurioje (-iose) ta kalba yra oficiali, dalį (pvz., prancūzų kalba vartojama tiek Prancūzijoje, tiek Belgijoje, o olandų kalba – Belgijoje ir

Nyderlanduose). Todėl tikėtina, kad dauguma lankytojų, pasirinkusių tinklalapių versijas anglų kalba, yra už ES ribų.

Kalbant apie ES vartų portalą, 2021 m. padėtis buvo tokia.

- Vartai buvo lankomi maždaug 32 mln. kartų, jų vidutinė trukmė – 1 min 48s. Buvo 56 m puslapių peržiūros, iš kurių 44 milijonai buvo unikalūs. Lankytojai dažniausiai ieškojo informacijos apie ES šalis ir institucijas.
- Daugiausiai apsilankusių šalių buvo Italija ir Vokietija (po 11 proc.), Ispanija (7 proc.), Prancūzija ir JAV (po 6 proc.), Lenkija (5 proc.), Rumunija ir Portugalija (po 4 proc.), Jungtinė Karalystė ir Belgija (po 3 proc.).
- Dažniausiai vartojamos kalbos (susijusios su naršyklės kalba tiek iš ES, tiek iš ne ES šalių) buvo anglų (25 proc.), italų (12 proc.), vokiečių (11 proc.), ispanų (11 proc.), prancūzų (7 proc.), portugalų (5 proc.), lenkų (5 proc.), rumunų (3 proc.), olandų (3 proc.) ir vengrų (2 proc.). Anglų ir, mažesniu mastu, ispanų kalba yra pernelyg daug, t. y. šiomis kalbomis vartojančių lankytojų dalis yra didesnė už lankytojų iš ES šalių, kuriose šios kalbos yra oficialios, dalį. Taip yra dėl to, kad daug lankytojų, pasirinkusių šias dvi kalbas (visų pirma anglų), yra už ES ribų.

Europos Komisija teigia, kad „visas turinys skelbiamas bent jau anglų kalba, nes tyrimai parodė, kad anglų kalba mes galime pasiekti apie 90 % mūsų svetainių lankytojų jų pageidaujama užsienio kalba arba gimtąja kalba“.⁷⁷ Tačiau yra įtampa tarp šio pareiškimo ir AES duomenų analizės, taip pat pirmiau pateiktos lankytojų analizės. Tikėtina, kad maždaug 90 proc. lankytojų į ES svetaines, kuriose naudojama anglų kalba, gali vykti dviem prielaidomis. Pirmą, į šį skaičių tikriausiai įtraukti ne ES gyventojai, kurie, kaip parodyta pirmiau, yra beveik trečdalis ES vartų portalo ir Komisijos interneto svetainės lankytojų. Tačiau politikos analizės požiūriu pirmenybė turėtų būti teikiama ES gyventojų kalbiniams pageidavimams, o ne lankytojams, kurie nėra ES piliečiai. Antra, gali būti, kad kai kurie lankytojai, pasirinkę ne anglų kalbą, yra daugiakalbiai, todėl gali skaityti puslapius anglų kalba, jei turinys nėra jų gimtąja kalba. Kaip parodyta ankstesniame skirsnyje, ši aukšto lygio anglų kalbos mokėjimo grupė yra labai selektyvi auditorija, pvz., kai kurių ES šalių gyventojai, kuriuose šios kalbos mokėjimas yra dažnesnis, geriau išsilavinę žmonės ir aukštos kvalifikacijos darbuotojai. Skaidrumas, prieinamumas, sąžininga konkurencija, lygios galimybės ir socialinis judumas įgyvendinant ES politiką būtų padidinti, jei internete skelbiamas pagrindinis ir pirminis turinys (kaip apibrėžta 5 skyriuje) būtų sistemingai skelbiamas oficialiosiomis ES kalbomis. Pavyzdžiui, galimybė pasinaudoti ES finansavimo galimybėmis gali būti labai svarbi startuoliams, mažosioms ir vidutinėms įmonėms arba pilietinės visuomenės organizacijoms. Jei ES komunikacijos politikoje vartojama tik viena kalba, pirmenybė gali būti teikiama didesnėms organizacijoms, nes jos gali turėti daugiau kalbinių gebėjimų anglų kalba. Nepakankamas dėmesys daugiakalbiams auditorijos poreikiams gali prisidėti prie nuomonės, kad ES institucijos yra tolimos ir atsietos nuo piliečių gyvenimo, maitinimo ir įtvirtinimo.

Šias išvadas patvirtina Eurobarometro apklausa „Vartotojų kalbos pasirinktys internete“ (žr. 2011 m. Europos Komisija). Iš jos matyti, kad 90 proc. interneto naudotojų visose ES valstybėse narėse visada lankysis interneto svetainėje savo kalba, kai bus suteikta galimybė: 68 proc. ES gyventojų „visiškai sutinka“ su šiuo teiginiu; 22 proc. „tačiau sutinka“ ir tik 9 proc. „priešingai“ arba „stipriai nesutinka“ (atitinkamai 6 proc. ir 3 proc.). Nors 55 proc. bent retkarčiais internete vartoja kitą kalbą, 44 proc. mano, kad jiems trūksta įdomios informacijos, nes tinklalapiai nėra jiems suprantama kalba. Svarbu pažymėti, kad Eurobarometro apklausa susijusi su svetainėmis apskritai, o ne konkrečiai su ES svetainėmis.

⁷⁷ Žr. „Kalbos mūsų svetainėse“: https://european-union.europa.eu/languages-our-websites_en

7.5 Mašininio vertimo vaidmuo

Mašininis vertimas (MT) – tai procesas, kai kompiuteris verčia tekstą į skirtingas kalbas naudodamas programinę įrangą ir tiesiogiai nedalyvaujant žmogui (pagrindinių požiūrių aptarimas pateikiamas 5 priede).⁷⁸ MT tampa vis svarbesnis ES. Europos Komisijos Vertimo raštu generalinio direktorato (DGT) daugiakalbių operacijų mastas yra „beprecedentis“, turintis labai didelę teisinę ir politinę reikšmę (Svoboda et al. 2017). Nepaisant didėjančios vertimo raštu paklausos, Vertimo raštu GD vykdo griežtą išlaidų mažinimo politiką (Vertimo raštu generalinis direktoratas, 2017 m.). DGT taip pat ragina kitus generalinius direktoratus naudoti MT „turiniui, kurį reikia suprasti tik iš esmės, ir kalbų deriniams, kurie duoda gerų rezultatų“.

Sistemiškas MT naudojimas reikalauja patikimos MT sistemos, galinčios gaminti aukštos kokybės produkciją. DGT 2016–20 m. strateginiame plane teigiama, kad jis „taip pat pagerins savo mašininio vertimo sistemos (MT@EC) kalbinę ir paslaugų kokybę [...], kad valstybės narės, veikdamos tarpvalstybiniu mastu, galėtų įveikti kalbos barjerus“ (2016 m. Vertimo raštu generalinis direktoratas). MT@EC buvo sukurta siekiant „padėti Europos ir nacionalinėms viešojo administravimo institucijoms keistis informacija apie kalbos barjerus ES“ (Europos Komisija, 2016 m.). MT@EC yra statistinė MT sistema, patobulinta taisyklėmis grindžiamu apdorojimu (Mai, 2016).

2020–24 m. strateginiame plane DGT pabrėžia esminį MT vaidmenį savo veikloje ir tai, kad ji toliau testuos ir gerins savo patentuotos MT sistemos (dabar vadinamos „eTranslation“) kokybę ir patikimumą. Remiantis Komisijos interneto svetaine, „eTranslation“ yra nemokama, saugi ir lengvai pritaikoma vertimo priemonė, kuria gali naudotis ne tik viešojo sektoriaus pareigūnai ir viešųjų paslaugų teikėjai, bet ir Europos mažosios ir vidutinės įmonės, kad paskatintų tarptautinį verslą.⁷⁹ Remiantis šio tyrimo pokalbiais, „eTranslation“ bus palaipsniui įtraukiama į ES tinklalapius, sukurtus per Leidybos platformą – turinio valdymo sistemą (CMS), kurią generaliniai direktoratai naudoja interneto svetainėms kurti, sukurtą atvirojo kodo programine įranga.

Tikėtina, kad svarbus MT vaidmuo ES institucijose ateityje didės. MT naudojimo išplėtimas yra aiškus ES institucijų tikslas (pavyzdžiui, žr. 5 priede aptartą Europos bendrą patentą ir neuroninių MT integravimą ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės). MT gali padidinti profesionalių vertėjų raštu našumą ir padėti įvairiems naudotojams kasdienėje veikloje, kai tai susiję su prieiga prie ES informacijos.

Sistemiškas MT naudojimas gali padėti spręsti daugelio valstybių narių ir piliečių, kurie mano, kad pavėluoti vertimai (arba jų nebuvimas) sukelia nesąžiningą rečiau vartojamų kalbų kalbėtojų diskriminavimą ir suteikia nepagrįstą pranašumą anglų kalbos (daugiausia už ES ribų) arba anglų kalbos mokėjimą mokantiems ES gyventojams, susirūpinimą. MT sėkmingai pritaikyta Konferencijos dėl Europos ateities interneto svetainėje „Re-open EU“ ir⁸⁰ daugiakalbėje skaitmeninėje platformoje.

Nors MT technologija padarė didelę pažangą, be kita ko, dėl didelių ES investicijų, ji vis dar negali pasiekti nuolat didelio ir patikimo tikslumo rezultatų. Todėl pastangos turėtų būti sutelktos į didesnį ir geresnį mašininio vertimo integravimą į profesionalių vertėjų darbo srautą, kuris pasirodė esąs sėkmingas. Bendras MT naudojimas vietoj vertėjų žodžiu šiuo metu yra neįmanomas. Iš tiesų dėl netikslių rezultatų, net jei jie yra reti, dėl redagavimo poreikio gali būti labai vėluojama ir gali kilti papildomų problemų. Nepaisant šių trūkumų, MT gali atlikti svarbų vaidmenį ES komunikacijos politikoje didindama daugiakalbį turinį, visų pirma Europos Komisijos, Europos Centrinio Banko, įstaigų ir agentūrų interneto svetainėje.

78 Tyrimo autoriai dėkoja Dr. Marco Civico (Ženevos universitetas) už vertingą pagalbą rengiant šį skyrių.

79 eTranslation: <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eTranslation>.

80 Jame pateikiama informacija apie su COVID-19 susijusius kelionių apribojimus ES šalyse: <https://reopen.europa.eu/en>.

7.6 Daugiakalbystės skatinimas švietimo sistemoje

Paskutinis šio skyriaus klausimas susijęs su daugiakalbystės skatinimu platesnėje švietimo sistemoje ir Europos visuomenėje. Nors švietimas priklauso nacionalinei kompetencijai, ES politika skatina užsienio kalbų mokymą mokyklose ir universitetuose. Geresnis kalbų mokymasis gali padėti ne tik aprūpinti kandidatus, teikiančius paraiškas dirbti ES institucijose, bet ir gerinti piliečių bendravimą su ES, be to, geresnis kalbų mokymasis gali padėti siekti platesnių visuomenės tikslų, pavyzdžiui, skatinti Europos piliečių tarpusavio supratimą, transeuropinį judumą ir judžių piliečių įtrauktį į priimančiąją visuomenę. Kalbų įvairovė yra iššūkis ES, nes du tikslai – judumas ir įtrauktis – „įtraukti kalbas į sudėtingus būdus, kurie nebūtinai sutampa“ (Grin, Marjcz ir Pokorn, 2022 m.: 8). Nors šis tyrimas neapima plačios literatūros apie ES kalbų politiką peržiūros, iš neseniai vykdyto didelio Europos integruoto mokslinių tyrimų projekto „Judumas ir įtrauktis daugiakalbėje Europoje“ (Grin et al., 2018 m.) gauta keletas naudingų pasiūlymų, kaip palengvinti judumo ir įtraukties pasitelkiant kalbų politiką kompromisą; Grin, Marjcz ir Pokorn, 2022).

Kaip dalis ES pastangų skatinti judumą, integraciją ir tarpkultūrinį supratimą, kalbų mokymasis yra svarbus ES politikos prioritetas, nes jame yra daug specialių programų ir projektų (istorinei peržiūrai žr. „Gazzola 2016a“). 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Tarybos išvadose buvo paraginta imtis tolesnių veiksmų švietimo srityje, „kad būtų pagerintas pagrindinių įgūdžių įvaldymas, visų pirma nuo ankstyvo amžiaus mokant bent dviejų užsienio kalbų“. Tai vadinama „motinos kalbos + 2“ formule. Komunikate „Europinės tapatybės stiprinimas per švietimą ir kultūrą“ (Europos Komisija, 2017 m.) Komisija išdėsto Europos švietimo erdvės viziją, kurioje sienos netrukdo aukštos kokybės įtraukiam švietimui, mokymui ir moksliniams tyrimams, o kitoje valstybėje narėje vis dažniau leidžiama studijuoti, mokytis ar dirbti. Dviejų kalbų mokymasis ir kalbėjimas kartu su gimtąja kalba yra laikomas pagrindiniu veiksniu, skatinančiu ne tik judumą ir įsidarbinimo galimybes, bet ir stipriu žmonių, kaip europiečių, tapatybės jausmu, taip pat sąmoningumu apie bendrą Europos kultūros ir kalbų paveldą ir jo įvairovę (Europos Komisija, 2017 m.).

Europos Parlamentas pabrėžė užsienio kalbų mokymosi svarbą savo neseniai priimtoje 2021 m. lapkričio 11 d. rezoliucijoje „Europos švietimo erdvė. bendras holistinis požiūris.“ (OL C 205/17, 20.5.2022). 29 straipsnis:

„Pabrėžia užsienio kalbų ir ypač anglų kalbos mokymosi svarbą; pabrėžia, kad valstybės narės turi imtis veiksmų, kad paremtų kalbinių gebėjimų ugdymą visais lygmenimis, ypač pradinio ir vidurinio ugdymo srityje, įgyvendinti Europos Tarybos tikslą „daugiakalbystė“ ir pasiekti lyginamąjį standartą, kad ne vėliau kaip iki pagrindinio ugdymo pabaigos visi moksleiviai, pakankamai mokantys bent dvi kitas oficialiąsias ES ir jos valstybių narių kalbas, mokėtų bent dvi kitas oficialiąsias ES ir jos valstybių narių kalbas.“

ES piliečiai pateikė keletą pasiūlymų skatinti daugiakalbystę švietimo sistemoje naudodamiesi 2021–2022 m. Konferencijos dėl Europos ateities daugiakalbė skaitmenine platforma. Jie siūlo stiprinti ES pastangas skatinti kalbų mokymąsi ir remti kalbų įvairovę žiniasklaidoje ir programoje „Erasmus+“ (išsami informacija apie visas idėjas pateikiama Kantar Public, 2022). Labiausiai pritarta švietimo, kultūros, jaunimo ir sporto srityje (kuri taip pat buvo penktoji iš 16 274 daugiakalbėje skaitmeninėje platformoje įrašytų idėjų) konkrečiai kalbama apie kalbų mokymąsi. Ji ragina ES skleisti novatoriškos programos „Erasmus+“ „Daugiakalbis greitintuvas“, kuri 2018 ir 2019 m. buvo sėkminga keliose pradinėse mokyklose trijose ES šalyse (Bulgarijoje, Kroatijoje, Slovėnijoje), rezultatus. Programa „Daugiakalbis akceleratorius“ parodė, kad 8–9 metų moksleiviai, įgę šiuos įgūdžius, iš pradžių išmoko ribotą ir kruopščiai parinktą logiškos gyvosios kalbos kiekį, pavyzdžiui, esperanto, gerokai ir sparčiai gerino užsienio kalbos įgūdžius.

Kalbų mokymosi svarba pabrėžiama 2022 m. gegužės mėn. Konferencijos dėl Europos ateities baigiamojoje ataskaitoje. Plenarinio posėdžio pasiūlymu Nr. 48 „Kultūra ir mainai“ siekiama skatinti mainų kultūrą ir puoselėti europinę tapatybę bei Europos įvairovę įvairiose srityse ir valstybėse narėse, remiant ES. Antroje šio pasiūlymo priemonėje (48.2) siūloma:

„Skatinti daugiakalbystę kaip tiltą į kitas kultūras nuo ankstyvo amžiaus. Mažumų ir regioninėms kalboms reikalinga papildoma apsauga, atsižvelgiant į Europos Tarybos konvenciją dėl mažumų kalbų ir Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją. ES turėtų apsvarstyti galimybę Europos lygmeniu įsteigti kalbų įvairovę skatinančią instituciją. Nuo pradinės mokyklos turėtų būti privaloma, kad vaikai kuo aukštesniu lygiu įgytų kompetenciją ne savo, o kita aktyvia ES kalba. Siekiant palengvinti Europos piliečių gebėjimą bendrauti su platesnėmis savo kolegų europiečių grupėmis ir kaip Europos sanglaudos veiksnį, valstybės narės turėtų skatinti pasienio regionuose mokytis artimiausių kaimyninių ES valstybių narių kalbos ir siekti sertifikuojamo standarto anglų kalba.“

2022 m. birželio mėn. Taryba pradėjo diskusijas remdamasi Tarybos generalinio sekretoriato (Europos Sąjungos Taryba 2022a) parengtoje galutinėje Konferencijos ataskaitoje pateiktų pasiūlymų ir susijusių priemonių išsamiu preliminariniu techniniu vertinimu.⁸¹ Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad tam, kad ES galėtų tam tikrus klausimus padaryti privaloma švietimo programų dalimi visoje ES, reikėtų pakeisti Sutartis, kad jos būtų visiškai įgyvendintos. Visų pirma, „kadangi ES negali priimti derinimo priemonių šioje srityje, kad ES galėtų nustatyti privalomą švietimo sistemos dalį visoje ES, reikėtų pakeisti Sutartį“ (Europos Sąjungos Taryba 2022b: 219). Todėl mažai tikėtina, kad ES tiesiogiai įgyvendins rekomendaciją „Nuo pradinės mokyklos turėtų būti privaloma, kad vaikai mokėtų kitą aktyvią ES kalbą, kuri nėra jų gimtoji kalba“, nors ją galėtų taikyti valstybės narės.

Be to, atrodo, kad esama įtampos tarp pasiūlymo Nr. 48.2 dalių ir 2002 m. Europos Vadovų Tarybos rekomendacijų valstybėms narėms mokyti mokinius ne mažiau kaip dviem užsienio kalbomis, be jų gimtosios kalbos.⁸² Konferencijos plenarinės sesijos 48.2 pasiūlymu valstybės narės raginamos mokyti anglų kalbos pagal sertifikuojamą standartą, o tarpvalstybinėse srityse – skatinti mokytis kaimyninės valstybės narės kalbos. Todėl pasiūlymu skatinama priimti kalbos politiką, kuri būtų ne tokia lanksti nei „motina + 2“ formulė. Be to, tai nėra kažkas naujo, kalbant apie status quo. Anglų kalbos mokymas ES šalių švietimo sistemoje jau yra įprasta praktika. Europos Komisijos duomenimis, „2014 m. ES lygmeniu beveik visi studentai (97,3 proc.) mokėsi anglų kalbos per visą vidurinio ugdymo laikotarpį. Pradiniame ugdyme ši dalis buvo mažesnė (79,4 proc.), nes kai kuriose šalyse užsienio kalbų mokymasis nėra įtrauktas į mokymo programą pirmaisiais privalomojo ugdymo metais. ES lygmeniu anglų kalbos vidurinį išsilavinimą mokančių studentų dalis buvo 85,2 proc.“ (Eurydice, 2017 m.). Tačiau iki šiol tik nedaugelis studentų įgyja kvalifikaciją (Europos Komisija, 2012).

7.7 Išvada

Šiame skyriuje įvertinta ES daugiakalbio bendravimo paklausos pusė, susijusi su piliečių kalbiniais įgūdžiais ir interneto svetainių naudotojų kalbos normomis. Europiečių kalbos įgūdžių analizė atlikta remiantis naujausia Eurostato paskelbta suaugusiųjų švietimo tyrimo banga. Skyriuje taip pat pateikti duomenys apie Europos Komisijos ir Europos Sąjungos tarpinstitucinio portalo interneto svetainių lankytojų profilį, taip pat apie Europos interneto naudotojų kalbų pasirinkimą. Šių rezultatų palyginimas su 6 skyriaus (daugiakalbystė ES interneto svetainėse) rezultatais rodo, kad kai kurių ES institucijų, įstaigų ir agentūrų komunikacijos politika ne visada yra veiksminga arba teisinga. Daugiakalbio turinio prieinamumo ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainėse įvairovė reiškia, kad šis kanalas ne visada atitinka visų tikslinių auditorijų poreikius. Mašininis vertimas tikrai yra pagrindinė daugiakalbystės užtikrinimo ir skatinimo ES interneto svetainėse priemonė, tačiau tai tik dalis sprendimo.

81 Galima rasti adresu: <https://futureu.europa.eu/pages/follow-up?locale=en>

82 2002 m. kovo 15–16 d. Barselonos Europos Vadovų Taryba. Pirmininkaujančios valstybės narės išvados. SN 100/1/02 REV 1.

8. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Šiame skyriuje pateikiamos išvados ir rekomendacijos, suskirstytos pagal tyrimo tyrimo klausimus.

1 klausimas: Ar ES institucijos, įstaigos ir agentūros laikosi Reglamento Nr. 1 ir ES kalbų teisės apskritai ir kokios yra jų komunikacijos politikos pasekmės?

Tyrimo daroma išvada, kad **ES institucijos, įstaigos ir agentūros oficialiai laikosi daugiakalbystės įsipareigojimų**. Tai palengvina reguliavimo įpareigojimų lankstumas ir tai, kad nėra išsamios sistemos, kuria būtų užtikrinami bendri skaitmeniniam amžiui tinkami standartai, visų pirma susiję su ES interneto svetainių turiniu.

Reglamentas Nr. 1 yra teisinis ES daugiakalbystės įsipareigojimų, kuriais nustatomos taisyklės, kuriomis nustatomos kalbos, kurias turi vartoti ES institucijos, įstaigos ir agentūros, pagrindas. Teisinėje sistemoje, kuri taip pat apima įsipareigojimus pagal Sutartis, kitus reglamentus ir ESTT praktiką, nustatytos konkrečios pareigos, susijusios su piliečių teisėmis tiesiogiai bendrauti su ES institucijomis ir kreiptis į bet kurią instituciją, įstaigą ir agentūrą jų pasirinkta kalba. Piliečiai taip pat gali pasinaudoti savo teise teikti peticijas Europos Parlamentui, kreiptis į Europos ombudsmeną ir registruoti piliečių iniciatyvą bet kuria ES kalba. Be to, visas visuotinai taikomas teisinis tekstas turi būti paskelbtas ES oficialiajame leidinyje 24 oficialiosiomis kalbomis. Institucijos, įstaigos ir agentūros gali dirbti visomis 24 oficialiosiomis kalbomis, kurios turi vienodą statusą. Tačiau kiekviena institucija, įstaiga ar agentūra gali lanksčiai „savo darbo tvarkos taisyklėse nustatyti, kurios kalbos turi būti vartojamos konkrečiais atvejais“ (Reglamento Nr. 1 6 straipsnis), pvz., kalbant apie kalbas, kurios turi būti vartojamos darbo dokumentuose arba vidaus susitikimuose su ekspertais.

Daugiakalbė skaitmeninė komunikacija Reglamente Nr. 1 ar ESTT iki šiol nenagrinėjama. Šis trūkumas yra stulbinantis, atsižvelgiant į ES interneto svetainių svarbą perduodant informaciją visuomenei. Skaitmeniniame amžiuje ES ne tik bendrauja su išorės auditorijomis per OL, kuris verčiamas kaip įprasta praktika. ES taip pat pateikia rašytinius ir žodinius skaitmeninius dokumentus, pvz., tinklalapius, laisvai atsisiunčiamas projektų ir finansavimo gaires, žinutes, vaizdo įrašus ir srautines Europos Parlamento sesijas. Iš tiesų šios komunikacijos priemonės, be abejonės, yra pagrindiniai kanalai, kuriais piliečiai, įmonės, kitos organizacijos ir valdžios institucijos gali gauti ES informaciją apie ES ir su jomis tiesiogiai susijusią politiką.

Teisinėje literatūroje ši reglamentavimo spraga užpildyta plačiau taikant „konkrečių atvejų doktriną“, pagal kurią kalbų politika, kuri turi būti įgyvendinama bendraujant interneto svetainėje, laikoma institucijų, įstaigų ir agentūrų vidaus pasirinkimu. Teismo praktikoje, susijusioje su interneto svetainių paskelbimu, kalbama tik apie teisę ginčyti priemonę teismuose. Be to, į ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarką neįtrauktos nuostatos dėl to, kaip oficialiosios kalbos turėtų būti vartojamos bendraujant interneto svetainėse. Nors jokie oficialūs daugiakalbystės teisiniai įpareigojimai nepažeidžiami, dėl išsamios ir atnaujintos interneto svetainių komunikacijos reguliavimo sistemos, kuria būtų valdoma kalbinė įvairovė bendraujant interneto svetainėse, trūkumo kyla svarbių esminių klausimų, susijusių su kalbine įtrauktimi, skaidrumu ir prieinamumu.

Labai svarbu tai, kad **ES institucijos, įstaigos ir agentūros turėtų turėti tik ribotą veiksmų laisvę įgyvendindamos savo komunikacijos politiką**. Taip yra todėl, kad konkrečių atvejų doktrina turėtų būti aiškinama siaurai, remiantis Reglamento Nr. 1 ir aiškinamųjų teisės normų logika. Be to, būtų galima remtis teleologiniu (t. y. į tikslą orientuotu) aiškinimu, grindžiamu ES sutarties 3 straipsnyje nustatytu įsipareigojimu gerbti kalbų įvairovę. Šia prasme konkrečių bylų doktriną būtų galima aiškinti siauriau nei iki šiol laikėsi ESTT, o praktikoje – institucijos, įstaigos ir agentūros. Todėl interneto svetainių komunikacija ne visada turėtų būti laikoma konkrečių atvejų doktrinos dalimi.

Skaitmeninė komunikacija panaikino ribas tarp viešai prieinamų dokumentų ir vidaus dokumentų, todėl padidėjo poreikis parengti gaires dėl privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų ir priemonių, turinčių esminį poveikį piliečių, įmonių ir nacionalinių valdžios institucijų lygioms

galimybės susipažinti su pagrindine informacija, skelbimo. Pavyzdžiui, Europos Komisijos darbiniai dokumentai gali būti skelbiami internete ir, net jei jie neskelbiami Oficialiajame leidinyje, vis dar yra rašytiniai tekstai, kurie skelbiami ir platinami platesniam visuomenės vartojimui internete. Jie skelbiami ir yra leidiniai, nepaisant to, kad jie nelaikomi oficialiais leidiniais, kurie turi būti išversti pagal Reglamentą Nr. 1. Be to, ESTT yra nurodęs, kad interneto svetainės leidiniai tam tikromis aplinkybėmis gali būti lygiaverčiai OL leidiniams.

Šiame tyrime, remiantis teisiniais argumentais, teigiama, kad **Reglamento Nr. 1 5 straipsnis (dėl daugiakalbių oficialių leidinių) turėtų būti taikomas kai kurių rūšių internete skelbiamam turiniui**, turinčiam esminį poveikį piliečių, įmonių ir nacionalinių valdžios institucijų teisėms ir pareigoms, pvz., valstybės pagalbos gairėms, ES finansavimo programoms arba konkursams. Tradicinis teisiškai privalomo teisės akto, kuriuo sukuriamos teisės ir pareigos, ir teisiškai neprivalomo akto atskyrimas turėtų būti pritaikytas prie interneto svetainės turinio ir ypač prie privalomos teisinės galios neturinčių teisės aktų. Kitų dokumentų, kurie neturi tokio esminio poveikio, vertimas yra ne toks svarbus, o mašininis vertimas galėtų būti naudojamas, jei nėra išteklių žmonių vertimui.

Pagrindinis šio tyrimo indėlis – paaiškinti, kokio tipo turinys turėtų būti verčiamas remiantis daugiakalbių poreikių klasifikatoriumi. Ši „daugiakalbių poreikių tipologija“ grindžiama vadinamoju „esminiu požiūriu“, pagal kurį daugiakalbių poreikių skirtumai atskiriami pagal teisinį turinį ir esminį skaitmeninės komunikacijos turinio poveikį: pagrindiniai dokumentai jau teisiškai įpareigoti būti prieinami arba pateikti visomis ES kalbomis; pirminiai dokumentai turėtų būti prieinami visomis oficialiosiomis ES kalbomis dėl jų turinio ir galimo poveikio piliečiams, įmonėms ir nacionalinėms valdžios institucijoms; be to, antriniai dokumentai yra žemesnės eilės prioritetas, susijęs su prieinamumu įvairiomis kalbomis. Kadangi pagrindiniai dokumentai jau verčiami pagal Reglamentą Nr. 1 ir kitas nuostatas, teigiame, kad „pirminio“ tipo dokumentai turėtų būti išversti, o „antrinių dokumentų“ atveju mašininis vertimas būtų tinkamas, jei išteklių būtų nepakankami. Jei pirminiai dokumentai turi būti skelbiami skubos tvarka, kad būtų galima atlikti vertimus žmonėms, mašininis vertimas turėtų būti paprastas, pvz., leidiniai turėtų būti iš anksto nustatyti elektroniniu formatu, kurį būtų galima lengvai perkelti į mašininio vertimo sistemą (skirtingai nei PDF formatai ar nuskaitymai). Taikant šią daugiakalbę tipologiją ES institucijų interneto svetainėms reikia apskaičiuoti daugiakalbystės indeksą, pagal kurį vertinamas daugiakalbio turinio prieinamumas, atskleidžiami veiklos rezultatų skirtumai. Komisija ir ECB netinkamai skelbia tinklalapių skirsnius, kurių turinys „daugiausia pagrindinis“ ir „daugiausia pagrindinis“ ir kuris turėtų būti prieinamas visomis ES kalbomis. Priešingai, Europos Vadovų Tarybos/Europos Sąjungos Tarybos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Audito Rūmų interneto svetainių veikimas yra labai geras. Europos Parlamentas taip pat turi palyginti aukštą balą.

2 klausimas: Kokios yra taikomos ir praktikoje taikomos kalbų vartojimo tvarkos ypatybės? Ar šie režimai yra skaidrūs ir formalūs?

ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka, t. y. kalbų vartojimo jų veikloje taisyklės, nėra pakankamai skaidri ir formalizuota. Ši kalbų vartojimo tvarka ne visada aiškiai apibrėžta jų darbo tvarkos taisyklėse. Pavyzdžiui, Komisija ir kelios įstaigos bei agentūros formaliose vidaus darbo tvarkos taisyklėse išsamiai nepaaiškina savo kalbos vartojimo tvarkos. Įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka kartais nėra tiksliai apibrėžta arba dažnai yra neaiški, neatitinka panašios struktūros ir iš esmės grindžiama numanomomis taisyklėmis ir praktika. Kai kurios ES įstaigos ar agentūros nėra nustačiusios jokios kalbų vartojimo tvarkos. Tai prieštarauja Europos ombudsmeno rekomendacijoms dėl gero administravimo praktikos, kuriose raginama aiškiai apibrėžti oficialiųjų ES kalbų vartojimo ES institucijose, įstaigose ir agentūrose politiką, kurioje būtų aiškiai nurodytos skirtingose situacijose vartojamos kalbos ir kurios būtų skelbiamos jų interneto svetainėje. Visi Reglamento Nr. 1 principai taikomi ES įstaigoms ir agentūroms, išskyrus atvejus, kai reglamente, kuriuo įsteigiama įstaiga ar agentūra, aiškiai nenumatyta kitaip.

Dėl pastebėtų ES kalbų vartojimo tvarkos prieinamumo ir pobūdžio skirtumų juos sunku įvertinti ir palyginti. Kai kurių ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarka aiškiai apibrėžia ribotą

kalbų, kurios turi būti vartojamos vidaus komunikacijai (darbo kalbos), skaičių. Tačiau daugeliu atvejų vienos ar kelių darbo kalbų vartojimas nėra oficialiai nustatytas, o tiesiog atsispindi veiklos praktikoje. Be to, dauguma ES institucijų ir įstaigų paskelbė savo interneto svetainių kalbų politiką, kitaip nei dauguma agentūrų. Tyrimas taip pat rodo, kad kai kuriuose tinklalapiuose pateikiama išsami informacija apie institucijos, įstaigos ar agentūros daugiakalbį komunikacijos metodą, tačiau kitais atvejais turinį būtų galima toliau plėtoti. Kalbų, kurias agentūros vartoja savo interneto svetainėse, pasirinkimui įtakos turi auditorijos svarstymai, viduje vartojamos darbo kalbos ir biudžeto apribojimai. Vienakalbis išorinis bendravimas anglų kalba dažnai yra to rezultatas.

ES sistemingai nestebi ir netikrina įvairių kalbų vartojimo režimų, praktikos ir interneto svetainių kalbų politikos. Tai daro neigiamą poveikį skaidrumui ir atskaitomybei, taip pat kliudo taikyti labiau formalizuotą požiūrį su bendrais standartais.

Dėl trečiojo klausimo: Ar kalbinė praktika interneto svetainių kalbų politikoje atitinka tikslinės auditorijos poreikius? Kaip šios organizacijos galėtų geriausiai prisitaikyti prie dabartinių kalbinių kontekstų?

Kalbinės praktikos prieinamumas tikslinėms auditorijoms empiriškai ištirtas iš dviejų perspektyvų. Pirmasis buvo daugiakalbio bendravimo pasiūlos aspektas, analizuojant daugiakalbio turinio prieinamumą ES interneto svetainėse. Antrąjį perspektyvoje buvo nagrinėjama daugiakalbystės „paklausos pusė“, ištirta analizuojant ES gyventojų kalbinius įgūdžius. Galiausiai palyginome daugiakalbystės pasiūlos ir paklausos aspektus, kad įvertintume veiksmingumą ir prieinamumą.

Išanalizavus 13 ES tinklalapių, kurių turinys yra labiausiai daugiakalbis, paaiškėjo, kad kai kurios iš jų veikė gerai pagal daugialingo indeksą, kuriame atsižvelgiama į skirtingas interneto svetainės turinio dalis, o kitose – prasčiau. Aukščiausius daugiakalbius reitingus gavo šešios svetainės, kurių balai gerokai viršijo 13 svetainių vidurkį (Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Europos Sąjungos Taryba/Europos Vadovų Taryba (bendra interneto svetainė), Europos Audito Rūmai, Europos Parlamentas, Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra ir Europos ombudsmenas). Antrąjį interneto svetainių grupę pasižymi vidutiniais rezultatais ir apima Europos Komisiją (artimiausiai ES interneto svetainių vidurkį) ir Europos cheminių medžiagų agentūrą bei Europos regionų komitetą (abu – žemesnius balus). Paskutinė grupė apima keturias interneto svetaines, kurios veikia prastai ir kuriose yra mažai daugiakalbio turinio (Europos Centrinis Bankas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, Europos maisto saugos tarnyba, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra). Be šių 13 vietų, dauguma ištirtų ES agentūrų objektų iš esmės yra vienakalbiai.

Alternatyvus daugiakalbis indeksas, kuriame apžvelgiamas tik bendras tinklalapių kiekis, neatsižvelgiant į turinio kategorijų skirtumus, pagerina dviejų iš 13 ES svetainių marginalų (Europos Parlamento ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros) veikimą, tačiau kai kuriais atvejais labai smarkiai sumažina daugumos interneto svetainių, pavyzdžiui, Europos ombudsmeno, veikimą.

Daugiakalbio turinio teikimo ES interneto svetainėse įvairovė reiškia, kad šis kanalas ne visada atitinka visų tikslinių auditorijų poreikius. Nors dauguma ES institucijų pasiekė gerų rezultatų, kiek tai susiję su bendru daugiakalbio turinio prieinamumu, tai mažiau taikoma Komisijai ir ypač ECB. Kitų ES institucijų pateikti įrodymai buvo nevienareikšmiai, nors Europos ombudsmeno balai, atsižvelgiant į skirtingus turinio skirsnius, buvo palyginti aukšti. Dauguma ES agentūrų savo interneto svetainėje neskelbia turinio visomis oficialiosiomis kalbomis.

„Paklausos pusės“ analizė parodė, kad, **remiantis Eurostato apklausos duomenimis apie ES gyventojų kalbos įgūdžius, visuomenės galimybės susipažinti su ES skelbiamu turiniu yra menkos, kai vartojama tik anglų kalba.** Maždaug trečdalis ES gyventojų kalba tik savo gimtąja (-iomis) kalba (-omis), o Bulgarijoje, Vengrijoje ir Rumunijoje jų procentinė dalis yra artima arba didesnė nei 50 %. Prancūzijoje, Graikijoje, Italijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje nuo trečdaliu iki pusės

suaugusių gyventojų neturi jokių kitų kalbų, išskyrus gimtąją (-ąsias) kalbą (-as). ES nėra bendros kalbos, kuria dauguma gyventojų kalba labai gerai (t. y. kaip gimtoji kalba arba kaip užsienio kalba. Apie 20 proc. suaugusių ES gyventojų labai gerai bendrauja vokiečių kalba, po jos eina prancūzų (apie 16 proc.), italų (14 proc.) ir anglų (13 proc.). Jei dokumentas skelbiamas tik anglų kalba, jį supranta tik 13–45 proc. suaugusių ES gyventojų (priklausomai nuo kalbos mokėjimo vertinimo rodiklio). Ši dalis padidėja iki 43–65 % trikalbių komunikacijos politikoje (anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis). Visiškai daugiakalbė komunikacijos politika užtikrina 97–99 proc. ES suaugusių gyventojų prieigą prie turinio, o likusią dalį sudaro imigrantai arba kalbinės mažumos, kurios nemoka nė vienos iš 24 oficialiųjų ES kalbų.

Nepakankamas dėmesys daugiakalbystės svarbai komunikacijos politikoje, atsižvelgiant į dabartinį kalbinių įgūdžių pasiskirstymą visuomenėje, gali paskatinti suvokimą, kad ES yra tolimesnė ir atsieta nuo piliečių gyvenimo. Akivaizdu, kad ES institucijos, įstaigos ar agentūros kalbų vartojimo režimas yra pusiausvyros tarp interesų konfliktų, įskaitant didelius išteklių apribojimus, rezultatas, todėl reikia parengti kalbiniu požiūriu tinkamus praktinių sunkumų sprendimus. Tačiau argumentas, kad vertimas yra brangus arba neveiksmingas ES išteklių naudojimas, turi būti iš naujo išnagrinėtas atsižvelgiant į politines ir ekonomines ne daugiakalbystės išlaidas: sutaupant ES daugiakalbystės išlaidų veiksmingai perkeliamos komunikacijos išlaidos ES piliečiams, neturintiems arba menkai mokantiems užsienio kalbų. Tai yra politikos ir veiklos iššūkis ES institucijoms. Nors daugiakalbis režimas nėra laisvas nuo išteklių, jis yra veiksmingiausia ir prieinama komunikacijos politika, atsižvelgiant į dabartinį ES gyventojų kalbos įgūdžių pasiskirstymą.

Remiantis šio tyrimo išvadomis, siūlomos šios rekomendacijos.

- **1 rekomendacija: Sukurti bendrą ir skaidrią daugiakalbystės sistemą ir standartus.** ES institucijos, įstaigos ir agentūros turėtų nustatyti aiškią ir skaidrią kalbų vartojimo tvarką ir aiškią interneto svetainių kalbų politiką. Jei nėra politinio noro reformuoti Reglamentą Nr. 1, priimtinas būtų tarpinstitucinis susitarimas, po kurio būtų atliekama periodinė peržiūra ir stebėseną. Europos Parlamentas turėtų skatinti sukurti tokią oficialią bendrą daugiakalbystės per ES interneto svetaines sistemą ir standartus. ES komunikacijai internetu turėtų būti taikomi daugiakalbystės įpareigojimai ne tik dėl turinio, kuris šiame tyrime apibrėžiamas kaip „pagrindinis“, bet ir dėl „pirminio“ turinio.
- **2 rekomendacija. Institucionalizuoti reguliarią atitikties ir skaidrumo stebėseną.** Reglamento Nr. 1 ir įvairių ES institucijų kalbų vartojimo tvarkos laikymasis turėtų būti stebimas periodinėje daugiakalbystės ataskaitoje, kurioje skaidriai parodomas išteklių, investuotų į kalbos paslaugas, dydis ir įvairi veikla, kuria remiamas daugiakalbystės skatinimas. Šioje ataskaitoje taip pat turėtų būti stebimas ES institucijų, visų pirma Europos Komisijos ir Europos Centrinio Banko, taip pat ES įstaigų ir agentūrų interneto svetainių daugiakalbystės lygis. Šiame tyrime parengta tipologija ir techninės analizės metodai šiuo atžvilgiu gali padėti nustatyti dokumentų prioritetus, racionalizuoti vertimo išlaidas ir laikytis ES teisės.
- **3 rekomendacija: Įsteigti daugiakalbystės pareigūnę.** Turėtų būti paskirtas daugiakalbystės ES pareigūnas, kuris parengtų peržiūrą ir periodinę stebėsenos ataskaitą. Pareigūnas būtų atskaitingas parlamentui. Sistemingas institucijų, įstaigų ir agentūrų, susijusių su daugiakalbystės reikalavimų laikymusi ir skaidrumu, palyginimas gali paskatinti mokymąsi ir geriausios praktikos sklaidą. Tai suteiktų pagrindą praktinėms rekomendacijoms, kuriomis ES administracija vadovautųsi dėl 24 oficialiųjų ES kalbų vartojimo bendraujant su visuomene, kurias Europos ombudsmenas pateikė 2019 m. Tačiau ši užduotis neturėtų būti perduota paskirtiems „kalbų pareigūnams“ įvairiuose organizacijos administraciniuose padaliniuose, bet turėtų būti centralizuota daugiakalbystės pareigūno, atsakingo Europos Parlamentui, lygmeniu. Tai suteiktų pareigūnui aukšto lygio ir galių ir parodytų, kad ES rimtai vertina

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

daugiakalbystę. Verta pažymėti, kad kitos daugiakalbės viešojo administravimo institucijos jau turi panašų biurą, pvz., Daugiakalbystės koordinatorius Jungtinėse Tautose, Kanados oficialiųjų kalbų komisaras ir Šveicarijos daugiakalbystės federalinis delegatas.

- **4 rekomendacija: Skatinti naudoti oficialiąsias kalbas skaitmeninėje komunikacijoje, kad būtų pagerintas prieinamumas ir artumas piliečiams.** Bendravimui su plačiąja visuomene naudoti tik anglų, prancūzų ir vokiečių procesines kalbas nėra veiksmingiausia ryšių su piliečiais skaitmeninėje žiniasklaidoje politika, nes dauguma europiečių nemoka šių kalbų. Tai veikiau gali sustiprinti jausmą, kad ES yra tolima ir atsietą nuo kasdienio piliečių gyvenimo. Prieinamumas ir artumas piliečiams pagerėtų, jei institucijos, įstaigos ir agentūros savo komunikacijoje taikytų daugiau daugiakalbių metodų.
- **5 rekomendacija: Padidinti ES biudžeto asignavimus daugiakalbystei.** Būsimoje ES biudžeto peržiūroje ir diskusijoje dėl ES daugiamečių finansinės programos po 2028 m. EP CULT komitetas turėtų apsvarstyti galimybę rezervuoti konkrečią ir didesnę daugiakalbystei skirtos viešojo administravimo išlaidų kategorijos biudžeto dalį, kad būtų užkirstas kelias pastaraisiais metais užfiksuotam vertimo raštu ir žodžiu paslaugų mažinimui.

NUORODOS

- Abbott K. W. ir Snidal, D. (2000), Hard and Soft Law in International Governance, *International Organisation*, 54: 3, p. 421–456.
- Aiken, M. ir Wong, Z. (2006), Ispanų-į-anglų vertimas naudojant internetą, Proceedings of the Southwestern Decision Sciences Institute, kovo 9–13, Oklahoma City, Oklahoma. Galima rasti adresu: <http://swdsi.org/swdsi06/Proceedings06/Papers/IBT04.pdf>.
- Athanassiou, P. (2006), Daugiakalbystės taikymas Europos Sąjungos kontekste. Frankfurtas: Europos centrinis bankas. Galima rasti adresu: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scplps/ecblwp2.pdf>.
- Bahdanau, D. Cho, K. ir Bengio, Y. (2014), Neural Machine Translation by Jointly Learning to Align and Translate. Galima rasti adresu: <https://arXiv.org/abs/1409.0473>.
- Bentivogli, L., Bisazza, A., Cettolo, M. ir Federico, M. (2016), Neural prieš fraze pagrįstą mašininio vertimo kokybę: Atvejo tyrimas, 2016 m. konferencija dėl empirinių metodų natūralios kalbos apdorojimo srityje, p. 257–267. Galima rasti adresu: <https://aclanthology.org/D16-1025.pdf>.
- Buell, T. (2014a), ECB visiškai perims bankų priežiūros uždavinius, *The Wall Street Journal*, 2014 m. balandžio 25 d.
- Buell, T. (2014b), Vertimas prideda Europos Centrinio Banko priežiūros vaidmens sudėtingumą, *The Wall Street Journal*, 2014 m. spalio 29 d.
- Cadwell, P., Castilho, S., O'Brien, S., and Mitchell, L. (2016), Žmogiškieji veiksniai mašininio vertimo ir post-redagavimo tarp institucinių vertėjų, *Vertimo erdvės*, 5, 5, p. 222–243. Galima rasti adresu: <https://doi.org/10.1075/ts.5.2.04cad>.
- Carl, M. (2000), Kompetencijos modelis korpusinio mašininio vertimo srityje, COLING 2000 2, 18-oji tarptautinė kompiuterinės lingvistikos konferencija. Galima rasti adresu: <https://aclanthology.org/C00-2145.pdf>.
- Castilho, S., Moorkens, J., Gaspari, F., Calixto, I., Tinsley, J., and Way, A. (2017), Ar neuronų mašinių vertimas yra nauja meno valstybė? Prahos Matematinės lingvistikos biuletenis, 108, p. 109–120. Galima rasti adresu: <https://doi.org/10.1515/pralin-2017-0013>.
- Charoenpornasawat, P. Sornlertlamvanich, V. ir Charoenporn, T. (2002), Pagerinti vertimo kokybę taisyklių pagrindu mašininio vertimo, COLING-02 dėl mašininio vertimo Azijoje, 16, 1–6.
- Chiti, E. (2008), Il regime languageo dei sistemi comuni europei, Chiti, E. ir Gualdo, R. (red.), Il regime languageo dei sistemi comuni europei – l'Unione tra multilinguismo e monolinguisimo, *Rivista trimestrale diritto pubblico*, Quaderno n. 5, Milano: Giuffrè redaktorius, p. 3–15.
- Clément-Wilz, L. (2015), Les instruments de soft law dans le droit de l'Union européenne, in (red.) A. Zaradny, A. Wolff, N. et Graff, T.F. (red.), *La fin du Droit? Mare et Martin*, Paryžius.
- Clément-Wilz, L. (2022a), Le multilinguisme procédural, horizon indépassable de la CJUE? in Pingel, I. et Barbato, J.-C. (red.), *La langue dans le procès international*, Pedone (ateityje)
- Clément-Wilz, L. (2022b), La langue française, une langue intégrée au sein de l'Union européenne? in B. Nabli (red.), *La France, Etat intégré de l'Union européenne? Brulant Conseil d'Etat, Le droit souple*, 2013 m. metinė ataskaita, p. 9. Etude annuelle 2013 du Conseil d'Etat – Le droit souple, *Vie publique.fr* (vie-publique.fr).
- Cosmai, D. (2014), „Europos kalba. Daugiakalbystė ir vertimas ES institucijose: Praktika, problemos ir perspektyvos, Editions de l'Université libre de Bruxelles (red. D.A. Best)
- Europos Sąjungos Taryba (2022a), Konferencija dėl Europos ateities. Pasiūlymai ir susijusios konkrečios priemonės, pateiktos ataskaitoje dėl Konferencijos dėl Europos ateities galutinių rezultatų: Preliminarus techninis vertinimas, ST 10033 2022 INIT – NOTE 10/06/2022. Briuselis: Europos Sąjungos Taryba. Galima rasti adresu: <https://www.consilium.europa.eu/en/documents->

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

[publikacijos/viešasis registras/visuomenės-registras-paieškos/rezultatai/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033%2F22&Tarpinstituciniai failai=&DocumentDateFrom=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo= &D](https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/viešasis-registras/visuomenės-registras-paieškos/rezultatai/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033%2F22&Tarpinstituciniai failai=&DocumentDateFrom=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=)

Europos Sąjungos Taryba (2022b), Konferencija dėl Europos ateities. Pasiūlymai ir susijusios konkrečios priemonės, pateiktos ataskaitoje dėl Konferencijos dėl Europos ateities galutinių rezultatų: Preliminarus techninis vertinimas, ST 10033 2022 ADD 1 – NOTE 10/06/2022. Briuselis: Europos Sąjungos Taryba. Galima rasti adresu: [https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/viešasis registras/visuomenės-registras-paieškos/rezultatai/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033%2F22&Tarpinstituciniai failai=&DocumentDateFrom=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo= &D](https://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/viešasis-registras/visuomenės-registras-paieškos/rezultatai/?WordsInSubject=&WordsInText=&DocumentNumber=10033%2F22&Tarpinstituciniai failai=&DocumentDateFrom=&DocumentDateTo=&MeetingDateFrom=&MeetingDateTo=)

Dero, D. (2017), Actes atypiques, Jurisclasseur Europe, LexisNexis.

Vertimo raštu generalinis direktoratas (2017 m.), 2017 m. valdymo planas. Galima rasti adresu: https://ec.europa.eu/info/publications/management-plan-2017-translation_en.

Edwards, J. (2009), Kalba ir tapatybė. Kembridžas: Kembridžo universiteto spauda.

España-Bonet, C. ir Costa-jussà, M. R. (2016), Hibridinis mašininio vertimo apžvalga, In Costa-jussà, M., Rapp, R., Lambert, P., Eberle, K., Banch, R., ir Babych, B. (Eds.), Hibridiniai požiūriai į mašininį vertimą. Natūralios kalbos apdorojimo teorija ir taikymas, p. 1–24. Cham: Springeris. Galima rasti adresu: https://doi.org/10.1007/978-3-319-21311-8_1

Europos Komisija (2011 m.), Vartotojų kalbos parinktys internete, greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 313. Briuselis: Europos Komisija.

Europos Komisija (2012 m.), „Europiečiai ir jų kalbos“, Specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 386, Briuselis: Europos Komisija. Galima rasti adresu: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/1049>.

Europos Komisija (2016 m.), Komunikatas Komisijai kaip Komisijos sprendimų priėmimo proceso dalis (C(2016)2000). Galima rasti adresu: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C\(2016\)2000&lang=lt](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=C(2016)2000&lang=lt)

Europos Komisija (2017 m.), „Europinės tapatybės stiprinimas per švietimą ir kultūrą“, COM(2017) 673 final, Briuselis: Europos Komisija.

Europos Vadovų Taryba (2012 m.), 2012 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas Nr. 1260/2012, kuriuo įgyvendinamas su taikoma vertimo tvarka susijęs tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą.

Europos kalbų išteklių koordinavimas (2019 m.), ELRC baltoji knyga „Tvarus kalbų dalijimasis duomenimis siekiant remti kalbų lygybę daugiakalbėje Europoje“, Kodėl kalbos duomenys yra svarbūs. Galima rasti adresu: <https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Reports%202021/ELRCWhitePaper.pdf>.

Europos ombudsmenas (2019), Daugiakalbystė ES institucijose, ataskaita dėl viešų konsultacijų. Briuselis: Europos ombudsmenas.

Europos Parlamentas (2021), Europos Parlamento darbo tvarkos taisyklės, 9-oji Parlamento kadencija – 2021 m. rugsėjo mėn. Galima rasti adresu: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2021-09-13-TOC_EN.html

„Eurydice“ (2017 m.), „Pagrindiniai duomenys apie kalbų mokymą mokykloje Europoje 2017 m.“, Briuselis: Europos Komisija.

Fenet, A. (2001), Diversité linguistique et construction européenne, Revue Trimestrielle de Droit Européen, 37(2), p. 235–269.

Gazzola, M. (2014), Partecipazione, esclusione languagea e traduzione: Una valutazione del regimelinguo dell'Unione europea, *Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata*, 43 (2), p. 227–264.

Gazzola, M. (2015), „Kalbinės nelygybės, susijusios su patentų informacijos valdymu Europoje, nustatymas ir mažinimas“, *Pasaulio patentų informacija* 40, p. 43–50. <https://doi.org/10.1016/j.wpi.2014.12.001>.

Gazzola, M. (2016a), Kultūros komiteto moksliniai tyrimai – Europos daugiakalbystės strategija: Nauda ir išlaidos, PE 573.460. Briuselis: Europos Parlamentas.

Gazzola, M. (2016b), Daugiakalbė komunikacija kam? Kalbų politika ir sąžiningumas Europos Sąjungoje, *Europos Sąjungos politika*, 17 (4), p. 546–569.

Gazzola, M. ir Grin, F. (2013), Ar ELF yra efektyvesnis ir sąžiningesnis už vertimą? ES daugiakalbio režimo vertinimas, *Tarptautinis taikomosios kalbotyros leidinys* 23(1), p. 93–107.

V. Ginsburgh ir Shlomo, W. (2005), Kalbų teisės atėmimas Europos Sąjungoje, *Journal of Common Market Studies*, 43 (2), p. 273–286.

Gozzi, P. (2004), Babel in Mitteleuropa. La traduzione della legislazione comunitaria nelle lingue dei paesi candidati, Rega, L. ir Magris, M. (eds), *Übersetzen in der Fachkommunikation – Comunicazione specialistica e traduzione*, Gunter Narr Verlag, Tübingen.

Grin, F. (2010), Le plurilinguisme des Européens: de l'efficience Communicationnelle à l'enjeu politique, H. Dominik, K. Malacek ir E. Muir, *Langues et construction européenne*, p. 243–258. Briuselis: Peter Lang.

Grin, F. (2015), The Economics of English in Europe, in Ricento, T. (red.) *Kalbų politika ir politinė ekonomika: Anglų kalba globaliame kontekste*, p. 119–144, Oksfordas/Niujorkas: Oksfordo universiteto spauda.

Grin, F., Conceição, M.C., Kraus, P.A., Marjcz, L., Ozolina, Z., Pokorn, N.K. ir Pym, A. (red.) (2018), *The MIME vademecum: Judumas ir įtrauktis daugiakalbėje Europoje*. Ženeva: MIME projektas.

Grin, F. Marjcz, L. ir Pokorn, N.K. (red.) (2022), *Tarpdisciplininės kalbos politikos pažanga*. Amsterdamas: Džonas Benjaminsas.

Hampšyras, S. ir Salvia, C. (2010), Vertimas ir internetas: Įvertinti nemokamų internetinių mašinų vertėjų kokybę, *Quaderns: Revista de traducció*, 17, p. 197–209. Galima rasti adresu: <http://www.raco.cat/index.php/quadernstraduccio/article/viewFile/194256/260430>

Hanzl, J. ir Beaven, J. (2017), Kokybės užtikrinimas ES Vertimo raštu tarnybos Taryboje. Svoboda T., Biel, Ł. ir Łoboda, K. (red.) *Kokybės aspektai institucinio vertimo srityje*, pp: 139–153. Berlynas: Kalbos mokslo spauda. PREKĖS ŽENKLAS: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1048196>.

Herbillon, M. (2003), Rapport d'information déposé par la délégation de l'assemblée nationale pour l'Union européenne sur la diversité linguistique dans l'Union européenne, 2003 m. birželio 11 d., Assemblée nationale. Galima rasti adresu: <http://www.assemblee-nationale.fr/12/europe/rap-info/i0902.asp>

Horspool, M. (2006), virš vaivorykštės: Kalbos ir teisė Europos Sąjungos ateičiai. Ateities sandoriai, 38 (2), p. 158–68. PREKĖS ŽENKLAS: <https://doi.org/10.1016/j.futures.2005.04.013>.

Hutchins, J. (2007), Mašininis vertimas: Glausta istorija, *Mechaninis vertimas*, 13, 1 ir 2, p. 1–21.

Džeksonas, J. et al. (2019), The Accuracy of Google Translate for Abstracting Data from Non-angllish- Language Trials for Systematic Reviews, *Analai of Internal Medicine*, 171 (9), p. 677–679. <https://doi.org/10.7326/M19-0891>.

Kantar Public (2022), ateitis yra jūsų rankose: Išsakykite savo nuomonę. Konferencijos dėl Europos ateities daugiakalbė skaitmeninė platforma, 2022 m. vasario mėn. Galima rasti adresu <https://futureu.europa.eu/pages/reporting?locale=en>.

- Kraus, P. (2011), nei vieninga, nei įvairi? Kalbų klausimas ir Europos Sąjungos politinis legitimacija kalbinės įvairovės ir Europos demokratijos srityse
- Labrie, N. (1993), *La Construction linguistique de la Communauté européenne*. Paryžius: Garbès čempionas.
- Lawton, C. (2014), *European Bankers Grill ECB Panel*, *The Wall Street Journal*, 2014 m. vasario 19 d.
- Leal, A. (2021), *anglų kalba ir vertimas Europos Sąjungoje. Vienybė ir įvairovė „Brexit“ pabudime*. Londonas: Routledge.
- Lequesne, C. (2021) *Diversité linguistique et langue française en Europe*. Paryžius: Henry Dougier.
- Mai, K. (2016), „MT@EC naudojimas ir vertėjais Europos Komisijoje“, 2-oji ELRC konferencija, Briuselis. Galima rasti adresu: [https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Brussels_conference/Mai-K_ELRC-MT\(at\)EC%20in%20DGT_26_10_2016_K.%20Mai.pdf](https://www.lr-coordination.eu/sites/default/files/Brussels_conference/Mai-K_ELRC-MT(at)EC%20in%20DGT_26_10_2016_K.%20Mai.pdf).
- McAuliffe, K. (2016), *Hidden Translators, Language and Law/Linguagem e Direito*, 3 straipsnio 1 dalis, p. 5–29. Galima rasti adresu: <https://ojs.letras.up.pt/index.php/LLLD/Article/view/1652/1463>.
- Ó Regan, F. (2010), *Europos Sąjungos institucijų kalbinis režimas ir praktika*, Hanf, D., Malacek, K., Muir, E. (red.), *Langues et construction européenne*, *Cahiers du Collège d'Europe n°10*, Briuselis: Peter Lang.
- Pinnis, M. ir Kalnis, R. (2018), „Neuralinio mašininio vertimo paslaugos kūrimas 2017–2018 m. Europos Sąjungai pirmininkaujanti valstybei“, 2018 m. AMTA procesas, 2 tomas: MT Users Track, p. 72–83. Galima rasti adresu: <https://aclanthology.org/W18-1910.pdf>.
- Pingel, I. (2018 m.), *Le multilinguisme à la Cour de justice de l'Union européenne: klausimai choisies*, *International Journal for the semiotics of Law, Revue internationale de Sémiotique juridique*, 32, p. 449–462.
- Ringe, N. (2022), *Politikos kalba (-os): Daugiakalbis politikos formavimas Europos Sąjungoje*. Ann Arboras: Mičigano universiteto spauda. Galima rasti adresu: https://www.press.umich.edu/12080141/languages_of_politics
- Rivera-Trigueros, I. (2021), *Mašininio vertimo sistemos ir kokybės vertinimas: sisteminė peržiūra. Kalbiniai ištekliai ir vertinimas*. Galima rasti adresu: <https://doi.org/10.1007/s10579-021-09537-5>.
- C. Rossi ir Chevrot, J.-P. (2019), „Masinio vertimo naudojimas ir suvokimas Europos Komisijoje“, *The Journal of Specialized Translation*, 31, p. 177–200. https://www.jostrans.org/issue31/art_rossi.pdf
- Shuibhne, N.N. (2002), *EB teisė ir mažumų kalbų politika: kultūra, pilietybė ir pagrindinės teisės*. Haga: Kluwer Law International.
- Somssich, R. (2016), *What language for Europe?* *ELTE Law Journal*, p. 103–115.
- Sutskever, I. Vinyals, O. ir Le, Q. (2014), *Sequence to Sequence Learning with Neural Networks*. Z. Ghahramani, M. Welling, C. Cortes, N. Lawrence ir K. Q. Weinberger (Eds.) *NIPS 2014: Neuroninių informacijos apdorojimo sistemų pažanga*, 3104–12, Monrealis: Curran Associates. <https://proceedings.neurips.cc/paper/2014/file/a14ac55a4f27472c5d894ec1c3c743d2-Paper.pdf>.
- Svoboda, T. Biel, Ł. ir Łoboda, K. (2017), *Įvadas*, In Svoboda, T. Biel, Ł. ir Łoboda, K. (Eds.), „Institucinio vertimo kokybės aspektai“, Berlynas: Kalbų mokslo spauda, p. 1–13, galima rasti adresu: <https://doi.org/10.5281/zenodo.1048175>.
- Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (2012 m.). Europos Sąjungos oficialusis leidinys C 326/47. Galima rasti adresu: <https://eur-lex.europa.eu/legal-turinys/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>.
- Van der Jeught, S. (2015), *ES kalbų teisė*, Groningenas: Europos teisės aktų leidyba.
- Van der Jeught, S. (2021), *ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbinė autonomija*. *Zerl – Zeitschrift für Europäische Rechtslinguistik*. Galima rasti adresu: <https://kups.ub.uni-koeln.de/35638/1/vanderjeught-2021-lingvistinė-autonomija-eu-institucijos.pdf>.

Vanjani, M. ir Aiken, M. (2020), „Nemokamų internetinių mašininių kalbų vertėjų palyginimas“, „Journal of Management Science and Business Intelligence“, 2020, 5–1. Galima rasti adresu: http://ibii-us.org/Journals/JMSBI/V5N1/Publish/N5V1_4.pdf.

Way, A. (2020), Mašininis vertimas: Kur mes šiandien? In Angelone, E. Ehrensberger-Dow, M. ir Massey, G. (Eds.) *The Bloomsbury Companion to Language Industry Studies*, Londonas: Bloomsbury Academic, p. 311–332.

Wickström, B. A., Torsten, T., and Gazzola, M. (2018), „Ekonominis požiūris į kalbų politiką ir kalbinį teisingumą“, Gazzola, M. Torsten, T. ir Wickström, BA (red.) „Kalbų politika ir kalbinis teisingumas“. *Ekonominiai, filosofiniai ir sociolingvistiniai požiūriai*, Berlynas: Springer, p. 3–64.

Wright, S. (2018), „Daugiakalbystės poveikis ES Teisingumo Teismo sprendimams Ramos F.P. (red.), *Institucinis tarptautinio valdymo vertimas: Daugiakalbės teisinės komunikacijos kokybės gerinimas*. Londonas: Bloomsbury, p. 141–155.

Wu, Y. et al., (2016), Google’s Neural Machine Translation System: Atotrūkio tarp žmogaus ir mašininio vertimo mažinimas. Galima rasti adresu: <https://arxiv.org/abs/1609.08144>.

Ziller, J. (2018), *Le multilinguisme, caractcre fondamentale du droit de l’Union européenne*, Condanzi, M. Cannizzaro, R. (red.), *Liber amicorum Antonio Tizzano, De la Cour CECA à la Cour de l’Union: Le long parcours de la Justice européenne*, Torino: Giappichelli, p. 1067–1082.

Zuddas, P. (2020), *Alla ricerca di una lingua comune europea: Il ruolo dell’inglese nell’UE dopo la Brexit*, Amministrazione Cammino mieste. Galima rasti [adresu https://www.amministrazioneincammino.luiss.it/wp-content/uploads/2020/07/ZUDDAS-II.pdf](https://www.amministrazioneincammino.luiss.it/wp-content/uploads/2020/07/ZUDDAS-II.pdf).

1PRIEDAS: ES INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR AGENTŪRŲ KALBŲ POLITIKA IR AGENTŪRŲ KALBŲ VARTOJIMO TVARKA

Šiame priede pateikiama a) ES institucijų, įstaigų ir agentūrų interneto svetainių kalbų politikos ir b) agentūrų kalbų vartojimo tvarkos pažodžiui transkripcija.

A1.1 ES institucijos

Europos Parlamentas neturi interneto svetainės kalbos politikos, tačiau turi tinklalapį, kuriame apibendrinama ES kalbų politika apskritai.⁸³ Europos Vadovų Taryba ir Europos Sąjungos Taryba turi interneto svetainės kalbų politiką, kuri pateikiama čia:⁸⁴

ES Tarybos generalinis sekretoriatas (TGS) siekia, kad jo interneto svetainė būtų kuo prieinamesnė jos naudotojams. Dėl šios priežasties svetainėje taikoma standartinė kalbų politika yra skelbti visą turinį visomis oficialiosiomis ES kalbomis. Šiai taisyklei yra keletas išimčių: tam tikra informacija skelbiama internete anglų ir prancūzų kalbomis arba tik anglų kalba.

Kokios kalbos vartojamos šioje svetainėje? Šioje svetainėje vartojamos 24 oficialiosios ES kalbos: Anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių.

Kaip kalbos vartojamos Tarybos interneto svetainėje? Svetainėje naudojamos trys skirtingos kalbų politikos: I) visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis skelbiamas turinys; II) turinys skelbiamas tik anglų arba anglų ir prancūzų kalbomis; III) turinys skelbiamas anglų, prancūzų ir kitomis atitinkamomis kalbomis. Pagal numatytąją kalbų politiką visas turinys turi būti skelbiamas visomis oficialiosiomis ES kalbomis tuo pačiu metu. Tai apima oficialius dokumentus Tarybos viešajame registre. Vienintelė šios taisyklės išimtis yra tam tikras turinys, skelbiamas interneto svetainės skyriuje „Susitikimai“ ir „Naujienos ir žiniasklaida“.

Susitikimai. Informacija apie Tarybos ir Euro grupės susitikimus, pavyzdžiui, pagrindiniai diskusijų punktai, posėdžio vieta ir data pateikiama visomis oficialiosiomis ES kalbomis. Pagrindinių įvykių ir kiekviename posėdyje priimtų sprendimų santrauka taip pat skelbiama visomis oficialiosiomis ES kalbomis. Tačiau kai kurie dokumentai su išsamesne informacija skelbiami anglų ir prancūzų kalbomis arba tik anglų kalba. Informacija apie Europos Vadovų Tarybos susitikimus skelbiama visomis ES kalbomis.

Spaudos produktai. Dėl specialaus numatomos auditorijos pobūdžio kai kurie spaudos produktai skelbiami tik anglų arba anglų ir prancūzų kalbomis. Tai apima: I) Euro grupės ir Euro grupės pirmininko pareiškimai; II) spaudos tarnybos dviejų savaitių planavimas; (III) žiniasklaidos patariamieji pranešimai, paskelbti prieš konkrečius renginius, pavyzdžiui, aukščiausiojo lygio susitikimus su ES nepriklausančiomis šalimis; IV) Europos Vadovų Tarybos pirmininko pareiškimai, pastabos ir kalbos – jie taip pat dažnai skelbiami kitomis atitinkamomis kalbomis, atsižvelgiant į jų dalyką. Kadangi tam tikrais klausimais reikia skubiai informuoti spaudą, pranešimai spaudai iš pradžių skelbiami originalo kalba, o vėliau verčiami į kitas 23 ES kalbas. Mes stengiamės paskelbti išverstas versijas kuo greičiau po originalios versijos ir kiekviena nauja kalba paskelbiama, kai tik ji tampa prieinama.

83 Galima rasti čia: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>

84 Galima rasti čia: <https://www.consilium.europa.eu/en/about-site/language-policy/> (bendra svetainė)

Kodėl negaliu rasti informacijos savo kalba? TGS siekia savo interneto svetainės naudotojams suteikti kuo daugiau naujausios informacijos ta kalba, kurią jie geriausiai supranta. Tačiau vertimo biudžetas ir išteklių yra riboti. Deja, tai reiškia, kad negalime laiku išversti viso savo turinio į visas ES kalbas. Todėl mes sutelkiame savo išteklius tam, kad užtikrintume, jog pagrindinis turinys būtų prieinamas visomis oficialiosiomis kalbomis, kartu apibojant kalbos pasirinkimo galimybes turiniui, skirtam specializuotai auditorijai, pavyzdžiui, spaudai. Nors tam tikras interneto svetainės turinys jūsų kalba gali būti nepasiekiamas, viešame registre vis tiek galite susipažinti su ES teisės aktais ir oficialiais Tarybos ir Europos Vadovų Tarybos dokumentais visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis.

Europos Komisijos kalbų politikos svetainė pateikiama puslapyje „Kalbos mūsų svetainėse“.⁸⁵

Informacija įvairiomis kalbomis. Siekiame savo interneto svetainėse pateikti informaciją visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis. Jei turinio jūsų pasirinkta ES kalba nėra, vis daugiau interneto svetainių siūlo Komisijos automatinio vertimo paslaugą „eTranslation“. Siekiame rasti tinkamą pusiausvyrą tarp pagarbos daugeliui ES kalbų ir praktinių sumetimų, pvz., ribotų vertimo išteklių. Tam tikras turinys, pavyzdžiui, teisės aktai, visada pateikiamas visomis ES kalbomis. Kitas turinys gali būti prieinamas tik tomis kalbomis, kurios, kaip rodo vartotojų tyrimai, pasiekia didžiausią auditoriją. Visas turinys skelbiamas bent anglų kalba, nes tyrimai parodė, kad anglų kalba mes galime pasiekti apie 90 % mūsų svetainių lankytojų jų pageidaujama užsienio kalba arba gimtąja kalba.

Kokios kalbos vartojamos mūsų tinklalapiuose? Prioritetinis turinys, teisės aktai, pagrindiniai politiniai dokumentai ir kai kurie kiti labiausiai lankomi Komisijos valdomi tinklalapiai „Europa“ interneto domene, pvz., „Europos Sąjungos oficiali svetainė“, pateikiami visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis. Skubi arba trumpalaikė informacija pirmiausia gali pasirodyti tik keliomis ar net viena kalba. Kitos kalbos gali būti pridėtos vėliau, priklausomai nuo vartotojo poreikių. Specializuota informacija (techninė informacija, kampanijos, kvietimai dalyvauti konkurse, vietos naujienos ir renginiai) gali būti prieinama keliomis ar net viena kalba – pasirinkimas priklauso nuo tikslinės auditorijos.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo interneto svetainėje išorės komunikacijos srityje nėra skyriaus apie daugiakalbystės valdymą.

Europos Centrinis Bankas paaiškina savo interneto svetainės kalbų politiką taip:

Šioje interneto svetainėje pateikiama informacija apie Europos Centrinio Banko veiklą 24 oficialiosiomis ES kalbomis. Visa informacija pateikiama anglų kalba, tačiau užtikriname, kad pagrindinis turinys, ypač informacija, kuri gali dominti Europos piliečius, būtų prieinama ir kitomis oficialiosiomis ES kalbomis.

Ką galite rasti savo kalba? Pradžios puslapis, visi skyrių „Apie“, „Paaiškinėjai“ ir „Euro“ puslapiai ir visų devynių skyrių įvadiniai puslapiai pateikiami anglų ir kitomis oficialiosiomis ES kalbomis. Tai yra mūsų pinigų politikos sprendimai, mūsų metinė ataskaita ir pasirinkta informacija apie mūsų pinigų politikos strategiją, taip pat kiti tekstai. Tam tikras interneto svetainės turinys išverstas į pasirinktas ES kalbas ir gali būti prieinamas jums suprantama kalba, net jei tai ne jūsų gimtoji kalba. Kai kurios pirmininko ir kitų valdybos narių kalbos, interviu ir tinklaraščio įrašai taip pat pateikiami ne anglų, o kitomis kalbomis. Pranešimai spaudai paprastai skelbiami anglų kalba ir, jei aktualu platesnei visuomenei, ne tik ekspertų auditorijai, ir kitomis oficialiosiomis ES kalbomis. ECB teisės aktai paprastai skelbiami visomis oficialiosiomis ES kalbomis ir skelbiami EUR-Lex. Viešų konsultacijų turinį galite rasti įvairiomis kalbomis. Pritariame viešoms konsultacijoms visomis oficialiosiomis ES kalbomis. Informaciją apie eurą ir kitas susijusias temas jūsų pasirinkta kalba taip pat galite rasti ES nacionalinių centrinių *bankų interneto svetainėse*.

85 Galima rasti čia: https://ec.europa.eu/info/languages-our-websites_en

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Mūsų kalbos politikos taikymas. Jei sutinkate su mūsų slapukais, padedate mums gauti apibendrintą statistiką apie atskirų mūsų svetainės puslapių ir skyrių vertimo poreikį. Tai reiškia, kad mes galime nukreipti tai, ką išversti ateityje. Jei jūsų pasirinkta kalba dar nėra interneto svetainės, puslapyje rasite atitinkamą pareiškimą. Šią kalbų politiką taiko ECB Komunikacijų generalinis direktoratas. Jei norėtumėte užduoti klausimą Europos Centriniam Bankui, galite tai padaryti raštu mums adresu info@ecb.europa.eu bet kuria oficialiaja ES kalba.

Europos Audito Rūmų kalbų politika paaiškinta komunikate „Komunikacijos politika ir standartai“⁸⁶ ir „Komunikacijų politika ir principai“⁸⁷. Pirmajame dokumente tik apibendrinama Europos Audito Rūmų oficialiųjų kalbų vartojimo tvarka ir jis nesusijęs su komunikacija internetu. Antrajame dokumente aprašomas Audito Rūmų požiūris į skaitmeninę komunikaciją:

Komunikacijos principai. Audito Rūmai internete ir per audito ataskaitas ir kitus leidinius, renginius, spaudą ir žiniasklaidą skelbia informaciją. Visas audito ataskaitas ir nuomones visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti jos interneto svetainėje www.eca.europa.eu ir „EU Bookshop“. Europos Audito Rūmų interneto svetainė yra pagrindinė informacijos platforma.

Kalbos politika. Audito Rūmai rengia audito ataskaitas ir teikia nuomones dėl visų Europos Sąjungos veiklos sričių. Kai šie dokumentai skelbiami Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje, jie turi būti parengti oficialiosiomis Sąjungos kalbomis. Europos Audito Rūmai visas savo ataskaitas ir kitus produktus skelbia daugiakalbėje interneto svetainėje, kad ES piliečiai galėtų jas perskaityti savo kalba. Bendravimas socialiniuose tinkluose yra anglų kalba.

A1.2 ES įstaigos

Šiame skirsnyje pateikiama ES įstaigų interneto svetainių kalbų politikos, kai tai aiškiai nurodyta jų interneto svetainėje, santrauka. Pažodžiui transkripcija pateikta A1.3 skirsnyje.

Keturios iš septynių ES institucijų paskelbė interneto svetainės kalbų politiką. **Europos išorės veiksnių tarnybos** interneto svetainės kalbų politika⁸⁸ grindžiama šiais kriterijais: I) visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis skelbiamas turinys, pvz., pareiškimai ES vardu, Tarybos išvados, skirsnis „Apie mus“; II) tik anglų ir prancūzų kalbomis skelbiamas turinys, pvz., vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos ir atstovo spaudai pareiškimai; III) anglų ir visomis kitomis atitinkamomis kalbomis skelbiamas turinys, pvz., pranešimai spaudai, pranešimai spaudai, kalbos ir pastabos, vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavaduotojos tinklaraščio įrašai, pasirinktos žiniatinklio funkcijos. Interneto svetainėje taip pat nurodyta, kad socialinės žiniasklaidos paskyros pirmiausia veikia anglų kalba ir kad informacijos prašymai, kuriuos tvarko „Europe Direct“ ryšių centras, gali būti teikiami bet kuria oficialiaja ES kalba. Tačiau svetainė anglų kalba prieinama tik su kai kuriais skyriais prancūzų kalba. Kalba, kuria naudotojai peržiūri svetainę, turėtų būti nurodyta kiekvieno tinklalapio viršuje, tačiau praktiškai matomi tik anglų ir prancūzų kalbomis. Skiltis „Spotlight“ yra daugiakalbė.

EESRK neturis savo kalbų politikai skirtą tinklalapio.

Europos RK interneto svetainės kalbų politika siekiama „informaciją pateikti savo kalba arba ta, kurią galite suprasti, priklausomai nuo to, kokios informacijos ieškote“.⁸⁹ Jame paaiškinama, kokiomis kalbomis interneto svetainės skyriai iš esmės turėtų būti prieinami, kokie suvaržymai ir

86 Galima rasti čia: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PoliciesStandardsGuidelines.aspx>

87 Galima rasti čia: <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/PolicyPrinciples.aspx>

88 Galima rasti čia: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-language-policy_en

89 Galima rasti čia: <https://cor.europa.eu/en/Pages/language-policy.aspx>

kriterijai, kuriais vadovaujamosi, kai turinys pateikiamas keliomis kalbomis. Mašininis vertimas siūlomas pasirinktuose puslapiuose.

Europos investicijų banko interneto svetainėje „siekiama suteikti jums ieškomą informaciją savo kalba arba ta kalba, kurią galite suprasti, priklausomai nuo informacijos pobūdžio“, tačiau praktiškai naršymas ir svetainės turinys yra anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis.⁹⁰

Europos ombudsmenas aiškina savo interneto svetainės kalbų politiką ir socialinės žiniasklaidos kalbų pasirinkimą savo „kalbų politikoje“, kuri⁹¹ yra išsamiausia ES institucijų kalbų politika, kaip parodyta A1.3.4 skirsnyje, kuriame tekstas pateikiamas pažodžiui.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno trikalbiame tinklalapyje nėra puslapio, skirto kalbų politikai. Kalbų politika kartais minima EDAPP metinėse ataskaitose, tačiau tik primenama, kad EDAPP bando naudoti skaidrų kalbos stilių ir kad jis bando skelbti pranešimus spaudai bent anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis⁹².

Europos duomenų apsaugos valdybos interneto svetainėje nėra puslapio apie kalbų politiką.

A1.3 Užbaigta ES įstaigų kalbų politika

Šiame skirsnyje pažodžiui pateikiama ES institucijų, kuriose paaiškinama interneto svetainės kalbų politika, tinklalapių turinio transkripcija. Pagrindinių punktų ir nuorodų į URL santrauka pateikiama A1.2 skirsnio išnašose. Kai kuriuose tinklalapiuose gali būti papildomos informacijos. Šiuo skirsniu A1.2 skirsnis papildomas išsamesne informacija.

A1.3.1 Europos išorės veikslių tarnyba (EIVT)

EIVT kalbų politika

Europos išorės veikslių tarnyba informuoja apie Europos išorės politiką ir veiksmus su ES piliečiais ir auditorija visame pasaulyje.

Siekiame, kad mūsų turinys būtų kuo labiau prieinamas vartotojams. Nepaisant to, turime rasti tinkamą pusiausvyrą tarp pagarbos daugeliui ES kalbų ir ne ES vietos kalbų ir praktinių aspektų, pavyzdžiui, savalaikiškumo, veiksmingumo ir vertimo išlaidų, kurias finansuoja ES mokesčių mokėtojai.

Kai kurių rūšių turinys, pavyzdžiui, ES teisės aktai, Tarybos išvados ar ES pareiškimai, pateikiami visomis ES kalbomis. Kitas turinys gali būti prieinamas tik viena kalba arba kalbų deriniu, priklausomai nuo konkrečios (-ių) tikslinės (-ių) auditorijos (-ių) ir mūsų vertinimo, kaip pasiekti didžiausią auditoriją efektyviausiu ir efektyviausiu būdu.

EIVT interneto svetainė

EIVT interneto svetainės kalbų politika grindžiama šiais 3 kriterijais:

1. turinys, paskelbtas visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis, pvz., pareiškimai ES vardu, Tarybos išvados, skirsnis „Apie mus“
2. turinys skelbiamas tik anglų ir prancūzų kalbomis, pvz., vyriausiosios įgaliotinės/pirmininko pavadootojo ir atstovo spaudai pareiškimai
- 3) anglų ir visomis kitomis atitinkamomis kalbomis skelbiamas turinys, pvz., pranešimai spaudai, pranešimai spaudai, kalbos ir pastabos, vyriausiosios įgaliotinės ir Komisijos pirmininko pavadootojos tinklaraščio įrašai, pasirinktos žiniatinklio funkcijos

90 Galima rasti čia: <https://www.eib.org/en/languages.htm>

91 Galima rasti čia: <https://www.ombudsman.europa.eu/fr/languagepolicy/en>

92 Galima rasti čia: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/ar2011_en.pdf

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

- EIVT interneto svetainėje esančiuose EIVT delegacijų trečiojoje šalyje, karinių ir civilinių misijų bei operacijų ir rinkimų stebėjimo misijų tinklalapiuose pateikiama informacija anglų kalba ir atitinkamų šalių vietos kalba (-omis). Vietos spaudos pranešimai paprastai pateikiami viena oficialia ES kalba ir vietos kalba.

- EIVT taip pat administruoja interneto svetainę rusų kalba.

- Kalba, kuria vartotojai peržiūri svetainę, nurodoma kiekvieno tinklalapio viršuje.

Spustelėję piktogramą vartotojai gali pereiti į kitą kalbą. Nurodoma kalba, kuria galima naudotis tinklalapyje.

- Naujas turinys nuolat pridedamas ir atnaujinamas šioje svetainėje. Tai reiškia, kad jei vertimas nėra prieinamas, jis gali tiesiog praeiti vertimo procesą. Mes skelbiame vertimus, kai jie tampa prieinami.

- EIVT interneto svetainėje bus laipsniškai laikomasi šio požiūrio:

- o plačiajai visuomenei ilgą laiką teikiama informacija bus palaipsniui teikiama visomis oficialiosiomis ES kalbomis, be kitų atitinkamų kalbų, priklausomai nuo skaitytojų.

- o informaciniuose tekstuose bus svarstoma galimybė naudoti mašininį vertimą į oficialiąsias ES kalbas, jei vartotojas bus tinkamai informuotas apie procesą.

- o Trumpalaikė arba labai specializuota informacija paprastai bus pateikiama keliomis kalbomis arba net viena – priklausomai nuo auditorijos.

EIVT socialinė žiniasklaida

- EIVT būstinės socialinės žiniasklaidos paskyros pirmiausia veikia anglų kalba. Kiek įmanoma įvairiname savo turinio kalbą ir atsižvelgdami į auditoriją, kad ją platintų ES atstovybės, delegacijos ar kiti partneriai.

- EIVT delegacijos vykdo informavimo veiklą socialinėje žiniasklaidoje atitinkamomis vietos kalbomis.

Viešos konsultacijos, prašymai suteikti informaciją ir galimybė susipažinti su dokumentais

- Prašymai suteikti informaciją, kuriuos administruoja „Europe Direct“ ryšių centras, gali būti teikiami bet kuria oficialiąja ES kalba. EIVT atsakymas pateikiamas ta pačia kalba.

- Prašymai leisti susipažinti su dokumentais taip pat gali būti teikiami bet kuria oficialiąja ES kalba. Siekiant veiksmingumo ir siekiant užtikrinti greitą reagavimą, EIVT politika yra klausti prašymą pateikuso asmens, ar atsakymas anglų ar prancūzų kalbomis yra priimtinas. Jei atsakymas neigiamas, atsakymas pateikiamas prašymo teikėjo kalba.

Viešos konsultacijos, kurių forma pateikiama internetiniuose klausimynuose, kuriuose gali dalyvauti ES piliečiai, kad jie galėtų dalyvauti ES politikos formavimo procese, visada skelbiamos bent anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis ir dažnai dauguma ES kalbų. Atsakymus galima pateikti bet kuria oficialiąja ES kalba. EIVT konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis, skirtos išorės auditorijai, rengiamos atitinkamomis kalbomis.

A1.3.2 Europos regionų komitetas (RK)

Kalbų politika

Mūsų tikslas yra suteikti jums informaciją savo kalba arba ta, kurią galite suprasti, priklausomai nuo to, kokios informacijos ieškote.

Oficialiosios ES kalbos

Anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių.

Kalbos, kuriomis Regionų komiteto interneto svetainėje skelbiama įvairi informacija

- Interneto svetainės naršymo struktūra. Paskelbta oficialiosiomis ES kalbomis.
- Bendroji informacija. Paskelbta oficialiosiomis ES kalbomis, kai ji yra išversta.
- Oficialūs dokumentai, politinės svarbos dokumentai, informacija apie plenarinę sesiją ir dokumentai. Paskelbta visomis oficialiosiomis ES kalbomis
- Skubi informacija (naujienos, renginiai ir t. t.) – ne visomis kalbomis. Kalbos (-ų) pasirinkimas priklauso nuo informacijos tikslinės auditorijos.
- Specializuota informacija (techninė informacija, vykdoma veikla, konkursai) – daugiausia skelbiama anglų kalba.
- Nacionalinė ir regioninė tikslinė informacija („Europa mano regione“) – paskelbta šalies kalba. Kontaktinės formos ir atsakymai į jūsų pranešimus. Žinutės gali būti teikiamos bet kuria oficialiąja ES kalba, o atsakymai, jei įmanoma, pateikiami ta pačia kalba. Siekiant užtikrinti greitą atsakymą, prašoma alternatyvios pageidaujamos kalbos (anglų, prancūzų arba vokiečių).

Nustebote, ar jūsų kalba nėra informacijos?

- Interneto svetainės lankytojai kartais stebisi, kad puslapis jų kalba nepasiekiamas.

Apskritai Regionų komiteto interneto svetainėje vartojamos kalbos priklauso nuo šių apribojimų:

- (teisinė) svarba – visuomenė turi turėti galimybę susipažinti su visais oficialiais dokumentais, kad jie būtų parengti visomis oficialiosiomis kalbomis. Kiti dokumentai verčiami tik į reikiamas kalbas (pavyzdžiui, bendravimas su nacionalinėmis valdžios institucijomis, organizacijomis ar asmenimis);
- skubumas – tam tikros rūšies informacija turi būti skelbiama greitai. Kadangi vertimui reikia laiko, verčiau verčiau greitai skelbti kalbas, kurias supranta daugiausia europiečių, o ne laukti vertimo į visas kalbas;
- išlaidų efektyvumas – taupant mokesčių mokėtojų pinigus, ypač specializuotuose puslapiuose, kuriuose lankosi tik palyginti nedaug žmonių, siekiama užtikrinti, kad dauguma žmonių suprastų informacijos esmę;
- techniniai apribojimai – interneto svetainės tvarkymas daugiau nei 20 kalbų yra labai sudėtingas, todėl reikia daug žmogiškųjų ir finansinių išteklių;
- vertimas – turime tik ribotą vertėjų skaičių ir ribotą vertimo biudžetą (visi mokesčių mokėtojų pinigai).

Tačiau pasirinktuose puslapiuose siūlome Jums galimybę prašyti automatinio vertimo, kurį teikia Europos Komisijos e. vertimo tarnyba:

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

- Mašininis vertimas gali suteikti jums pagrindinę idėją apie turinį jums suprantama kalba. Vis dėlto reikėtų atsižvelgti į tai, kad jis nesusijęs su žmogaus įsikišimu ir kad mašininio vertimo kokybė ir tikslumas gali labai skirtis priklausomai nuo teksto ir skirtingų kalbų porų.

Laukiame Jūsų atsiliepimų apie mašininį vertimą!

A1.3.3 Europos investicijų bankas

Interneto svetainės kalbų politika

Kokiomis kalbomis galima rasti EIB interneto svetainę?

EIB siekia suteikti jums informaciją, kurios ieškote, savo kalba arba ta kalba, kurią galite suprasti, priklausomai nuo informacijos pobūdžio. Oficialūs dokumentai pateikiami bent tomis kalbomis, kurios paskelbimo dieną buvo oficialios. Kiti teisiškai neįpareigojantys dokumentai dažnai skelbiami anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Bendra informacija apie pradžios puslapį, skyriai, su kuriais galima tiesiogiai susipažinti pradžios puslapyje, ir indeksai, jei įmanoma, pateikiami anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Specializuota informacija paprastai pateikiama bent dviem kalbomis, kuriomis dažniausiai naudojasi auditorija, kuriai skirta informacija.

Kaip kalbos veikia EIB interneto svetainėje?

Naršymas ir svetainės turinys paprastai pateikiami trimis kalbomis: Anglų, prancūzų ir vokiečių. Prieigai prie šių versijų nereikia jokių slapukų ar naršyklės aptikimo. Kalba nurodyta puslapio URL, t. y. anglų (www.eib.org/en), prancūzų (www.eib.org/fr) ir vokiečių (www.eib.org/de).

Jei yra kitų kalbų, kiekviename puslapyje po pavadinimu yra galimybė pakeisti puslapio turinio kalbą. Slapukai naudojami nustatyti šios kalbos parinktį naršymo seanso metu ir pašalinti sesijos pabaigoje. Pasirinkus vieną iš šių kalbų pasikeis puslapio kalba, o puslapio naršymas lieka URL nurodyta kalba.

A1.3.4 Europos ombudsmenas

Europos ombudsmenas tvirtai laikosi daugiakalbystės principo, nes kultūrų ir kalbų įvairovė yra vienas didžiausių Europos Sąjungos vertybių. Ombudsmenas yra tiltas tarp Europos visuomenės ir ES užtikrinant, kad ES institucijos laikytųsi aukščiausių etikos, administracinių ir skaidrumo standartų. Siekiant, kad ES taptų prieinamesnė ir atskaitingesnė, labai svarbu kreiptis į piliečius jų gimtąja kalba, o tai savo ruožtu yra būtina ES demokratinės sistemos sėkmei užtikrinti.

Europos ombudsmenas stengiasi rasti pragmatišką daugiakalbystės principo ir jos pareigos kuo veiksmingiau naudoti ribotus išteklius pusiausvyrą. Pagrįstais atvejais ombudsmenas gali nuspręsti paskelbti tam tikrus dokumentus keliomis kalbomis.

Toliau apžvelgiami Ombudsmeno kalbos pasirinkimai, susiję su svarbiausiais pranešimais ir leidiniais.

Bendravimas su skundo pateikėjais ir visuomene

Kiekvienas ES pilietis arba gyventojas turi teisę korespondencijoje su ES institucijomis, kurios turi atsakyti ta pačia kalba, vartoti bet kurią iš 24 oficialiųjų kalbų. Šis principas taikomas ir ryšiams su Europos ombudsmenu. Visi skundai, prašymai pateikti informaciją ir kiti prašymai gali būti siunčiami ir į juos bus atsakyta bet kuria oficialiaja ES kalba.

Ombudsmeno interneto svetainė prieinama visomis 24 ES kalbomis, įskaitant elektroninę skundo formą ir interaktyvų vadovą, kuris padeda naudotojams rasti tinkamą problemų sprendimo mechanizmą ES lygmeniu arba valstybėse narėse. Jei skundo pateikėjas nepatenkintas ombudsmeno paslaugomis, jis gali gauti patarimų, kur kreiptis pasirinkta ES kalba.

Svarbiausi Ombudsmeno leidiniai, pvz., metinė ataskaita, tarnybos brošiūra „Kas gali jums padėti?“ ir Ombudsmeno gairės įmonėms pateikiami visomis 24 ES kalbomis. Tas pats pasakytina apie

informaciją apie dabartinį Europos ombudsmeną Emily O'Reilly ir jos pirmtakus. Europos gero administracinio elgesio kodeksas parengtas visomis 24 ES kalbomis ir ES šalių kandidačių kalbomis.

Su byla susijęs darbas

Ombudsmenas gauna ir nagrinėja skundus visomis oficialiosiomis ES kalbomis. Dauguma jos tyrimų, išskyrus tuos, kurie nagrinėjami neoficialioje procedūroje (pavyzdžiui, telefonu), skelbiami jos interneto svetainėje. Įvairių su byla susijusių dokumentų kalbų politika yra tokia:

- Rekomendacijos ir sprendimai skelbiami skundo pateikėjo kalba ir anglų kalba.
- Platesnio viešojo intereso bylų santraukos skelbiamos visomis 24 kalbomis.
- Specialiosios ataskaitos skelbiamos visomis 24 ES kalbomis.
- Tyrimai savo iniciatyva skelbiami anglų kalba kartu su santraukomis visomis ES kalbomis.
- Trumpą informaciją apie pradėtas bylas galima rasti anglų kalba.
- Viešos konsultacijos skelbiamos visomis 24 ES kalbomis. Tačiau pagrįstais atvejais ombudsmenas gali nuspręsti pakviesti tikslinės auditorijos grįžtamąją informaciją keliomis ES kalbomis.
- Tolesni tyrimai atliekami visomis 24 ES kalbomis.

Strateginiai ir organizaciniai dokumentai

Dauguma Ombudsmeno strateginių ir organizacinių dokumentų, pavyzdžiui, jos statusas, strategija, viešasis registras ir Elgesio kodeksas, pateikiami visomis ES kalbomis. Tas pats pasakytina ir apie jos viešus konkursus. Jos metinis valdymo planas arba kiti konkretesni strateginiai dokumentai pateikiami keliomis ES kalbomis.

Žiniasklaidos ir socialinės žiniasklaidos veikla

Ombudsmenas reguliariai informuoja žurnalistus apie savo tyrimus ir kitas naujienas. Kadangi dauguma atitinkamų žurnalistų yra Briuselyje įsikūrę ES korespondentai, kuriems reikia laiku pateikti informaciją ir kurie paprastai moka anglų, vokiečių ar prancūzų kalbą, ji savo pranešimus spaudai skelbia tik tomis kalbomis. Esant itin dideliame laiko spaudimui, ji gali nuspręsti spaudos tekstus skelbti tik anglų kalba.

Ombudsmenas vis dažniau naudojami socialinės žiniasklaidos platformomis, kad pasiektų visuomenę. Šiose platformose skelbiamas turinys daugiausia yra anglų kalba dėl jų tarptautinio informavimo. Ji taip pat skelbia pranešimus spaudai, informaciją apie susitikimus ir renginius bei kitas naujienas anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis. Ombudsmeno leidiniai ir vaizdo įrašai platinami įvairiais socialinės žiniasklaidos kanalais 24 oficialiosiomis ES kalbomis.

Bendravimas su Europos ombudsmenų tinklu

Europos ombudsmenas koordinuoja Europos ombudsmenų tinklą, kurį sudaro daugiau kaip 95 biurai 36 Europos šalyse. Tinklo nariai reguliariai keičiasi patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais per seminarus ir susitikimus, informacinį biuletinį, elektroninį diskusijų forumą ir kasdieninę elektroninę naujienų tarnybą. Informacija apie tinklą ir bendras pareiškimas pateikiami visomis 24 ES kalbomis. Tinkle vartojamos ispanų, vokiečių, anglų, prancūzų ir italų kalbos.

Vidaus komunikacija ir įdarbinimas

Ombudsmeno komanda yra daugiakultūrė ir apima įvairias oficialiąsias ES kalbas. Kai įmanoma, bylas, prašymus pateikti informaciją arba skambučius telefonu nagrinėja darbuotojas, kurio gimtoji kalba yra pareiškėjo kalba arba lygiavertė kalba. Jei kalba negali būti taikoma vidaus lygmeniu, ombudsmenas naudojami išorės vertimo paslaugomis.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Vidaus darbo kalbos daugiausia yra anglų ir prancūzų. Informacija apie laisvas Ombudsmeno tarnybos darbo vietas pateikiama visomis ES kalbomis. Tačiau konkretūs kvietimai teikti paraiškas dažniausiai skelbiami anglų kalba, nes aukštas anglų kalbos lygis yra būtina daugumos ombudsmeno pareigų sąlyga.

A1.4 ES agentūrų kalbų vartojimo tvarka ir interneto svetainių kalbų politika

Šioje lentelėje pateikiamas agentūrų sąrašas atitinka oficialią protokolo tvarką. Tai susiję tiek su teisės aktais (t. y. finansavimo reglamentu ir (arba) vidaus taisyklėmis), tiek su kalbų politika, kaip nurodyta interneto svetainėje. Kalbų vartojimo tvarka ir interneto svetainės kalbos politika (jei tokia yra) pateikiama dešinėje skiltyje, nes pastaroji kartais paaiškina pirmąją. Taisyklės, sprendimai ir svetainės kalbos politika yra padalinti su punktyrinės linijos atskyrimu, kad būtų lengviau skaityti.

Agentūros	Kalbos režimo šaltiniai ir interneto svetainės kalbos politika (jei ji egzistuoja)	Atitinkamų nuostatų turinys
BEREC paramos agentūra	2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1971, kuriuo įsteigiama Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (EERRI) ir BEREC paramos agentūra (EERRI biuras).	46 straipsnis, 1 dalis. „EERRI biurui taikomas Reglamentas Nr. 1. “
	BEREC biuro Valdymo komiteto sprendimas Nr. MC/2016/02 dėl EERRI biuro darbo kalbų vartojimo tvarkos	1 straipsnis „EERRI biuro darbo kalba yra anglų . Tai netrukdo BEREC biurui vartoti kitas oficialiąsias Europos Sąjungos kalbas, kurios gali būti laikomos tinkamomis.“
Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų autoritetas	2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014 dėl Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų statuto ir finansavimo	6 straipsnio 8 dalis. „Institucijai taikomas Reglamentas Nr. 1. Institucijos ir registro veikimui reikalingas vertimo paslaugas teikia Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras.“
Bendrijos augalų veislių tarnyba	1994 m. liepos mėn. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2100/94 dėl augalų veislių teisinės apsaugos Bendrijoje	34 straipsnis, 1 dalis. „Tarnybai taikomas Reglamento Nr. 1 nuostatos [...]“ 34 straipsnis, 2 dalis. „ Paraiškos Tarnybai , dokumentai, reikalingi tokioms paraiškoms tvarkyti, ir visi kiti pateikti dokumentai pateikiami viena iš oficialiųjų Europos Bendrijų kalbų. “ 34 straipsnis, 3 dalis. „Procedūrų Tarnyboje šalis [...] turi teisę raštu ir žodžiu bet kuria oficialiaja Europos Bendrijų kalba atlikti vertimą raštu ir žodžiu, o klausimų atveju – sinchroninį vertimą bent į bet kurią kitą oficialiąją Europos Bendrijų kalbą, kurią pasirinko bet kuri kita procedūrų šalis. Naudojimas šiomis teisėmis nereiškia, kad bylos šalis turi mokėti konkrečius mokesčius.“
Europos darbuotojų saugos ir sveikatos	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2062/94, įsteigiantis Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūrą	23 straipsnis, 1 dalis. „Agentūrai taikomas Reglamento Nr. 1 nuostatos.“ 23 straipsnio 2 dalis „ Valdančioji taryba gali nuspręsti

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

agentūra		dėl kalbų, kurias Agentūra turi vartoti savo vidaus veikloje“.
	<p>Interneto svetainė apie kalbas: Daugiakalbystė EU-OSHA Darbuotojų sauga ir sveikata EU-OSHA (europa.eu) https://osha.europa.eu/en/tools-and-resources/multilingualism</p>	<p>Daugiakalbystė yra gyvybiškai svarbus įtraukios komunikacijos Europos Sąjungoje ir bet kurios visos Europos organizacijos elementas. EU-OSHA rengiamos informacijos, analizės ir priemonių pateikimas įvairiomis kalbomis reiškia, kad Agentūra gali pasiekti daugiau žmonių.</p> <p>Kalbos barjerų kirtimas</p> <p>EU-OSHA stengiasi skleisti savo žinias kuo plačiau, įtraukdama daugiakalbystę į savo kasdienę veiklą. Ji taip pat dalyvauja novatoriškuose šios srities projektuose bendradarbiaudama su kitomis ES organizacijomis.</p> <p>EU-OSHA atveju daugiakalbystė yra pagrindinis pagarbos principas ir pragmatiškas pasirinkimas, padedantis Agentūrai vykdyti savo misiją.</p> <p>EU-OSHA siekia kūrybiškai mąstyti ir dirbti ekonomiškai efektyviai, kad užtikrintų, jog jos veikla būtų prieinama ES piliečiams, neatsižvelgiant į kalbas, kuriomis jie kalba. Norėdami pateikti keletą pavyzdžių:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Napo animaciniai filmai yra be kalbos ir gali būti suprantami ir jais gali mėgautis visi; • OiRA priemonės yra prieinamos daugeliu kalbų, o naudotojai gali ieškoti įrankių pagal kalbą; • kaip Saugių darbo vietų kino apdovanojimui skirto prizo dalis, laimėjęs filmas siūlomas nacionaliniams ryšių centrams, kad jie galėtų subtitruoti jų kalbas. <p>Dalis EU-OSHA gaminamų medžiagų pateikiama 25 Europos kalbomis. Kiti, pavyzdžiui, kai kurie leidiniai, verčiami nacionalinių ryšių punktų prašymu. Ryšių centrai atlieka aktyvų vaidmenį vertinant vertimo raštu poreikį ir stebint jų kokybę.</p> <p>EU-OSHA korporatyvinė interneto svetainė</p> <p>Dauguma EU-OSHA įmonės interneto svetainių turinio yra daugiakalbė; pagrindiniai skyriai ir visi svarbiausi renginiai bei pranešimai spaudai, paskelbti įmonės interneto svetainėje, pateikiami 25 kalbomis.</p> <p>2017 m. EU-OSHA kartu su Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba ir Europos Sąjungos įstaigų vertimo centru laimėjo Europos ombudsmeno apdovanojimą už gerą administravimą kompetencijos kategorijoje teikiant į piliečius ir (arba) klientus orientuotas paslaugas už novatorišką darbą, susijusį su projektu, kuriuo siekiama palengvinti daugiakalbių interneto svetainių vertimo valdymą.</p> <p>Saugių darbo vietų kampanijos</p> <p>Saugių darbo vietų kampanijomis siekiama didinti informuotumą visoje Europoje, įtraukiant kuo daugiau</p>

		<p>žmonių ir mažųjų įmonių. EU-OSHA nuomone, svarbu, kad kampanijos būtų įtraukios, todėl Agentūra turi visą pagrindinę kampanijos medžiagą, išverstą į 25 kalbas, įskaitant specialią kampanijos svetainę, kuri yra pagrindinė su kampanijomis susijusios informacijos ir priemonių saugykla.</p> <p>Padėti užtikrinti aukštos kokybės vertimus</p> <p>EU-OSHA kartu su Europos Sąjungos įstaigų vertimo centru (CdT) ir Europos Sąjungos leidinių biuru įgyvendino projektą, kuriuo siekiama atnaujinti ir išplėsti daugiakalbius darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) terminus. Buvo siekiama padėti vertėjams gauti nuosekliai, tikslias ir naujausias su DSS susijusių tekstų versijas.</p> <p>Daugiakalbis tezasas dabar integruotas į EU-OSHA svetainės turinio valdymo sistemą. Jame yra 2000 naujų terminų su tiesioginiu vertimu, apibrėžimais, nuorodomis į šaltinius ir kontekstus IATE (Europos Sąjungos tarpinstitucinė terminologijos duomenų bazė, kurią tvarko CdT) ir EuroVoc (Publikacijų biuro daugiakalbis tezasas). Agentūros nacionaliniai ryšių centrai peržiūrėjo visus vertimus, kad užtikrintų jų tikslumą.</p> <p>Terminai vartojami leidiniams ir kito tipo turiniui žymėti, kad ieškotojai galėtų lengviau ir efektyviau rasti DSS duomenis.</p> <p>Vykdydama saugių darbo vietų kampaniją EU-OSHA taip pat parengė žodynus tam tikrose DSS žinių srityse. Juos galima rasti kampanijos interneto svetainėje ir atitinkamuose įmonės interneto svetainės skyriuose.</p>
<p>Europos bankininkystės institucija</p>	<p>2010 m. lapkričio 24 d. Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija)</p>	<p>73 straipsnis, 1 dalis. „Institucijai taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1.</p> <p>73 straipsnio 2 dalis. „Valdančioji taryba priima sprendimą dėl Institucijos kalbų vartojimo vidaus tvarkos.“</p>
	<p>2011 m. sausio 12 d. Valdančiosios tarybos sprendimas dėl Europos bankininkystės institucijos vidaus kalbų vartojimo</p>	<p>1 straipsnis</p> <p>„Vidaus darbo kalba EBI vidaus darbo kalba yra anglų kalba“</p>
<p>Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra</p>	<p>2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų</p>	<p>113 straipsnis, 1 dalis. „Agentūrai taikomas Reglamentas Nr. 1.</p> <p>113 straipsnio 2 dalis. „Nedarant poveikio sprendimams, priimtiems remiantis SESV 342 straipsniu, metinė veiklos ataskaita ir darbo programa rengiamos visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis.</p>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 851/2004, įsteigiantis Europos ligų prevencijos ir kontrolės centrą	14 straipsnis: „ Valdančioji taryba savo nariams vieningai nustato taisykles, reglamentuojančias Centro kalbas, įskaitant galimybę atskirti Centro vidaus darbą ir išorės komunikaciją , atsižvelgdama į poreikį abiem atvejais užtikrinti visų suinteresuotųjų šalių prieigą prie Centro darbo ir dalyvavimą jame.“
	Kalbų vartojimas interneto svetainėje, pareiškimas: Kalbu politika (europa.eu)	„ Pagrindiniai plačiajai visuomenei skirti leidiniai pateikiami visomis oficialiosiomis ES kalbomis, taip pat islandų ir norvegų kalbomis , neviršijant turimo biudžeto. Dėl didelių vertimo išlaidų ekspertų bendruomenei skirtas turinys pateikiamas tik anglų kalba . Tačiau kai kurie dokumentai, skirti mažiau techninei auditorijai, pvz., politikos formuotojams, taip pat verčiami pasikonsultavus su valstybėmis narėmis per jų nacionalinius ryšių centrus (NŽP), skirtus komunikacijai, atsižvelgiant į visuomenės sveikatos svarbą kiekviena kalba, į kurią kreipiamasi, ir įvertinant jos poveikį išlaidoms. Laisvos darbo vietos verčiamos į visas oficialiąsias ES kalbas. Europos informavimo apie antibiotikus dienos (EAAD) kampanijos svetainė ir Europos vakcinų informacijos portalas (EVIP) išversti į visas oficialiąsias ES kalbas; EAAD taip pat prieinama islandų ir norvegų kalbomis“.
Europos profesinio mokymo plėtros centras	2019 m. sausio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/128, kuriuo įsteigiamas Europos profesinio mokymo plėtros centras (Cedefop)	22 straipsnis, 1 dalis. „CEDEFOP taikomos Tarybos reglamento Nr. 1 nuostatos.“
Europos cheminių medžiagų agentūra	2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą	104 straipsnio 1 dalis. „Agentūrai taikomas Reglamentas Nr. 1 .“
Europos kibernetinio saugumo pramonės, technologijų ir mokslinių tyrimų kompetencijos centras	2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/887, kuriuo įsteigiamas Europos kibernetinio saugumo pramonės, technologijų ir mokslinių tyrimų kompetencijos centras ir Nacionalinių koordinavimo centrų tinklas	Nėra nuostatų dėl kalbų vartojimo tvarkos
Europos aplinkos	2009 m. balandžio 23 d.	Nėra nuostatų dėl kalbų vartojimo tvarkos

<p>agentūra</p>	<p>Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 401/2009 dėl Europos aplinkos agentūros ir Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo</p>	
	<p>Nuoroda į kalbų vartojimą svetainėje EAA vertimo politika – Europos aplinkos agentūra (europa.eu)</p>	<p>EAA vertimo raštu politika</p> <p>„EAA vaidmuo – laiku teikti tikslingą, aktualią ir patikimą informaciją politikos formuotojams ir visuomenei“. Vadovaudamasi Europos Komisijos gairėmis (Bendras požiūris į ES agentūras) ir Europos ombudsmeno rekomendacijomis ES administracijai, EAA yra įsipareigojusi turėti kuo daugiau informacijos Europos kalbomis. Pagrindinis vertimo tikslas – užtikrinti, kad EAA informacija būtų prieinama ir ja galėtų naudotis didesnė suinteresuotųjų subjektų grupių ir visuomenės dalis.</p> <p><u>Tikslai</u></p> <p>EAA vertimo politikos tikslai yra šie:</p> <p>užtikrinti, kad EAA informacija būtų prieinama ir ja galėtų naudotis didesni tikslinės auditorijos segmentai;</p> <p>remti daugiakalbį turinį ir informaciją, kaip rekomenduojama visoms ES institucijoms;</p> <p>optimizuoti turimų vertimo išteklių naudojimą atsižvelgiant į naudotojų poreikius ir faktinį naudojimą;</p> <p>užtikrinti aukštą kokybę.</p> <p><u>Ką mes verčiame</u></p> <p>EAA rezultatai rengiami anglų kalba. Vertimo raštu prašymai priimami atsižvelgiant į turimas lėšas ir informacijos poveikį ir aktualumą tikslinei auditorijai. Atsižvelgiant į tai, kad EAA turi ribotus išteklius vertimams, pirmenybė dažnai teikiama tekstams, kurie skirti platesnei auditorijai (pvz., bendriniam, netechniniam turiniui), arba tekstams, kuriems taikomi teisiniai įpareigojimai.</p> <p>Sprendžiant dėl vertimo turinio ir kalbų, į kurias verčiama, atsižvelgiama į keletą kriterijų:</p> <ul style="list-style-type: none"> – teisiniai reikalavimai – lėšų prieinamumas – ar ji teikia pagrindinę informaciją apie EEE <p>galimas informavimo poveikis tikslinės auditorijos, nustatomas pagal: o pradinio teksto ir turinio prieinamumas (techninis ir netechninis) o pranešimai originaliame tekste ir jų aktualumas valstybėse narėse, o konkretūs valstybių narių prašymai (kartu su politikos formuotojais arba visuomene) o galimybė naudoti ir pakartotinai naudoti tą patį turinį įvairiais formatais (spausdinti internete; infografikos pristatymas).</p>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

		<p>Ši pirmenybė grindžiama prielaida, kad techniniai aplinkos ekspertai yra labiau linkę išmolti anglų kalbą ir gali naudotis techninėmis EEE žiniomis.</p> <p>Turinys gali būti išverstas į visas arba tam tikras EEE kalbas, pvz., naujiena, kurioje minimos kelios šalys, gali būti išversta į tų šalių kalbas. EEE turinys verčiamas ne tik į oficialiąsias ES kalbas, bet ir į norvegų, turkų ir islandų kalbas, atsižvelgiant į atitinkamos šalies narystę EEE tinkle.</p> <p>Dažniausiai EAA verčiamas turinys yra naujienlaiškiai, pranešimai spaudai, infografikai ir tinklalapiai. Turėdama turimus išteklius EAA teikia turinį tik anglų kalba per savo socialinės žiniasklaidos kanalus.</p> <p><u>Tiesioginis bendravimas su visuomene</u></p> <p>Pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį užklausėjai atsakymą į EEE pateiktus klausimus gauna pradinio laiško ir (arba) elektroninio laiško kalba, jei šis laiškas buvo parašytas viena iš oficialiųjų Europos Sąjungos kalbų. Vidaus ištekliai naudojami šiai paslaugai teikti.</p>
<p>Europos žuvininkystės kontrolės agentūra</p>	<p>2005 m. balandžio 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 768/2005, įsteigiantis Europos žuvininkystės kontrolės agentūrą</p>	<p>Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo</p>
	<p>Skelbime apie įdarbinimą (pvz., Vyresnysis verslo architektas)</p>	<p>„Agentūra laikosi praktikos, kai anglų kalba vartojama kaip darbo kalba“</p>
<p>Europos maisto saugos tarnyba</p>	<p>2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus</p>	<p>Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo</p>
	<p>Svetainėje pateikiama informacija apie kalbų vartojimą (EMST eina ispanų kalba EFSA (europa.eu))</p>	<p>„EFSA interneto svetainė šiuo metu prieinama ispanų kalba – viena iš plačiausiai pasaulyje vartojamų kalbų. Ispanų kalbos papildymas reiškia, kad visa EMST pagrindinė informacija, naujienos ir pagrindinė medžiaga yra prieinamos penkiomis kalbomis – turinys jau prieinamas anglų, prancūzų, vokiečių ir italų kalbomis.</p> <p>Interneto svetainės versija ispanų kalba žymi laipsniško visiškos ES 24 daugiakalbystės įvedimo į EFSA komunikatus pradžią.</p> <p>Be 46 milijonų Ispanijos piliečių, šiame žodyje yra apie 400 milijonų ispanų kalbos. Po mandarinų kinų, hindustanų ir anglų, ispanų kalba yra plačiausiai vartojama kalba pasaulyje.</p> <p>Be EMST komunikatų aprėpties išplėtimo, ispanų</p>

		<p>kalbos įtraukimas taip pat yra atsakas į naują Europos skaidrumo reglamentą, kuriame pabrėžiama, kad EFSA ir kitos ES įstaigos turi būti kuo aiškesnės ir prieinamesnės bendraujant su plačiąja visuomene.</p> <p>EFSA kalbinės tarnybos bendradarbiavo su Europos Sąjungos įstaigų vertimo centru (CdT), kuris išvertė platų populiariausių EFSA tinklalapių pasirinkimą.</p> <p>Pagrindinė informacija apie EMST jau pateikta visomis oficialiosiomis ES kalbomis EFSA įmonių brošiūroje „Mokslas apsaugoti vartotojus nuo lauko iki stalo“. Dokumentą galima rasti EFSA interneto svetainėje ir „EU Bookshop“ svetainėje. Visi EMST pranešimai apie laisvas darbuotojų įdarbinimo vietas pateikiami visomis 24 oficialiosiomis ES kalbomis.</p> <p>Anglų kalba, kaip ES lingua franca, tebėra pagrindinė kalba, vartojama visiems EMST pranešimams išorės ir vidaus kalbomis. EMST yra perspektyvi organizacija, norinti laikytis naujausio požiūrio į komunikaciją, kuri yra vienas iš pagrindinių jos įgaliojimų ramsčių. Siekdama šio tikslo, EMST planuoja pasinaudoti naujomis technologijomis, pvz., dirbtiniu intelektu ir automatizuotu vertimu, savo dabartiniu ir būsimu požiūriu į daugiakalbystę.“</p>
<p>Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas</p>	<p>2019 m. sausio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/127, kuriuo įsteigiamas Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (Eurofound).</p> <p>Eurofound komunikacijos strategija (Eurofound komunikacijos strategija (europa.eu))</p> <p>Informacija pateikiama interneto svetainėje, interneto svetainės kalbų politikoje (daugiakalbystė Eurofound (europa.eu))</p>	<p>23 straipsnio 1 dalis. „Eurofound taikomos Tarybos reglamento Nr. 1 nuostatos“</p> <p>Pagrindiniai principai:</p> <p>8. Eurofound gerbia daugiakalbystės vaidmenį bendraujant visoje Europos Sąjungoje ir pripažįsta, kad svarbu, jog europiečiai galėtų gauti informaciją savo kalbomis. Eurofound toliau laikysis pragmatiško ir ekonomiškai efektyvaus požiūrio į šį procesą.</p> <p>[...]</p> <p>Nacionalinio lygmens komunikacija ir toliau apims EUROFOUND rezultatų ir interneto informacijos vertimą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos visiems naudotojams visose valstybėse narėse. Nacionalinio lygmens naudotojų informacijos vertinimas bus įtrauktas į bendrą procesą, kuris leis Eurofound geriau ir konkrečiau atsižvelgti į nacionalinio lygmens kalbos reikalavimus.</p> <p>[...]</p> <p>Eurofound taip pat teikia RSS naujienų sklaidos priemonę, taip pat leidiniams skirtus elektroninio pašto kadrus. Pagal kalbą diferencijuota sklaida internete siekiama užtikrinti optimalią prieigą „Eurofound“ tikslinėms grupėms valstybių narių lygmeniu, o vykdant šias pastangas bus tęsiama aktyvi postūmio politika,</p>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

		<p>pagal kurią e. paštu platinamos nuorodos į santraukų kalbines versijas.</p> <p>Eurofound kalbų politika įgyvendinama atsižvelgiant į dabartinę jo darbo programą ir vadovaujantis EUROFOUND institucine komunikacijos strategija. Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondo (Eurofound) daugiakalbis požiūris grindžiamas trimis strategijos principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> • „[...]“. • Eurofound gerbia daugiakalbystės vaidmenį bendraujant visoje ES ir pripažįsta, kad svarbu, jog europiečiai galėtų gauti informaciją savo kalbomis. <p>Eurofound interneto svetainė yra daugiakalbė, t. y.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daugiakalbė navigacija yra prieinama visoje interneto svetainėje. • Keli aukščiausio lygio nukreipimo puslapiai verčiami į visas kalbas. Terminas „visos kalbos“ reiškia visas 24 oficialiąsias ES kalbas, išskyrus airių ir maltiečių kalbas, kurių vertimas buvo ribotas dėl labai mažo jų naudojimo. Tas pats pasakytina ir apie pasirinktus pagrindinius puslapius, pavyzdžiui, apie EUROFOUND turinį ir su Eurofound apklausomis susijusius puslapius. Duomenų vizualizavimo priemonė, kurioje pateikiami apklausos duomenys, yra prieinama visomis kalbomis. • Išverstos publikacijos skelbiamos internete. <p>Leidinių vertimo programą sudaro:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Publikacijų santraukos verčiamos į visas kalbas. • „Gyvenimo ir darbo Europoje metraštis“ ir kai kurie kiti svarbūs leidiniai verčiami į prancūzų, vokiečių ir ne daugiau kaip tris papildomas kalbas. • Korporacinė ir reklaminė medžiaga verčiama pagal poreikį. • Ad hoc ir užsakomieji konkrečių leidinių vertimo prašymai peržiūrimi kiekvienu konkrečiu atveju. <p>Jei įmanoma, EUROFOUND organizuojamuose renginiuose bus verčiama į atitinkamą (-as) kalbą (-as). Eurofound toliau laikysis pragmatiško ir ekonomiškai efektyvaus požiūrio į kalbų politikos įgyvendinimą. Jos tikslas – sudaryti sąlygas plataus masto daugiakalbiam paslaugų teikimui, kad būtų optimizuota prieiga naudotojams visose valstybėse narėse ir, kai tinkama, taip pat būtų tenkinami paklausa grindžiami poreikiai. Kalbų politika ir jos įgyvendinimas nuolat peržiūrimi atsižvelgiant į EUROFOUND darbo programą, komunikacijos prioritetus ir turimus išteklius.“</p>
Europos lyčių	2006 m. gruodžio 20 d.	16 straipsnio 1 dalis. „Institutui taikomos Reglamento

lygybės institutas	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1922/2006, įsteigiantis Europos lyčių lygybės institutą	Nr. 1 nuostatos [...].“
	Pranešimas apie įdarbinimą(Deleguotasis nacionalinis ekspertas (SNE) – Komunikacijos Europos lyčių lygybės institutas (europa.eu))	„Anglų [...] yra dominuojanti darbo kalba institute“
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1094/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija)	73 straipsnis, 1 dalis. „[...] Institucijai taikomas Reglamentas Nr. 1. “ 73 straipsnis, 2 dalis. „ Valdančioji taryba priima sprendimą dėl Institucijos kalbų vartojimo vidaus tvarkos. “
	Valdančiosios tarybos sprendimas dėl vidaus kalbų vartojimo, EIOPA-MB- 11/003, 2011 m. birželio 10 d.	1 straipsnis: Vidinė darbo kalba: „ EDPPI vidaus darbo kalba yra anglų kalba “
Europos darbo institucija	2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1149, kuriuo įsteigiama Europos darbo institucija	35 straipsnis, 1 dalis. „Institucijai taikomos Tarybos reglamento Nr. 1 nuostatos“
Europos jūrų saugumo agentūra	2002 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1406/2002, įsteigiantis Europos jūrų saugumo agentūrą	9 straipsnis, 1 dalis. „Agentūrai taikomos Reglamento Nr. 1 nuostatos [...].“
	Svetainėje pateikta informacija (Skaidrumo portalas – Administracinė struktūra – EMSA – Europos jūrų saugumo agentūra (europa.eu))	EMSA jūsų kalba „Mums svarbu, kad ES piliečiai galėtų gauti pagrindinę informaciją apie EMSA savo kalba. Dėl šios priežasties dalį savo interneto svetainės išvertėme į 24 ES kalbas, o mūsų penkerių metų strategija (2020–2024 m.) taip pat pateikiama 24 ES kalbomis. Be to, į savo interneto svetainę reguliariai įtraukiame daugiakalbį turinį, įskaitant mūsų pagrindinio ataskaitų teikimo darbo vertimus.“
Europos vaistų agentūra	2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 726/2004, nustatantis Bendrijos leidimų dėl žmoniems skirtų ir veterinarinių vaistų išdavimo ir priežiūros tvarką ir	Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

	įsteigiantis Europos vaistų agentūrą Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo	
	Interneto svetainėje pateikta informacija (Kaip veikia komitetai Europos vaistų agentūra (europa.eu))	„Visų EMA komitetų darbo kalba yra anglų . Tai apima plenarinių posėdžių diskusijas, darbo dokumentus ir korespondenciją. EMA neteikia vertimo žodžiu ir raštu paslaugų“.
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1920/2006 dėl Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centro	Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo
	ENNSC komunikacijos strategija (https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/733/Communication_strategy_2012_451772.pdf)	<p>„Sutelkti dėmesį į: daugiakalbio turinio supaprastinimas:</p> <p>ES piliečiai turi teisę susipažinti su informacija savo nacionaline kalba. Pagarba kalbų įvairovei yra gyvybiškai svarbi ES agentūrai, tačiau tai taip pat yra nuolatinis iššūkis.</p> <p>ENNSC rengia tam tikrus rezultatus visomis ES kalbomis, taip pat norvegų, kroatų ir turkų kalbomis. Tarptautinio bendradarbiavimo srityje EMCDDA turi įtraukti naujas kalbų grupes, pvz., Pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) ir Europos kaimynystės politikos (EKP) paramos gavėjų kalbas). Agentūros lingvistinė politika grindžiama išsamiu poreikių vertinimu, pirmenybę teikiant kokybei, o ne kiekybei. Daugeliu atvejų tikslinė auditorija diktuoja protingiausią kalbos politiką tam tikram produktui (pvz., „plačiosios visuomenės“ produkciją nacionalinėmis kalbomis; techniniai rezultatai anglų kalba). Tai, kartu su įvairių kalbų versijų atsisiuntimo ir platinimo duomenimis, sudaro sprendimų dėl daugiakalbio turinio kūrimo pagrindą. Siekiant pagerinti metinės ataskaitos aktualumą ir savalaikiškumą, ji bus iš naujo parengta kaip glausta santrauka (išversta į visas kalbas) kartu su temine apžvalga (išversta anglų kalba su akcentais, įtrauktais į išverstus pranešimus spaudai).</p> <p>Šios politikos įgyvendinimo priemonės apima: daugiakalbės ilgesnių dokumentų santraukos anglų kalba; internetinės vertimo priemonės; daugiau priemonių vertimo kokybei gerinti (pvz., daugiakalbis glosarijus, išorės įvairių kalbų paslaugų teikėjai); trumpi internetiniai informacijos lapai įvairiomis kalbomis ir poreikiais pagrįsta komunikacija pasirinktomis kalbomis. Agentūra džiaugiasi galėdama atkreipti dėmesį į tai, kad vis daugiau „spontaniškų“ jos produktų vertimų (pvz., nacionalinių pagrindinių vadovų ir gairių vertimai) ir šiems produktams paremti reikės naujų procedūrų ir gairių.“</p>

Europos prokuratūra	2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje	<p>7 straipsnis Ataskaitų teikimas</p> <p>1 dalis. „Kiekvienais metais Europos prokuratūra parengia ir viešai skelbia metinę savo bendrosios veiklos ataskaitą oficialiomis Sąjungos institucijų kalbomis.“</p> <p>107 straipsnis. Kalbinė tvarka</p> <p>1 dalis. Reglamentas Nr. 1/58 „taikomas šio reglamento 21 straipsnyje [vidaus taisyklės] ir 114 straipsnyje [įgyvendinimo taisyklės ir programos dokumentai] nurodytiems aktams“.</p> <p>2 dalis. „ Kolegija dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma priima sprendimą dėl Europos prokuratūros kalbų vartojimo vidaus tvarkos.“</p> <p>3 dalis. „Europos prokuratūros administracinei veiklai centriniu lygmeniu reikalingas vertimo paslaugas teikia Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras, išskyrus atvejus, kai dėl klausimo skubumo reikia kito sprendimo. Europos deleguotieji prokurorai pagal taikytiną nacionalinę teisę priima sprendimą dėl vertimo tyrimų tikslais sąlygų.“</p>
	2020 m. rugsėjo 30 d. Europos prokuratūros kolegijos sprendimas dėl kalbų vartojimo vidaus tvarkos	<p>1 straipsnis:</p> <p>1 dalis. „Europos prokuratūros operatyvinės ir administracinės veiklos darbo kalba yra anglų.“</p> <p>2 dalis. „Santykiuose su Europos Sąjungos Teisingumo Teismu vartojama prancūzų ir anglų.“</p>
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija	2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija)	<p>73 straipsnis, 1 dalis. „Institucijai taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1.“</p> <p>73 straipsnis, 2 dalis. „Valdančioji taryba priima sprendimą dėl Institucijos kalbų vartojimo vidaus tvarkos.“</p>
	2011 m. sausio 11 d. Valdančiosios tarybos sprendimas ESMA/2011/MB/3	<p>1 straipsnis. Vidaus darbo kalba</p> <p>„EVPRI vidaus darbo kalba yra anglų.“</p>
Europos mokymo fondas	2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1339/2008 dėl Europos mokymo fondo įsteigimo	<p>8 straipsnio 2 dalis. „ Valdyba savo balsavimo teise turinčių narių vieningu sprendimu nustato Fondo kalbas reglamentuojančias taisykles, atsižvelgdama į poreikį užtikrinti, kad visos suinteresuotosios šalys galėtų susipažinti su Fondo darbu ir jame dalyvauti.“</p>
	EFT valdybos sprendimas, GB/09/DEC/017	<p>Darbo kalbos</p> <p>10 straipsnis „Valdybos darbo kalbos yra anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir ispanų.“</p>
Europos Sąjungos prieglobsčio	2021 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2303	<p>62 straipsnio 1 dalis „Agentūrai taikomas Reglamentas Nr. 1“</p> <p>62 straipsnis, 2 dalis. „Nedarant poveikio sprendimams,</p>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

agentūra	dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros	<p>priimtiems remiantis SESV 342 straipsniu, konsoliduotoji metinė Agentūros veiklos ataskaita ir programavimo dokumentai, kaip nurodyta 42 straipsnyje, rengiami visomis oficialiosiomis Sąjungos institucijų kalbomis.</p> <p>62 straipsnis, 3 dalis. „Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras teikia Agentūros veikimui reikalingas vertimo paslaugas.“</p>
Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra	<p>2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1727 dėl Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūros (Eurojusto)</p> <p>2020 m. lapkričio 27 d. Kolegijos sprendimas 2020–08 dėl Eurojusto vidaus kalbų vartojimo tvarkos</p> <p>Informacija apie interneto svetainėje pateikiamų kalbų vartojimą Kalbos vartojimas išorės komunikacijoje (europa.eu)</p> <p>tipas: juodas</p>	<p>33 straipsnis, 1 dalis. „Agentūrai taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1.“</p> <p>33 straipsnis, 2 dalis. „Nedarant poveikio sprendimams, priimtiems pagal SESV 342 straipsnį, bendrasis programavimo dokumentas [...] ir metinė veiklos ataskaita [...] rengiami visomis oficialiosiomis Sąjungos institucijų kalbomis“.</p> <p>33 straipsnis, 3 dalis. „Nedarydama poveikio 1 ir 2 dalyse nustatytiems įpareigojimams, Valdančioji taryba gali priimti sprendimą dėl darbo kalbų.“</p> <p>„darbo kalba yra anglų kalba“</p> <p>„Kalbos vartojimas Eurojusto išorės komunikacijoje</p> <p>Bendraudamas su partneriais valstybėse narėse ir ES piliečiais Eurojustas vartoja visas oficialiąsias Europos Sąjungos kalbas. Nors Eurojusto dokumentai, skirti viešam platinimui, visų pirma rengiami anglų kalba, jie išverčiami į kitas kalbas, kaip aprašyta šioje politikoje.</p> <p>Viešojo planavimo ir ataskaitų teikimo dokumentai</p> <p>Eurojustas į visas oficialiąsias kalbas verčia šiuos dokumentus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bendrasis programavimo dokumentas (įskaitant metinę darbo programą ir biudžetą) • Metinė ataskaita <p><u>Eurojusto operatyvinio darbo viešos ataskaitos, darbo tvarka</u></p> <p>Eurojusto tyrimų ir strateginių projektų ataskaitos bei gairės, pagrįstos bylų nagrinėjimo patirtimi, rengiamos anglų kalba. Eurojustas verčia į visas oficialiąsias kalbas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Visą praktinių gairių ir vadovų, kuriuos specialistai turi naudoti kasdieniame darbe, tekstą;

	<p>• Tyrimų ir strateginių projektų santrauka/rezultatai.</p> <p>Eurojustas taip pat išvertė į visas oficialiąsias kalbas visą su trečiosiomis šalimis sudarytą darbo susitarimų tekstą.</p> <p><u>Viešos užklausos, prašymai leisti susipažinti su dokumentais, prašymai leisti susipažinti su asmens duomenimis</u></p> <p>Atsakydamas į visuomenės prašymus, Eurojustas atsako prašymo kalba. Kad būtų išvengta uždelstų atsakymų dėl vertimo poreikių, Eurojustas verčia standartinius atsakymus į prašymus pateikti informaciją, susipažinti su dokumentais ir susipažinti su asmens duomenimis, taip pat, jei reikia, juos pakoreguoti remdamasis gimtakalbais iš Eurojusto darbuotojų.</p> <p><u>Pranešimai spaudai ir renginiai spaudai</u></p> <p>Eurojustas skelbia pranešimus spaudai anglų kalba.</p> <p>Jei tai susiję su Eurojusto operatyviniu darbu, šie ir atitinkami patvirtinamieji dokumentai išverčiami į kitas valstybių narių arba trečiųjų šalių, kurioms daromas poveikis, kalbas, kai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • publikavimo grafikas leidžia ir • komunikacijos tikslas geriau užtikrinamas išverstu pranešimu spaudai. <p>Didelių institucinių pokyčių atvejais, jei tai įmanoma pagal paskelbimo tvarkaraštį, pranešimas spaudai ir patvirtinamieji dokumentai išverčiami į visas oficialiąsias kalbas.</p> <p>Kalbant apie spaudos renginius (spaudos konferencijas, spaudos konferencijas), Eurojustas organizuoja vertimą žodžiu į visų ypač paveiktų valstybių narių kalbas, kai tai įmanoma renginio organizavimui ir būtina geresniam komunikacijos poveikiui pasiekti.</p> <p><u>Interneto svetainė</u></p> <p>Eurojusto interneto svetainės pagrindinė kalba yra anglų. Taip Eurojusto darbuotojai galės nuolat kurti, stebėti ir atnaujinti turinį.</p> <p>Visi viešieji Eurojusto produktai (metinė ataskaita, Bendrasis programavimo dokumentas, darbo susitarimai su trečiosiomis šalimis, gairės, tyrimų ir strateginių projektų santraukos, pranešimai spaudai), išversti į kitas kalbas, skelbiami interneto svetainėje visomis kalbomis. Interneto svetainė kuria dokumentų rinkinius tam tikra kalba, kad juos būtų lengviau naudoti (vadinamuosius „šalies puslapius“).</p> <p>Puslapiai, kuriuose aprašomas Eurojusto vaidmuo („kas mes esame“, „Ką darome“, „Kaip tai darome“ ir „Kodėl tai svarbu“), verčiami į visas oficialiąsias kalbas. Informacija apie tai, kaip susisiekti su konkrečiais</p>
--	--

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

		<p>nacionaliniais centrais, skelbiama tos valstybės narės oficialiaja (-iosiomis) kalba (-omis) ir anglų kalba. Kiti puslapiai gali būti verčiami į kitas oficialiąsias kalbas, jei tai būtina komunikacijos tikslui pasiekti, o turinys yra pakankamai stabilus, kad puslapio (taigi ir vertimų) nereikia atnaujinti daugiau kaip kartą per metus.</p> <p>Socialinės medijos</p> <p>Eurojusto socialinės žiniasklaidos kanalai skelbia turinį anglų kalba, kad už socialinės žiniasklaidos valdymą atsakingi Eurojusto darbuotojai galėtų skelbti, vykdyti kokybės kontrolę ir atsakyti į visas pastabas ar atsakymus.</p> <p>Socialinės medijos programėlės leidžia automatiškai versti tekstus į kitas oficialiąsias kalbas</p>
Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra	2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/881 dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo	<p>40 straipsnis: „ENISA taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1.</p> <p>Valstybės narės ir kitos valstybių narių paskirtos įstaigos gali kreiptis į ENISA ir gauti atsakymą jų pasirinkta oficialiaja Sąjungos institucijų kalba.“</p>
Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra	<p>2007 m. vasario 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 168/2007, įsteigiantis Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūrą</p> <p>Nėra interneto svetainės kalbos politikos, kurią reikia įvertinti</p>	<p>25 straipsnis, 1 dalis. „Agentūrai taikomos 1958 m. balandžio 15 d. Reglamento Nr. 1 nuostatos.“</p> <p>15 straipsnio 2 dalis. „ Valdančioji taryba priima sprendimą dėl Agentūros kalbų vartojimo vidaus tvarkos.“</p>
Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra	2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol)	<p>64 straipsnis, 1 dalis. „Europolui taikomos Reglamento Nr. 1 nuostatos“.</p> <p>2. Valdyba dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma priima sprendimą dėl Europolio vidaus kalbų vartojimo tvarkos.</p> <p>3. Europolio veikimui reikalingas vertimo raštu paslaugas teikia Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras.</p>
	Įdarbinimas https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Europol_Recruitment_Guidelines_0.pdf	Darbo kalba yra anglų.
Europos	2015 m. lapkričio 25 d.	27 straipsnis, 1 dalis: „CEPOL taikomos Reglamento

Sajungos teisėsaugos mokymo agentūra	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/2219 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūros	Nr. 1 nuostatos“. 25 straipsnis, 2 dalis. „Dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma Valdančioji taryba priima sprendimą dėl CEPOL vidaus kalbų vartojimo.“
Europos Sąjungos geležinkelių agentūra	2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 881/2004, įsteigiantis Europos geležinkelio agentūrą	35 straipsnis, 1 dalis. „ Administracinė valdyba priima sprendimą dėl Agentūros kalbų vartojimo tvarkos. Administracinės valdybos nario prašymu šis sprendimas priimamas vieningai. Valstybės narės gali kreiptis į Agentūrą jų pasirinkta Bendrijos kalba.“
Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	44 straipsnio 1 dalis: „ACER taikomos Tarybos reglamento Nr. 1 nuostatos.“ 44 straipsnis, 2 dalis. „ Administracinė valdyba sprendžia dėl ACER kalbų vartojimo vidaus tvarkos“.
	Administracinės valdybos sprendimas Nr. 15/2014 dėl Agentūros kalbų vartojimo tvarkos	ES institucijoms ir įstaigoms suteikiama tam tikra veiklos autonomija pasirenkant vidaus kalbų vartojimo tvarką, jei pasirinkimas objektyviai atitinka atitinkamos įstaigos funkcinius poreikius ir dėl to neatsiranda nepagrįstų Sąjungos piliečių traktavimo skirtumų.“ 1 straipsnis „Agentūros ir jos pagalbinių struktūrų darbo kalba Agentūros darbo kalba yra angliu “.
Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra	2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1726 dėl Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA)	33 straipsnis, 1 dalis. „ Agentūrai taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1 .“ 33 straipsnis, 2 dalis. „Nedarant poveikio sprendimams, priimtiems pagal SESV 342 straipsnį, bendrasis programavimo dokumentas [...] ir metinė veiklos ataskaita [...] rengiami visomis oficialiosiomis Sąjungos institucijų kalbomis.“ 33 straipsnis, 3 dalis. „Nedarydama poveikio 1 ir 2 dalyse nustatytiems įpareigojimams, Valdančioji taryba gali priimti sprendimą dėl darbo kalbų.“
	Svetainėje pateikta informacija (eu-lisa – eu-lisa požiūris į daugiakalbystę (europa.eu))	„EU-LISA savo interneto svetainėje visomis oficialiosiomis Europos Sąjungos institucijų kalbomis skelbia: <ul style="list-style-type: none">• Programavimo dokumentai,• Metinės veiklos ataskaitos,• Metiniai biudžetai,• Kompetentingų institucijų, įgaliotų tiesiogiai atlikti Šengeno informacinėje sistemoje esančių duomenų paiešką, sąrašai,• SIS II (N.SIS II) ir SIRENE biurų nacionalinių sistemų

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

		<p>biurų sąrašai,</p> <ul style="list-style-type: none"> • paskirtų institucijų, turinčių prieigą prie duomenų, įrašytų į EURODAC centrinę sistemą (dėl prieglobsčio), sąrašas • „EU-LISA“ oficialūs atsakymai į Audito Rūmų pastabas dėl Agentūros metinių finansinių ataskaitų. <p>Dėl Agentūros geografinės padėties skelbiama įvairi vieša informacinė medžiaga, pvz., lankstinukai, brošiūros ir informacijos suvestinės anglų, prancūzų, vokiečių ir estų kalbomis. Siekiant optimizuoti ribotus išteklius ir veiksmingai naudoti turimus išteklius, dauguma „eu-LISA“ žiniatinklio turinio yra anglų kalba. Agentūra palaipsniui įveda kalbų įvairovės principus, atsižvelgdama į turimus išteklius ir pateiktus reikalavimus [...]“.</p>
Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra	2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/696, kuriuo įsteigiama Sąjungos kosmoso programa ir Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra	93 straipsnis, 1 dalis. „Agentūrai taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1. “
Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra	2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra	<p>85 straipsnio 6 dalis. „Valstybės narės prašymu Agentūros pagal 1 dalį parengtos ataskaitos jai pateikiamos valstybės narės, kurioje atliktas patikrinimas, oficialia (-iomis) Sąjungos kalba (-omis).“</p> <p>119 straipsnio 3 dalis „Agentūra prirėkęs išverčia saugos skatinimo medžiagą į oficialiąsias Sąjungos kalbas“.</p> <p>119 straipsnis, 5 dalis. „Kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo turi teisę raštu kreiptis į Agentūrą bet kuria oficialiaja Sąjungos kalba ir turi teisę gauti atsakymą ta pačia kalba.“</p>
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba	2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo	<p>146 straipsnis, 1 dalis. „ Paraiška ES prekių ženklui paduodama viena iš oficialiųjų Sąjungos kalbų.“</p> <p>146 straipsnis, 2 dalis: „ Tarybos kalbos yra anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir ispanų.“</p> <p>146 straipsnis, 3 dalis. „Pareiškėjas nurodo antrą kalbą, kuri yra Tarybos kalba, kurią jis priima kaip galimą protesto, panaikinimo ar paskelbimo negaliojančiu procedūrų kalbą. Jei paraiška buvo paduota kalba, kuri nėra viena iš Tarybos kalbų, Tarnyba pasirūpina, kad paraiška [...] būtų išversta į pareiškėjo nurodytą kalbą.“</p> <p>146 straipsnis, 4 dalis. Jei pareiškėjas ES prekių ženklui yra vienintelė procedūrų Tarnyboje šalis, procedūros kalba yra ta kalba, kuria teikiama ES prekių ženklo paraiška. Jei paraiška buvo pateikta kita nei Tarybos kalba, Tarnyba pareiškėjui gali siųsti</p>

	<p>Informacija apie kalbas agentūros interneto svetainėje https://euipo.europa.eu/ohimPortal/lt/euipo-language-politika</p>	<p>rašytinius pranešimus antrąją pareiškėjo paraiškoje nurodyta kalba.“</p> <p>„ Penkios biuro darbo kalbos yra anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir ispanų. Prekių ženklų ir dizaino paraiškos gali būti teikiamos 23 oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis. ESPŽ ir RBD registrai taip pat skelbiami 23 oficialiosiomis ES kalbomis. EUIPO interneto svetainės turinys skelbiamas bent penkiomis Tarybos kalbomis ir dažnai 18 kitų oficialių kalbų.</p> <p>EUIPO esame tvirtai įsipareigoję užtikrinti, kad visi ES piliečiai turėtų prieigą prie informacijos apie intelektinės nuosavybės teises jiems suprantama kalba, net jei ta kalba nėra jų gimtoji kalba.</p> <p>Kai tik įmanoma, susisieksime su jumis jūsų valstybine kalba. Tačiau visais kalbos klausimais, susijusiais su konkrečiomis prekių ženklo ar dizaino procedūromis, taikomi atitinkami reglamentai ir Tarybos gairės.</p> <p>Daugiau informacijos apie tai, kokios kalbos gali būti vartojamos Tarybos procedūrose, rasite atitinkamuose reglamentuose, visų pirma ESPŽR 146 ir 147 straipsniuose, ESPŽR 24, 25 ir 26 straipsniuose, BDR 98 ir 99 straipsniuose ir BDR 29, 80, 81 ir 83 straipsniuose.</p> <p><u>Pageidaujamą kalbą rasite svetainėje</u></p> <p>Visuose mūsų tinklalapiuose viršutiniame kairiajame kampe yra išskleidžiamasis meniu, kuriame galite pasirinkti, kuria kalba norėtumėte peržiūrėti puslapį.</p> <p>Be to, jei ieškote teismų praktikos, kad paremtumėte bylą teisme, mūsų eSearch Case Law duomenų bazėje pateikiami automatiniai vertimai, kurie padės jums nedelsiant bendrai suprasti konkretaus teismo sprendimo turinį prieš investuojant į patvirtintus vertimus.</p> <p><u>EUIPO terminologija</u></p> <p>EUIPO visomis ES kalbomis pateikia oficialią su intelektine nuosavybe susijusią terminiją. Tai padeda užtikrinti teisinį tikrumą intelektinės nuosavybės pasaulyje. Su šiomis sąlygomis gali susipažinti bet kuris asmuo per ES tarpinstitucinę terminologijos duomenų bazę (IATE).</p> <p><u>Vertimai</u></p> <p>Biuro veikimui būtinus vertimus verčia ES įstaigų vertimo centras.</p>
<p>Bendra pertvarkymo valdyba</p>	<p>2014 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 806/2014, kuriuo nustatomos kredito įstaigų ir tam tikrų investicinių įmonių pertvarkymo</p>	<p>81 straipsnio 1 dalis: „Tarybos reglamentas Nr. 1 taikomas Valdybai“</p> <p>81 straipsnis, 2 dalis: „ Valdyba priima sprendimą dėl Valdybos vidaus kalbų vartojimo tvarkos.“</p> <p>81 straipsnis, 3 dalis: „Taryba gali nuspręsti, kurias</p>

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

	<p>vienodos taisyklės ir vienoda procedūra, kiek tai susiję su bendru pertvarkymo mechanizmu ir Bendru pertvarkymo fondu, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010</p>	<p>oficialiąsias kalbas naudoti siunčiant dokumentus Sąjungos institucijoms ar įstaigoms“.</p> <p>81 straipsnis, 4 dalis: „Valdyba gali susitarti su kiekviena nacionaline pertvarkymo institucija dėl kalbos ar kalbų, kuriomis parengiami nacionalinėms pertvarkymo institucijoms siųstini dokumentai.“</p>
	<p>2018 m. gruodžio 17 d. Bendros pertvarkymo valdybos sprendimas, kuriuo nustatoma Bendros pertvarkymo valdybos ir nacionalinės pertvarkymo valdybos bendradarbiavimo pagal bendrą pertvarkymo mechanizmą praktinių priemonių sistema</p> <p>Valdžios institucijos (SRB/PS/2018/15),</p>	<p>4 straipsnis, 1 dalis: „Veiklos darbo kalba, vartojama BPV ir NPI vidiniam bendravimui pagal BPeM, yra anglųžodinė ir rašytinė“.</p> <p>4 straipsnis, 3 dalis: „Prie NRI parengtų sprendimų ir pertvarkymo planų projektų, skirtų subjektams ir grupėms, už kuriuos tiesiogiai atsakingos NRI ir kurie parengti kita kalba nei anglų kalba pagal nacionalinės teisės reikalavimus, pateikiama laikina santrauka anglų kalba, skirta tik informaciniam naudojimui, kai jie siunčiami</p> <p>[...]“</p> <p>4 straipsnis, 6 dalis: „BPV teisės aktai, skirti NPI jiems įgyvendinti pagal nacionalinę teisę, priimami anglų kalba, kuri bus teisiškai privaloma tokio BPV teisės akto versija.</p> <p>BPV stengsis pateikti savo teisės akto vertimą į to subjekto pagal Tarybos reglamentą Nr. 1 pasirinktą nacionalinę kalbą tuo pačiu metu, kai apie tą aktą pranešama NPI.</p> <p>Ši procedūra netaikoma BPV priimant pertvarkymo sprendimus. Šiuo atveju, priėmus pertvarkymo sprendimus, BPV NPI prašymu NPI pateiks mandagų savo pertvarkymo sprendimo vertimą į įgyvendinimo akto nacionalinę kalbą.“</p>
<p>Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras</p>	<p>1994 m. lapkričio 28 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2965/94, įsteigiantis Europos Sąjungos įstaigų vertimo centrą</p>	<p>Pareiškimas 2</p> <p>Bendras Tarybos ir Komisijos pareiškimas:</p> <p>„Įsteigus Vertimo centrą, Taryba ir Komisija patvirtina, kad Centras turėtų būti organizuojamas taip, kad Europos Bendrijų oficialiosios kalbos būtų traktuojamos vienodai, nepažeidžiant jokių konkrečių nuostatų dėl įvairių įstaigų, kurių vardu veikia Centras, kalbų vartojimo.“</p>
<p>Europos gynybos agentūra</p>	<p>2015 m. spalio 12 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2015/1835, kuriuo nustatomas Europos gynybos agentūros statutas, būstinė ir veiklos taisyklės</p>	<p>33 straipsnis: „Agentūros kalbų vartojimo tvarką vieningai nustato Taryba.“</p>
	<p>Svetainėje pateikta informacija (Kalbų politika (europa.eu))</p>	<p>„Kalbų politika</p> <p>Europos gynybos agentūra (EGA) yra įsipareigojusi</p>

	<p>daugiakalbystei ir pripažįsta, kad svarbu bendrauti su ES piliečiais visoje ES ir palengvinti prieigą prie informacijos jų atitinkamomis kalbomis.</p> <p><u>Mūsų įsipareigojimas kalbų įvairovei</u></p> <p>ES yra 24 oficialiosios kalbos: [...].</p> <p>EGA siekia užtikrinti pusiausvyrą tarp atsižvelgimo į Europos kalbų įvairovę ir praktinių aspektų, pavyzdžiui, tikslinės auditorijos, laiko apribojimų, taip pat poveikio žmogiškiesiems ir finansiniams ištekliams.</p> <p>Šioje šviesoje,</p> <ul style="list-style-type: none"> • EGA, įgyvendindama savo kalbų politiką, siekia laikytis pragmatiško ir ekonomiškai efektyvaus požiūrio. • EGA remia vertimo išteklių sutelkimą, kai įmanoma, siekiant sumažinti išlaidas ir užtikrinti, kad ES piliečiai turėtų daugiau informacijos įvairiomis oficialiosiomis ES kalbomis. • EGA yra įsipareigojusi kuo geriau pasinaudoti visomis turimomis vertimo priemonėmis ir paslaugomis. <p><u>Kalbų vartojimas EGA</u></p> <p>Praktiškai EGA vidinė darbo kalba yra anglų kalba. Todėl pagrindinė EGA viešoje interneto svetainėje vartojama kalba taip pat yra anglų kalba, kuri leidžia nuolat kurti, stebėti ir atnaujinti turinį bei optimizuoti išteklius.</p> <p>[...]</p> <p><u>Viešos užklauskos, prašymai leisti susipažinti su dokumentais ir galimybė susipažinti su asmens duomenimis</u></p> <p>Prašymai suteikti informaciją, susipažinti su dokumentais ir susipažinti su asmens duomenimis gali būti teikiami bet kuria oficialiaja ES kalba. EGA užtikrina, kad, kiek įmanoma, piliečiai, rašantys viena iš oficialiųjų ES kalbų, gautų atsakymą ta pačia kalba pagal EGA gero administracinio elgesio kodeksą.</p> <p>Siekdama palengvinti greitą prašymų nagrinėjimą ir išvengti delsimo dėl vertimo poreikių, EGA gali naudotis standartiniais atsakymais į prašymus pateikti informaciją, susipažinti su dokumentais ir susipažinti su asmens duomenimis, taip pat gali remtis EGA gimtakalbais, kad prireikus juos pakoreguotų.“</p> <p><u>Viešieji pirkimai ir darbinimas</u></p> <p>Vykdydama viešųjų pirkimų procedūras EGA vartoja sutarčių kalbą, daugiausia anglų. Ekonominės veiklos vykdytojai ir kandidatai į EGA viešųjų pirkimų</p>
--	---

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

		<p>procedūras gali prašyti papildomos informacijos, susijusios su pirkimo dokumentais bet kuria oficialiaja ES kalba.</p> <p>EGA darbuotojai yra daugiakultūriai ir apima įvairias ES kalbas. Tačiau dėl ribotų išteklių ir siekiant užtikrinti greitą visų užklausų nagrinėjimą kandidatai į EGA įdarbinimo procedūras raginami kreiptis į Agentūrą anglų kalba. Kadangi anglų kalba praktiškai yra EGA vidaus darbo kalba, labai gerai mokėti anglų kalbą taip pat būtina norint įdarbinti Agentūrą.</p> <p><u>EGA pranešimai spaudai ir renginiai spaudai</u></p> <p>Dėl būtinybės skubiai informuoti spaudą aktualiais klausimais EGA pranešimai spaudai paprastai skelbiami anglų kalba. Jei reikia, EGA gali išversti pranešimus spaudai į kitas kalbas. Atsižvelgiant į tai, kad EGA dalyvauja Tarybos spaudos pranešimuose, pagal Tarybos praktiką gali būti siūlomas vertimas į prancūzų kalbą ir iš jos.</p> <p>[...]</p>
Europos Sąjungos saugumo studijų institutas	2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/881 dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo	Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo
Europos Sąjungos palydovų centras	2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/887, kuriuo įsteigiamas Europos kibernetinio saugumo pramonės, technologijų ir mokslinių tyrimų kompetencijos centras ir Nacionalinių koordinavimo centrų tinklas	Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo
Euratomo tiekimo agentūra	2008 m. vasario 12 d. Tarybos sprendimas, nustatantis Euratomo tiekimo agentūros įstatus	Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo
Branduolių sintezės energetikos srityje bendroji įmonė	Tarybos sprendimas 2007 m. kovo 27 d. įsteigiantis Europos ITER įgyvendinimo ir branduolių sintezės energetikos vystymo bendrąją įmonę ir suteikiantis jai lengvatas	Nėra nuostatos dėl kalbų vartojimo

2PRIEDAS: INTERNETO SVETAINIŲ ANALIZĖS METODIKA

A2.1 Duomenų rinkimo ir analizės metodika

Pav. aprašyti pagrindiniai duomenų rinkimo ir empirinės interneto svetainių analizės metodo etapai. Jis prasideda dedukciniu etapu, kuriame apibrėžiama svetainės turinio klasifikacija ir daugiakalbė poreikių tipologija. Dedukcinis etapas remiasi teorija ir esminėmis srities žiniomis. Bet kokios deduktyviai apibrėžtos konceptualios sistemos vertė visada turės būti išbandyta su realybe empiriškai. Tai įvyksta indukcinėje fazėje, kurioje tipologijos išbandomos ir tobulinamos. Ši dedukcinė-indukcinė sąveika daugiausia susijusi su svetainės analize ir yra pavaizduota A2.1 paveiksle pagal dvikryptes rodykles, jungiančias du etapus. Dėl šios sąveikos atsiranda tipologijų tobulinimas.

Diagrama. Pagrindiniai metodikos etapai

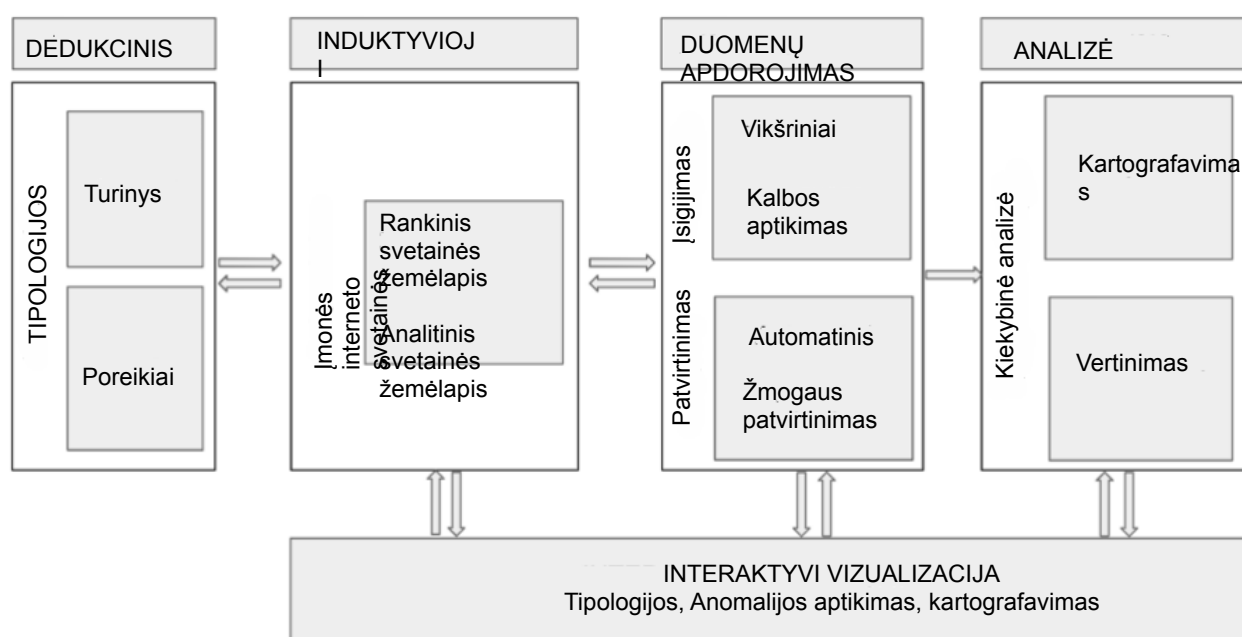

Diagrama. Pagrindiniai metodikos etapai

Indukcinė užduotis pavaizduota A2.1 paveiksle langelyje „Įmonių interneto svetainės“. Mes naudojame ūkio subjekto svetainės žemėlapi ir interneto sekcijas, nurodytas kaip atskaitos taškas. Dauguma interneto svetainių turi tinklalapių žemėlapi, o tiems, kurie (pvz., Komisija) neturi funkcinio atitiktens, egzistuoja net ir tuo atveju, jei jis oficialiai nėra vadinamas teritorijų žemėlapiu. Kai kuriais atvejais į svetainės žemėlapi gali būti neįtraukta konkreti svarbi interneto skiltis, pvz., viešieji konkursai arba spaudos skyrius. Tokiais atvejais mes pridėdame šią konkrečią interneto svetainę, kuri yra svarbi mūsų svetainės žemėlapyje. Nors subjektai pirmenybę teikia skirtingoms žiniatinklio sekcijoms ir naudoja skirtingas etiketes, svetainės žemėlapyje pateikiamų tinklalapių sekcijų tipai yra pakankamai panašūs (pvz., dauguma jų turi „Apie“, „Bendroji informacija“ arba „Topics“ skiltis ir t. t.). Šie bendrų tinklalapių tipai buvo išsamiai aprašyti Turinio klasifikavime. Mes šį procesą vadiname rankiniu svetainės žemėlapio ištraukimu ir pateikiame kiekvienos įmonės interneto svetainės tinklalapių sąrašą.

Antrame etape, kuris A2.1 pav. nurodytas kaip „analitinis svetainės žemėlapis“ indukciniame etape, mes naudojame automatizuotus metodus (pvz., žiniatinklio skaitytuvus) skirtingiems ūkio subjekto interneto svetainės tinklalapių skyriams nustatyti. Rankiniu būdu išgauto svetainės žemėlapio interneto svetainės skyriai yra pirmasis svetainės organizacinės hierarchijos lygmuo. Tačiau yra daug daugiau sluoksnių. Pavyzdžiui, hierarchijos 1 lygmens Komisijos skirsnyje „Teisės aktai“ (kartu su kitais skirsniais, pvz., „Apie“ ir „Užimtumas“) yra dar 51 2 lygmens interneto skiltis. 2 lygio interneto skiltys apima turinį, pvz., „teisėkūros procesą“ arba „paieškos įstatymus“. Šios 2 lygio sekcijos sukuria dar 31 sekciją, pvz., „Vartotojų“ arba „Duomenų apsauga“. Iš dešimties Komisijos svetainių žemėlapio 1 lygmens tinklalapių skyrių paėmus tik vieną (teisės aktų skyrių) galima rasti daugiau kaip 300 tinklalapių skyrių, kurių kiekvienoje yra daug dokumentų. Tai, ką mes vadiname analitinio svetainių žemėlapio ištraukimu, yra automatizuotų metodų naudojimas išgauti aplankus/dokumentus, susijusius su svetainės žemėlapio interneto sekcijomis.

Su šiais analitiniais žemėlapiais kokybinis (rankinis) kodavimo uždavinys apima kategorijų iš mūsų turinio klasifikavimo ir daugiakalbės poreikių tipologijos priskyrimą skirtingoms svetainių interneto dalims. Svetainę sudaro daug lygių hierarchijų, ką mes vadiname žiniatinklio skyriais. Bet kurio konkretaus subjekto interneto svetainėje prieigos taškas yra įvairios 1 lygio žiniatinklio sekcijos, kurios paprastai grindžiamos jo svetainės žemėlapio. Tačiau kiekviename 1 lygio skyriuje yra daugiau 2 lygmens žiniatinklio skyrių ir taip toliau kiekvienam hierarchijos lygiui. Kai kuriose svetainėse gali būti daugiau nei 10 lygių, kad būtų galima pasiekti dokumentą, pvz., ataskaitą. Tinklalapių skaičius kiekviename lygyje smarkiai didėja. Kokybinis 1 lygmens kodavimas apėmė daugiau kaip 500 tinklalapių. Pereinant į 2 lygį, skaičius padidėja iki maždaug 4 000, o 3 lygis gerokai viršija 10 000. Taigi, kokybinis kodavimas atliekamas interneto sekcijų 1 ir 2 lygmenyse. Peržengti 3 lygį bet koku sisteminiu būdu naudojant žmogaus programuotojus nebuvo įmanoma. Tai reiškia, kad kodai turėtų būti vertinami kaip turinio, kurį sudaro interneto skiltis, tipo aproksimacija.

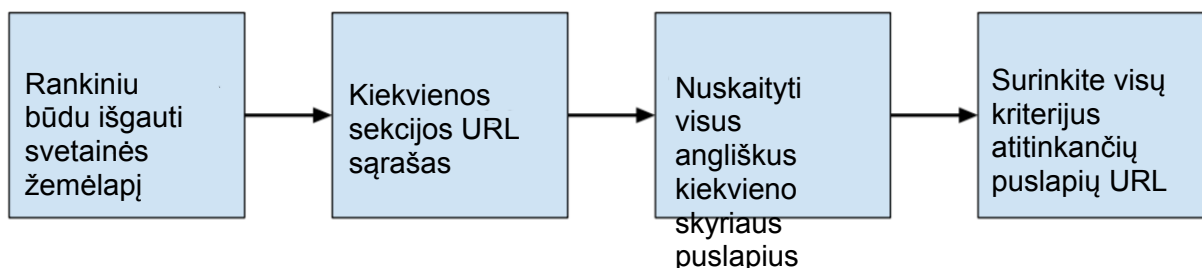
Galutinio turinio skiltys, gautos iš visų analizuotų vietų, buvo šios:

- **Apie/organizaciją:** Organizacinė informacija, pvz., struktūra, vaidmuo ES sprendimų priėmimo procese, atsakomybė už politiką, kaip susisiekti, interneto svetainių politika.
- **Politika:** Skirsniai, skirti ES politikai arba politikos grupėms.
- **Naujienos/Renginiai/Speeches:** Išvardykite puslapius, kuriuose yra naujienų, įvykių ar kalbos elementų.
- **Finansavimo konkursai:** Skirsniai, skirti finansavimo galimybėms ir kvietimams dalyvauti konkurse.
- **Įdarbinimas:** Laisvos darbo vietos ir galimybės; informacija apie vykdomas atrankos procedūras; ir informacija apie karjerą, įdarbinimą, stažuotes.
- **Dokumentacija:** bet kokia dokumentacija, leidiniai, išteklių, įskaitant įstatymus, tyrimus, vertinimus, statistiką, informacines brošiūras, infografiką, informacijos suvestines, įstatymus, kitus išteklius.
- **Bendroji informacija:** Bendra informacija, kuri nepriklauso kitoms kategorijoms, įskaitant labai bendra informacija apie politiką (pvz., informacija apie daugelį politikos sričių ir portalų ir vartų puslapius).
- **Piliečiai:** visuomenės dalyvavimas, įskaitant konsultacijas dėl bet kokios ES politikos ar klausimo, peticijas Europos Parlamentui, atsakymus į piliečių laiškus, piliečių iniciatyvą, skundus Europos ombudsmenui, viešas konsultacijas bet kokia ES politika ar klausimu.
- **Posėdžiai ir (arba) komitetai:** Oficialūs oficialūs ES posėdžiai ir komitetai, atsakingi už politikos formavimą atskirai nuo standartinių renginių sąrašų interneto svetainėse.

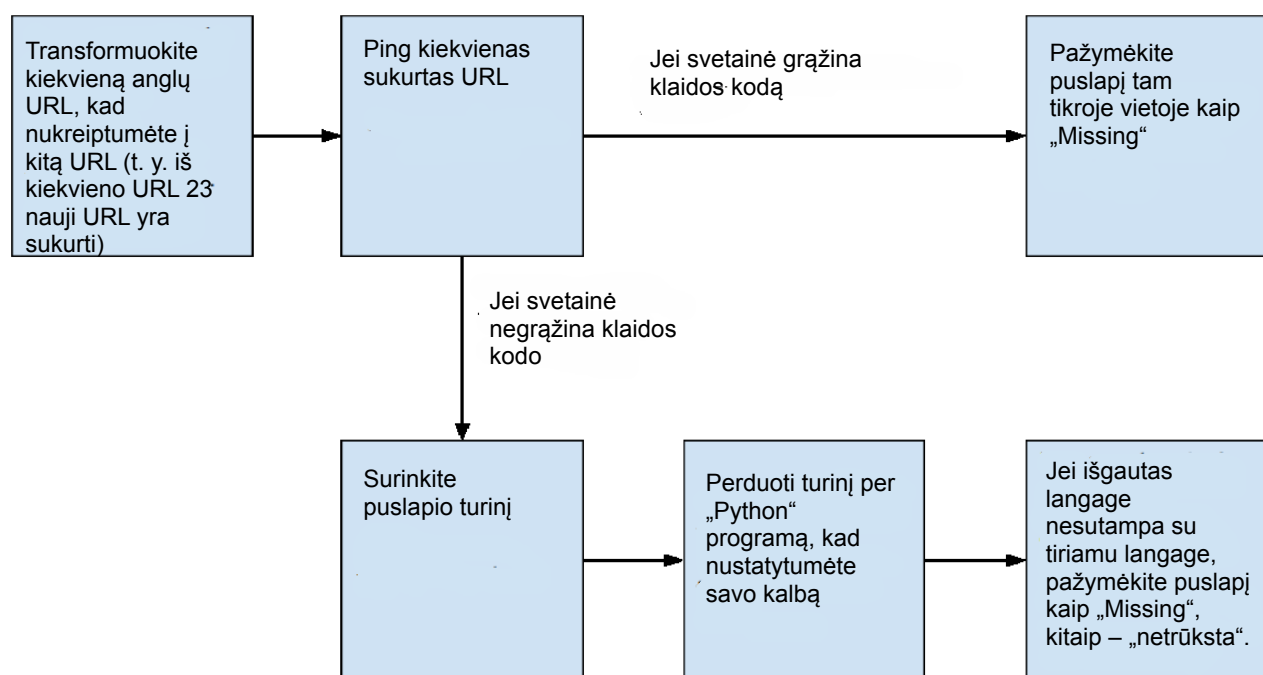
Turinio klasifikavimo sistemos ir daugiakalbės poreikių tipologijos atitiktis parodyta 6 skyriaus 5 lentelėje (taip pat žr. 5 skyrių).

A2.1.2 Duomenų apdorojimo etapas

Pirmiau aprašytas procesas yra labai iteracinis tarp deducinių ir indukcinų bandymų ir tipologijos rafinavimo etapų. Kai pasiekiami patenkinami konkretaus subjekto interneto svetainės rezultatai, gali būti pradėtas duomenų rinkimo procesas, kuriam buvo sukurti tinkinti interneto skaitytuvai. Projekto duomenų apdorojimo etapo nuskaitymo aspektai pavaizduoti A2.2 ir A2.3 paveikslė.

Paveikslėlis A2.2: Pirmasis Crawling žingsnis: Puslapių nuskaitymo numatytoji kalba (anglų kalba)

A2.3 pav.: Antrasis Crawling žingsnis: Nuskaityti visus ne angliškus puslapius

Yra du pagrindiniai svetainės nuskaitymo žingsniai.

1 žingsnis. Pirmajame interneto nuskaitymo žingsnyje naudojame numatytąją kalbą (anglų) rinkdami vienodus išteklių buvimo vietos nustatymus (URL). Interneto skaitytuvai aplanko kiekvieną ūkio subjekto svetainės dalį (kaip apibrėžta svetainių žemėlapiuose arba rankiniu būdu išgautuose svetainių žemėlapiuose) ir toliau renka visų identifikuotų nuorodų URL. Turi būti nustatytos ribos, kad interneto skaitytuvai negalėtų nuskaityti interneto begalinėje kilpoje. Skaitytojai tik rinko nuorodas iš to paties domeno ir neįtraukė „išorinių“ svetainių ar domenų. Taigi EP interneto svetainės nuoroda į išorinį domeną (pvz., EP NewsHub - <https://www.epnewshub.eu/> - Europos Parlamento interneto svetainėje) nebūtų renkama, nes ji nepriklauso EP domenui, t. y. domenui europarl.europa.eu.

Kiekvienai interneto svetainės daliai taikomi šie filtravimo kriterijai URL rinkimui:

- URL turėtų būti įtrauktas į aptariamą skyrių. Pavyzdžiui, jei vikšrininkas nuskaitytų Europos Parlamento svetainės skyrių „Naujienos“, kuriame yra toliau nurodytas stiebas [<https://www.europarl.europa.eu/news/>], renkami tik URL, turintys šį kamieną. Tai vienintelis būdas užtikrinti kiekviename skyriuje surinkto turinio nuoseklumą, kuris yra labai svarbus priskiriant turinio klasifikavimą ir reikalaujant tipologijos.
- URL neturėtų būti jokių GET parametrų (t. y. informacijos, kuri paprastai naudojama papildomos informacijos perdavimui į svetainę, pavyzdžiui, paieškos kriterijams). Paprastai tai susiję su duomenų bazių paieška. Tai buvo įvesta, nes mes patyrėme atvejų, kai skirtingi URL, kuriuose yra GET parametrų, buvo nukreipti į tą patį straipsnį, kuris sukūrė begalines kilpas. Tačiau ši sąlyga gali būti sušvelninta, kai skyriuje yra paginacija (pvz., https://ec.europa.eu/info/events_en). Tai leidžia skaitytojui keisti puslapius ir nuskaityti kitą puslapių sekoje rodomų puslapių rinkinį.
- Jei URL nukreipia į vaizdus ar vaizdo įrašus, jie taip pat praleidžiami (tokie turinio tipai negali būti analizuojami naudojant kalbos aptikimo įrankius, kurie veikia su teksto duomenimis).

Tarp šio požiūrio privalumų yra šie:

- mažesnės nuskaitymo darbo vietos, mažinančios ūkio subjekto serveriams tenkančią našta;
- vikšrinio gedimo atveju reikia iš naujo nubraižyti tik konkrečius skyrius, o ne visą svetainę;
- užuot beatodairiškai nuskaityti žiniatinklį, vikšriniai skaitytuvai yra tiksliai suderinti su kiekvieno tinklalapio sekcijos skaitytuvo poreikiais;
- jei trūksta puslapio kuria nors iš kitų 23 kalbų, mes žinome, kad tai įvyko, nes šis puslapis nepasiekiamas.

2 žingsnis. Sukūrę anglų kalbos korpusą, t. y. kiekvienos svetainės URL sąrašą, pereiname prie 2 nuskaitymo etapo. Šiame žingsnyje kiekvieno surinkto URL atveju kalbos indikatorių URL pakeičiame kitu kalbos kodu, po vieną kiekvienai iš kitų 23 kalbų.

Kitas žingsnis yra rinkti puslapio turinį naudojant skaitytuvą. Pirma, skaitytuvas patikrina, ar URL yra. Jei URL neegzistuoja, jis įrašo, kad trūksta. Jei URL yra, jis surenka visą savo turinį. Po to pasirenkamas turinys, kuris turi būti analizuojamas kalbos nustatymui. Tam reikia izoliuoti konkretus tinklalapio dalis, atsižvelgiant į tai, kad tinklalapyje yra skyrių, pvz., naršymo meniu, kurie visada verčiami, tačiau juose nėra jokios naudingos informacijos, susijusios su šiuo projektu. Jei dėl kokios nors priežasties dalies negalima ištraukti (pvz., jos gali būti trūksta), ji pažymėta žyma.

Jei procesas sėkmingai išgauna turinį, turinys siunčiamas į šiam projektui sukurtą natūralios kalbos apdorojimo įrankį, kuris naudoja „CLD2“ (Compact Language Detection) bibliotekos įrankį kalboms nustatyti. Tiksliau, CLD2 turi funkciją, kuri gražina vektorius su skirtingomis kalbomis, kartu su turinio, kuriame yra kalba, skiltele. Mūsų atveju suskaičiuojame tiriamos kalbos simbolius ir padalinome jį iš viso dokumente esančių simbolių skaičiaus. Čia pateikiama reikšmė nuo 0 iki 1, kuri atitinka teksto proporciją tiriamąja kalba. Paskutinis žingsnis yra nustatyti ribinę ribą, kad tinklalapiui būtų priskirta dvejetainė klasė (1, palyginti su 0), kai 1 reiškia, kad tinklalapis buvo prieinamas kalba, kuria verčiama, ir 0, t. y. puslapis nebuvo prieinamas tiksline kalba.

Per įvairias patvirtinimo procedūras komanda rankiniu būdu užkodavo atsitiktinę 1800 ES institucijų tinklalapių atranką. Tai leido komandai įvertinti įvairių ribinių ribų naudojimo efektyvumą. Naudojant 0,5 slenksį pasiektas 96 % tikslumas. Naudojant didesnius ribinius taškus (pvz., 0,6 arba 0,7) veiklos rezultatai sumažėjo. Apibendrinant galima teigti, kad tikimybė, jog tinklalapis bus teisingai klasifikuojamas kaip prieinamas kalba, kuria verčiama, yra maždaug 95–97 proc.

A2.2 Interneto svetainių ar tinklalapių atrankos kriterijai

Yra įvairių kriterijų, turinčių įtakos interneto svetainių ir tinklalapių įtraukimui ir (arba) pašalinimui. Jie gali būti suskirstyti į tris pagrindinius tipus.

Svetainės pasirinkimas

- Jei svetainė yra „veiksmingai“ vienakalbė, tada jos daugiakalbių atributų analizė yra visiškai nereikalinga. Kai kurios interneto svetainės, ypač tarp decentralizuotų ES agentūrų, iš esmės yra vienakalbės. Jie gali turėti kalbų parinkimo puslapius, tačiau jie neveikia arba nukreipti į vieną puslapį, kuris buvo išverstas į tikslią kalbą.
- Svetainės negalima sutikrinti su kalba, jei teksto, žyminčio tinklalapį arba pavadinimą, pakeitimas iš numatytosios kalbos į kalbą, į kurią verčiama (pvz., jei standartinės anglų kalbos „news/en“ interneto skiltis pakeičiama į ispanų kalbą, kaip nurodyta toliau „noticias/es“ arba „es/noticias“). Šis kriterijus taikomas tik dviem interneto svetainėms.

Nuskaitymo klausimai

- Svetainė blokuoja jo turinio nuskaitymą techninėmis priemonėmis. Tai buvo stebėtinai neįprasta.
- Svetainių, kurios yra duomenų bazės, dalys negalėjo būti nuskaitytos.

Kalbos prieinamumo kryžminis tikrinimas

- Kryžminis visų nuskaitytų URL patikrinimas atliekamas visomis 23 kalbomis. Kai kurių tipų URL nebuvo galima patikrinti:
 - o URL, kuriame yra „?“ . Pastarasis yra parametras, rodantis dinaminį turinį, paprastai išgautą iš duomenų bazės.
 - o URL, kurie baigiasi plėtiniu, pvz., „.docx“ ir „.png“ . Tai būtina, nes negalime automatiškai apdoroti bet kokio savavališko žiniatinklio resurso turinio.
 - o Ribinės sąlygos yra būtinos siekiant užtikrinti, kad būtų atliktas kalbos prieinamumo kryžminis patikrinimas analizuojamam interneto svetainei priklausančiam turiniui. Todėl, jei URL nurodo domeną už atitinkamo domeno ribų, pvz., jei kryžminė patikra atliekama adresu <http://domainA.com> ir URL taškai yra kitokie, pvz., <http://domainB.com>, tada tokie išoriniai URL neįtraukiami.
 - o URL, kurie sistemingai generuoja klaidų pranešimus (didelį trūkstantį duomenį). Tai įvyko tik su viena interneto svetaine, kuri turėjo būti pašalinta.

A2.3 Daugiakalbystės indeksas

Šiame priede pateikiamos daugialingo metrikos apskaičiavimo formulės, taikomos analizuojant ES interneto svetaines (A2.3 langelis). Jame taip pat yra keletas įspėjimų, kaip jis buvo taikomas analizuojamoms svetainėms.

Darant prielaidą, kad dokumentai (internetiniai puslapiai) pagal nutylėjimą rengiami tik viena kalba (t. y. anglų kalba) ir kad dokumentai (internetiniai puslapiai) išverčiami į kitas oficialiąsias kalbas (L).

D – bendras dokumentų, parengtų numatytąja kalba, kiekis, o D_i – įkalbą išverstų dokumentų skaičius. Vidutinės daugiakalbystės indeksą (MI) galima apskaičiuoti taip:

$$MI = \frac{1}{L} \sum_{i=1}^L d_i$$

Grupinis daugiakalbystės vidurkis (GMI) taip pat apskaičiuojamas grupei, kurios nariai yra |G|.

$$GMI = \frac{1}{G} \sum_{i=1}^G MI_i$$

Pirmiau pateiktos formulės grupė gali būti subjektui (t. y. ES institucijoms, įstaigoms ar agentūroms) priklausantys tinklalapiai, turinio klasifikacija arba poreikių tipologija. Kaip parodyta empirinėje analizėje, sugrupuotas vidurkis (GMI) yra labiau subalansuotas įvertis, nes jis suteikia vienodą svorį grupėms (tiek subjekto tipui, tiek turinio tipui, tiek poreikių tipui).

7 langelis: A2.3: Daugiakalbystės metrika

Siekiant atskirti dvi pagrindinio ataskaitos teksto metrikas, pirmoji metrika vadinama nesugrupuotu metriniu arba nesugrupuotu vidurkiu, o antroji – sugrupuotu metriniu arba sugrupuotu vidurkiu.

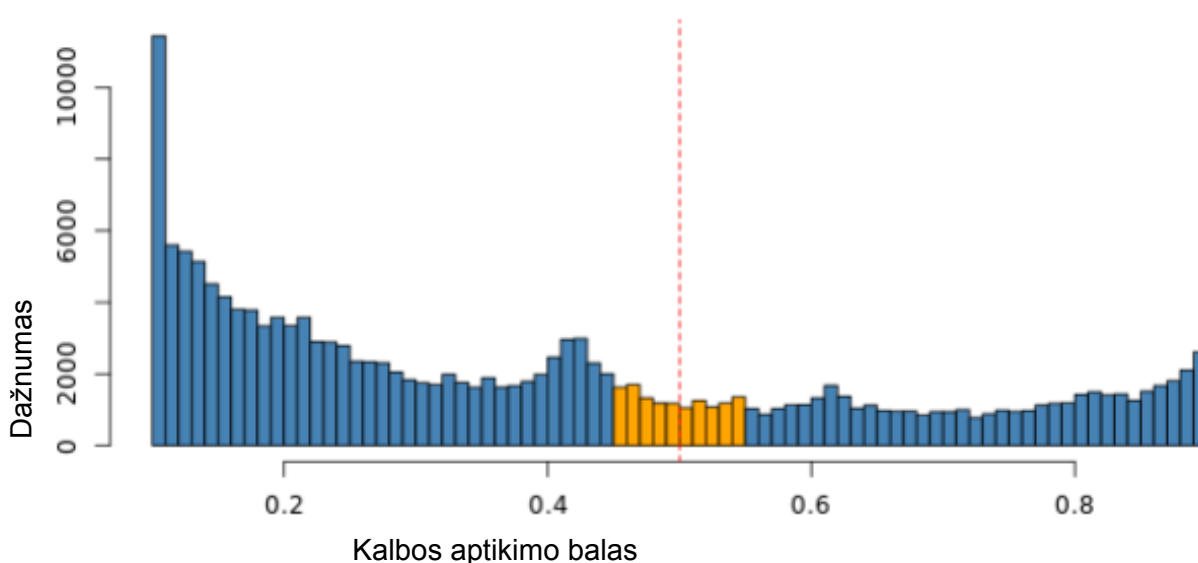
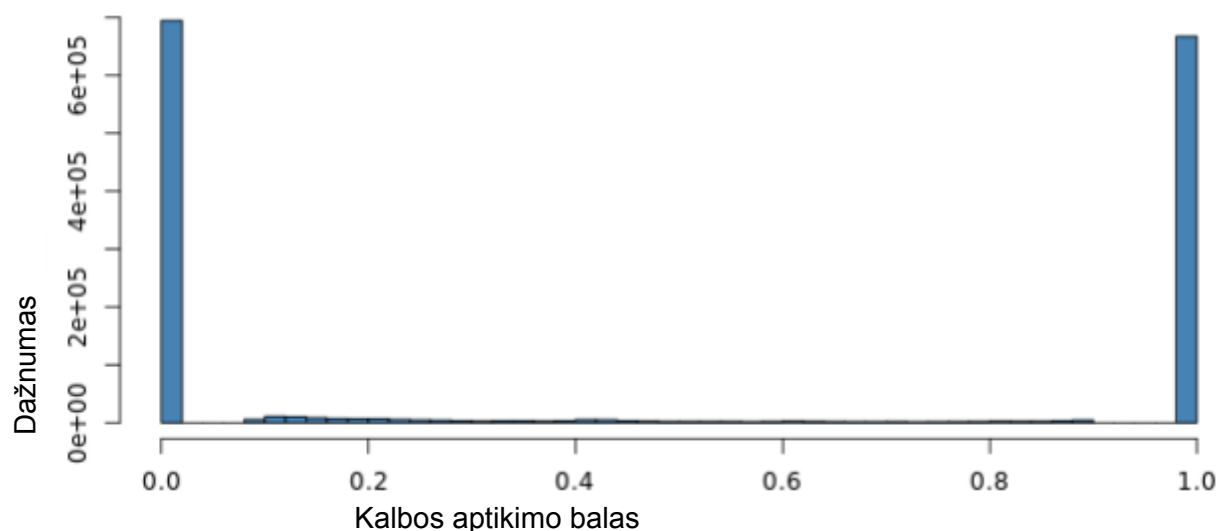
Atliekant empirinę užduotį buvo tikrinama, ar visose analizuotose ES svetainėse surinkti standartiniai tinklalapiai (anglų kalba) buvo prieinami tikslinėmis kalbomis (t. y. 23 kitomis oficialiosiomis ES kalbomis). Tai galiausiai buvo dvejetainė klasifikavimo užduotis, kurioje kiekvienas numatytasis tinklalapis (URL) turėjo dvejetainį rezultatą: „1“ reiškia, kad turinys buvo prieinamas kalba, į kurią verčiama, palyginti su „0“, o tai reiškia, kad turinys nebuvo prieinamas kalba, į kurią verčiama. Remiantis dvinare klasifikacija, galėtų būti taikomi A2.3 langelyje nurodyti parametrai.

Įspėjimai

Yra keletas **svarbių įspėjimų dėl rezultatų aiškinimo**. Pirma, yra URL, kurie dėl kokios nors priežasties netinkamai įkeliami, pvz., žiniatinklio skaitytuvus sugedo arba kilo problemų serveryje. Šie „trūkštami“ URL yra labai reti, apie vieną procentą apimties ir mažai tikėtina, kad jie iš esmės paveiks bet kokias bendras išvadas.

Antra, kai kuriuos URL yra gana lengva klasifikuoti pagal kalbos prieinamumą, o kitus – sunkiau. Pavyzdžiui, yra daug URL, kurie įkeliami į tikslinę kalbą, bet kurių turinys yra anglų kalba. Kiti URL įkeliami teisingai, t. y. be klaidų, ir pateikiami teisinga kalba. Abu šie tipai gali būti laikomi „lengvais“, kad kalbos aptikimo priemonė būtų klasifikuojama kaip „0“ (neprieinama) arba kaip „1“ (galima) vertimo kalbomis.

Tačiau taip pat yra tinklalapių, kuriuos gali būti sunkiau klasifikuoti tais atvejais, kai, pavyzdžiui, daug tinklalapio turinio pateikiama prašoma kalba, išskyrus tam tikrą turinį, kuris turėtų būti verčiamas kalba, bet ne. Tokiais atvejais kalbos aptikimo priemonė rodytų vertę nuo 0 iki 1, rodančią turinio dalį vertimo kalba. Laimei, didžioji duomenų dalis, maždaug 90 procentų, gražinama kaip dvejetainė „0“ arba „1“ reikšmė. Kaip matyti vienoje iš A2.3 pav., histogramoje balai iš esmės yra „0“ arba „1“. Balai tarp šių dviejų reikšmių sunkiai aptinkami histogramoje. Tačiau apie 10 proc. duomenų turi tam tikrą kelių kalbų elementą (t. y. aptikta ir anglų, ir tikslinės kalbos elementų).

A2.3 pav.: *Histograma 1 skydelyje rodo kalbos aptikimo balų pasiskirstymą. Histograma 2 skydelyje priartina taškus nuo 0 iki 1, kurie nėra matomi 1 skydelyje*

A2.3 paveikslo antrame skydelyje histograma priartina tas reikšmes, kurios yra nuo 0 iki 1. Dauguma jų yra artimi nuliui. Diagramoje taip pat yra brūkšninė linija, nurodanti 0,5 slenkstį, kuris naudojamas kaip ribinis taškas dvejetainiam URL klasifikavimui kaip 0 arba 1. Plotas su 10 procentų paklaida aplink dvejetainį slenkstį yra nuspalvintas oranžine spalva, kad būtų nurodytos didžiausios neapibrėžties vertės. URL šioje neaiškioje zonoje sudaro labai mažą duomenų dalį, maždaug pusę procentinio punkto. Dvejetainis neteisingas klasifikavimas greičiausiai neturės didelio poveikio bet kuriam įverčiui, net jei neapibrėžties intervalas gerokai padidėja.

A2.4 Patikrintos ES agentūrų interneto svetainės (2021 m. liepos mėn.)

Agentūra	Daugiakalbė	Užrašai
BEREC paramos agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų institucija	Ne	Ši svetainė yra tik anglų kalba.
Bendrijos augalų veislių tarnyba	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos bankininkystės institucija	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, tačiau kai keičiate kalbą, ji nukreipia jus į vieną puslapį, kuris buvo išverstas į pasirinktą kalbą. Taigi kiekvienai kalbai, išskyrus anglų kalbą, yra vienas išverstas puslapis.
Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra	Iš dalies	Atrodo, kad ši svetainė turi numatytąją anglų svetainę su pilnu turiniu) ir atskiras (mažesnes) svetaines kiekvienai kalbai. Šios atskiros kalbos svetainės turi skirtingą URL. Nėra jokio būdo patikrinti URL.
Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos profesinio mokymo plėtros centras	Iš dalies	Ši svetainė turi kalbos parinktumus, tačiau visas turinys yra anglų kalba. Interneto svetainė buvo visiškai atnaujinta po to, kai buvo patikrinta 2021 m. liepos mėn., tačiau vis dar iš esmės yra vienakalbė, nepaisant kalbos selektorių.
Europos kibernetinio saugumo pramonės, technologijų ir mokslinių tyrimų kompetencijos centras	Ne	Naujoje Europos kibernetinio saugumo kompetencijos interneto svetainėje yra kalbų pasirinkimo priemonė, tačiau ji neveikia.
Europos aplinkos agentūra	Iš dalies	Šios svetainės negalima patikrinti kryžminiu būdu. URL yra dokumento pavadinimas atitinkama kalba.
Europos žuvininkystės kontrolės agentūra	Ne	Tik skiltis „Apie“ verčiama, kai keičiate kalbą. Be to, yra tik keturios kalbos.
Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas	Iš dalies	Svetainėje yra kalbos parinkiklis, kuris dirbo kai kuriuose aukščiausio lygio skyriuose, tačiau kai kryžminis patikrinimas iš tikrųjų yra vienakalbis ir nebuvo įtrauktas į analizę.
Europos lyčių lygybės institutas	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, tačiau kai keičiate kalbą, ji nukreipia jus į vieną puslapį, kuris buvo išverstas į pasirinktą kalbą. Taigi kiekvienai kalbai, išskyrus anglų kalbą, yra vienas išverstas puslapis
Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos darbo institucija	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, bet visas turinys yra anglų

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

		kalba.
Europos jūrų saugumo agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos vaistų agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba
Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centras	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos prokuratūra	Ne	Kalbos parinkiklį galima naudoti tik vienam skirsnii („pranešimas apie nusikaltimą“).
Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba
Europos mokymo fondas	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinktuvus, tačiau visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, tačiau kai keičiate kalbą, ji nukreipia jus į vieną puslapį, kuris buvo išverstas į pasirinktą kalbą. Taigi kiekvienai kalbai, išskyrus anglų kalbą, yra vienas išverstas puslapis.
Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, tačiau kai keičiate kalbą, ji nukreipia jus į vieną puslapį, kuris buvo išverstas į pasirinktą kalbą. Taigi kiekvienai kalbai, išskyrus anglų kalbą, yra vienas išverstas puslapis
Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra	Ne	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, tačiau kai keičiate kalbą, ji nukreipia jus į vieną puslapį, kuris buvo išverstas į pasirinktą kalbą. Taigi kiekvienai kalbai, išskyrus anglų kalbą, yra vienas išverstas puslapis.
Europos Sąjungos geležinkelių agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos kosmoso programos	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.

agentūra		
Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba	Iš dalies	Interneto svetainė negali būti nuskaitoma; „Crawler“ buvo techniškai užkirstas kelias.
Bendra pertvarkymo valdyba	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras	Iš dalies	Skirtingai nuo visų kitų svetainių, CdT grąžina labai didelį trūkstančių duomenų skaičių. Dauguma URL kryžminių patikrų grąžinamos kaip klaidos.
Europos gynybos agentūra	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba
Europos Sąjungos saugumo studijų institutas	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos Sąjungos palydovų centras	Ne	Ši svetainė neturi kalbos parinkiklio. Visas turinys yra anglų kalba.
Europos klimato, infrastruktūros ir aplinkos vykdomoji įstaiga	Iš dalies	Kalbos parinkiklis veikia ne visomis kalbomis. Komisijos „.ec“ valdoma interneto svetainė (nevaldoma tiesiogiai agentūros).
Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga	Iš dalies	Ši svetainė turi kalbos parinkiklį, tačiau turinys prieinamas tik anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Visos kitos kalbos yra neprieinamos.
Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomoji įstaiga	Iš dalies	Kalbos parinkiklis veikia ne visomis kalbomis. Komisijos „.ec“ valdoma interneto svetainė (nevaldoma tiesiogiai agentūros).
Europos inovacijų tarybos ir MVĮ vykdomoji įstaiga	Iš dalies	Kalbos parinkiklis veikia ne visomis kalbomis. Komisijos „.ec“ valdoma interneto svetainė (nevaldoma tiesiogiai agentūros).
Europos mokslinių tyrimų tarybos vykdomoji įstaiga	Iš dalies	Kalbos parinkiklis veikia ne visomis kalbomis. Komisijos „.ec“ valdoma interneto svetainė (nevaldoma tiesiogiai agentūros).
Europos mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga	Iš dalies	Kalbos parinkiklis veikia ne visomis kalbomis. Komisijos „.ec“ valdoma interneto svetainė (nevaldoma tiesiogiai agentūros).

3PRIEDAS. INTERVIU ANALIZĖ

A3.1 Įvadas

Šiame priede pateikiami 10 ES institucijų, įstaigų ir agentūros surengtų pokalbių su 12 politikos ekspertų vertimo raštu ir žodžiu klausimais rezultatai. Pagrindinės aptartos temos buvo susijusios su sprendimų priėmimu ir (arba) įgyvendinimu, naujausiomis tendencijomis, skaitmeninių technologijų vaidmeniu, skaidrumu ir atskaitomybe.

Lentelė A3.1: Interviu sąrašas

Institucija, įstaiga, agentūra	Pašnekovo ID	Data
Europos Parlamentas	2	18.11.2021
Europos Parlamentas	4	23.11.2021
Europos Komisija	3	22.11.2021
Europos Komisija	7	29.11.2021
Europos Sąjungos Teisingumo Teismas	10	9.12.2021
Europos centrinis bankas	8	30.11.2021
Europos centrinis bankas	9	30.11.2021
Europos Audito Rūmai	1	15.11.2021
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas/Europos regionų komitetas	5	24.11.2021
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas/Europos regionų komitetas	6	24.11.2021
Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga	11	21.01.2022
Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga	12	21.01.2022

Pastaba: Į Tarybos generalinį sekretoriatą buvo kreiptasi dėl pokalbio, tačiau jis nusprendė neprisidėti prie tyrimo.

A3.2 Sprendimai dėl vertimo raštu ir žodžiu

Kalbų vartojimo tvarką reglamentuojančios taisyklės

Apklauskos dalyvių nurodytą kalbų vartojimo tvarką reglamentuoja šios taisyklės:

- Reglamentas Nr. 1 (dėl daugiakalbystės), kuriame teigiama, kad „visi paskelbti dokumentai turi būti išversti į visas oficialiąsias ES kalbas“ (visi apklausiami asmenys);
- Elgesio kodeksas (dėl daugiakalbystės), įskaitant vertimo žodžiu ir raštu įgyvendinimo taisykles, reguliariai atnaujinamas užduočių, prioritetų ir kt. sąrašas; praktinės taisyklės (pvz., tikslūs terminai, kompetencija), teisė į vertimą raštu ir žodžiu Parlamento nariams ir įvairiems Parlamento organams; prioritetai ribotų išteklių atveju (2, 4, 5, 6 klausytojai);

- Darbo tvarkos taisyklės (4, 5, 6, 10 klausytojai);
- Sutartys (1, 10, 11, 12 klausytojai); ir
- Protokolas dėl Teismo statuto (10-asis klausytojas).

Apklausti asmenys taip pat atkreipė dėmesį į taisykles, susijusias su prievolėmis rengti ir skelbti tam tikrus dokumentus (pvz., ataskaitas) visomis ES kalbomis; atvejai, kai leidinius galima išversti tik į pasirinktas kalbas; ir vertimo prašymų tvarkymo tvarka.

Sunkumai, susiję su daugiakalbių taisyklių laikymusi

Išteklių apribojimai buvo pagrindiniai sunkumai, su kuriais susiduriama siekiant laikytis daugiakalbystės taisyklių, įskaitant finansavimą, laiką, žmogiškuosius išteklius ir erdvę (pvz., posėdžių sales, kajutes). Vykdyti daugiakalbystės įsipareigojimus taip pat sudėtinga dėl sudėtingo vertimo raštu ir žodžiu pobūdžio ir beveik nuolatinio didelio darbo krūvio (1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12). Kai kurie apklausti asmenys pažymėjo, kad pandemija šiek tiek paradoksaliai sumažino sunkumus, susijusius su esama darbo erdve: darbas internete turėjo įtakos potencialiems pajėgumams, kurie šiuo atveju padidėjo (2-asis klausytojas). Taip pat kyla sunkumų, susijusių su konkrečiomis užduotimis, pvz., naujų kalbų įvedimu arba pakankamu kvalifikuotų darbuotojų skaičiumi.

Pagrindinės įtampos kompromisai daugiakalbystės valdymo srityje

Pagrindiniai įtampos šaltiniai yra susiję su laiku, darbo krūvio apribojimais (1, 2, 4, 10 klausytojai) ir turimais ištekliais, palyginti su įsipareigojimais apskritai (7, 8, 9, 10). Jie virsta kompromisais, tokiais kaip:

- Kokybės lygio pritaikymas prie realybės – praleisti išsamią peržiūrą dėl spaudimo padaryti daugiau per trumpesnę laiką (1, 4, 5, 6 klausytojai);
- Nuolatinis pristatymo spaudimas apsunkina naujų technologijų diegimą (2, 4 klausytojai);
- Būtinybė teikti pirmenybę tam tikroms kalboms ir atidėti vertimus į kitas kalbas (1, 8, 9, 10, 11, 12);
- Vertimai, kuriuos galima gauti tik pateikus prašymą (interviu 11, 12);
- Trūkstamų terminų (5, 6 klausytojai), tačiau laikomasi įsipareigojimų (privalomi vertimai) (7-asis klausytojas);
- Tiesioginių vertimų teikimo apribojimai (10-asis klausytojas);
- Mažiau lėšų administracijai (interviu 11, 12).

Kai kurios institucijos įdiegė savo (vidaus) sprendimus, kad prisitaikytų prie kokybės reikalavimų. Nors daugiausia atsižvelgiama į paklausą, institucijos klientai sprendžia, kas jiems svarbu (kurius dokumentus jie nori išversti į visas oficialiąsias ES kalbas); ir racionalizavimo reikalavimai gali padėti nustatyti dokumentus, kurie yra mažiau/labiau svarbūs (5, 6 klausytojai). Kalbos stilius kartais yra įtampos šaltinis, pvz., didėjanti tendencija vartoti aiškia kalbą, kuri gali būti sudėtinga verčiant teisinius tekstus naudojant techninę, griežtą ir tikslią terminologiją (Interviewee 4).

Išorės komunikacijos apribojimai

Apskritai ES institucijos laikosi daugiakalbystės principų, kaip apibrėžta Reglamente Nr. 1, sutartyse ir kt. Tačiau visiškos daugiakalbystės įgyvendinimas bendraujant su išorės subjektais kartais yra ribotas dėl žmogiškųjų išteklių ir laiko stokos (1, 4, 5, 6, 8, 9 klausytojai) ir infrastruktūros (2, 5, 6 klausytojai) arba pačios auditorijos (5, 6 klausytojai). Dėl šių apribojimų interneto svetainė gali būti nevisiškai išversta į visas oficialiąsias ES kalbas – tik keletas pirmųjų –

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

išverstų į visas oficialiąsias ES kalbas, o gilesni ir dinamiškesni lygiai verčiami į mažiau kalbų arba naudojant automatinį vertimą, kurį ES rekomenduoja tais atvejais, kai institucija negali aprėpti visų vertimų (5, 6, 7, 11, 12). Dėl pandemijos ir darbo internete atsirado papildomų techninių kliūčių, o tai buvo sudėtinga, ypač organizuojant daugiakalbius internetinius renginius (11, 12 klausytojai).

Nepaisant daugiakalbių įsipareigojimų ir atskaitomybės bei skaidrumo principų, kai kuriose institucijose išorės auditorija yra tokia konkreči, kad komunikacija praktiškai apsiriboja anglų kalba.

Tai pasakytina apie daugiau techninių organizacijų, dirbančių su finansų rinkomis, ekspertų ir visuomenės, turinčių didelę kompetenciją ekonomikos srityje. Norint pasiekti nespecialistinę auditoriją, reikia papildomų išteklių (8, 9 klausytojai).

Vidaus komunikacijos apribojimai

Vidaus komunikacija ES institucijose vargu ar kada nors apima visas ES kalbas. Jame dominuoja anglų, prancūzų ir kartais vokiečių, tačiau dominuoja anglų kalba (1, 2, 3, 4, 5, 6, 10). Vidaus komunikacija daugiausia apsiriboja anglų ir prancūzų kalbomis (11, 12) arba viena iš jų, o prancūzų kalba yra pagrindinė Teisingumo Teismo darbo kalba (10-asis klausytojas). Kalbos paslaugos teikiamos beveik tik išorės šalims. Kai kurie respondentai pažymi, kad visiška daugiakalbystė niekada nebuvo vidaus tikslas (5, 6 klausytojai), todėl apribojimų klausimas nekyla (8, 9 klausytojai).

Vertimo raštu ir žodžiu poreikiai, prioritetai ir tikslinė auditorija

Vertimo raštu ir žodžiu poreikių ir prioritetų vertinimas apskritai priklauso nuo institucinių įsipareigojimų ir yra grindžiamas paklausa (1, 2, 3, 4, 10), remiantis tiksline auditorija (7, 8, 9, 11, 12 klausytojai) ir laikantis nustatytos hierarchijos (5, 6). Terminų nustatymas atlieka svarbų vaidmenį organizuojant darbą (1, 2, 10 klausytojai), o laiko valdymas ateinantiems mėnesiams yra įprasta praktika (2, 4 klausytojai). Vertinimo ir prioritetų nustatymo procesai gali būti paremti statistiniais vertinimais ir IT priemonėmis, skirtomis tvarkaraščių sudarymui (Interviewee 2). Kai kurios institucijos turi atskirą planavimo skyrių (4-asis klausytojas) arba vidaus strategijos dokumentus (7, 8, 9 klausytojai), politiką (11, 12 klausytojai) ir t. t. Kartais vertinimo procesas atsispindi įdarbinant nuolatinius darbuotojus nuolatiniams ir (arba) pasikartojančioms užduotims atlikti, o laisvai samdomi vertėjai atsiliepia apie paklausos viršūnę (2-asis klausytojas).

Pagrindinės praktinės kalbos režimo ypatybės ir spragos

Be procedūrų, susijusių su išteklių valdymu, apklausiami asmenys atkreipė dėmesį į vidaus kalbų vartojimo tvarkos svarbą, kuri leidžia jiems vykdyti savo įsipareigojimus. Toms institucijoms, kurios privalo skelbti viską visomis ES kalbomis (1, 2, 5, 10 klausytojai), svarbu, kad mažos ir didelės kalbos būtų vienodos (2-asis klausytojas). Vis dėlto projektai platinami tik anglų, prancūzų ir (arba) vokiečių kalbomis (1, 2, 10 klausytojai); Anglų kalba yra visada naudojama (Interviewee 2). Kai kurios institucijos, vadovaudamosi praktiniu požiūriu, iš karto neišverčia visų dokumentų į visas ES kalbas (5, 6 klausytojai). Viena iš konvergencijos prie monokalbijos priešasčių rengiant dokumentus yra tai, kad dokumentų dažnai nerengia vienas asmuo ar biuras. Jie eina per kelis žingsnius ir biurus, ir ne viskas gali būti išversta kiekviename žingsnyje. (Interviu 7).

Technologija yra svarbi kalbos režimų ypatybė (IT įrankiai, speciali programinė įranga) (1, 4 klausytojai). Kai kurie apklaustieji (8, 9) pabrėžė, kad kalbos režimas yra orientuotas į auditoriją ir stengiasi būti kuo įtraukesnis į išorės komunikaciją (pvz., pasiekti daugiau moterų ar jaunimo).

Apklaustiems asmenims buvo sunku nustatyti bet kokias spragas ir daugeliu atvejų teigė, kad jų organizacija vykdo savo įsipareigojimus (1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12), nepaisant to, kad jie gali pagerinti išteklių valdymą, optimizuoti komunikacijos strategijas, laiku įvertinti realius poreikius ir veiksmingai nukreipti auditoriją.

Labai nedaug respondentų galėjo nustatyti sisteminės spragos savo organizacijose. Viena spraga susijusi su vadinamosiomis deficito kalbomis – yra ribotas vertėjų žodžių skaičius tam tikromis

kalbomis, pvz., danų, suomių, lenkų, portugalų ir anglų kalbomis. Nuolat susiduriama su sunkumais ieškant tų vertėjų žodžių (2-asis klausytojas). Kitas klausimas susijęs tik su anglų kalbos turiniu interneto svetainėse, nors ir pateisinamas tuo, kad ši kalba yra dažniausiai mokoma kalba mokyklose. Nors to ne visada pakanka, naudojamas mašininis vertimas (Interviewee 7). Paskutinis ir pasikartojantis klausimas yra nuolatinio laiko spaudimo iššūkis (Interviu 11, 12).

Internetinė komunikacija

Kalbant apie interneto svetainių vertimą, daugeliu atvejų siekiama išversti interneto svetainių (ypač pagrindinės sąsajos) turinį į visas oficialiąsias ES kalbas (1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10). Tačiau prioritetai vis dar nustatomi atsižvelgiant į poreikius ir turimus išteklius. Taigi, kartais jis yra automatizuotas (1, 5, 6, 8, 9) ir ne visi dokumentai yra išversti dokumentai (Interviewee 10). Pavyzdžiui, sprendimai dėl turinio vertimo gali priklausyti nuo techninės priežiūros poreikių (reikalavimų atnaujinimo); dažnai besikeičiant interneto turiniui, turi būti didelis vertimo poreikis ir vertimo ištekliai (8, 9 klausytojai). Kai kuriais atvejais turinys taip pat gali būti išverstas į kitas ne ES kalbas, pvz., rusų arba kinų. (Interviewee 3) Tačiau taip pat yra kai kurios institucijos, kurios pagal nutylėjimą saugo svetainės turinį anglų kalba, o vertimai į kitas kalbas naudojami tik konkrečioms skyriams. (Interviu 11, 12). Intraneto ir skyrių administravimo turinys daugiausia pateikiamas anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis; kartais ir kitomis kalbomis (interviu 2).

Kalbant apie „Twitter“ vertimą, yra dvi kalbos vartojimo tendencijos „Twitter“. Vienas iš jų yra tviteryje anglų kalba, su išimtimis laikas nuo laiko (1, 4, 5, 6, 8, 9) arba dviem kalbomis – anglų ir prancūzų kalbomis (interviewee 10). Antrasis yra naudoti daugiakalbius tweets, bet ne išverstas į visas kalbas pagal numatytuosius nustatymus (Interviewee 2, 7). Pirmojo požiūrio argumentas yra tas, kad anglų kalba yra pagrindinė „Twitter“ naudotojų kalba, o išverstos „Twitter“ žinutės gauna mažiau atsiliepimų (1, 5, 6, 8, 9). Antrasis požiūris pagrįstas tuo, kad vis tiek tviterio žinutės skelbiamos skirtingomis kalbomis ir kad jos dažnai susijusios su skirtingomis kalbinėmis bendruomenėmis ir interesų grupėmis, priklausomai nuo konteksto (vietoje) (2, 7).

A3.3 Pagrindinės tendencijos per pastaruosius 5 metus

Per pastaruosius penkerius metus pasikeitė tiek vidaus, tiek išorės kalbų vartojimas ES institucijose – šis pokytis įvyko dėl ilgesnių procesų, kurie prasidėjo 2004 m. ir pastebimai pakeitė ES kalbų vartojimą (1, 2, 11, 12 klausytojai).

Vidaus komunikacija

Daugelyje institucijų pastebimas skirtumas yra reikšmingas perėjimas prie anglų kalbos ir (nepaisant kai kurių taisyklių, pagal kurias reikalaujama, kad vidaus dokumentai būtų verčiami ir į prancūzų kalbą) kaip lingua franca (Interviewees 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10).

Išorės komunikacija

Nors anglų kalbos vaidmuo ir vartojimas išorės komunikacijos srityje didėja (3, 5, 6, 10 klausytojai), taip pat sėkmingai daugėja informacijos kitomis oficialiosiomis ES kalbomis (2, 8, 9).

Kita tendencija – vis daugiau kalbų (dažniausiai vartojama aiški kalba) bendraujant internetu per interneto svetaines ir socialinius tinklus (2, 7, 8, 9). Tai iš dalies galėtų lemti dažnesnis mašininio vertimo naudojimas (ir priėmimas) (5, 6 klausytojai). Galbūt labiausiai matomas pokytis buvo airių ir maltiečių įtraukimas į oficialiųjų ES kalbų sąrašą, kuris akivaizdžiai turėjo tam tikrų pasekmių procedūroms ir organizavimui (1, 10 klausytojai). Kai kurie apklaustieji pabrėžė daugiakalbystės skatinimo svarbą (10, 11, 12 klausytojai) ir vis didėjantį supratimą, kad veiksminga daugiakalbystė yra būtina siekiant panaikinti atotrūkį tarp ES institucijų ir piliečių, vartojančių aiškias kalbas ir pranešimus (4-asis klausytojas).

Pagrindiniai tikėtini pokyčiai artimiausioje ateityje

Reikšmingiausi pokyčiai jau įvyko po plėtros 2004 m. (Interviewee 2), o būsimoje daugiakalbystėje turėtų būti tiesiog laikomasi (10-asis klausytojas). Apskritai, nėra (interview 11, 12) arba mažai tikimasi pakeitimų (2, 4, 7). Nepaisant to, vyrauja tendencija anglų kalbą vartoti kaip pirmąją kalbą viduje (1, 3, 5, 6, 10), tuo tarpu yra spaudimas vartoti daugiau prancūzų kalbos (Interviewee 4). Buvo pažymėta, kad tikimasi, jog airių kalbos vartojimas didės, nes nebetaikoma airių kalbai taikoma nukrypti leidžianti nuostata (Interviewee 10). Taip pat yra tam tikrų lūkesčių, kad mašininio vertimo vaidmuo padidės (7, 8, 9).

Išoriškai dirbtinis intelektas gali palaipsniui tapti vis daugiau ir daugiau pagalbos žmogaus vertimui žodžiu (Interviewee 2), o mašininis palaikymas tikriausiai bus plačiai naudojamas vertime (5, 6, 8, 9). Tačiau pandemija atskleidė tam tikrų naudojamų internetinių priemonių trūkumų, pavyzdžiui, kai kurių programinės įrangos („Interviewee 3“) mygtuko „vertimo žodžiu“ arba pasirinkimo galimybės nebuvimas.

Kai kurios institucijos tikisi, kad bus tęsiamos dabartinės tendencijos – pasiekti platesnę auditoriją (piliečius), nors ir interneto svetainėje, toliau tirti naudojimąsi socialiniais tinklais, aktyviau įtraukti nacionalinę žiniasklaidą, dažniau vartoti aiškią kalbą, daugiau vizualiai bendrauti, sutrumpinti dokumentus, sluoksniuoti tekstus, toliau ir didinti klausymo vaidmenį – nei bet kokie reikšmingi pokyčiai. (Interview 8, 9). Tačiau būsimų plėtros etapų atveju būtų tikimasi daugiau pokyčių (1, 4 klausytojai).

Vertimo raštu ir žodžiu užsakomosios paslaugos

Kalbant apie požiūrį į perdavimą išorės subjektams, į pokalbius įrašyta:

- Tendencija didinti užsakomąsias paslaugas (1-asis klausytojas);
- Didesnis pasitikėjimas vidaus darbuotojais (2, 10 klausytojai);
- „labai palankiai vertina užsakomąsias paslaugas“; „išorės paslaugos apie 50 %“ (interview Nr. 3)
- „ne, ne šiuo metu“; „apie 30 % pavedimų perduodama išorės subjektams, tačiau šiuo atžvilgiu nenumatoma padidėjimo“ (4-asis klausytojas); 35 proc. išorės vertimų, įskaitant tekstus, kurių versti neprivaloma (7-asis klausytojas);
- „sunku pasakyti, tačiau iki šiol tendencija didėjo – nuo maždaug 5 proc. iki 20 proc.“ (5, 6 klausytojai)
- „tikimasi, kad toliau bus taikomas dabartinis modus operandi“; „aiškinimą, kaip ir anksčiau, teikia išorės rangovai“; „vertimas – daugiausia viduje su laisvai samdomais rangovais, padedančiais pasiekti aukščiausią lygį, arba jei vidaus vertėjų nėra“ (8, 9 klausytojai).

Apskritai nėra matomų bendrų požiūrių į užsakomąsias paslaugas tendencijos. Tai priklauso nuo išverstos ir (arba) interpretuojamos informacijos rūšies, nes, pavyzdžiui, kai kurie iš jų gali būti konfidencialūs, todėl negalima samdyti išorės darbuotojų. (Pokalbiai 2, 10). Kitas veiksnys, lemiantis užsakomąsias paslaugas, yra įstaigos nuosavi išteklių (11, 12 klausytojai). Tačiau spaudimas mažinti vidaus darbuotojų skaičių gali paskatinti laikinai, kai darbo krūvis yra didžiausias, padidinti kalbos infrastruktūros išorės perdavimą (5, 6 klausytojai) (2, 3 klausytojai).

Jungtinės Karalystės išstojimopoveikis vertimo raštu ir žodžiu įdarbinimo politikai

JK išvykimas labai sumažino potencialių darbuotojų (ES piliečių, kurių gimtoji kalba yra anglų kalba) skaičių, kuris dabar apsiriboja airiais, maltiečiais ir kipriečiais. Nepaisant to, dauguma apklaustųjų nepastebėjo jokių naujų sunkumų, nes anksčiau buvo sunku rasti kvalifikuotų darbuotojų (1, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12). Tačiau kai kurie respondentai pastebėjo, kad sunkiau rasti gimtakalbius anglų kalba (2, 10). Be to, pranešama apie atvejus, kai ne gimtoji buvo priimta eiti pareigas, kuriose reikalaujama gimtosios anglų kalbos (7, 8, 9).

Kai kurie apklaustieji nurodė, kad kalbos turėjimas gimtąja kalba nebūtinai reiškia, kad tai „turi būti gimtoji kalba“ (3-asis klausytojas) ir iš tikrųjų svarbu, kad kalbos žinios būtų faktinės (7-asis klausytojas). Iš dalies propaguojama ES piliečių kalbų mokėjimo politika, pažymėta, kad vis daugiau anglų kalbos įgūdžių turinčių asmenų yra pakankamai gerai parengti neskelbiamus dokumentus (11, 12 klausytojai). Jungtinės Karalystės išstojimo poveikį taip pat mažina taisyklės, pagal kurias JK piliečiai ketverius metus po BREXIT gali toliau dirbti savo pareigas ES institucijose, taip pat galimybė gauti dvigubą pilietybę, suteikiančią galimybę toliau dirbti ES (7, 8, 9, 10, 11, 12).

Iššūkiai bendraujant kalba, kuri nėra jų gimtoji kalba

Dauguma apklaustųjų nepastebėjo, kaip bendrauti kalba, kuri nėra jų gimtoji kalba. Pagrindinė pabrėžta priežastis – kalbos reikalavimai ES institucijose (ypač kalbų tarnybose) dirbantiems asmenims. Žinoma, kartais kyla problemų, susijusių su kalbos įgūdžiais. Nepaisant to, ES institucijose dirbančių asmenų kvalifikacija yra atidžiai tikrinama ir (jei įdarbinama) jiems siūlomi įvairūs kursai, siekiant pagerinti jų bendravimo įgūdžius. Be to, kiekvienam leidiniui yra kvalifikuoti redaktoriai arba korektoriai (2, 7, 8, 9, 10).

Be to, akivaizdu, kad pagrindinė vidaus komunikacijos kalba (išskyrus tam tikrų kalbų darbo grupes ir t. t.) yra anglų arba kartais prancūzų kalba (interviewee 10). Kartais kyla sunkumų naudojant nevietines kalbas, pvz., tikslumą, fonetiką. Nuotolinis darbas taip pat kartais nutraukiamas dėl garso kokybės (Interviewee 3). Kita problema, kylanti kalbines paslaugas teikiantiems darbuotojams, yra reikalavimas dirbti asmenims, kurie nevaržo savo gimtosios kalbos (tai nėra taip neįprasta). Tai iš esmės kelia problemų vertėjams žodžiu, kurie mokomi dirbti su gimtąja kalba. (Interviu Nr. 3). Kai kurie EP nariai dažnai yra įpratę kalbėti antrąja kalba neformaliame kontekste, kur jie taip pat gali pasikliauti gestais ir pasikartojimais; tačiau šie ne gimtoji kalba dažnai pervertina savo kalbos įgūdžius formaliame kontekste. Taigi, kai jie kalba antrąja kalba formalioje komunikacijoje, jie neišreiškia savo idėjų aiškiai ir tiksliai. Idėjų tikslumas yra didelė problema vertėjams žodžiu, kurie turi jas interpretuoti (Interviewee 3). Tačiau „kuo ilgiau dirbate institucijoje, tuo daugiau pripratinti prie daugiakalbės aplinkos ir nevartoti gimtosios kalbos“ (11, 12).

Vis dėlto, kaip pastebėjo vienas iš apklaustųjų (antrasis klausytojas), „kalbant apie daugiakalbę ir daugiakultūrę aplinkos komunikaciją visada bus iššūkis“.

Kitų kalbų, išskyrus anglų kalbą, vartojimo tendencijos

Apklaustieji teigė, kad nėra pastebimos tendencijos didinti kitų plačiai vartojamų kalbų vartojimą ne tik anglų kalba. Be to, kai kurie pranešė apie didėjančią anglų kalbos vaidmenį ir paklausą – „dažniausiai didėja vertėjų žodžiu, turinčių anglų kalbą retour, paklausa“ (Interviewee 2). Kai kuriais atvejais procedūros reikalauja vertimo į anglų, prancūzų ir vokiečių kalbas, tačiau tendencija yra labiau susijusi su anglų kalbos vartojimu, o ne kitu būdu (klausomieji 5, 6). Vis dėlto yra institucijų, kuriose pagrindinė kalba yra prancūzų, o ne anglų kalba (10, 11, 12).

A3.4 Skaitmeninių technologijų vaidmuo

Apklaustieji pastebėjo, kad skaitmeninės priemonės paprastai naudojamos daugiakalbystei palengvinti ir jų vaidmuo didėja. Tiek vertimo raštu, tiek vertimo žodžiu srityje vis dažniau naudojamos internetinės priemonės kasdiniame vidaus darbe ir teikiamose paslaugose. Kalbant apie biuro darbą, vertėjų raštu ir žodžiu priemonės yra panašios, nors vertimo raštu ir žodžiu paslaugoms reikia šiek tiek kitokios paramos. Populiariausios vertimo paslaugose naudojamos šios priemonės:

- Automatinis vertimas (1, 7, 4, 11, 22)
- E-transliuoti (1, 7, 10, 11, 12 klausytojai)
- Duomenų bazės, pvz., IATE, EURAMIS, SDL Trados, Eur-Lex (interviu 1, 5, 6, 10)
- Automatinio vertimo raštai interneto svetainėse (interviu 8, 9, 11, 12)

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

- Studija (Interviu 1, 8, 9)
- Vertimo pagalbos programinė įranga, vertimo atmintis (Interviewees 7, 11, 12)
- Vertimo atmintis (Interviu 1, 4)
- Papildoma vertimo aplinka (Interviu 5, 6)
- Invertavimas (interviu 8, 9)
- INTERACTIO (3-asis klausytojas)
- Kompiuterinis vertimas (CAT) įrankiai (Interviewee 4)
- Rungtynių lygis (Interviu 4)
- DeepL Pro (interviu 10)

Populiariausios vertimo žodžiu paslaugose naudojamos šios priemonės:

- Naujos priemonės, įgyvendinamos keliose institucijose: pvz., kalbėjimo į tekstą technologijos (2, 5, 6 klausytojai)
- Automatinė paieška kabinoje (Interviewee 2)
- Automatinis termino ištraukimas (parenkant tam tikrus žodžius, pvz., numerius) (Interviewee 2)
- SIDP (vienalaikio vertimo žodžiu platformos): Kudo, Vertimas žodžiu ir t. t. (2-asis klausytojas).

Pagrindiniai pastebėti privalumai yra šie:

- greitis (1, 4, 8, 9, 10, 11, 12)
- efektyvumas (1, 4, 10, 11, 12)
- optimizavimas (Interviu 4, 8, 9)
- prieinamumas (interviu 2)
- kokybė (interviu 4)
- nuoseklumas (interviu 10)
- pakankamai geras, kad būtų galima parengti (Interviu 11, 12).

Trūkumai ar iššūkiai apima:

- patikimumas reikalauja žmogaus priežiūros (1, 4, 5, 6, 10, 11, 12)
- klaidų jamžinimas (1, 5, 6, 10 klausytojai)
- tyčiotis iš kokybės – tai reiškia, kad tekstas gerai skaitomas, tačiau vertimo reikšmė yra neteisinga (Interviu 1, 10)
- didelių lūkesčių, susijusių su laiku, kūrimas (Interviewee 1)
- garso kokybė (Interviu 2, 10)
- nėra vienodai naudingas visoms kalboms (4, 10 klausytojai)
- tinkamų priemonių kūrimas ir atnaujinimas užima daug laiko. (Interviu 8, 9)
- reikalinga papildoma įranga (interviu 10).

ES jau investuoja į skaitmenines technologijas ir tikimasi papildomų išlaidų. Pasak apklaustųjų, tolesnės investicijos į skaitmenines priemones neabejotinai palengvintų daugiakalbystę. Tačiau tam reikėtų sutelkti dėmesį į daugiau kūrėjų dalyvavimą ir geresnį priemonių integravimą (8, 9 klausytojai).

Skaitmeninės priemonės tapo būtinos dirbant kalbos paslaugų aplinkoje. Vertimo požiūriu tai reikštų, kad vertėjo darbas pasikeistų, t. y. būtų labiau pereinama prie vertimo patvirtinimo, o ne į patį vertimą (1, 5, 6, 11, 10 klausytojai); „nuo intelektualinio iki beveik mechaninio“ (Interviewee 1). Kai kurie biurai rimtai svarsto dirbtinio intelekto diegimą savo darbo eigoje, kad optimizuotų labai daug laiko reikalaujantį darbo paskirstymo procesą (Interviewee 4). Kita vertus, aiškinant skaitmenines priemones, jos priimamos lėčiau, nes šiam procesui reikia sudėtingesnių sprendimų nei vertimo. Įgyvendinant skaitmenines priemones remiamas laikinas vertimas žodžiu, vertimo žodžiu paslaugos tapo prieinamesnės (didelis konferencijų vertimo žodžiu pokytis), o laisvos erdvės apribojimai tapo mažiau susiję su problema (Interviewee 2).

Kai kurios institucijos kuria savo priemones, grindžiamas skaitmeninėmis technologijomis, kad padėtų įgyvendinti daugiakalbystę. Pavyzdys – daugiakalbė apklausos priemonė, leidžianti greitai nustatyti apklausą ir rinkti duomenis įvairiomis kalbomis. (Interviu 8, 9).

Keli respondentai taip pat atkreipė dėmesį į apribojimus, susijusius su skaitmeninių priemonių naudojimo taisyklių trūkumu, ir į tai, kad daugiakalbystė vis dar turi tam tikrų reikalavimų, kurių skaitmeninės priemonės negali užtikrinti. Tačiau tai tikrai gali pagerinti padėtį, jei kalbama apie turimus išteklius (žmones, laiką, erdvę, lėšas). Galiausiai respondentai atkreipė dėmesį į nematerialius kalbų bruožus, o tai reiškia, kad artimiausioje ateityje mašininis vertimas nepakeis žmonių (1, 4, 5, 6, 10, 11, 12).

A3.5 Skaidrumas ir atskaitomybė

Apskritai apklausiami asmenys manė, kad jų organizacijos kalbų vartojimo tvarka yra pakankamai daugiakalbė, kad ES piliečiams būtų užtikrintas pagrįstas ir subalansuotas skaidrumas, nors taip pat buvo atkreiptas dėmesys į nedidelius patobulinimus. Buvo pažymėta, kad didžioji dauguma dokumentų yra peržiūrimi (vartotojų) anglų kalba. Be to, dokumentus paprastai skaito ne plačioji visuomenė, o konkretūs tiesiogiai suinteresuoti suinteresuotieji subjektai (1, 5, 6, 8, 9 klausytojai) arba jie priklauso nuo piliečių bendro intereso ES klausimais (1, 2, 3 klausytojai).

Siekiant padidinti skaidrumą, apklausiami asmenys pabrėžė, kad reikia užtikrinti aukštos kokybės vertimą į visas ES kalbas (4, 5, 6, 8, 9 klausytojai) ir naudoti aiškią kalbą (4, 8, 9 klausytojai).

Visi apklausti asmenys atsakė, kad skundų dėl daugiakalbystės įgyvendinimo jų institucijose nėra arba jų beveik nėra, nes teikiamoms paslaugoms taikomi aukšti standartai. Nedideli skundų atvejai daugiausia susiję su tam tikros kalbos (teikiamų paslaugų) prieinamumu, kuris yra tiesiogiai susijęs su institucijos turimais ištekliais (2, 3, 8, 9, 10). Dėl pandemijos internetinių paslaugų paklausa yra didžiulė, todėl kartais jos buvo mažiau prieinamos, ypač kalbant apie mažesnes kalbas (2-asis klausytojas). Dažniau nei skundai pateikiami užklausimai (8, 9 klausytojai) arba pastabos iš piliečių arba EP narių (naudotojų), kurie pastebėjo vertimo klaidas (1, 2, 4, 10 klausytojai). Skundus dažniausiai pateikia įvairūs akademikai, teisininkai, aktyvistai ir piliečiai (Interviewee 10).

4PRIEDAS. EUROPOS GYVENTOJŲ KALBŲ MOKĖJIMAS

Lentelė A4.1: 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie yra lingvistiškai įtraukti pagal ES komunikacijos politikos rūšį, kalbinės įtraukties apibrėžties metoda ir šalį, procentinė dalis

Komunikacijos politika	Monokalbystė (tik anglų kalba)		Dvikalbystė (prancūzų kalba)		Trikalbystė (anglų prancūzų vokiečių)		Heksalingalizmas (anglų, prancūzų, vokiečių, italų, ispanų, lenkų)		Daugiakalbystė (24 oficialūs langages)		Gyventojų skaičius	
	App. A	App. B	App. A	App. B	App. A	App. B	App. A	App. B	App. A	App. B	%	Milijonai
Šalis												
Austrija	26	68	90	97	92	98	92	98	94	99	2.0	4.83
Belgija	17	55	48	78	56	85	57	85	96	99	2.5	5.98
Bulgarija	8	28	2	7	9	32	9	32	98	99	1.7	3.97
Kroatija	14	51	4	22	17	60	18	61	100	100	1.0	2.28
Kipras	31	80	2	8	32	80	32	80	95	99	0.2	0.46
Čekija	6	34	2	23	8	47	9	48	99	100	2.4	5.84
Danija*	28	55	4	14	31	60	32	61	95	98	1.2	2.95
Estija	20	51	2	7	21	54	21	54	76	89	0.3	0.72
Suomija	28	82	2	5	28	83	29	83	97	99	1.2	2.83
Prancūzija	9	38	95	98	95	98	96	98	96	99	13.5	32.37
Vokietija	15	60	92	98	93	99	94	99	95	99	18.7	44.77
Graikija	17	53	4	12	18	54	18	54	95	99	2.5	5.86
Vengrija	8	25	4	16	10	34	10	34	100	100	2.3	5.39
Airija	91	97	4	15	93	98	96	99	99	100	1.1	2.56
Italija	5	35	3	15	7	41	100	100	100	100	13.6	32.61

Latvija	8	45	1	7	9	51	9	52	75	95	0.5	1.06
Lietuva	10	33	1	6	11	38	17	49	96	99	0.7	1.55
Liuksemburgas	24	41	73	90	79	93	81	94	90	97	0.1	0.30
Malta	61	90	1	6	61	90	63	91	99	100	0.1	0.24
Nyderlandai	29	79	7	33	33	82	33	82	96	99	3.7	8.95
Lenkija	8	34	2	14	10	41	100	100	100	100	9.1	2.73
Portugalija	12	40	5	20	15	48	17	52	100	100	2.3	5.58
Rumunija	4	21	1	9	4	24	5	26	100	100	4.6	11.06
Slovakija	6	28	3	18	9	41	9	43	100	100	1.3	3.07
Slovėnija	20	48	5	19	23	57	25	60	95	98	0.5	1.16
Ispanija	9	31	4	12	12	37	96	99	98	99	10.9	26.03
Švedija	48	85	3	16	49	86	51	87	93	97	2.1	4.98
ES-27	13	45	35	45	43	65	74	86	97	99	100	239.1

Šaltinis: Eurostatas, 2021 m., AES 2016 m. 27 ES valstybės narės. Svertiniai rezultatai pateikiami procentais. Bendra procentinė dalis, susijusi su 25–64 m. gyventojų skaičiumi. Pastabos: 174 688, atstovaujantys 239,1 mln. suaugusių gyventojų (paskutinėse dviejose skiltyse nurodomas suaugusių gyventojų skaičius kiekvienoje šalyje ir šalies gyventojų dalis 27 ES valstybėse narėse). A programa – A priedėlis, B programa – B priedėlis, žr. 7 skyrių dėl apibrėžčių.

* Danijos procentinės dalys pagal B metodą (išskyrus daugiakalbę kalbų politiką) nepakankamai įvertintos, nes danų kalbos imtyje AES yra daug trūkstamų reikšmių dviem AES kintamiesiems, t. y. „Pirmiausia geriausiai žinoma kalba, išskyrus motiną“ ir „Antroji geriausiai žinoma kalba, išskyrus motiną“. Siekiant, kad imtis būtų išsami, trūkstamos reikšmės buvo traktuojamos kaip lygiavertės „nekalbu jokios užsienio kalbos“, todėl šalies daugiakalbiai žmonės nepakankamai įvertinami. Atsižvelgiant į palyginti mažą Danijos demografinį dydį, palyginti su likusia ES dalimi, tai neturės didelės įtakos mūsų bendroms išvadoms. Šis metodologinis pasirinkimas įgyvendinamas visose lentelėse.

Š Liuksemburgo padėtis ypatinga dėl to, kad jo gyventojai yra labai daugiakalbiai. AES pateikiama tik pirmosios ir antrosios užsienio ir (arba) kitų kalbų, kurios yra žinomos kartu su atsakovo gimtąja kalba, mokėjimo lygis. Tačiau didelė Liuksemburgo gyventojų dalis kalba liuksemburgiečių kalba kaip gimtąja kalba, o pirmoji/antroji geriausiai žinoma užsienio kalba nurodo prancūzų ir vokiečių kalbas (abu šalies administracines kalbas). Jei anglų kalba yra trečioji respondento kalba, AES negali jos įrašyti.

A4.2 lentelė: 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie pagal ES komunikacijos politikos rūšį yra įtraukti į kalbinės įtraukties apibrėžtį ir amžiaus grupę, procentinė dalis

Amžiaus grupė		25–34	35–44	45–54	55–64
Komunikacijos politika	Požiūris				
Monokalbystė (tik anglų kalba)	A	20	15	10	7
	B	60	50	40	30
Dvikalbystė (prancūzų kalba)	A	35	32	37	36
	B	46	43	47	45
Trikalbystė (anglų prancūzų vokiečių)	A	48	42	42	40
	B	77	67	62	56
Heksalingualizmas (anglų prancūzų vokiečių italų ispanų lenkų)	A	75	73	73	72
	B	90	87	85	82
Daugiakalbystė (24 oficialiosios kalbos)	A	97	97	97	98
	B	99	99	99	99
% visų 25–64 m. amžiaus gyventojų pagal amžiaus grupes		23.1	25.4	27.3	24.3

Šaltinis: Eurostatas, 2021 m., AES 2016 m. 27 ES valstybės narės. Svertiniai rezultatai pateikiami procentais. Bendra procentinė dalis, susijusi su 25–64 m. amžiaus gyventojais, priklausančiais amžiaus grupei.

Pastabos: 174,688. Žr. 7 skyrių dėl A ir B metodų apibrėžčių.

Bet kokia kalbų politika, išskyrus daugiakalbę ir dvikalbę politiką, lemia kartų nelygybę, susijusią su suaugusiųjų, kuriems taikoma kalbinė apibrėžtis, procentine dalimi. Kalbinės įtraukties lygis yra didesnis jaunajai kartai pagal vienakalbį, trikalbį ir šešiakalbį bendravimo politiką. Šį padidėjimą daugiausia lėmė pastarųjų dešimtmečių anglų kalbos paplitimas ES šalių švietimo sistemose. Rezultatai rodo, kad švietimo politika buvo veiksminga skatinant bent kai kurių kalbos įgūdžių įgijimą, tačiau tik mažuma pasiekė įgūdžių lygį. Tai reiškia, kad vertimo poreikis ES komunikacijos srityje artimiausioje ateityje iš esmės nesikeis. Net ir jauniausioje kohortoje kalbų atskirtis, kurią lemia vienakalbį arba trikalbį kalbų politikos režimo įgyvendinimas, tebėra didelė.

A4.3 lentelė. 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie lingvistiškai įtraukiami pagal ES komunikacijos politikos rūšį, kalbinės įtraukties apibrėžties metodą ir sėkmingai įgytą išsilavinimą, procentinė dalis

Komunikacijos politika	Požiūris	Sėkmingai įgytas išsilavinimas		
		Žemas	Vidutinis	Aukštas
Monokalbystė (tik anglų kalba)	A	4	8	28
	B	16	40	74
Dvikalbystė (prancūzų kalba)	A	23	37	41
	B	30	46	55
Trikalbystė (anglų prancūzų vokiečių)	A	26	42	57
	B	39	64	87
Heksalingualizmas (anglų prancūzų vokiečių italų ispanų lenkų)	A	69	71	81
	B	79	83	96
Daugiakalbystė (24 oficialiosios kalbos)	A	94	98	98
	B	98	99	100
% visų 25–64 m. amžiaus gyventojų pagal išsilavinimo lygį		22.2	47.6	30.0

Šaltinis: Eurostatas, 2021 m., AES 2016 m. Švietimo lygiai skirstomi į ISCED 2011 lygius ir susumuojami pagal Eurostato gaires: Žemas išsilavinimas (ISCED-11 0–2 lygiai), vidutinis išsilavinimas (ISCED-11 3–4 lygiai), aukštasis mokslas (ISCED-11 5 ar aukštesnio lygio). Svertiniai rezultatai pateikiami procentais. Bendra procentinė dalis, susijusi su gyventojų skaičiumi nuo 25 iki 64 metų. Pastabos: 174,485. Žr. 7 skyrių, kuriame pateiktos A ir B metodų apibrėžtys. ISCED = Tarptautinis standartinis švietimo klasifikatorius.

Gerai žinoma, kad kitų nei gimtoji kalbų įgūdžiai yra susiję su išsilavinimo lygiu. Tai atsispindi šioje lentelėje pateiktuose rezultatuose. Pavyzdžiui, 25–64 m. amžiaus ES gyventojai, turintys aukštą išsilavinimo lygį, dažniau įtraukiami į nedaugiakalbystės politiką nei žemą išsilavinimo lygį turintys gyventojai.

A4.4 lentelė: 25–64 m. amžiaus Europos gyventojų, kurie yra lingvistiškai įtraukti pagal ES komunikacijos politikos rūšį, kalbinės įtraukties apibrėžties metodą ir profesiją, procentinė dalis

Komunikacijos politika											25–64 m. pop. procentinė dalis pagal profesines grupes
	Monokalbystė (tik anglų kalba)		Dvikalbystė (prancūzų kalba)		Trikalbystė (anglų prancūzų vokiečių)		Heksalingalizmas (anglų, prancūzų, vokiečių, italų, ispanų, lenkų)		Daugiakalbystė (24 oficialūs langages)		
		App. A	App. B	App. A	App. B	App. A	App. B	App. A	App. B	App. A	App. B
Okupacija											
1. Vadybininkai	26	67	38	51	53	81	79	94	99	100	5.0
2. Profesionalai	32	78	38	53	57	87	81	96	99	100	20.6
3. Technikai ir jaunesnieji specialistai	15	61	51	60	59	82	82	94	99	100	16.8
4. Kanceliarijos darbuotojai	13	58	39	50	47	76	80	92	99	100	9.8
5. Serviso ir pardavimų darbuotojai	9	41	37	45	43	66	71	85	97	99	15.1
6. Kvalifikuoti žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriaus darbuotojai	4	18	20	25	23	36	64	71	98	99	3.7
7. Amatų ir susijusių profesijų darbininkai	4	28	32	39	35	53	68	79	97	99	12.2
8. Įrenginių ir mašinų operatoriai bei surinkėjai	4	25	29	37	32	52	63	76	96	99	7.8
9. Elementarūs užsiėmimai	4	20	35	45	39	55	70	81	93	99	8.3
10. Ginkluotųjų pajėgų okupacijos	18	69	38	49	48	80	76	94	99	100	0.6

Šaltinis: Eurostatas, 2021 m., AES 2016 m. Ekonominė veikla koduojama pagal ISCO 2008. 27 ES šalys. Svertiniai rezultatai pateikiami procentais. Paskutinėje skiltyje nurodoma santykinė 25–64 m. amžiaus dirbančiųjų procentinė dalis pagal kiekvieną užimtumo statusą. Pastabos: 117,543. A programa – A priedėlis, B programa – B priedėlis, žr. 7 skyrių dėl apibrėžčių.

AE Spateikiami duomenys apie respondentų profesiją, klasifikuojamą pagal 2008 m. Tarptautinį standartinį profesijų klasifikatorių (ISCO). Lentelėje nurodoma suaugusių gyventojų, kurie yra lingvistiškai įtraukti pagal dirbančių respondentų profesinį statusą, procentinė dalis.

5PRIEDAS. MAŠININIS VERTIMAS

A5.1 Kas yra mašininis vertimas?⁹³

Yra įvairių požiūrių į mašininį vertimą (MT), kurių kiekvienas turi savo privalumų ir trūkumų rinkinį (A5.1 lentelė). **Vienas iš ankstyviausių šiuolaikinių MT metodų yra taisyklėmis pagrįstas metodas**, kuris remiasi žodynais ir gramatikos taisyklėmis (pvz., sintaksė ir morfologija), perkeltiant tekstą iš vienos kalbos į kitą (Castilho et al., 2017). Trumpai tariant, taisyklėmis grindžiama sistema suskaido originalo kalba išreikštą sakinį į žodžius ir taisykles ir susieja juos su kalbos, į kurią verčiama, žodžiais ir taisyklėmis. Vienas iš taisyklėmis grindžiamų sistemų privalumų yra tai, kad joms nereikia dvikalbių tekstų mokymui, todėl jos iš esmės yra nepriklausomos. Kitaip tariant, taisyklėmis grindžiama sistema duos tiek pat gerų rezultatų, kad ir kokia būtų teksto sritis. Tačiau taisyklėmis pagrįstos sistemos yra brangios ir, žinoma, yra blogos kalbant apie kalbines dviprasmybes ir idiomatinės išraiškas (Charoenpornasawat et al., 2002).

Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra MT nuolat pereina nuo taisyklėmis grindžiamų metodų prie labiau duomenimis grindžiamų metodų (Way, 2020). Iš tiesų, antrasis požiūris į MT yra korpusinis metodas, pagal kurį lygiagrečiai dvikalbiai korporai moko (t. y. mokyti) versti programinę įrangą. Apskritai, šie augalai gali būti naudojami vienu iš dviejų būdų. Jie gali būti naudojami siekiant išmokyti programinę įrangą iš naujo taikyti kalbos modelius, prieinamus originalo korporacijoje, kad būtų galima išversti naujus tekstus, atliekant atitinkamus pakeitimus (tokiu atveju mes kalbame konkrečiau apie pavyzdžiu pagrįstą metodą), arba kad programinė įranga išmokytų tam tikrų teksto eilučių pasiskirstymą originalo kalba yra tam tikrų teksto eilučių vertimas į tikslinę kalbą ir tada atitinkamai juos suderinti (statistinis mašinų mokymasis). Abiem šiais korpusiniais metodais veiksmingiau naudojami žmogiškieji išteklių ir leksinė atranka atliekama geriau nei taisyklėmis pagrįsti metodai (Hutchins, 2007).

Tačiau šie metodai labai priklauso nuo srities, t. y. vertimas gali būti sukurtas tik tuo atveju, jei etaloniniame korpuse yra atitinkamas pavyzdys (Carl, 2000). Kitaip tariant, šie metodai dažnai negalės išversti sakinių iš srities, kuri labai skiriasi nuo mokymui naudojamų tekstų srities. Be to, jie gali atlikti labai prastai, kai kalbama apie struktūrizuoti gramatiškai skambančius sakinius.

Siekiant ištaisyti pastarąjį klausimą, **buvo sukurtos mišrios sistemos, kuriose derinami taisyklėmis grindžiami ir korpusiniai metodai** (España-Bonet ir Costa-jussà, 2016 m.). Šiuo atžvilgiu 2006–2012 m. ES pradėjo įgyvendinti du projektus („EuroMatrix“ ir „EuroMatrixPlus“), kurių bendras biudžetas – 8,3 mln. EUR, skirtų MT sistemoms tarp visų ES oficialiųjų kalbų kurti ir tobulinti. Projektas pradėtas nuo pripažinimo, kad vertimai sudaro dideles išlaidas ES institucijoms ir Europos įmonėms ir juo siekiama sukurti perspektyvią alternatyvą vertėjams raštu. Pagrindinis rezultatas buvo Mozė, nemokamas SMT variklis, kuris gali būti naudojamas mokyti statistinius vertimo modelius iš originalo kalbos į tikslinę kalbą ir gaminti automatinius vertimus į vertimo kalbą.

Naujausias metodas, dominuojantis MT, yra neuroninis mašininis vertimas (NMT), kuris remiasi giliuoju mokymusi ir dirbtiniais neuroniniais tinklais, kad prognozuotų žodžių sekų tikimybę naudojant tik dalį atminties, kurios reikia tradiciniams statistiniams metodams (Bentivogli et al., 2016). Nors pradinė NMT struktūra labai nesiskiria nuo tradicinio statistinio mašinų mokymosi (SMT), įdiegus kodavimo ir dekoderio sistemą ir originalo kalbos dėmesio modelius, šis patobulinimas tapo gana reikšmingas (Sutskever, 2014; Bahdanau et al., 2014 m.). Pasak Rivera-Trigueros (2021), neuroninių sistemų dominavimas yra toks, kad didžiausi pasaulyje MT teikėjai, tokie kaip „Google“, „Systran“ ir „Microsoft“, jau seniai juos integravo į savo sistemas, o tik maži MT teikėjai vis dar daugiausia priklauso nuo SMT. Visų pirma, 2016 m. lapkričio mėn. „Google“ pristatė „Google neuroninio mašininio vertimo“ (GNMT) sistemą, kuri mokosi iš milijonų pavyzdžių ir naudoja dirbtinius neuroninius tinklus, kad pagerintų tikslumą ir sklandumą (Wu et al., 2016). To

93 Tyrimo autoriai dėkoja Dr. Marco Civico (Ženevos universitetas) už vertingą pagalbą rengiant šį skyrių.

pasekmės gerokai pranoksta paprastą galimybę tiksliai išversti savo tekstų eilutes (pvz., elektroninį paštą) į visas kalbas. Pavyzdžiui, Džeksonas ir kt. (2019) parodė, kad „Google Translate“ gali būti patikimai naudojamas verčiant kitomis kalbomis paskelbtus medicininius dokumentus į anglų kalbą, siekiant abstrakcionuoti duomenis sisteminėms apžvalgoms.⁹⁴ Lentelėje apibendrinamos diskusijos apie įvairias MT sistemas.

A5.1 lentelė: Skirtingų mašininio vertimo metodų privalumai ir trūkumai

	Taisyklės grindžiamos	Duomenys grindžiami	Hibridinė sistema	Neuronų
Stiprybės	–Nereikia dvikalbių teksto įvesties –Nepriklausomas domenas	–Veiksmingumo padidėjimas Geresni leksinės atrankos rezultatai	–Grammatiškai garsas Mažiau priklausomas domenas	–Atsižvelgta į naujausias mašinių mokymosi technologijas
Trūkumai	Brangiai kainuoja Prastas veikimas tvarkant dviprasmiškas išraiškas	–Sritis priklausomas –Reikalingas didelis duomenų kiekis	–Reikalauja didelių finansinių investicijų	–Reikalauja daug mokymo duomenų

A5.2 Mašinių vertimo paslaugų teikėjai

Šiuo metu yra daug didelio masto MT sistemų, iš kurių kai kurios yra laisvai prieinamos internete. Yra daug tyrimų, kuriuose lyginamas skirtingų MT sistemų veikimas įvairiems kalbų deriniams ir skirtingomis sąlygomis. Palyginus keturias skirtingas internetines MT sistemas (Systran, SDL, WorldLingo ir InterTran) vertimams iš ispanų į anglų kalbą nustatyta, kad „Systran“ ir „WordLingo“ apskritai sukūrė geresnius ir suprantamesnius sakinius (Aiken and Wong 2006). Hampshire and Salvia (2010) nustatė, kad „Google Translate“ užima aukščiausią vietą verčiant sakinius su oficialiu registru, tačiau Babilonas jį pranoksta, kai kalbama apie idiomatinių išraiškų vertimą.

Visai neseniai Vanjani ir Aiken (2020) pasiūlė sistemingai palyginti aštuonis pagrindinius MT paslaugų teikėjus, būtent „Google Translate“, „Bing Translator“, „Systran“, „PROMT“, „Babilon“, „WorldLingo“, „Yandex“ ir „Reverso“. Remiantis ankstesniais tyrimais, nustatyta, kad „Google Translate“ apskritai yra tikslesnė, palyginti su kitomis MT sistemomis, ypač kai gimtoji kalba ir tikslinė kalba yra genetiškai panašios. To paties negalima pasakyti apie labai skirtingų kalbų poras. Todėl „Google Translate“ gali būti ne geriausias pasirinkimas kai kurioms konkrečioms kalbų poroms. Tačiau, palyginti su kitomis MT sistemomis, „Google Translate“ palaiko daug daugiau kalbų (109 nuo 2021 m. lapkričio mėn. ir 126 kuriamos). Google Translate iš tiesų yra labiausiai naudojamas MT teikėjas iš visų. Pasak Way (2020), „Google Translate“ nuo 2016 m. gegužės mėn. vertė 143 mlrd. žodžių per dieną, o per pastaruosius penkerius metus šis skaičius galėjo tik padidėti. Žmonių palyginimas tarp MT tikslumo per DeepL, Google Translate, Amazon Translate, Microsoft Translator buvo išleistas 2020.⁹⁵

94 Autoriai išbandė vertimą į anglų kalbą iš devynių skirtingų kalbų (kinų, prancūzų, vokiečių, italų, japonų, korėjiečių, rumunų, rusų ir ispanų).

95 Galima rasti čia: https://www.deepl.com/press.html#press_comparison_article

Privačioms bendrovėms, pvz., „Google“, naudojant išverstus ES dokumentus MT priemonėms kurti, kilo diskusijos dėl privačiojo ir viešojo sektorių naudoms, kurią teikia ES vertimo darbai, pusiausvyros. 2010 m. EP narė Evelyn Regner pateikė Komisijai klausimą dėl to, kad privati JAV įsikūrusi bendrovė „Google“ naudoja išverstus ES dokumentus, kad parengtų savo MT sistemą. Atkreipdama dėmesį į tai, kad ES vertimo raštu paslaugas moka ES mokesčių mokėtojai, ji pažymėjo, kad „Google“ netiesiogiai įgyja konkurencinį pranašumą ir finansinį pelną dėl išverstų ES dokumentų naudojimo.⁹⁶ Komisija atsakė žinodama, kad „Google“, kaip ir daugelis kitų privačių subjektų, pakartotinai naudoja išverstus dokumentus komerciniais tikslais ir kad tai leidžiama pagal Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/98/EB.⁹⁷ Ji taip pat pažymėjo, kad platesnis viešojo sektoriaus informacijos ir paslaugų pakartotinis naudojimas, kurį vėliau generuoja toks pakartotinis naudojimas, turėtų būti vertinamas kaip teigiamas dalykas, skatinantis kultūros ir ekonomikos augimą. Visų pirma jame nurodoma, kad „tai, kad patobulinta vertimo raštu priemonė yra plačiai prieinama ir naudojama, yra teigiamas žingsnis siekiant įveikti kalbos kliūtis, trukdančias naudotis žiniomis ir tarpvalstybinėmis informavimo paslaugomis.“⁹⁸ Iš to aišku, kad ES institucijos žino, kokį svarbų vaidmenį MT atliks ir atliks ateinančiais metais, o tai formuoja jų požiūrį į MT integravimą į vertimo raštu veiklą.

Mašininio vertimonaudojimas ES institucijose

Cadwell et al. (2016) atkreipkite dėmesį, kad vertėjai iš pradžių naudojo „eTranslation“ (žr. 8 skirsnį) „su žiupsneliu druskos“. Tačiau dabar jis yra giliai integruotas į VRGD darbo eigą⁹⁹ ir, nors kai kurie iš jų gali nenorėti juo pasinaudoti, vertėjai iš esmės jį pripažįsta (Rossi ir Chevrot, 2019 m.). Nuo MT sistemos sukūrimo Komisija visada skatino vertėjus geriau susipažinti su MT sistemomis. Ši strategija atrodo tinkama, atsižvelgiant į „Rossi“ ir „Chevrot“ (2019 m.) Europos Komisijoje dirbančių vertėjų apklausos dėl jų žinių apie mašininį vertimą ir ryšio su juo rezultatus. Nustatyta reikšminga neigiama koreliacija tarp žinių apie MT ir MT kaip grėsmės suvokimo (t. y. vertėjai jaučiasi nesaugūs dėl savo darbo). Tačiau jie taip pat pastebėjo, kad tie, kurie geriau supranta MT, tinkamai ir sąmoningai jį naudoja, nesvarbu, ar tai būtų po MT generuojamos produkcijos redagavimo,¹⁰⁰ ar tiesiog įkvėpimo iš jo. Tai patvirtina ankstesnes Cadwell et al. išvadas. (2016), kas nustatė, kad vertėjai, kurie priėmė MT savo darbo eigą linkę manyti, kad technologija yra naudinga ir gali patenkinti savo poreikius.

Yra keletas praktinių MT taikymo atvejų ES instituciniame kontekste ir iniciatyvų, kuriomis remiamas būsimas MT plėtojimas. Pirmasis yra Europos bendrasis patentas. **Europos bendrasis patentas** yra labai pamokantis atvejis pradėti diskusiją apie poreikį plačiau naudoti aukštos kokybės mašininį vertimą. Europos bendras patentas yra ES masto sistema, pagal kurią piliečiai gali kreiptis dėl vieno patento, kuris tuo pačiu metu galioja visose šią iniciatyvą ratifikavusiose šalyse. Nors jis nepakeičia registracijos nacionaliniu lygmeniu, bendram patentui, be kita ko, reikalingas vienas patento pratęsimo mokestis, vienoda apsauga ir vienas teismas (Bendras patentų teismas), kuris sprendžia patentų klausimus. Iš pradžių ji turėjo pradėti veikti 2018 m., tačiau dėl įvairių teisinių priežasčių ji buvo kelis kartus atidėta ir šiuo metu turi įsigalioti 2022 m. Vienas iš pagrindinių bendrojo patento aspektų yra tai, kad paraiškos gali būti teikiamos anglų, prancūzų arba vokiečių kalbomis, oficialiomis Europos patentų tarnybos kalbomis, ir kad

96 Klausimas raštu E-3436/10 pateikė Evelyn Regner (S & D) Komisijai (vokiečių kalba). Galima rasti čia: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-3436_DE.html

97 Direktyva 2003/98/EB: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003L0098>.

98 Atsakymas į Komisijos vardu E. Kroes pateiktą klausimą Nr. E-3436/10 (vokiečių kalba): https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-7-2010-3436-ASW_DE.html

99 Trumpai tariant, kai vertimo prašymas iš kitų generalinių direktoratų siunčiamas Vertimo raštu GD, jis pirmiausia apdorojamas MT sistemoje, o tada siunčiamas vertimo vadybininkui, kuris nukreipia jį vertėjams. Pastarasis gali nuspręsti po redaguoti MT išvestį arba iš naujo paleisti nuo įbrėžimų.

100 Po redagavimo yra procesas, kai žmogaus vertėjas pakeičia mašininio būdu išverstą tekstą, kad pagerintų jo kokybę. Mes galime atskirti „lengvą“ po redagavimo, kai modifikacijomis siekiama tik padaryti MT išvestį suprantamą, ir „visišką“ po redagavimo, kuriame vertėjas siekia padaryti jį stilistiškai tinkamą ir prilygstantį žmogaus išverstam tekstui.

daugiau vertimo nereikės. Iš tiesų pagal Tarybos reglamentą Nr. 1260/2012 „bendro galiojimo Europos patentų vertimo tvarka turėtų būti paprasta ir ekonomiškai efektyvi“, tačiau kartu ji turėtų „užtikrinti teisinį tikrumą ir skatinti inovacijas“ (Europos Vadovų Taryba, 2012 m.). Reglamente teigiama, kad mašininis vertimas gali labai padėti skleisti žinias. Tačiau atrodo, kad Taryba žinojo, jog bent jau tuo metu, kai buvo rengiamas reglamentas, MT sistemos nebuvo visiškai patikima priemonė. Iš tiesų reglamente taip pat teigiama, kad „tokie automatiniai vertimai turėtų būti naudojami tik informavimo tikslais ir neturėtų turėti jokios teisinės galios“.

Reglamente nustatyta, kad finansinė vertimo našta tenka piliečiams. Iš tiesų reikalavimas, kad paraiškos būtų teikiamos anglų, prancūzų arba vokiečių kalba, reiškia, kad pareiškėjai, kurių gimtoji kalba yra kita, turėtų padengti vertimo išlaidas (Gazzola, 2015). Be to, reglamente nustatyta, kad „ginčo dėl bendro galiojimo Europos patento atveju yra teisėtas reikalavimas, kad patento savininkas įtariamo pažeidėjo prašymu pateiktą visą patento vertimą“ ir kad šis vertimas „neturėtų būti atliekamas automatizuotomis priemonėmis ir turėtų būti pateiktas patento savininko sąskaita“. Daugeliu kitų aplinkybių pareiškėjų prašoma pateikti visą patento vertimą į anglų kalbą, kuris, Tarybos žodžiais, „yra kalba,¹⁰¹ kuri paprastai vartojama tarptautinių technologinių tyrimų ir leidinių srityje“. Tačiau reikėtų pažymėti, kad šios sąlygos taikomos tik „pereinamuoju laikotarpiu“, neapibrėžtai apibrėžtas kaip „ilgalaikis, kol bus galima naudotis aukštos kokybės mašininio vertimo į visas oficialiąsias Sąjungos kalbas sistema“ arba bet kuriuo atveju ne ilgiau kaip 12 metų nuo reglamento taikymo pradžios (2014 m. sausio mėn.).

Kitas MT taikymo pavyzdys yra **Europos kalbų išteklių koordinavimas**. Remiantis Baltąja knyga, Europos kalbų išteklių koordinavimas (ELRC)¹⁰² yra 2015 m. Komisijos pradėta bendradarbiavimo iniciatyva, kurios tikslas – rinkti išteklius kalbų technologijų plėtojimui visomis oficialiosiomis Europos kalbomis, taip pat norvegų bokmål, norvegų Nynorsk ir islandų kalbomis (Europos kalbų išteklių koordinavimas, 2019 m.). Nuo pripažinimo, kad kalbos barjerai gali trukdyti laisvam idėjų, žinių, prekybos, žmonių ir komunikacijos srautui, šia iniciatyva siekiama prisidėti prie mašininio vertimo plėtros. Pirmajame etape vienintelis ELRC tikslas buvo remti MT@EC (vėliau – „eTranslation“) mokymą, tačiau dabar ji remia bendrą MT plėtrą ir daugiau kaip 80 proc. su plačiąja visuomene surinktų kalbų išteklių MT moksliniams tyrimams ir komercinėms prietaikoms viešojoje saugykloje ELRC-SHARE.¹⁰³

Neseniai ELRC propagavo iniciatyvą dėl COVID-19 daugiakalbės informacijos prieigos (MLIA), kuriai vadovauja Komunikacijos GD kartu su Vertimo raštu generaliniu direktoratu ir įvairiomis kalbinėmis technologijomis besinaudojančiomis bendruomenėmis, kad pagerintų keitimąsi informacija apie virusą visomis ES kalbomis.¹⁰⁴ Siekiama, kad informacija būtų lengviau prieinama plačiajai visuomenei ir padėtų tyrėjams bei medicinos darbuotojams, neatsižvelgiant į informacijos originalo kalbą. Visų pirma ELRC perorientavo savo duomenų rinkimo veiklą į daugiakalbius išteklius, konkrečiai susijusius su COVID-19. ELRC saugykloje dabar yra daugiau kaip 260 tokių kalbų išteklių, pavyzdžiui, daugiakalbių duomenų iš Europos vakcinų informacijos portalo, kurie visi yra labai svarbūs siekiant optimizuoti daugiakalbę semantinę paiešką ir mašininį vertimą. Šie kalbiniai ištekliai padeda nustatyti ir suskirstyti atitinkamą informaciją į kategorijas ir tiksliau ją išversti.

Galiausiai verta paminėti **ES Tarybai pirmininkaujančios Estijos ir Bulgarijos patirtį, susijusią su NMT sistemomis**. ES Tarybai pirmininkavusios Estijos ir Bulgarijos atstovai (atitinkamai 2017 m. antrąjį pusmetį ir 2018 m.) turėjo dirbtiniu intelektu grindžiamą vertimo sistemą, kurią joms specialiai sukūrė privati bendrovė, kuri pasinaudojo Komisijos e. vertimo sistema. NMT sistemos

101 Tiksliau, reglamente nustatyta, kad jei paraiškos originalas pateiktas prancūzų arba vokiečių kalba, arba į bet kurią oficialią ES kalbą, jei paraiška originalo kalba yra anglų kalba, turėtų būti verčiama į anglų kalbą.

102 ELRC: <https://www.lr-coordination.eu/>.

103 ELRC-SHARE saugykla: <https://www.elrc-share.eu/>.

104 MLIA: <http://eval.covid19-mlia.eu/>.

Europos Sąjungos požiūris į daugiakalbystę jos pačios komunikacijos politikoje

naudotojai buvo ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės darbuotojai, pirmininkaujančios valstybės narės viešojo sektoriaus vertėjai, ES delegatai ir tarptautiniai žurnalistai apie renginius (Pinnis ir Kalnis, 2018). Sistema buvo specialiai apmokyta bulgarų ir estų kalbomis. Ji dažniausiai buvo naudojamas versti teksto fragmentus, dokumentus ir svetaines naudojant reaguojančią internetinę vertimo svetainę ir CAT įskiepi. Toliau sistema buvo integruota į oficialias pirmininkaujančių valstybių narių interneto svetaines. Tikslas buvo suteikti „ES delegatai, žurnalistai ir lankytojai ES Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės būdą automatiškai išversti tekstus, dokumentus ir svetaines tarp anglų, bulgarų, vokiečių, prancūzų ir estų.“ Buvo nustatyta, kad sistema gerokai pranoksta tiek bendrąją eTranslation sistemą, tiek „Google Translate“.

Šiame tyrime vertinamas ES požiūris į daugiakalbystę jos komunikacijos politikoje. Siekiant iširti, kaip laikomasi daugiakalbystės įsipareigojimų ir ES institucijų, įstaigų ir agentūrų kalbų vartojimo tvarkos ir praktikos, visų pirma ES interneto svetainėse, taikomas naujoviškas mišrių metodų metodas. Taip pat tiriamas 27 ES valstybių narių gyventojų kalbinių įgūdžių tinkamumas. Siekiant padidinti ES komunikacijos politikos skaidrumą ir prieinamumą, atsižvelgiant į galimybių apribojimus, pateikiamos politikos rekomendacijos.

PE 699.648

IP/B/CULT/IC/2021–021

Spausdinti	RAKTINIAI ŽODŽIAI: ISBN	978–92–846–9466–2	doi:10.2861/641182	QA-07–22–359-EN-C
Spausdinti	RAKTINIAI ŽODŽIAI: ISBN	978–92–846–9467–9	doi:10.2861/049142	QA-07–22–359-EN-N